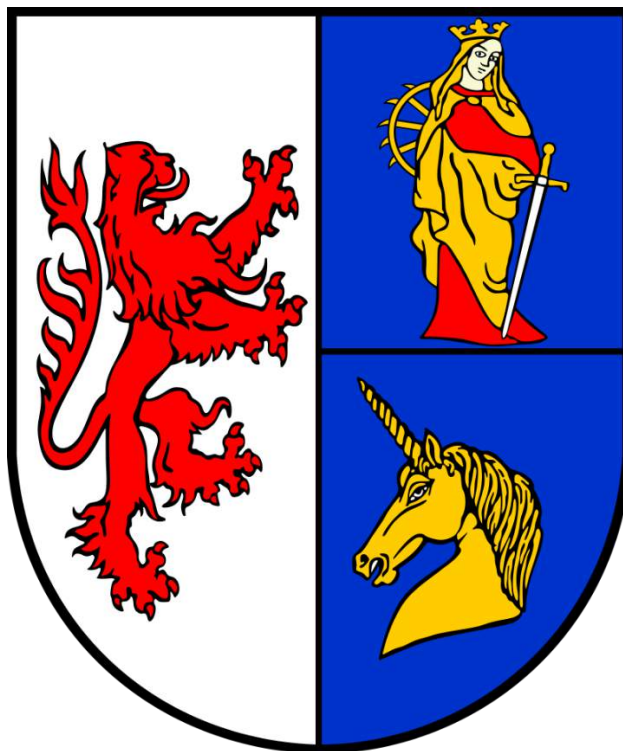

eko-precyzja

***PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO
DO ROKU 2028***

6 listopad 2025 r.

Dokument został opracowany przez specjalistów Zakładu Analiz Środowiskowych
Eko-precyzja:
mgr inż. Adriannę Siekierkę oraz mgr inż. Karolinę Ioannidis

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Przedmiot opracowania	6
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	6
3. Zakres prognozy.....	6
4. Metody pracy i materiały źródłowe.....	7
5. Opis projektu POŚ dla powiatu działdowskiego oraz główne cele i kierunki działań	8
6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	10
6.1. Charakterystyka powiatu działdowskiego	10
6.1.1. Położenie	10
6.1.2. Budowa geologiczna	12
6.1.3. Warunki klimatyczne.....	13
6.1.4. Demografia.....	18
6.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza	20
6.2.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie powiatu działdowskiego	20
6.2.2 Jakość powietrza.....	32
6.2.3. Odnawialne Źródła Energii (OZE).....	41
6.3. Zagrożenia hałasem	48
6.3.1. Źródła hałasu.....	48
6.3.2. Monitoring poziomu hałasu	52
6.4. Pola elektromagnetyczne.....	57
6.4.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	57
6.4.2. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego	60
6.5. Gospodarowanie wodami.....	62
6.5.1. Wody powierzchniowe	62
6.5.2. Obszary zagrożone powodzią	66
6.5.3. Obszary zagrożone suszą	68
6.5.4. Jakość wód powierzchniowych.....	72
6.5.5. Wody podziemne.....	80
6.5.6. Jakość wód podziemnych.....	84
6.6. Gospodarka wodno-ściekowa	85
6.6.1. Zaopatrzenie w wodę	85
6.6.2. Odprowadzanie ścieków.....	90
6.7. Zasoby geologiczne	96
6.7.1. Stan aktualny.....	96
6.8. Gleby	104
6.8.1. Stan aktualny.....	104
6.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	108
6.9.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi	108
6.9.2. Odpady wytwarzane na terenie powiatu działdowskiego	110
6.10. Zasoby przyrodnicze	121
6.10.1. Formy ochrony przyrody	121
6.10.2. Grunty leśne i tereny zieleni	148
6.10.3. Korytarze ekologiczne	149
6.11. Zagrożenia poważnymi awariami	151
6.11.1. Stan aktualny.....	151

6.11.2. Działania kontrolne	151
7. Główne problemy ochrony środowiska	159
8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	161
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	163
10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	180
11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego na wybrane elementy środowiska	215
11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	215
11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	215
11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	223
11.4. Ludzie	225
11.5. Powietrze atmosferyczne	225
11.6. Klimat	226
11.7. Zabytki oraz dobra materialne	228
11.8. Gleby i zasoby naturalne	229
11.9. Wody	230
11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi	237
11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	238
12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	240
13. Propozycja działań alternatywnych	245
14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	246
15. Monitorowanie realizacji POŚ dla powiatu działdowskiego	247
16. Podsumowanie i wnioski	251
17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	252
Spis tabel	262
Spis rysunków	264

Wykaz skrótów

Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG PIG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPZPO	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów
MRP	Mapy Ryzyka Powodziowego
MZP	Mapy Zagrożenia Powodziowego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POliŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
ppk	punkt pomiarowo-kontrolny
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PWP	Pozwolenie Wodno-Prawne
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RP	Rezerваты Przyrody
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE	Unia Europejska
UMW	Urząd Marszałkowski Województwa
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
wod-kan	Wodno-kanalizacyjne
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Programu ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2028*.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu POŚ dla powiatu działdowskiego nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,

- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Programie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie pismem z dnia 23 lipca 2025 r., znak: WSTŁ.411.62.2025.MP oraz Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym pismem z dnia 28 lipca 2025 r. znak: ZNS.9022.6.34.2025.S.

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu POŚ dla powiatu działdowskiego oraz główne cele i kierunki działań

Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2028 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie powiatu. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, realizacja Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program ochrony środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program ochrony środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska na terenie powiatu działdowskiego w odniesieniu m.in. do ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb powiatu w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę działań/przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie powiatu działdowskiego.

Poprzedni POŚ pn. „Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2024” został przyjęty Uchwałą nr XXXVIII/288/2021 Rady Powiatu Działdowskiego z dnia 8 grudnia 2021 r.

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie powiatu działdowskiego. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji, w których uwzględniono stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;

- Gleby;
- Zasoby geologiczne;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie analizy stanu każdego z obszarów interwencji wyznaczono cele programu zadania i ich finansowanie, a także strategię ich realizacji. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami Powiatu oraz obowiązującym prawem lokalnym.

W ramach *Programu ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2028* wyznaczono następujące cele w zależności od obszaru interwencji.

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

CEL: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

ZAGROŻENIA HAŁASEM

CEL: Poprawa klimatu akustycznego w powiecie działdowskim.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

CEL: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

GOSPODAROWANIE WODAMI

CEL: Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią.

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

CEL: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

ZASOBY GEOLOGICZNE

CEL: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

GLEBY

CEL: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

CEL: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu.

ZASOBY PRZYRODNICZE

CEL: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

CEL: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka powiatu działdowskiego

6.1.1. Położenie

Powiat działdowski znajduje się w południowo-zachodniej części województwa warmińsko - mazurskiego. od północy graniczy z powiatem iławskim i ostródzkim, od wschodu z powiatem nidzickim i mławskim, od południa z powiatem żuromińskim, a od zachodniej strony z powiatem brodnickim oraz nowomiejskim. Powierzchnia powiatu wynosi 954 km².

W skład powiatu wchodzi 6 gmin – 4 gminy wiejskie, 1 gmina miejska oraz 1 gmina miejsko-wiejska:

- **Gmina miejska Działdowo**

Gmina miejska Działdowo jest zlokalizowana we wschodniej części powiatu działdowskiego i jest otoczona przez gminę wiejską Działdowo. Ma ona powierzchnię 12 km², co stanowi 1,26% powierzchni powiatu. Gmina jest siedzibą powiatu.

- **Gmina wiejska Działdowo**

Gmina wiejska Działdowo jest zlokalizowana we wschodniej części powiatu działdowskiego. Gmina ma powierzchnię 272 km², co daje 28,51% powierzchni powiatu.

- **Gmina Iłowo-Osada**

Gmina Iłowo-Osada jest gminą wiejską zlokalizowaną we wschodniej części powiatu działdowskiego. Ma ona powierzchnię 104 km², co daje 10,90% powierzchni powiatu.

- **Gmina Lidzbark**

Gmina Lidzbark jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w zachodniej części powiatu działdowskiego. Ma ona powierzchnię 255 km², co daje 26,73% powierzchni powiatu.

- **Gmina Płońska**

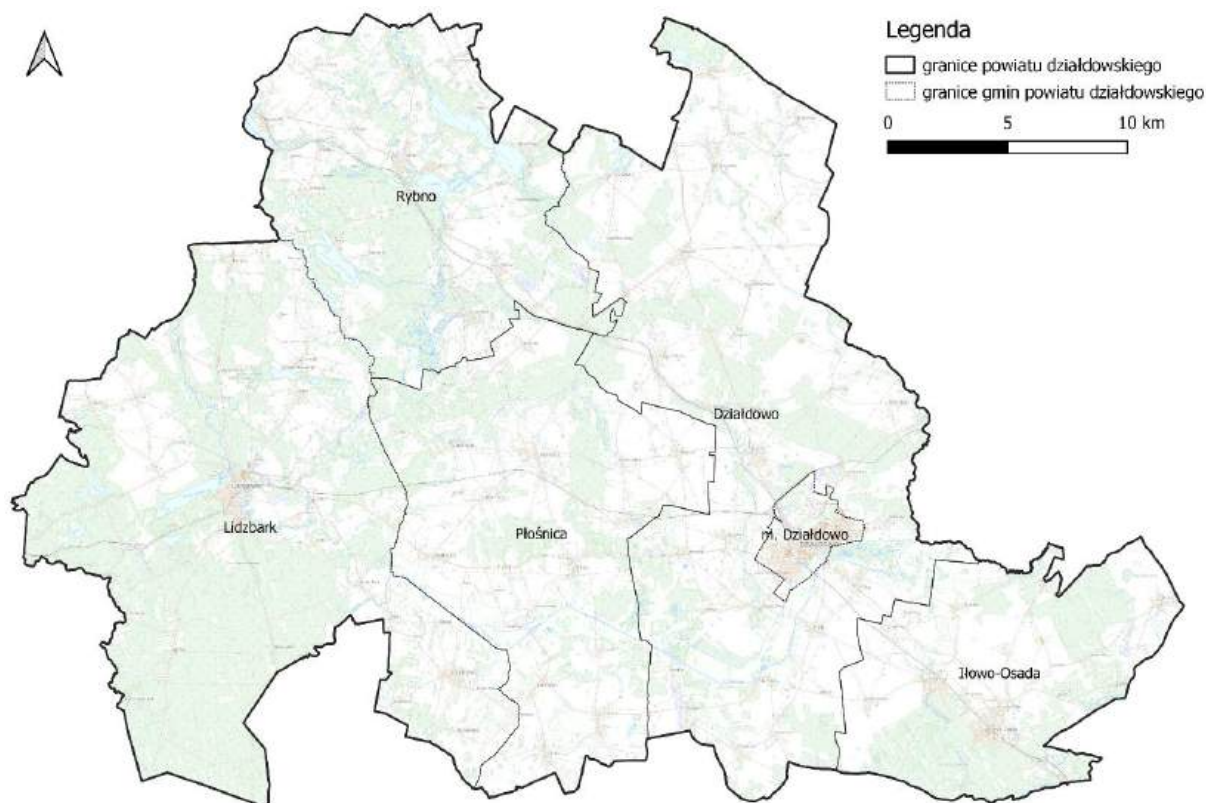
Gmina Płońska jest gminą wiejską zlokalizowaną w środkowej części powiatu działdowskiego. Ma ona powierzchnię 163 km², co daje 17,09% powierzchni powiatu.

- **Gmina Rybno**

Gmina Rybno jest gminą wiejską zlokalizowaną w północnej części powiatu działdowskiego. Ma ona powierzchnię 148 km², co daje 15,51% powierzchni powiatu.

Rysunek 1. Położenie powiatu wraz z ościennymi powiatami
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Rysunek 2. Powiat działdowski w podziale na gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

6.1.2. Budowa geologiczna¹

Powiat działdowski zlokalizowany jest w obrębie dwóch jednostek geologicznych. Są to synklinorium brzeżne, a dokładniej niecka pomorska i platforma prekambryjska, dokładniej wyniesienie mazursko-suwańskie. Synklinorium brzeżne to graniczna jednostka platformy wschodnioeuropejskiej. Jednostka odznacza się charakterystycznym dla synklinorium sfałdowaniem podłużnym z asymetrycznymi antyklinami. Natomiast wyniesienie mazursko-suwańskie charakteryzuje się zredukowanym stopniem występowania osadów oraz brakiem skał starszego paleozoiku.

Wśród utworów przypowierzchniowych, północno-zachodnia część powiatu zdominowana jest przez występujące naprzemiennie piaski i żwiry sandrowe oraz gliny zwałowe i ich zwietrzeliny. W południowo-wschodniej części przeważają natomiast żwiry, gliny zwałowe i ich zwietrzeliny, piaski i żwiry lodowcowe położone na zmianę ze żwirami piaskami, głazami i glinami moren czołowych. Natomiast na terenie całego powiatu w dolinach rzecznych i zagłębieniach terenu występują także mady rzeczne oraz torfy i namuły.

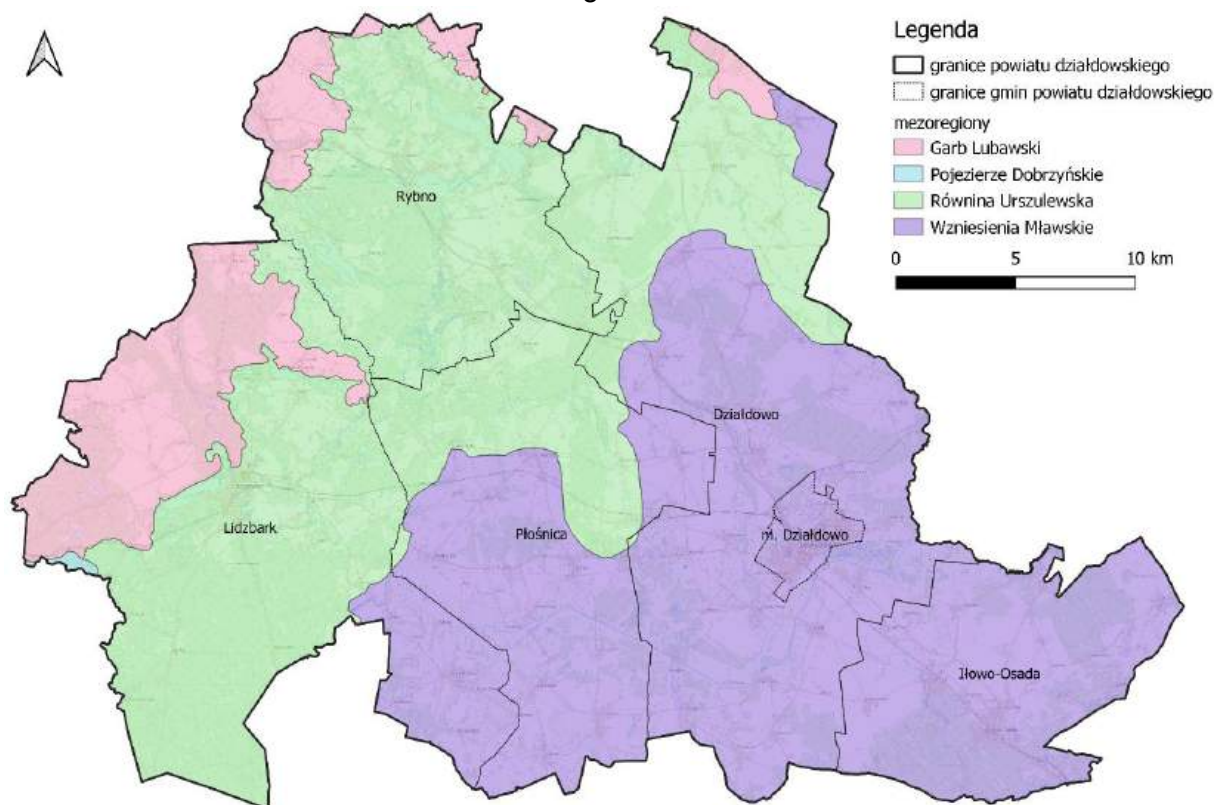
Według fizyczno-geograficznej regionalizacji wg prof. Solona (2018 r.) powiat działdowski umiejscowiony jest w następujących jednostkach:²

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa;
 - prowincja – Niż Środkowoeuropejski;
 - podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie;
 - makroregion – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie;

¹ Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2024

² Źródło: <https://ios.edu.pl/aktualnosci/nowy-podzial-fizycznogeograficzny-polski/>

- mezoregion – Garb Lubawski;
- mezoregion – Pojezierze Dobrzyńskie;
- mezoregion – Równina Urszulewska;
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie;
 - makroregion – Nizina Północnomazowiecka;
 - mezoregion – Wzniesienia Mławskie.

Rysunek 3. Położenie powiatu działdowskiego na tle mezoregionów

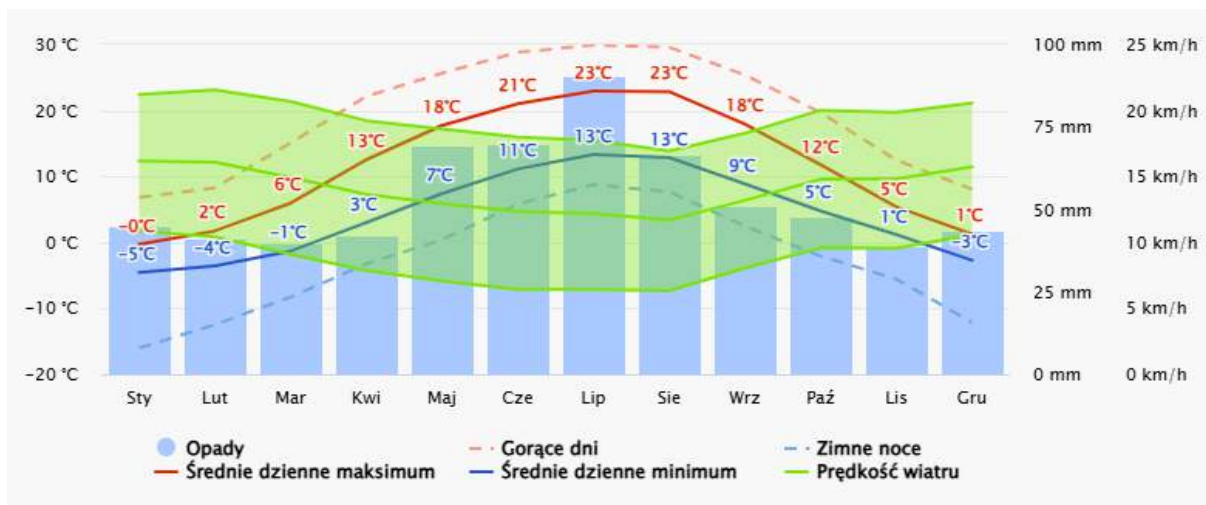
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

6.1.3. Warunki klimatyczne

Klimat powiatu działdowskiego należy do strefy klimatu umiarkowanego. Według regionalizacji klimatycznej Wosia (1993), powiat położony jest w centralnej części regionu zachodniomazurskiego. Region ten charakteryzuje się stosunkowo częstym występowaniem dni umiarkowanie ciepłych z dużym zachmurzeniem ogólnym nieba i opadem atmosferycznym. Natomiast zgodnie z klasyfikacją klimatów Köppena-Geigera, tutejszy klimat sklasyfikowano, jako oceaniczny i oznaczono symbolem Cfb.

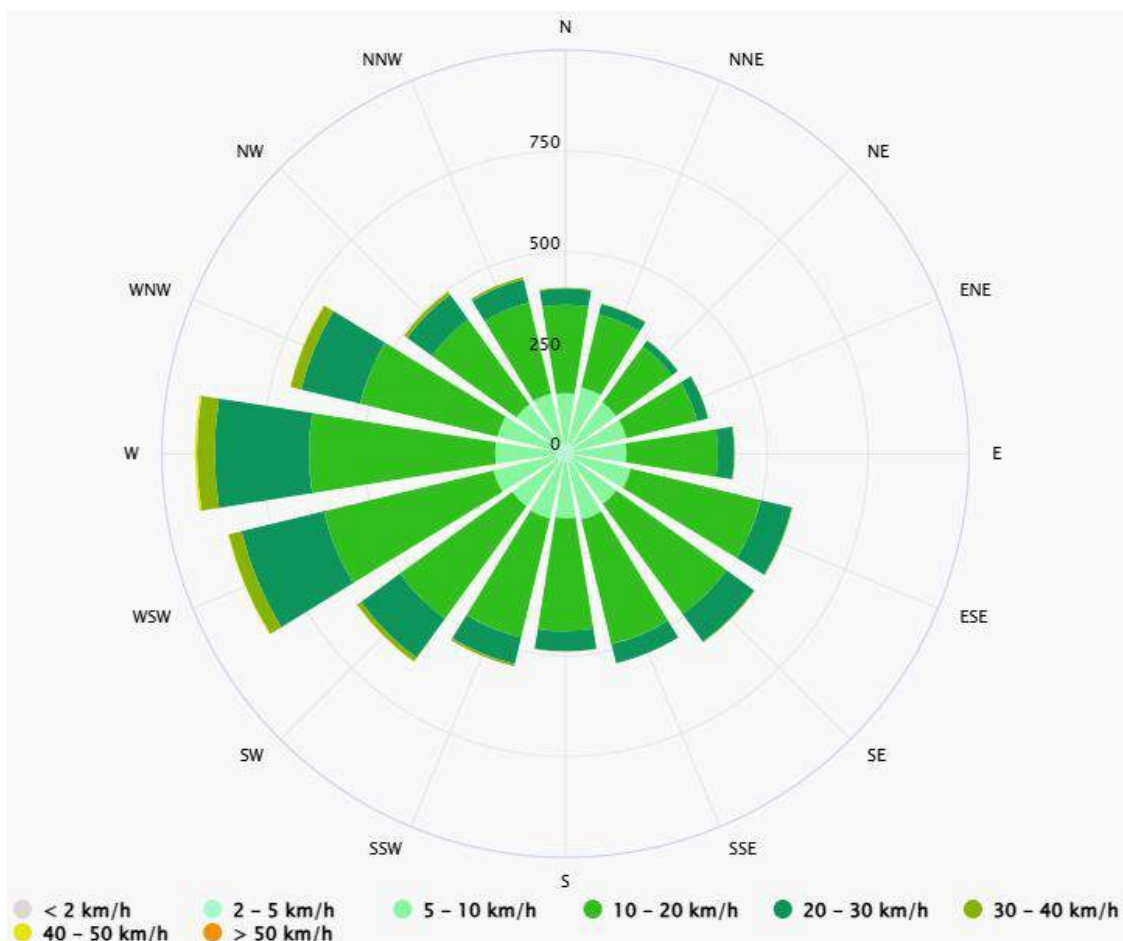
Średnia temperatura w ciągu roku wynosi 8,3°C, natomiast średnia roczna suma opadów to 713 mm. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18,9°C, z kolei najzimniejszym jest styczeń, ze średnią wynoszącą -2,7°C. Miesiącem, w którym notuje się największą ilość opadów jest lipiec. Suma opadów tego miesiąca to 92 mm, natomiast najsuchszym miesiącem jest luty z sumą opadów wynoszącą 43 mm. Roczna amplituda średnich temperatur wynosi 21,6°C, a amplituda średnich rocznych sum opadów – 41 mm. Dni z przymrozkami jest w ciągu roku ok. 115. Na obszarze powiatu działdowskiego dominują

wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Długość trwania okresu wegetacyjnego jest dość krótka i wynosi 180-190 dni w ciągu roku.³

Rysunek 4. Średnie temperatury, opady oraz prędkość wiatru występujące na terenie powiatu działdowskiego

źródło: www.meteoblue.com [data dostępu: 29.10.2025 r.]

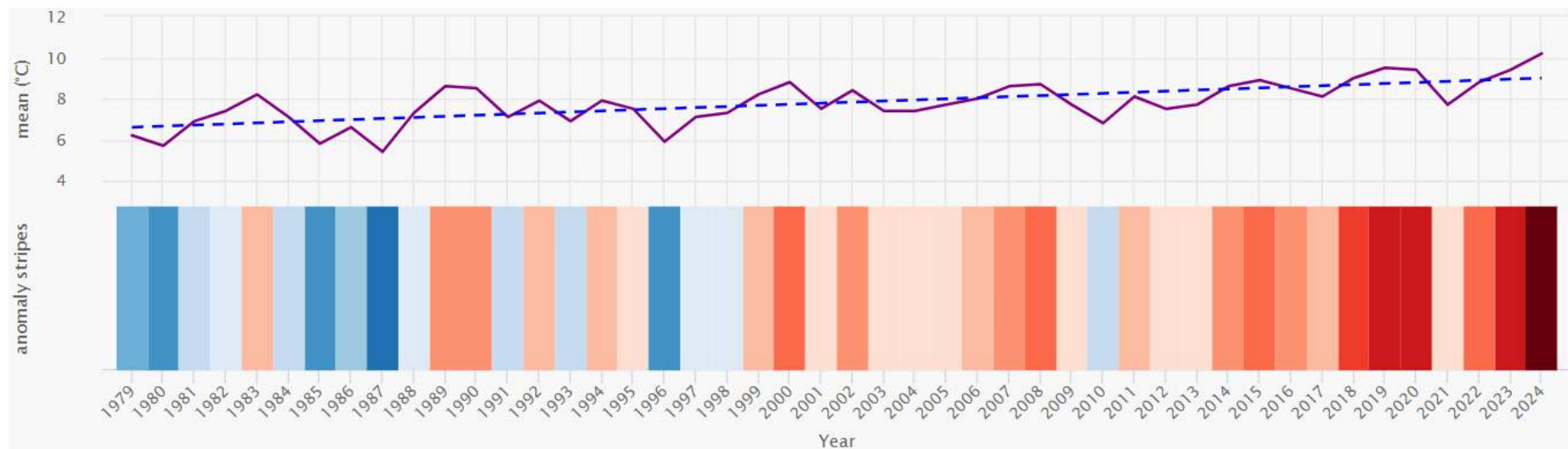

Rysunek 5. Róża wiatrów powiatu działdowskiego

źródło: www.meteoblue.com [data dostępu: 29.10.2025 r.]

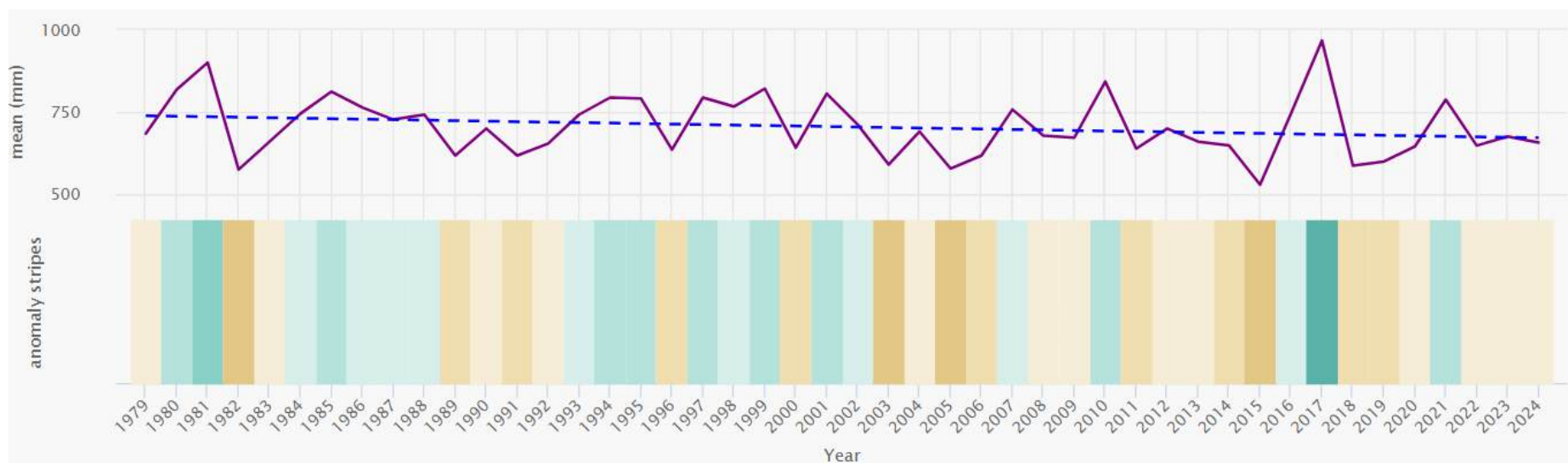
³ Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2024

Poniższy wykres przedstawia szacunkową wartość średniej rocznej temperatury powiatu działdowskiego. Przerywana niebieska linia to liniowy trend zmian klimatycznych. Linia trendu biegnie w górę od lewej do prawej, co oznacza, że trend temperatury jest dodatni i w powiecie robi się cieplej z powodu zmian klimatu.

Rysunek 6. Roczna zmiana temperatury na terenie powiatu działdowskiego
źródło: www.meteoblue.com [data dostępu: 26.10.2025 r.]

Natomiast poniższy wykres przedstawia roczną zmianę opadów.

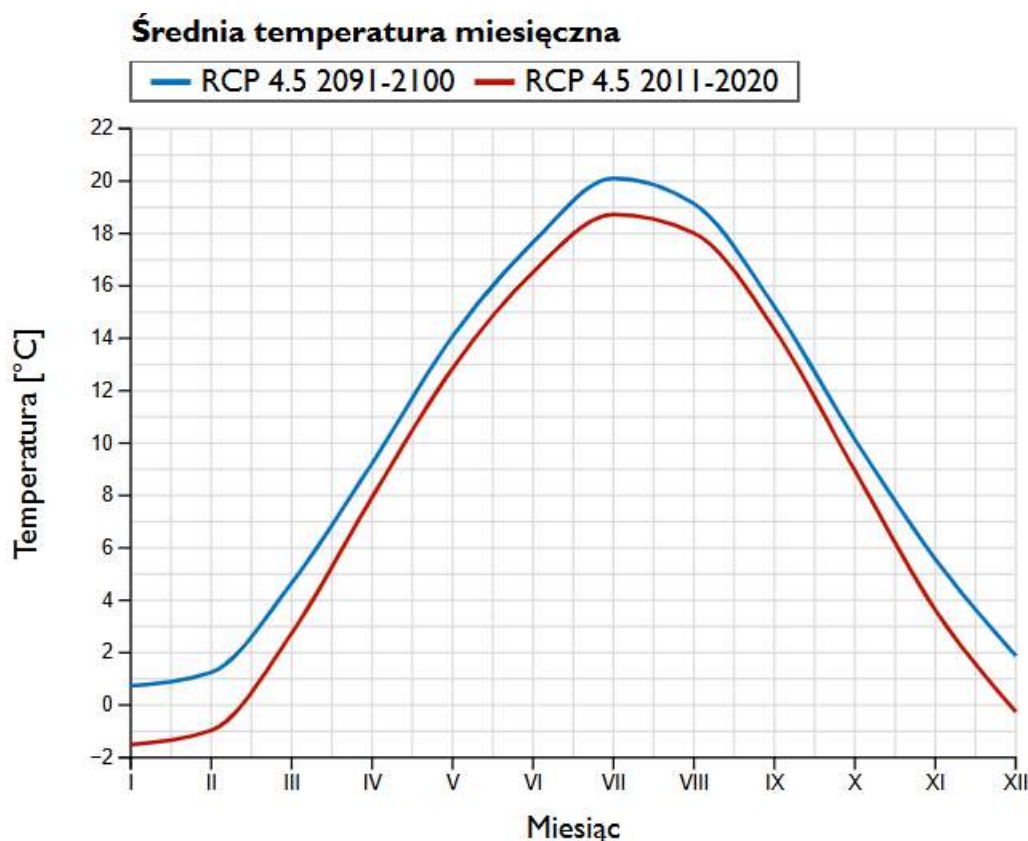
Rysunek 7. Roczna zmiana opadów na terenie powiatu działdowskiego

źródło: www.meteoblue.com [data dostępu: 26.10.2025 r.]

Górny wykres przedstawia szacunkową średnią sumę opadów. Przerywana niebieska linia to liniowy trend zmian klimatycznych. Jeśli linia trendu biegnie w górę od lewej do prawej, to trend opadów jest pozytywny i w powiecie robi się coraz bardziej wilgotno z powodu zmian klimatu. Jeśli jest pozioma, to nie widać wyraźnego trendu, a jeśli spada, to warunki stają się z czasem coraz bardziej suche.

W dolnej części wykresu znajdują się tzw. paski opadów. Każdy kolorowy pasek reprezentuje sumę opadów w danym roku - zielony kolor oznacza lata bardziej wilgotne, a brązowy lata bardziej suche.

Poniższy rysunek przedstawia scenariusz zmiany klimatu w powiecie działdowskim. Taki scenariusz jest przewidywany przy obecnym tempie wzrostu emisji gazów cieplarnianych (RCP 8.5⁴). Zgodnie z wykresem, w miesiącu styczniu średnia temperatura powietrza może wzrosnąć o ok. 3°C.

Rysunek 8. Scenariusze zmian klimatu w powiecie działdowskim

źródło: <https://klimada2.ios.gov.pl/klimat-scenariusze-portal/> [data dostępu: 26.10.2025 r.]

Postępujące w ostatnich latach zmiany klimatu dotyczą przede wszystkim globalnego ocieplenia i wzrostu natężenia ekstremalnych zjawisk pogodowych. Tendencje te wiążą się w dużej mierze z globalnym rozwojem gospodarczym. Społeczność międzynarodowa, w tym w szczególności Unia Europejska, podejmuje szereg działań w zakresie przeciwdziałania niekorzystnym zmianom klimatu. Polska jako członek Unii Europejskiej, również zobowiązuje się do podjęcia działań zapobiegających zmianom klimatu, w tym przede wszystkim dokonania transformacji przemysłu w kierunku obniżenia emisji tzw. gazów cieplarnianych, głównie dwutlenku węgla (CO₂).

Zmiany klimatu wywierają istotny wpływ na dostawy energii. Ograniczenie działalności elektrowni opartych na spalaniu węgla i przejście w kierunku zwiększenia udziału OZE w produkcji energii powoduje uzależnienie od ogólnie rozumianej pogody (np. siła wiatru i promieniowanie słoneczne). Uzależnienie to generuje wyzwania w zakresie ciągłości dostaw energii. W Polsce natomiast dominują wciąż elektrownie węglowe, które jednak także nie są odporne na nietypowe zjawiska pogodowe, w tym w szczególności na długotrwałe susze oraz na fale upałów. Związane jest to z procesem chłodzenia. Dodatkowo w okresach wyższych

⁴ RCP 8.5 - Representative Concentration Pathways 8.5 [W/m²] Scenariusz zakładający utrzymanie aktualnego tempa wzrostu emisji gazów cieplarnianych, nazywany "business as usual" - w roku 2100 osiągnięcie koncentracji CO₂ na poziomie 1230 ppm (względem 410 ppm w 2020 r.) oraz wymuszenia radiacyjnego 8.5 [W/m²]. Oznacza wzrost średniej temperatury Ziemi o 4.5°C względem epoki przedindustrialnej.

temperatur letnich wzrasta popyt na energię elektryczną ze względu na coraz większą liczbę użytkowanych energochłonnych urządzeń klimatyzacyjnych.

6.1.4. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2024 roku, liczba ludności na terenie powiatu działdowskiego wynosiła 61 003 osób, z czego 30 972 osób stanowiły kobiety, a 30 031 osób to mężczyźni. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 64,0 os/km².

Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższych tabelach.

Tabela 1. Dane demograficzne powiatu działdowskiego

Ludność [os.]	
Liczba ludności ogółem	61 003
Liczba mężczyzn	30 031
Liczba kobiet	30 972
Wskaźnik ludności	
Ludność na 1 km ²	64,0
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	- 6,7
Wskaźnik urbanizacji	44,4
Współczynnik feminizacji [os.]	103
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem [%]	
W wieku przedprodukcyjnym	18,8
W wieku produkcyjnym	58,3
W wieku poprodukcyjnym	22,9

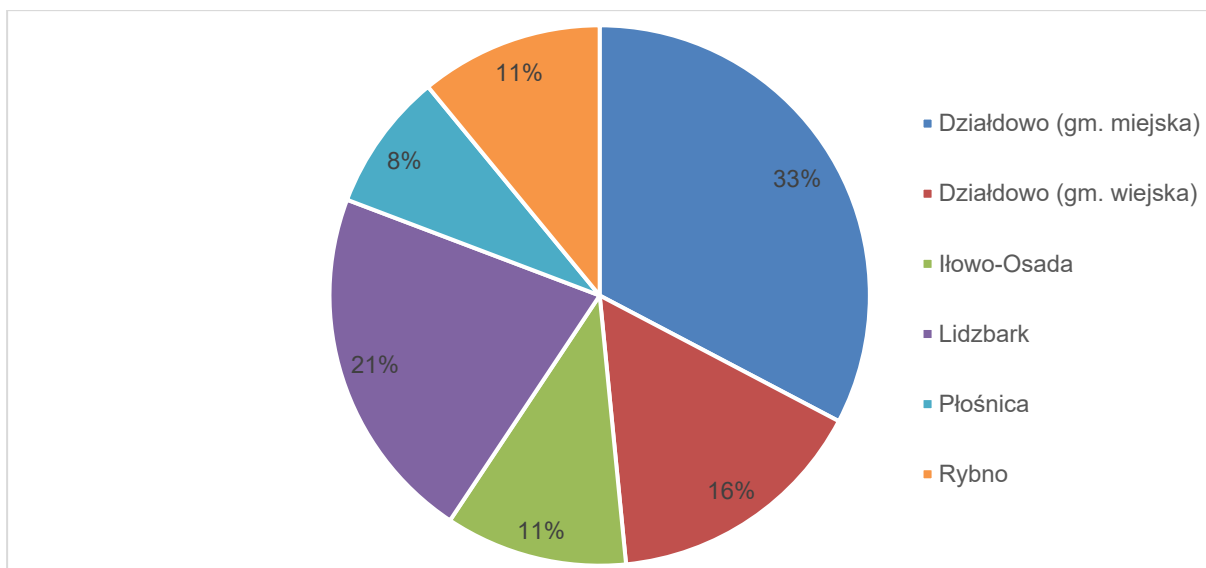
źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r. [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Tabela 2. Liczba ludności powiatu działdowskiego w latach 2015-2024

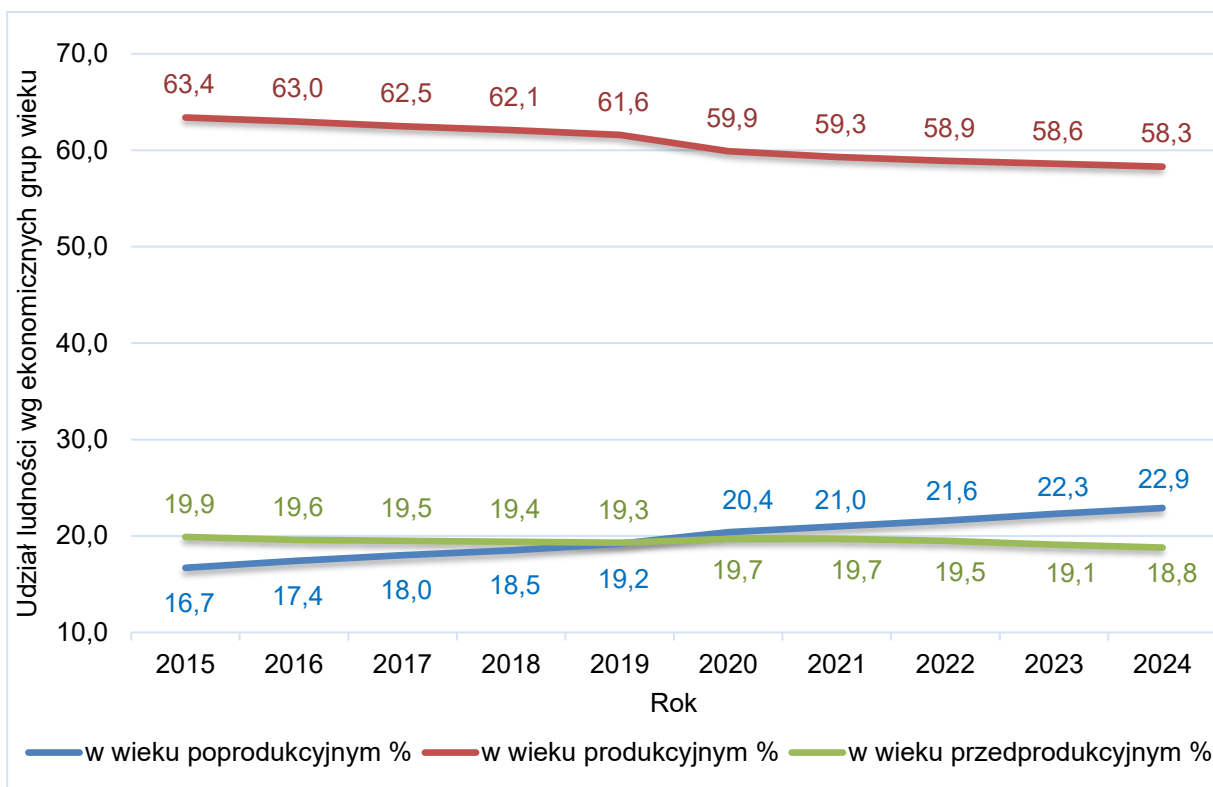
Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2015	66 113	32 503	33 610
2016	66 011	32 502	33 509
2017	65 772	32 369	33 403
2018	65 442	32 229	33 213
2019	65 139	32 091	33 048
2020	62 861	30 930	31 931
2021	62 296	30 654	31 642
2022	61 917	30 430	31 487
2023	61 416	30 204	31 212
2024	61 003	30 031	30 972

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r. [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Na poniższym rysunku przedstawiono udział ludności w poszczególnych gminach.

Rysunek 9. Udział ludności w poszczególnych gminach powiatu działdowskiego
źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.], opracowanie własne

Rysunek 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem
źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.], opracowanie własne

Powyższy rysunek przedstawia udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. Z powyższych zestawień wynika, że liczba ludności w ostatnich latach maleje. Zaobserwować można również wystąpienie procesu starzenia się społeczeństwa, przejawiającego się we wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej sytuacji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego grupy w wieku produkcyjnym.

6.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza

6.2.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie powiatu działdowskiego

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie warmińsko-mazurskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

Istotnym źródłem emisji w województwie warmińsko-mazurskim jest transport drogowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się hamulców, opon i nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg, natomiast tlenki azotu są emitowane z rur wydechowych pojazdów. Transport drogowy ma znaczący udział w emisji całkowitej tlenków azotu (NO_x) w województwie warmińsko-mazurskim.

Do lokalnych źródeł emisji zanieczyszczeń zalicza się emisję komunalno-bytową tzw. „niską emisję”, która pochodzi z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi. Sektor ten odpowiada głównie za emisję pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu.⁵

1) Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych (węgiel kamienny, gaz ziemny, olej lekki) i produkcja energii stanowi jeden z najbardziej niekorzystnych dla środowiska rodzajów działalności człowieka. Wynika to zarówno z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.⁶

System ciepłowniczy

Na terenie powiatu działdowskiego zaopatrzenie w ciepło odbywa się za pomocą:

- kotłowni indywidualnych i lokalnych,
- źródeł indywidualnych (piece gazowe, węglowe i ogrzewanie elektryczne),
- sieci ciepłowniczej (tylko na terenie miasta Działdowo).

Na terenie miasta Działdowo dostawę ciepła dla odbiorców indywidualnych i pozostałych podmiotów realizuje Przedsiębiorstwo Ciepłownicze Spółka z o.o. będące własnością Gminy-Miasto Działdowo.

W skład majątku produkcyjnego Przedsiębiorstwa wchodzi: 2 kotłownie, znajdujące się w różnych rejonach miasta tj. ciepłownia przy ul. Nidzickiej 19 (4 kotły węglowe i 1 na biomasę – zrębkę drzewną) i kotłownia węglowa przy ul. Polnej 16. Łączna moc zainstalowana wszystkich kotłowni wynosi 23,83 MW. Moc osiągalna wynosi 20,73 MW, zaś zamówiona przez odbiorców na dzień 31.12.2024 roku wyniosła 14,23621 MW.

⁵ Źródło: Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim raport 2024, GIOŚ, Olsztyn, 2024

⁶ Źródło: <https://www.eea.europa.eu/pl/publications/sygnaly-eea-2017-ksztaltowanie-przyszlosci>

Z kotłowni przy ul. Polnej 16 odbiorcy zasilani są bezpośrednio. Natomiast z ciepłowni przy ul. Nidzickiej 19 ciepło dostarczane jest sieciami ciepłowniczymi do:

- węzłów grupowych, z których następnie zasilane są budynki za pomocą zewnętrznych instalacji odbiorczych,
- węzłów indywidualnych tzw. własnych stanowiących majątek i eksploatowanych przez PC Sp. z o.o.,
- węzłów indywidualnych tzw. obcych należących do odbiorców.

Wskaźniki:

- Zapotrzebowanie na ciepło na dzień 31.12.2024 r. wynosiło 14,23621 MW.
- Sprzedaż energii cieplnej w 2024 roku wynosiła 88 841,52 GJ/rok.
- Zużycie węgla kamiennego w 2024 roku wynosiło 1 683,61 ton/rok.
- Zużycie biomasy (zrębki drzewnej) w 2024 roku wynosiło 99 575,51 ton (35 210 mp).
- Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłej – 109 szt.
- Łączna długość sieci ciepłych wraz z przyłączami ciepłowniczymi – 14,62 km.⁷

System gazowniczy

Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej na terenie powiatu działdowskiego jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. – Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie.

W poniższej tabeli przedstawiono poziom zgazyfikowania gmin powiatu działdowskiego oraz podstawowe parametry sieci gazowniczej.

Tabela 3. Poziom zgazyfikowania gmin w powiecie działdowskim

Lp.	Gmina	Korzystający z instalacji gazowych w % ogółu ludności [%]			
		Rok			
		2021	2022	2023	2024
1.	Działdowo (gm. miejska)	89,7	88,2	89,1	89,4
2.	Działdowo (gm. wiejska)	15,8	16,2	21,8	21,6
3.	Iłowo-Osada	45,2	46,1	48,1	49,7
4.	Lidzbark	52,0	54,3	54,3	54,1
5.	Płońnica	16,3	16,7	16,6	17,0
6.	Rybno	0,3	0,3	0,3	0,3
POWIAT DZIAŁDOWSKI		49,5	49,7	50,9	51,1

źródło: GUS, stan na dzień 31.12.2024 r. [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Tabela 4. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci gazowej na terenie powiatu działdowskiego

Wskaźnik	Jednostka	Rok		
		2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem	m	331 319	337 576	345 999
Długość czynnych gazociągów wysokiego ciśnienia	m	42 575	42 575	42 575
Długość czynnych gazociągów i	m	288 744	295 001	303 424

⁷ Źródło: Raport o stanie Miasta Działdowo za rok 2024

Wskaźnik	Jednostka	Rok		
		2022	2023	2024
przyłączy średniego i niskiego ciśnienia				
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	5 998	6 179	6 660
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	5 441	5 515	5 600
Odbiorcy gazu	gosp.	9 812	9 956	10 037
Zużycie gazu	tys. m ³	24 142	23 591	25 147
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	49,7	50,9	51,1

źródło: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie, GUS

2) Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych.

Wykaz firm posiadających pozwolenia Starosty Działdowskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza

Tabela 5. Pozwolenia wydane przez Starostę Działdowskiego na terenie powiatu działdowskiego

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Zakres i miejsce prowadzenia działalności	Okres ważności
2.	Zakład Produkcyjno-Handlowo- Usługowy Kamiński Stanisław, Mroczno 237, 13-324 Grodziczno	Ro.6224.5.2015 z dnia 31.12.2015 r.	proces wędzenia mięsa, wędlin i drobiu przy ul. Dworzec Główny 5 w Lidzbarku	do dnia 31.12.2025r.
3.	Gospodarstwo Rolno- Handlowe Dorota Szwech- Dymczyk, Zakrzewo 46, 13-200 Działdowo	Ro.6224.3.2016 z dnia 11.07.2016 r.	instalacja do hodowli zwierząt Zakrzewo 46	do dnia 11.07.2026r.
4.	Firma Produkcyjno-Usługowo- Handlowa „EUROSTYL” Łukasz Witkowski, ul. Wyzwolenia 90, 13-220 Rybno	Ro.6224.3.2017 z dnia 11.10.2017 r.	instalacja do powlekania drewna i wyrobów drewnopochodnych przy ul. Wyzwolenia 90 w Rybnie	do dnia 11.10.2027r.
5.	„DEKORGLASS DZIAŁDOWO” S.A, ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo	Ro.6224.4.2017 z dnia 05.01.2018 r.	instalacja do dekorowania szkła przy ul. Grunwaldzkiej 35 w Działdowie	do dnia 05.01.2028 r.
6.	Rafał Hoffer Firma Budowlana, ul. Dożynkowa 2, 13-200 Działdowo	Ro.6224.2.2018 z dnia 14.05.2018 r. Zmiana: Ro.6224.5.2018 z dnia 10.08.2018 r. zmiana	zakład produkcji mebli przy ul. Grunwaldzkiej 27 w Działdowie	do dnia 14.05.2028 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Zakres i miejsce prowadzenia działalności	Okres ważności
		Ro.6224.5.2021 z dnia 15.06.2021 r.		
7.	Gospodarstwo Rolne Bożena Karpińska, ul. Klasztorna 12, 12-100 Szczytno	Ro.6224.6.2018 z dnia 20.08.2018 r.	zbiorniki materiałów sypkich na terenie gospodarstwa w miejscowości Tuczek	do dnia 20.08.2028 r.
8.	„DEKOR PLASTICS” Sp. z o.o. Ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo zmiana DEKORGLASS DZIAŁDOWO S.A., ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo	Ro.6224.4.2019 z dnia 25.03.2019 r., zmiana nazwy Ro.6224.5.2024 z dnia 26.02.2024 r.	instalacja do zdobienia szkła, Komorniki 16, 13-200 Działdowo	do dnia 25.03.2029 r.
9.	Zakład Produkcyjno-Usługowo- Handlowy „STOL-BUD” Zbigniew Witkowski, ul. Lubawska 25, 13-220 Rybno	Ro.6224.5.2019 z dnia 21.06.2019 r.	instalacja do produkcji mebli przy ul. Lubawskiej 25 w Rybnie	do dnia 21.06.2029 r.
10.	„DEKOR PLASTICS” Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo zmiana DEKORGLASS DZIAŁDOWO S.A., ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo	Ro.6224.2.2021 z dnia 21.03.2021 r. zmiana nazwy Ro.6224.6.2024 z dnia 27.02.2024 r.	opakowań szklanych przy ul. Grunwaldzkiej 35 w Działdowie	do dnia 21.03.2031 r.
11.	Przedsiębiorstwo Ciepłownicze Sp. z o.o., ul. Marii Zientary- Malewskiej 1b, 13-200 Działdowo	Ro.6224.4.20241 z dnia 15.06.2021 r.	ciepłownia osiedlowa przy ul. Nidzickiej 19 w Działdowie	do dnia 01.07.2031 r.
12.	Zakład Rolny Janina Gutowska Turza Mała 5, 13-206 Płońska	Ro.6224.8.2021 z dnia 16.08.2021 r.	instalacja do suszenia zbóż Turza Mała 5	do dnia 16.08.2031 r.
13.	WOLNOŚĆ Meblarska Sp. z o.o., ul. Działdowska 43, 13-230 Lidzbark	Ro.6224.9.2021 r. z dnia 10.10.2021 r.	instalacja technologiczna zakładu przy ul. Działdowskiej 43 w Lidzbarku	do dnia 10.10.2031 r.
14.	Rafał Hoffer Firma Budowlana, Dożynkowa 2, 13-200 Działdowo	Ro.6224.5.2023 z dnia 26.06.2023 r.	instalacja składająca się ze zbiorników materiałów sypkich usytuowana na terenie wytwórni betonu przy ul. Grunwaldzkiej 26 w Działdowie	do dnia 26.06.2033 r.
15.	„2HD” Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 65, 13-200 Działdowo	Ro.6224.10.2023 z dnia 03.11.2023 r. zmiana Ro.6224.3.2025 z dnia 18.02.2025 r.	źródła technologiczne instalacji przy ul. Przemysłowej 65 w Działdowie	do dnia 03.11.2033 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Zakres i miejsce prowadzenia działalności	Okres ważności
16.	BUSZREM S.A., ul. Żwirki 9, 97-300 Piotrków Trybunalski	Ro.6224.11.2024 z dnia 06.06.2024 r.	zbiornik materiałów sypkich Zakład Produkcji Kostki Brukowej Gralewo, 13-214 Uzdowo	do dnia 06.06.2034 r.
17.	FM HOFFER Sp. z o.o. S.K., ul. Grunwaldzka 27, 13-200 Działdowo	Ro.6224.13.2023 z dnia 18.01.2024 r. wygaszona decyzją Ro.6224.13.2024 z dnia 18.07.2024 r.	instalacja technologiczna w zakładzie mebli przy ul. Grunwaldzkiej 27 w Działdowie	do dnia 18.07.2034 r.
18.	H+H Polska Sp. z o.o., ul. Kupiecka 6, 03-046 Warszawa	Ro.6224.16.2024 z dnia 16.12.2024 r.	instalacja do produkcji betonu komórkowego ul. Przemysłowa 14, 13-230 Lidzbark	do dnia 31.12.2034 r.

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie, stan na dzień 24.10.2025 r.

Tabela 6. Pozwolenia zintegrowane wydane przez Starostę Działdowskiego dla firm posiadających instalacje zlokalizowane na terenie powiatu działdowskiego

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Nazwa i adres instalacji
1.	HEINZ-GLAS Polska Sp. z o.o. ul. Wł. Jagiełły 40, 13-200 Działdowo	Ro.6222.3.2015 z dnia 28.08.2015 r. <u>zmiany powyższego pozwolenia:</u> - Ro.6222.5.2015 z dnia 28.12.2015 r. - Ro.6222.1.2018 z dnia 08.02.2018 r. - Ro.6222.2.2018 z dnia 04.09.2018 r. - Ro.6222.1.2019 z dnia 25.01.2019 r. - Ro.6222.2.2019 z dnia 10.12.2019 r. - Ro.6222.2.2020 z dnia 04.08.2020 r. - Ro.6222.3.2020 z dnia 16.12.2020 r. - Ro.6222.3.2021 z dnia 28.09.2021 r. - Ro.6222.7.2022 z dnia 20.10.2022 r. - Ro.6222.1.2025 z dnia 28.04.2025 r. - Ro.6222.2.2025 z dnia 31.07.2025 r.	Instalacja do produkcji szkła opakowaniowego, zlokalizowana przy ul. Wł. Jagiełły 40, 13-200 Działdowo
2.	De Heus Sp. z o. o. ul. Lotnicza 21B, 99-100 Łęczycza	Ro.6222.1.2015 z dnia 23.10.2015 r. <u>zmiany powyższego pozwolenia:</u> - Ro.6222.1.2017 z dnia 27.07.2017 r. - Ro.6222.6.2021 z dnia 08.12.2021 r. - Ro.6222.4.2023 z dnia 31.05.2023 r. - Ro.6222.1.2024 z dnia 05.02.2024 r.	Instalacja do produkcji mieszanek i koncentratów paszowych, zlokalizowana na terenie Wytwórni Pasz w Iłowie-Osadzie, ul. Staszica 35, 13-240 Iłowo-Osada,
3.	AGRIFIRM POLSKA Sp. z o.o. ul. Chrobrego 52, 64-500 Szamotuły	Ro.6222.2.2020 z dnia 08.10.2020 r., <u>zmiany powyższego pozwolenia:</u> - Ro.6222.2.2021 z dnia 10.05.2021 r. - Ro.6222.9.2022 z dnia 24.01.2023 r.	instalacja do produkcji mieszanek i koncentratów paszowych, zlokalizowana na terenie Zakładu w Płońnicy, ul. Dworcowa 4, 13-206 Płońnica

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie, stan na dzień 05.11.2025 r.

Starosta Działdowski w 2024 r. przyjął dwa zgłoszenia emisyjne przesłane przez:

- Gospodarstwo Rolne Hodowlane Stanisław Milewski Jankowice 15, 14-120 Dąbrówno – instalacja do przesyłu, przeładunku lub magazynowania paliw płynnych- wolnostojący, naziemny, zbiornik dwupłaszczowy na olej napędowy o pojemności 5 000 l z układem dystrybucji.
- HOLOWANIE-TRANSPORT Jan Józef Nadarzyński ul. Aleksandra Orłowskiego 8, 13-200 Działdowo – instalacja do nanoszenia powłok malarskich.

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego wydał następujące pozwolenia zintegrowane dla instalacji zlokalizowanych na terenie powiatu działdowskiego:⁸

1) Decyzja z dnia 15.10.2015 r., znak: OŚ-PŚ.7222.28.2015 udzielająca pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu o więcej niż 40 000 stanowisk, zlokalizowanej na terenie Fermy Drobiu w miejscowości Narzym, przy ul. Wierzbowskiej 23, gm. Iłowo-Osada. Zmiany ww. decyzji:

- decyzja z dnia 26.03.2020 r., znak: OŚ-PŚ.7222.27.2018,
- decyzja z dnia 02.07.2021 r., znak: OŚ-PŚ.7222.62.2020.

2) Decyzja z dnia 01.03.2017 r., znak: OŚ-PŚ.7222.50.2016 udzielająca pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu o więcej niż 40 000 stanowisk – Ferma Brojlerów, zlokalizowanej w miejscowości Niestoja, na dz. o nr ew. 142, 144, 145, 146, 147/1, 148 oraz 149 obręb 0019 Niestoja, gm. Działdowo. Zmiany ww. decyzji:

- decyzja z dnia 19.09.2019 r., znak: OŚ-PŚ.7222.52.2018,
- decyzja z dnia 22.12.2022 r., znak: OŚ-PŚ.7222.35.2022.

3) Decyzja z dnia 28.05.2012 r. znak: OŚ-PŚ.7222.7.2012 udzielająca pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu o więcej niż 40 000 stanowisk – Ferma Do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych, zlokalizowanej w miejscowości Sochy, na dz. o nr ew. 90/1 obręb 0013 Sochy, gm. Iłowo-Osada. Zmiany ww. decyzji:

- decyzja z dnia 17.11.2014 r., znak: OŚ-PŚ.7222.111.2014,
- decyzja z dnia 21.11.2014 r., znak: OŚ-PŚ.7222.68.2014,
- decyzja z dnia 17.03.2016 r., znak: OŚ-PŚ.7222.7.2016,
- decyzja z dnia 08.04.2020 r., znak: OŚ-PŚ.7222.75.2018.

4) EKO-TRANS Sp. z o.o., m. Zakrzewo

- Decyzja pierwotna udzielona przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego z dnia 09.10.2006 r., znak: ŚR.I.6619-9-6/05/06 udzielająca pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów komunalnych w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo. Zmiany ww. decyzji przez Marszałka kwatera nr 2 zamknięta:
 - decyzja z dnia 16.12.2008 r., znak: OŚ-PŚ.7650-30/08,
 - decyzja z dnia 10.09.2010 r., znak: OŚ-PŚ.7650-25/10,
 - decyzja z dnia 25.07.2013 r., znak: OŚ-PŚ.7222.12.2013,
 - decyzja z dnia 27.11.2014 r., znak: OŚ-PŚ.7222.94.2014,
 - decyzja z dnia 08.06.2015 r., znak: OŚ-PŚ.7222.31.2015,
 - decyzja z dnia 27.03.2023 r., znak: OŚ-PŚ.7222.19.2023 stwierdzająca wygaśnięcie pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanej na dz. o nr ew. 141/1 i 141/2 w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo.

5) Decyzja z dnia 20.07.2016 r., znak: OŚ-PŚ.7222.5.2016 udzielająca pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów, o zdolności przyjmowania ponad

⁸ Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, pismo z dnia 15.07.2025 r.

10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 ton, za wyjątkiem składowisk odpadów obojętnych lub obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowanej w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo (Kwatera nr 3). Zmiany ww. decyzji:

- decyzja z dnia 02.09.2016 r., znak: OŚ-PŚ.7222.51.2016,
- decyzja z dnia 16.09.2022 r., znak: OŚ-PŚ.7222.103.2018.

W poniższej tabeli przedstawiono emisję zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego.

Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych

Emisja \ Rok	2021	2022	2023	2024
Emisja zanieczyszczeń gazowych				
ogółem [t/r]	48 736	51 742	48 507	49 438
ogółem (bez dwutlenku węgla) [t/r]	202	220	196	187
dwutlenek siarki [t/r]	62	64	62	49
tlenki azotu [t/r]	66	92	87	94
tlenek węgla [t/r]	64	55	38	32
dwutlenek węgla [t/r]	48 534	51 522	48 311	49 251
Emisja zanieczyszczeń pyłowych				
ogółem [t/r]	25	26	15	11
ze spalania paliw [t/r]	19	14	10	5
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych				
gazowe [%]	37,3	52,6	38,6	43,8
pyłowe [%]	95,2	97,5	93,2	94,7

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

3) Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnego

System transportowy na terenie powiatu działdowskiego obejmuje:

- transport samochodowy,
- transport kolejowy,
- komunikację publiczną.

Transport samochodowy

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie powiatu nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury poprzez szukanie nowych rozwiązań po stronie infrastruktury drogowej.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:⁹

- tlenek i dwutlenek węgla,

⁹ Źródło: Strefy Czystego Transportu w polskich miastach Dlaczego potrzebujemy czystego powietrza?, 1. Transport jako źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, Warszawa 2023

- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport jest uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Jakubowski, J. (1976). Motoryzacja a środowisko. Warszawa: Wydawnictwo Komunikacji i Łączności

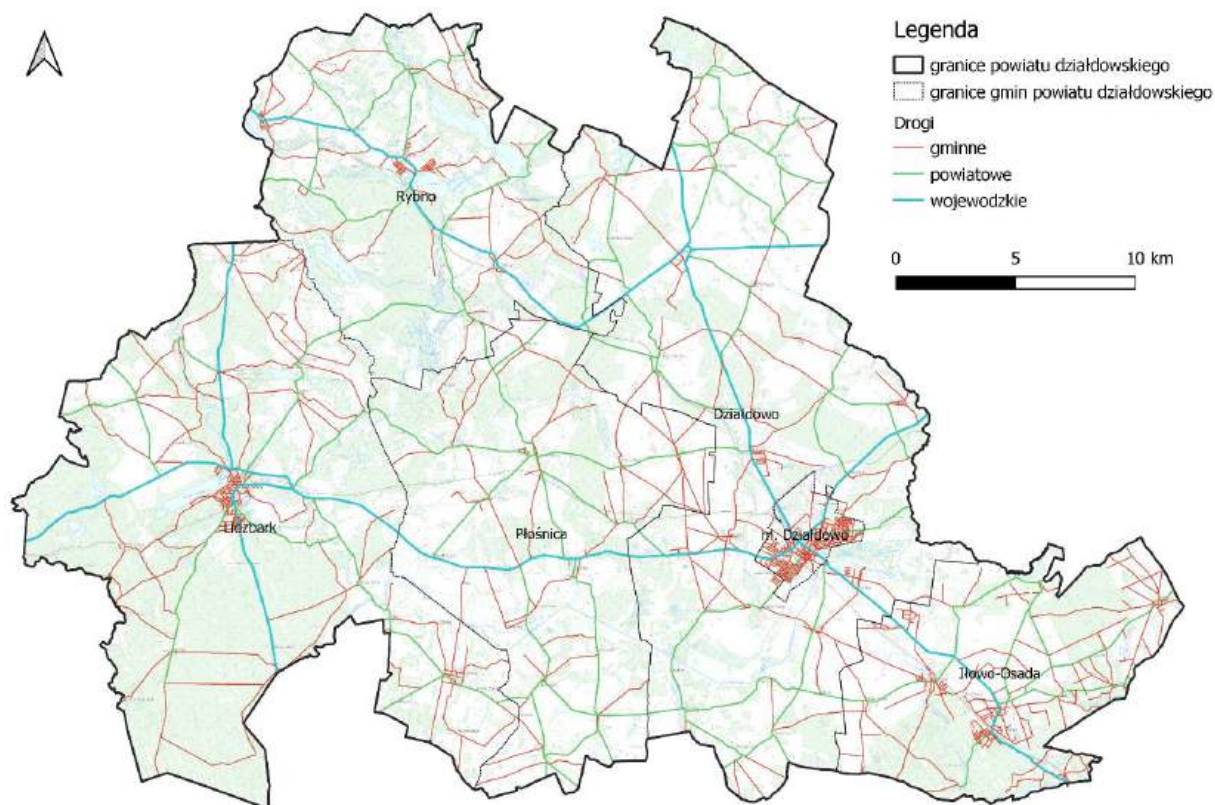
Powiat działdowski posiada sieć drogową, która składa się z:¹⁰

- Drogi wojewódzkie:
 - DW 538 Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdowo – Rozdroże – DK7/Węzeł Nidzica Południe/
długość w granicach powiatu: 29,786 km;
 - DW 541 Lubawa – Lidzbark – Żuromin – Biezuń – Sierpc – Tłuchowo – Dobrzyń nad Wisłą
długość w granicach powiatu: 22,968 km;
 - DW 542 Rychnowo – Działdowo
długość w granicach powiatu: 17,714 km;
 - DW 544 Brodnica – Lidzbark – Działdowo – Mława – Przasnysz – Krasnosielc – Ostrołęka

¹⁰ Dane: ZDW w Olsztynie oraz PZD w Działdowie

- długość w granicach powiatu: 48,287 km;
- DW 545 Działdowo – Nidzica – Jedwabno
długość w granicach powiatu: 7,847 km;
 - Drogi powiatowe:
 - 1253 N Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Klęczkowo – Komorniki;
 - 1254 N Tuszewo – gr. pow. – Truszczyń – Dębien;
 - 1255 N Dąbrówno – Tuczek – Płońsk – Gródki;
 - 1256 N Dębien – Rumian – Groszki – Lewa Wlk.;
 - 1263 N Brzeźno Mazurskie – Grzybiny – Myśłeta – Turza Wlk.;
 - 1264 N Leszcz – Jankowice – Rączki – Moczysko;
 - 1265 N Gardyny – Lipówka – dr. nr 1542 N;
 - 1267 N Wierzbica – Gutowo – Rumian – Rybno;
 - 1274 N (Ostaszewo) gr. pow. – Gronowo – Rybno – dr. woj. nr 538;
 - 1278 N (Leżno Wlk.) gr. woj. – Słup;
 - 1280 N (dr. woj. nr 544) Lidzbark – Koszelewo;
 - 1282 N dr. nr 1255 N – Gralewo – Gralewo Stacja;
 - 1284 N dr. woj. nr 542 – gr. pow. – Ruszkowo – Lipówka – Dziurdziewo;
 - 1286 N dr. woj. 544 – Koty – Płońsk;
 - 1288 N Wielki Łęck – Płońsk – Burkat;
 - 1290 N Płońsk – Prioma – dr. woj. nr 544 (Wysoka);
 - 1292 N (dr. woj. nr 541) Lidzbark – Bełk – dr. nr 1294 N;
 - 1294 N (dr. woj. nr 544) Cibórz – Dłutowo – Jabłonowo;
 - 1296 N Nick – gr. woj. (Zielon);
 - 1298 N (Zielon) gr. woj. – Dłutowo;
 - 1300 N Zalesie – Niechłonin;
 - 1302 N Zalesie – gr. woj. (Sarnowo);
 - 1304 N dr. woj. nr 544 – Jabłonowo – Niechłonin – Narzym – Wola (dr. nr 1548 N);
 - 1335 N Nowe Miasto Lubawskie – Mroczno – Słup – dr. woj. nr 544;
 - 1349 N dr. woj. 538 – Jeglia – Gronowo;
 - 1351 N Chełsty – dr. woj. nr 541;
 - 1353 N (dr. woj. nr 541) Lidzbark – Bryńsk;
 - 1359 N dr. nr 1294 N – Zalesie – gr. woj. (Zielona);
 - 1361 N dr. woj. nr 544 Gródki – Niechłonin – gr. woj. (Szronka);
 - 1363 N Działdowo – Prusinowo – Gnojno – Petrykozy;
 - 1365 N dr. woj. nr 544 – Kurki – Petrykozy – gr. woj. (Łązek);
 - 1367 N Rywociny – gr. woj. (Kęczewo);
 - 1369 N Jankowice – Mosznica;
 - 1371 N Ruszkowo – Uzdowo;
 - 1373 N dr. nr 1263 N – Gralewo – Turza Wlk. – Filice (dr. woj. 542);
 - 1542 N dr. nr 1284 N – Ruszkowo – Sławkowo – dr. woj. nr 538;
 - 1544 N Uzdowo – Kramarzewo – dr. woj. nr 542;
 - 1554 N dr. woj. nr 544 Iłowo Osada – Białuty – gr. pow. Napierki;
 - 1556 N dr. nr 1554 N – Sochy – gr. woj. (Uniszki);
 - 1587 N Szkotowo – Rogóż – Kozłówek – Zakrzewo – Sarnowo – Działdowo (ul. Nidzicka);
 - 1591 N dr. nr 1304 N – Janowo – Iłowo Osada (dr. nr 1554 N);

- 1593 N dr. nr 1591 N – Pruski – dr. nr 1554 N;
- 1595 N dr. woj. 544 Iłowo Osada – Dwukoły;
- 1904 N Kłęczkowo – Krasnołąka – gr. pow. – Sarnowo;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

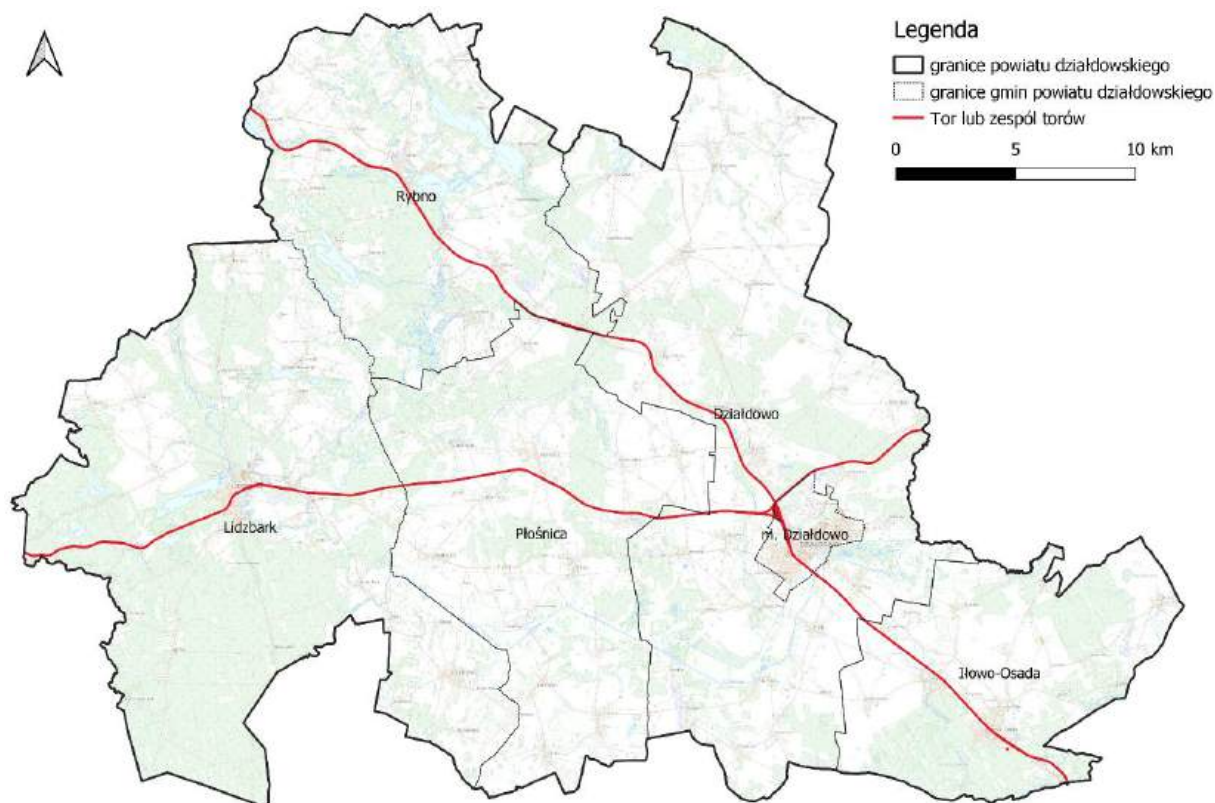
Rysunek 11. Układ dróg na terenie powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

Transport kolejowy¹¹

Na układ kolejowy w powiecie działdowskim składają się:

- Linia kolejowa nr 9 relacji Warszawa Wschodnia – Gdańsk Główny;
- Linia kolejowa nr 208 relacji Działdowo – Chojnice;
- Linia kolejowa nr 216 relacji Działdowo – Olsztyn Główny.

¹¹ Źródło: <https://mapa.plk-sa.pl/> [data dostępu: 24.10.2025 r.]

Rysunek 12. Układ linii kolejowych przebiegających przez teren powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

Komunikacja publiczna

Zgodnie z danymi GUS, stan na dzień 31.12.2024 r., na terenie powiatu działdowskiego zlokalizowanych było 357 przystanków autobusowych.

Na terenie miasta Działdowo funkcjonuje Działdowska Komunikacja Miejska, która prowadzona jest przez Urząd Miasta Działdowo. Podstawową działalnością DKM jest świadczenie usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na terenie Miasta Działdowo.¹²

Transport rowerowy

W powiecie działdowskim dostępne są szlaki rowerowe, a informacje o nich można znaleźć na portalach takich jak Velomapa, a także poprzez Mapy Google. We współpracy Powiatu Działdowskiego, Gminy Działdowo, Gminy Miasto Działdowo i Nadleśnictwa Lidzbark opracowano przebieg 4 tras rowerowych wokół Działdowa. Trasy zostały oznakowane tablicami i znakami kierunkowymi. Każda z tras oznaczona została innym kolorem (żółta, zielona, niebieska, czerwona). Na trasach umieszczono tablice informacyjne z opisami historycznymi miejscowości i mapami tras. Na każdej trasie mniej więcej w połowie ich długości znajdują się miejsca odpoczynkowe z wiatami, boiskami i grillami kamiennymi. Trasy łączą się ze sobą co umożliwia zaplanowanie własnej trasy przejazdu w zależności od stopnia zaawansowania rowerzystów.¹³

Szczegółowe dane odnośnie dróg rowerowych w powiecie przedstawiono w poniższej tabeli.

¹² Źródło: <https://www.dzialdowo.pl/dzialdowska-komunikacja-miejska/> [data dostępu: 24.10.2025 r.]

¹³ Źródło: <https://www.dzialdowo.pl/rowerem-dookola-dzialdowa/> [data dostępu: 24.10.2025 r.]

Tabela 9. Długość dróg dla rowerów [km] na terenie powiatu działdowskiego

Obszar	Rok			
	2021	2022	2023	2024
Działdowo (gm. miejska)	11,1	11,0	12,9	12,9
Działdowo (gm. wiejska)	6,2	6,4	7,0	7,0
Iłowo-Osada	1,3	1,3	1,3	1,3
Lidzbark	4,9	5,6	5,6	5,6
Płońnica	2,3	2,3	2,3	2,3
Rybno	3,8	5,0	5,0	5,0
POWIAT DZIAŁDOWSKI	29,5	31,6	34,1	34,1

źródło: GUS, stan na 31.12.2024 r. [stan na dzień 20.10.2025 r.]

4) Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównym źródłem tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza może być:

- o stosowanie paliw wysokoemisyjnych w starych, o niskiej sprawności urządzeniach grzewczych,
- o spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych,
- o zły stan techniczny znacznej części kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych.

Zanieczyszczenia z tzw. niskiej emisji mają największy wpływ na stan jakości powietrza. Szczególny wzrost zanieczyszczeń z palenisk domowych odczuwany jest w sezonie grzewczym. Zjawisku sprzyja tzw. inwersja termiczna oraz niska temperatura powietrza i bezwietrzne dni. Wzrasta wtedy stężenie zanieczyszczeń głównie takich jak: B(a)P oraz pył zawieszony PM10 i PM2,5.

5) Inne zanieczyszczenia antropogeniczne tzw. emisja niezorganizowana¹⁴

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu gazów odlotowych z procesu technologicznego (tzw. odgazów procesowych) i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami

¹⁴ Źródło: <https://wszystkooemisjach.pl/69/emisja-niezorganizowana-dokumenty-referencyjne-bat>

dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zawiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC).

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

6.2.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wyznaczono strefy:

- miasto Olsztyn – kod strefy PL2801;
- miasto Elbląg – kod strefy PL2802;
- strefa warmińsko-mazurska – kod strefy PL2803, do której należy powiat działdowski.

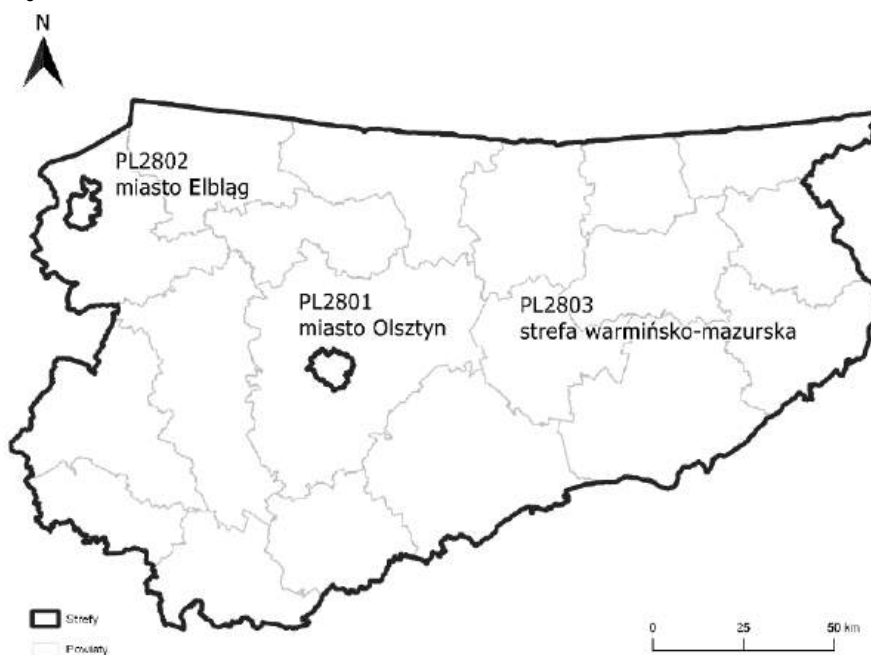
Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020 r. poz. 2279). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO_2 ,
- dwutlenek azotu NO_2 ,
- tlenek węgla CO ,
- benzen C_6H_6 ,
- ozon O_3 ,
- pył PM_{10} ,
- pył $\text{PM}_{2.5}$,
- ołów Pb w PM_{10} ,
- arsen As w PM_{10} ,
- kadm Cd w PM_{10} ,
- nikiel Ni w PM_{10} ,
- benzo(a)piren B(a)P w PM_{10} .

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO_2 ,
- tlenki azotu NO_x ,
- ozon O_3 .

Rysunek 13. Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy ochrony powietrza
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za rok 2024

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Informacje odnośnie stref zanieczyszczeń w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczeń zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 10. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny		
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy		
nie przekracza poziomu docelowego	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego		
poniżej poziomu celu długoterminowego	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego	D2	dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim raport wojewódzki za rok 2024

Tabela 11. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. $S_1 > 350 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 24 stężenia 1-godz. $S_1 > 350 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. $S_{24} > 125 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 3 stężenia 24-godz. $S_{24} > 125 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. $S_1 > 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 18 stężeń 1-godz. $S_1 > 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	$S_a \leq 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$S_a > 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	$S_{8\text{max}} \leq 10 \text{mg}/\text{m}^3$	$S_{8\text{max}} > 10 \text{mg}/\text{m}^3$
benzen	dopuszczalny	rok	$S_a \leq 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$S_a > 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. $S_{24} > 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$	więcej niż 35 stężeń 24-godz. $S_{24} > 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	$S_a \leq 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$S_a > 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny - faza II*	rok	$S_a \leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (klasa A1)	$S_a > 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (klasa C1)
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny – faza I*	rok	$S_a \leq 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$S_a > 25 \mu\text{g}/\text{m}^3$
ołów	dopuszczalny	rok	$S_a \leq 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	$S_a > 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
arsen	docelowy	rok	$S_a \leq 6 \text{ng}/\text{m}^3$	$S_a > 6 \text{ng}/\text{m}^3$
kadm	docelowy	rok	$S_a \leq 5 \text{ng}/\text{m}^3$	$S_a > 5 \text{ng}/\text{m}^3$
nikiel	docelowy	rok	$S_a \leq 20 \text{ng}/\text{m}^3$	$S_a > 20 \text{ng}/\text{m}^3$
benzo(a)piren	docelowy	rok	$S_a \leq 1 \text{ng}/\text{m}^3$	$S_a > 1 \text{ng}/\text{m}^3$
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem $S_{8\text{max}_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem $S_{8\text{max}_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

S_a – stężenie średnie roczne, S_1 – stężenie 1-godzinne,

S_{24} – stężenie średnie dobowe,

$S_{8\text{max}}$ – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,

$S_{8\text{max}_d}$ – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,

ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀,

* kryteria klasyfikacji stref dla PM_{2,5}:

faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r. (dodatkowa klasyfikacja),

faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim raport
województki za rok 2024

Tabela 12. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O₃) ze względu na ochronę zdrowia ludzi
(w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 roku)

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
Ozon	cel długoterminowy	8-godz.	S _{8max} ≤ 120 µg/m ³ w ocenianym roku	S _{8max} > 120 µg/m ³ w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli:

S_{8max} – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych)
w ciągu roku kalendarzowego.

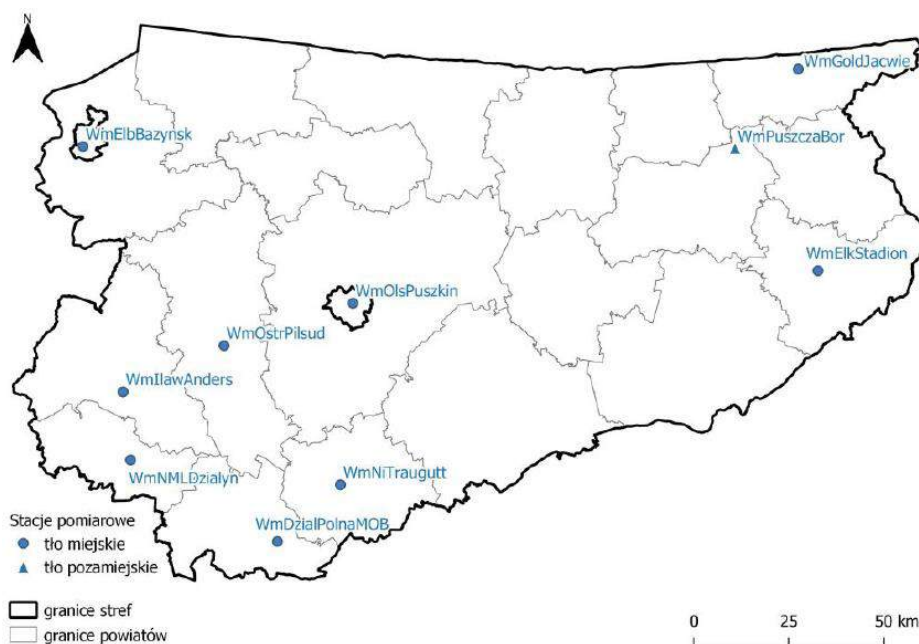
źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim raport
województki za rok 2024

Roczna ocena została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych. Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 t.j. z późn. zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów.

W 2024 r. w ramach systemu PMŚ, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonowało ogółem 10 stacji pomiarowych. Pomiary realizowane były przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza – 9 stacji pomiarowych,
- Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy – monitoring jakości powietrza dla potrzeb programów EMEP i GAW/WMO na 1 stacji w Puszczy Boreckiej.

Lokalizację stacji pomiarowych wykorzystanych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 14. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za rok 2024

Na terenie powiatu działdowskiego znajduje się jeden punkt pomiarowy, który zlokalizowany jest w Działdowie przy ul. Polnej 6.

Osiągnięte w latach 2021-2024 klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznych ocenach dokonanych z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy warmińsko-mazurskiej

	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
2021	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2022	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A1
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2024	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, 3 strefa uzyskała klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za lata 2021, 2022, 2023 oraz 2024

Na podstawie klasyfikacji stref województwa warmińsko-mazurskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi w strefie warmińsko-mazurskiej, ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Strefa ta została zakwalifikowana do klasy C.

Od lat w strefie przekraczany poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na przeważającym obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10 metali: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Największym problemem w skali województwa warmińsko-mazurskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). W 2024 r. przekroczenie poziomu docelowego B(a)P stwierdzono na dwóch z ośmiu stacji pomiarowych w województwie. Problem ten dotyczy głównie miast gminnych i powiatowych. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską emisję” pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu na poszczególnych stacjach można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym roku pozostają istotnym problemem.

W ostatnich latach w województwie warmińsko-mazurskim stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM2,5 nie było przekraczane.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi.

W latach 2021-2024 roku dla strefy warmińsko-mazurskiej przeprowadzono ocenę roczną pod kątem ochrony roślin. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w strefie warmińsko-mazurskiej

	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2021	A	A	A ¹⁾
2022	A	A	A ¹⁾
2023	A	A	A ¹⁾
2024	A	A	A ¹⁾

¹⁾Dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego, strefa otrzymała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za lata 2021, 2022, 2023 oraz 2024

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w ostatnich latach pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu.

Przekroczenia w strefie warmińsko-mazurskiej od lat występują w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

W 2024 roku w powiecie działdowskim, działała mobilna stacja monitoringu powietrza, zlokalizowana na ul. Polnej 11. Stacja mierzyła zanieczyszczenia powietrza przez rok.

Określenia stanu jakości powietrza dla powiatu działdowskiego dokonano na podstawie map rozkładów stężeń zanieczyszczeń dla których podstawę stanowiły wyniki modelowania matematycznego wykonanego przez IOŚ-PIB.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości średniorocznych stężeń substancji w powietrzu.

Tabela 15. Wartości stężeń średniorocznych na terenie powiatu działdowskiego

Substancja	Wartości stężeń średniorocznych na terenie powiatu działdowskiego w poszczególnych latach			Poziom dopuszczalny / docelowy ¹⁵
	2022	2023	2024	
Dwutlenek azotu nr CAS 10102-44-0	7,0-8,0 µg/m ³	8,0-9,0 µg/m ³	8,0-9,0 µg/m ³	40 µg/m ³
Dwutlenek siarki nr CAS 7446-09-5 ¹⁶	3,0-4,0 µg/m ³	3,0 µg/m ³	2,0 µg/m ³	20 µg/m ³
Pył zawieszony PM10	15,0-22,0 µg/m ³	16,0-21,0 µg/m ³	16,0-25,0 µg/m ³	40 µg/m ³
Pył zawieszony PM2,5	8,0 -15,0 µg/m ³	9,0 -12,0 µg/m ³	9,0 -19,0 µg/m ³	20 µg/m ³
Benzen nr CAS 71-43-2	0,7-1,4 µg/m ³	0,5-0,9 µg/m ³	0,5-1,0 µg/m ³	5 µg/m ³
Ołów nr CAS 7439-92-1 ¹⁷	0,01 µg/m ³	0,01 µg/m ³	0,01 µg/m ³	0,5 µg/m ³
Tlenek węgla nr CAS 630-08-0 ¹⁸	160 - 320 µg/m ³	175-330 µg/m ³	157-313 µg/m ³	10 000 µg/m ³
Benzo(a)piren nr CAS 50-32-8 ¹⁹	0,4 – 2,6 ng/m ³	0,2-1,1 ng/m ³	0,5-2,9 ng/m ³	1 ng/m ³
Arsen nr CAS 7440-38-2 ²⁰	0,3-0,5 ng/m ³	0,4 -0,5 ng/m ³	0,5 ng/m ³	6 ng/m ³
Nikiel nr CAS 7440-02-0 ²³	0,7 ng/m ³	0,3-0,5 ng/m ³	0,5-1,2 ng/m ³	20 ng/m ³
Kadm nr CAS 7440-43-9 ²³	0,1 ng/m ³	0,1 ng/m ³	0,06-0,1 ng/m ³	5 ng/m ³

źródło: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie

¹⁵ dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 845)

¹⁶ Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

¹⁷ Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10

¹⁸ W polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO, poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej.

¹⁹ Stężenie w pyłe zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.

²⁰ Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM. Dla arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM10 nie zostały w polskim prawie określone normy dopuszczalne. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.

Zgodnie z powyższymi danymi na terenie powiatu działdowskiego zanotowano przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu wartości średniorocznych stężeń substancji w powietrzu. w latach 2022-2024.

System Airly

W 2019 r. Powiat Działdowski, w porozumieniu z wszystkimi gminami, zakupił 21 szt. sensorów do monitorowania jakości powietrza. Urządzenia te zostały zainstalowane na obiektach publicznych (urzędach, szkołach, świetlicach itp.). Począwszy od 2020 r. mieszkańcy powiatu działdowskiego mają stały dostęp do danych o zanieczyszczeniu powietrza za pomocą aplikacji Airly na urządzenia mobilne oraz za pomocą strony internetowej: <https://airly.eu/map/pl#53.27486,20.14624,i10303>.

System Airly jest to sieć sensorów zainstalowanych w różnych częściach powiatu, która pozwala na monitorowanie jakości powietrza w czasie rzeczywistym za pomocą mapy online lub aplikacji na telefon. Znajdziemy tam dane z 24 godzin oraz dodatkowo prognozę zanieczyszczenia na następną dobę. Sensory Airly są w stanie zmierzyć poziom pyłów zawieszonych PM 2,5 i PM 10, temperaturę i wilgotność powietrza oraz ciśnienie atmosferyczne.

Lokalizacja czujników w poszczególnych gminach:

- Miasto Działdowo:
 1. Przedszkole nr 5, ul. Karłowicza 3, 13-200 Działdowo;
 2. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Robotnicza 10, 13-200 Działdowo;
 3. Przedszkole nr 4, ul. Mrongowiusza 7, 13-200 Działdowo;
 4. Przedszkole nr 1, ul. Grunwaldzka 2, 13-200 Działdowo;
 5. Zespół Boisk Sportowych „Moje Boisko Orlik-2012”, ul. Makowa 13, 13-200 Działdowo;
 6. Urząd Miasta Działdowo – Ratusz Pl. Mickiewicza 43, 13-200 Działdowo;
- Gmina Działdowo:
 1. Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Górskiego, Burkat 46, 13-200 Działdowo;
 2. Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka, Księży Dwór 32, 13-200 Działdowo;
 3. Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza, Uzdowo 75, 13-200 Działdowo;
- Gmina Lidzbark:
 1. Budynek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku, ul. Jeleńska 26;
 2. Na słupie zasilającym przepompownię przy boisku sportowym (ul. Tuwima w Lidzbarku);
- Gmina Rybno:
 1. Szkoła Podstawowa w Rybnie, ul. Wyzwolenia 12, 13-220 Rybno;
 2. Zespół Szkół w Rybnie, ul. Sportowa 24, 13-220 Rybno;
 3. Szkoła Podstawowa w Żabinach, Żabiny 26, 13-220 Rybno;
 4. Szkoła Podstawowa w Hartowcu, Hartowiec 40, 13-220 Rybno;
- Gmina Płońska:
 1. Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Płońnicy, ul. Kościelna 38, 13-206 Płońska;
 2. Filia Biblioteczna w Niechłonie, Niechłonin 146, 13-206 Płońska;
- Gmina Iłowo-Osada:
 1. Urząd Gminy Iłowo-Osada ul. Wyzwolenia 5, 13-240 Iłowo-Osada;
 2. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Filia w Białutach;
 3. Zespół Szkół Nr 2 w Narzymiu, ul. Kościelna 14;

4. Świetlica wiejska w Brodowie.

6.2.3. Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).²¹ Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.²²

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.²³

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.²⁴ Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślázowiec pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealu upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji

²¹ Źródło: Energia ze źródeł odnawialnych w 2015 r., Warszawa 2016, Główny Urząd Statystyczny

²² Źródło: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3520,pojecie.html>

²³ Źródło: [https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/3D66B00AC9EB43DDC1257567002E78FE/\\$file/Infos_51.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/3D66B00AC9EB43DDC1257567002E78FE/$file/Infos_51.pdf)

²⁴ Źródło: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 1099/2008

komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha.²⁵

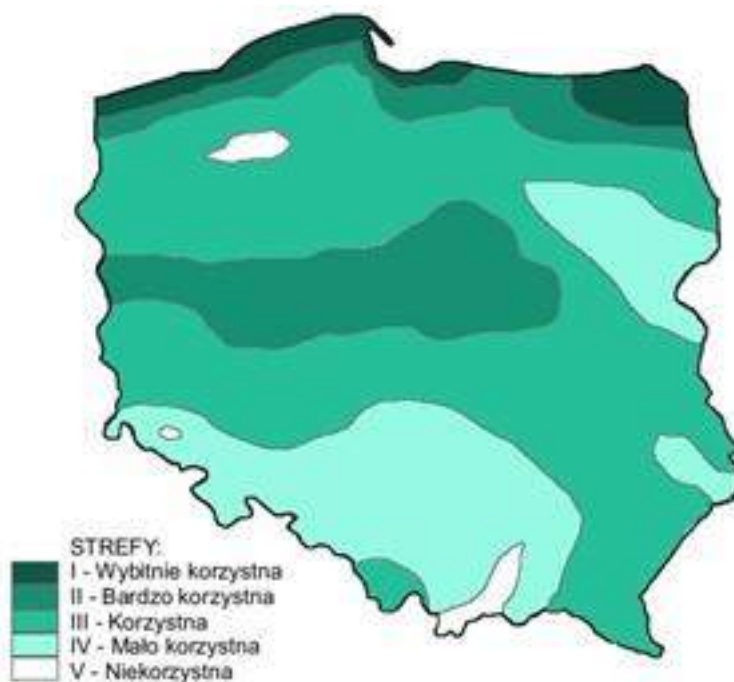
Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów.²⁶

Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym. Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, który przedstawia poniższy rysunek teren powiatu działdowskiego w większości leży w strefie III – korzystnej.

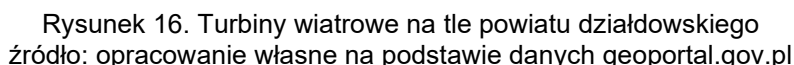

Rysunek 15. Strefy energetyczne warunków wiatrowych
źródło: imgw.pl

Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację turbin wiatrowych na terenie powiatu działdowskiego.

²⁵ Źródło: Ginalski Z. 2016. Substraty dla biogazowni rolniczych. DR O/Radom

²⁶ Źródło: <https://mae.com.pl/oferta-mae/baza-wiedzy/odnawialne-zrodla-energii/energia-sloneczna-2>

Użytkowanie farm wiatrowych może wpływać negatywnie na awifaunę poprzez:

- Na chiropterofaunę poprzez:

- utraty tras przelotu;
- zmiany tras przelotu;
- śmiertelne kolizje;
- utratę miejsc żerowania lub kryjówek.

- dobrze dobrać lokalizację inwestycji,
- ograniczyć do minimum negatywne oddziaływanie na awifaunę oraz chiropterofaunę,
- prace budowlane prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, gdyż zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zabrania się niszczenia siedlisk i ostoi oraz gniazd gatunków chronionych, natomiast terminy i sposoby wykonywania prac budowlanych

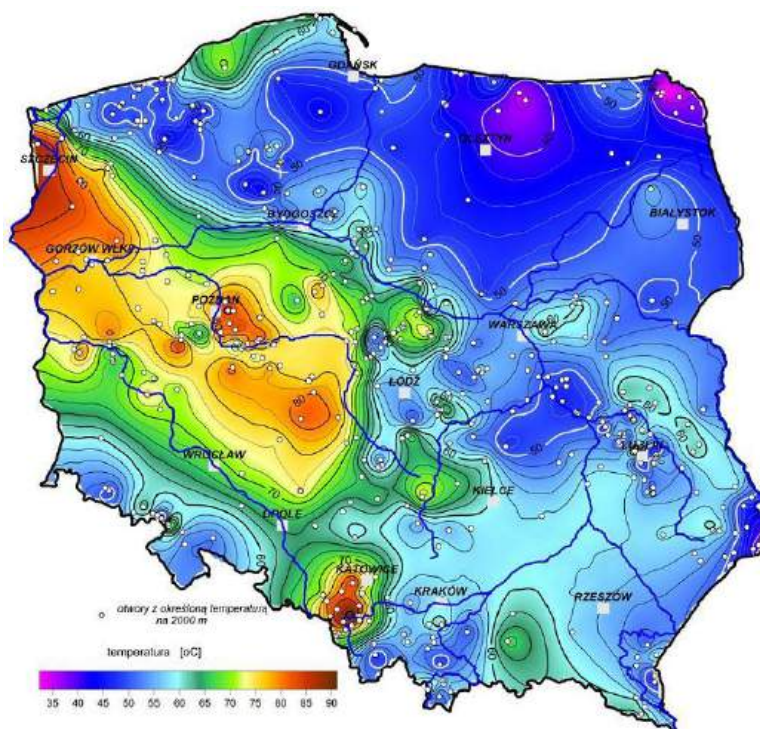
43

muszą być dostosowane w sposób umożliwiający zminimalizowanie ich wpływ na biologię poszczególnych gatunków i ich siedliska.

Energia geotermalna

Rozwój energetyki w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju jest możliwy poprzez pozyskanie i wykorzystanie zasobów energii odnawialnej między innymi geoenergetyki, która wykorzystuje energię geotermiczną, a dokładniej jej część – energię geotermalną. Geoenergia jest energią pochodzącą z okresu kształtowania się planety, która została wzbogacona energią pochodzącą z rozpadów pierwiastków promieniotwórczych. Energia geotermalna jest niewyczerpalna, gdyż jest stale uzupełniana strumieniem ciepła z wnętrza ziemi o temperaturze ok. 6000°C. Energia geotermalna jest częścią energii geotermicznej i jest zawarta w wodach, parze wodnej oraz otaczających skałach. W warunkach geologicznych Polski energia geotermalna zakumulowana jest głównie w podziemnych zbiornikach geotermalnych w tzw. naturalnych basenach sedymentacyjno-strukturalnych, które wypełnione są wodami geotermalnymi o zróżnicowanych poziomach temperatury. Na terenie Polski wstępują tereny o temperaturze wód geotermalnych od 20 do ok 80-90°C. Możliwości wykorzystania wód geotermalnych zależą głównie od ich poziomu temperatury, wykorzystuje się je w ciepłownictwie na cele grzewcze oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, ogrzewania pomieszczeń gospodarczych oraz upraw w gruncie.²⁸

Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. przedstawiona została poniżej.

Rysunek 17. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć

²⁸ Źródło: P. Kubski, "Przegląd zasobów i wykorzystania energii geotermalnej w Polsce Overview of resources and utilization of geothermal energy in Poland," pp. 14–16, 2012

zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

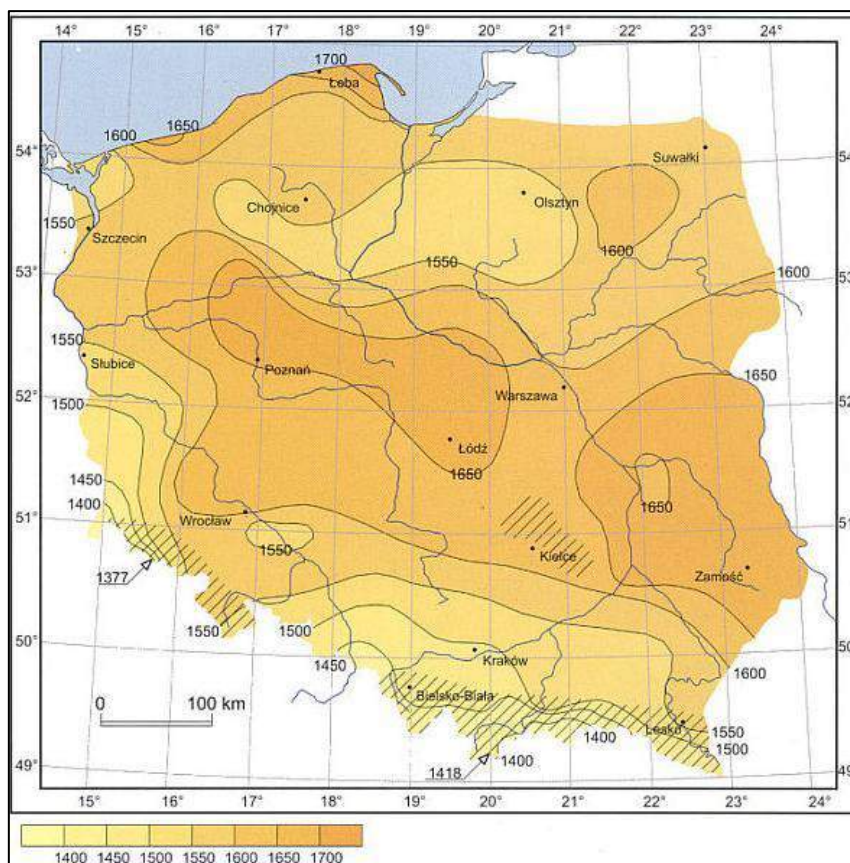
Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spadek to różnica wysokości poziomu wody na dwóch stanowiskach. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

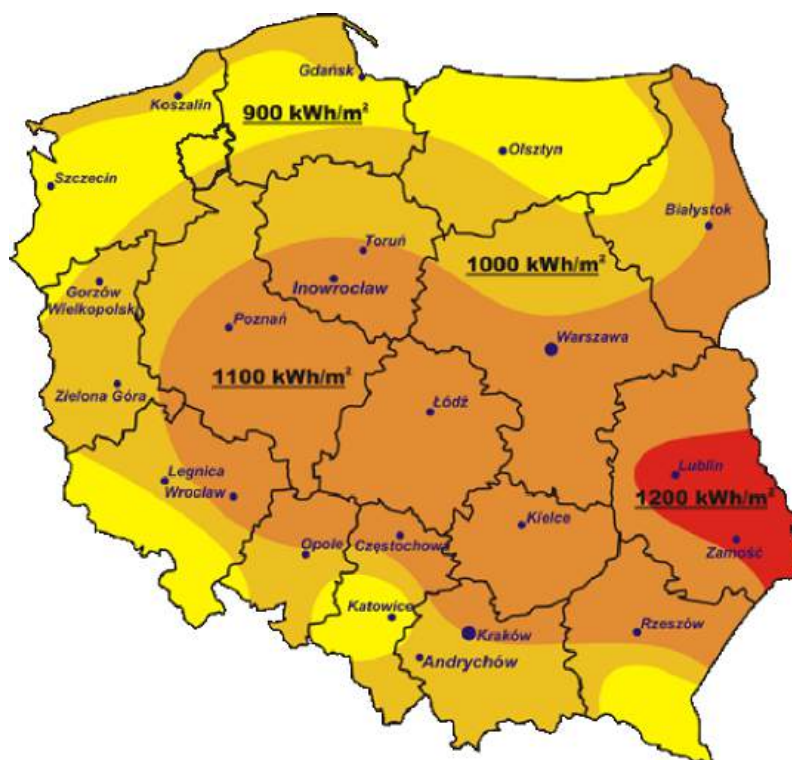
Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.²⁹

²⁹ Źródło: Nowak W. i Stachel A., 2011. Kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne jako źródło energii w małych instalacjach ciepłych i elektroenergetycznych. Automatyka – Energetyka – Zakłócenia

Rysunek 18. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski
źródło: imgw.pl

Rysunek 19. Mapa nasłonecznienia Polski
źródło: cire.pl

Powiat działdowski zlokalizowany jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m².

Instalacje OZE na terenie powiatu działdowskiego

Do Energa Operator SA Oddział w Płocku przyłączone są na terenie powiatu działdowskiego następujące źródła:

- elektrownie wiatrowe o łącznej mocy zainstalowanej 4,800 MW. Średnioroczna ilość energii wprowadzona do sieci przez powyższe źródła wynosi 11 660 MWh;
- elektrownie fotowoltaiczne o łącznej mocy zainstalowanej 23,872 MW. Średnioroczna ilość energii wprowadzona do sieci przez powyższe źródła wynosi 21 900 MWh;
- mikroinstalacje:
 - fotowoltaiczne 2 508 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 21,994 MW. Średnioroczna ilość energii wprowadzona do sieci przez powyższe mikroinstalacje wynosi 13 100 MWh;
 - hybrydowe 3 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 0,023 MW. Średnioroczna ilość energii wprowadzona do sieci przez powyższe mikroinstalacje wynosi 22 MWh;
 - wodne 1 szt. o mocy zainstalowanej 0,045 MW. Średnioroczna ilość energii wprowadzona do sieci przez powyższą mikroinstalację wynosi 105 MWh.

Na terenie powiatu działdowskiego w ramach termomodernizacji wykonano montaż instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków następujących jednostek organizacyjnych powiatu:

1. Zespołu Szkół im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Malinowie;
2. Domu Pomocy Społecznej w Uzdowie.

Na terenie powiatu działdowskiego funkcjonują instalacje odnawialnych źródeł energii we własności Urzędów w następujących lokalizacjach:

❖ Gmina Rybno:

- Urząd Gminy Rybno;
- Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rybnie w Rybnie;
- Zespół Szkół w Rybnie;
- Szkoła Podstawowa w Żabinach;
- Szkoła Podstawowa w Koszelewach;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rybnie;
- Szkoła Podstawowa w Hartowcu;
- Świetlica w Koszelewach;
- Remiza OSP Rybno;
- Przedszkole w Rybnie ul. Wyzwolenia 10;
- Centrum Sportu i Rekreacji w Rybnie;
- Hydrofornia w Koszelewach;

❖ Gmina Iłowo-Osada:

- Oczyszczalnia ścieków w m. Iłowo-Osada, ul. Krzywa 42;
- Oczyszczalnia ścieków w Białutach;
- Hydrofornia w m. Narzym, ul. Wierzbowska 17;
- Hydrofornia w m. Iłowo-Wieś, ul. Stefczyka;

❖ Gmina Działdowo:

- Budynek świetlicy Mosznica (panele fotowoltaiczne);
- Budynek świetlicy Rywociny (panele fotowoltaiczne);
- Budynek przedszkola w Burkacie (panele fotowoltaiczne);

- Latarnie hybrydowe (solarno-wiatrowe) przy drogach gminnych;
- ❖ Gmina Lidzbark:
 - Przychodnia Zdrowia Lidzbark, ul. Brzozowa;
 - Instalacja paneli fotowoltaicznych na budynku świetlicy w m. Bryńsk;
 - Montaż paneli fotowoltaicznych przy świetlicy wiejskiej w Nowym Dłutowie;
 - Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku świetlicy w Zdroju;
 - Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku świetlicy w Wąpiersku.

6.3. Zagrożenia hałasem

6.3.1. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 r. poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w poniższej tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz Programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
 - L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00-6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Tabela 16. Dopuszczalne poziomy hałas w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeqD	LAeqN	LAeqD	LAeqN
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona swartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 r. poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie powiatu działdowskiego na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie powiatu, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie działdowskim w latach 2021-2024

Kategoria pojazdów	Lata			
	2021	2022	2023	2024
pojazdy samochodowe i ciągniki	56 216	57 518	58 935	47 516
samochody osobowe	41 894	42 864	43 900	36 874
motocykle ogółem	3 727	3 822	3 957	2 074
motocykle o pojemności silnika do 125 cm ³	1 515	1 557	1 600	645
autobusy ogółem	136	140	150	85

Kategoria pojazdów	Lata			
	2021	2022	2023	2024
samochody ciężarowe	5 034	5 158	5 274	3 848
samochody ciężarowo - osobowe	293	296	301	22
samochody specjalne (łącznie z sanitarnymi)	289	309	322	270
ciągniki samochodowe	756	784	822	628
ciągniki siodłowe	755	783	821	628
ciągniki rolnicze	4 380	4 441	4 510	3 737
motorowery	3 944	3 999	4 062	3 486

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Drogi dojazdowe i osiedlowe charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich. Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa również typ zabudowy zlokalizowanej wokół dróg oraz sposób jej zagospodarowania i użytkowania.

Stan dróg wojewódzkich przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 20. Stan techniczny dróg wojewódzkich w powiecie działdowskim – wskaźnik oceny ogólnej (WOG) – kampania diagnostyczna 2021

źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie

Zarówno wzdłuż dróg wojewódzkich jak i powiatowych brak jest zabezpieczeń akustycznych.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do głównych działań zapobiegawczych należą przede wszystkim ekrany akustyczne, wały ziemne, ewentualnie pasy zieleni, lokalizowane w obszarze rozwiązań ochronnych. Do najczęstszych metod stosowanych w miejscu powstawania hałasu należą np. wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obręb dzielnic mieszkalnych poprzez budowę obwodnic, zakaz wjazdu pojazdów ciężarowych do centrów miast, stosowanie nawierzchni „cichych”, ogólna poprawa stanu nawierzchni dróg i ulic, zachęcanie kierowców do korzystania z transportu zbiorowego, budowa i promowanie urządzeń typu Park&Ride, kontrole prędkości, stosowanie środków uspokojenia ruchu w obrębie osiedli mieszkalnych.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałas jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

W okresie od uchwalenia ostatniego Programu tj. od 2021 r. Starosta Działdowski nie wydawał decyzji ustalającej dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy może być generowany wzdłuż odcinków szlakowych i mieć charakter lokalny.

Hałas lotniczy

Ten rodzaj uciążliwości akustycznych związany jest z funkcjonowaniem portów lotniczych, lotnisk sportowych, turystycznych czy wojskowych. Cechami charakterystycznymi hałasu lotniczego są: oddziaływanie na duże powierzchnie terenu, wysokie poziomy emisji hałasu wszystkich typów statków powietrznych zwłaszcza w operacjach startu i lądowania.³⁰

Na terenie powiatu brak jest ww. obiektów.

Strefy ciszy na terenie powiatu działdowskiego

Wszystkie otwarte zbiorniki wodne położone w granicach Welskiego Parku Krajobrazowego są objęte zakazem używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na mocy § 5 ust. 1 pkt 12 Uchwały nr XIX/337/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

³⁰ Źródło: https://www.krakow.wios.gov.pl/Press/publikacje/raporty/raport12/4_halas.pdf

z dnia 29 września 2020 r. w sprawie *Welskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urzęd. Woj. Warm.-Maz. z 2020 r. poz. 4207), oraz przepisów aktu poprzedzającego, tj. § 4 ust. 1 pkt 13 Rozporządzenia Nr 34 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2005 r. w sprawie *Welskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urzęd. Woj. Warm.-Maz. Nr 40, poz. 1646).

Z uwagi na to, iż dwa jeziora: Hartowieckie i Lidzbarskie, usytuowane są poza obszarem Welskiego Parku Krajobrazowego lokalne samorządy zwróciły się do Rady Powiatu Działdowskiego o wprowadzenie strefy ciszy na tych akwenach.

W świetle obowiązujących przepisów rada powiatu, działając na podstawie art. 116 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, może w drodze uchwały ograniczyć lub zakazać używania jednostek pływających lub niektórych ich rodzajów na określonych zbiornikach powierzchniowych wód stojących oraz wodach płynących, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych na terenach przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Korzystając z powyższego uprawnienia Rada Powiatu Działdowskiego wprowadziła zakaz używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi:

- na jeziorze Hartowieckim w granicach powiatu działdowskiego (Uchwała Nr XXXV/268/06 Rady Powiatu Działdowskiego z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie *zakazu używania jednostek pływających na niektórych akwenach powiatu działdowskiego* Dz. Urzęd. Woj. Warm.-Maz. Nr 97, poz. 1602).

Zakaz ten nie dotyczy jednostek pływających, których użycie jest konieczne do celów bezpieczeństwa publicznego lub do utrzymania cieków i zbiorników wodnych,

- na jeziorze Lidzbarskim (Uchwała Nr XXXVII/297/18 Rady Powiatu Działdowskiego z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie zakazu używania jednostek pływających o napędzie spalinowym na jeziorze Lidzbarskim Dz. Urzęd. Woj. Warm.-Maz. z 2018 r. poz. 2973). Powyższa uchwała została zmieniona Uchwałą Nr LXII/473/2024 Rady Powiatu Działdowskiego z dnia 17 kwietnia 2024 r. (Dz. Urzęd. Woj. Warm. – Maz. z 2024 r. poz. 2925).

Zakaz ten nie dotyczy:

- 1) jednostek pływających, których użycie jest konieczne do celów bezpieczeństwa publicznego lub utrzymania cieków i zbiorników wodnych,
- 2) jednostek pływających używanych do rekreacji świadczących usługi w zakresie przewozu pasażerów, o mocy silnika nie większej niż 23 kW.

6.3.2. Monitoring poziomu hałasu

Pomiary hałasu środowiskowego prowadzone są w ramach:

- Państwowego Monitoringu Środowiska,
- działalności kontrolnej Inspekcji Ochrony Środowiska,
- realizacji obowiązków prawnych nałożonych na zakłady przemysłowe jak również na zarządzających drogami, liniami kolejowymi lub lotniskami.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ)

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne, Programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową.

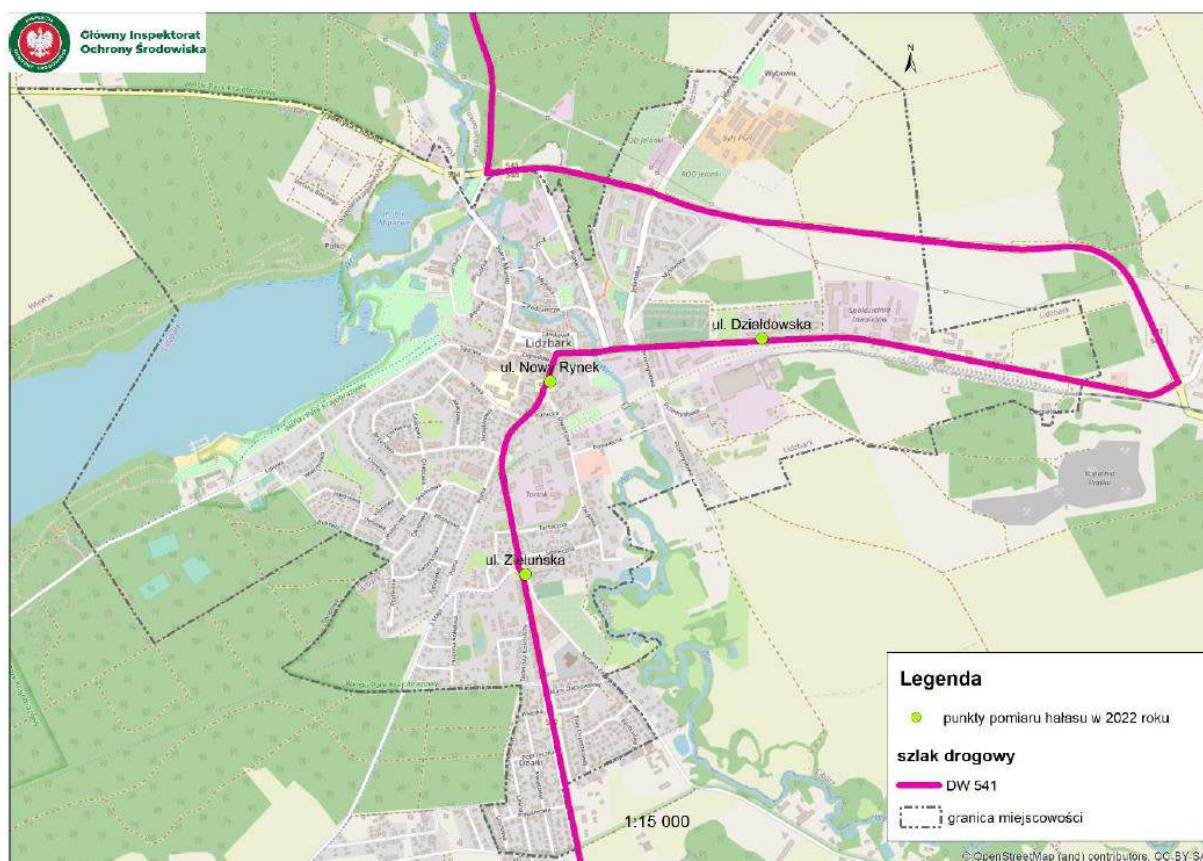
Na podstawie art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 t.j. z późn. zm.) oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu L_{AeqD} , L_{AeqN} , L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu L_{AeqD} , L_{AeqN} , L_{DWN} i L_N lub innych metod oceny poziomu hałasu.

Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat. Stanowią podstawę oceny klimatu akustycznego, ich celem jest graficzne przedstawienie rozkładu pola akustycznego na danym obszarze. Opracowanie strategicznych map hałasu stanowi podstawę do sporządzenia Programów ochrony środowiska przed hałasem. Programy te mają na celu wskazanie odpowiednich działań naprawczych minimalizujących zagrożenie hałasem.

Badania hałasu drogowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonano w 2022 r. w miejscowości. Lidzbark.

Miasto jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej w powiecie działdowskim. Miejscowość zamieszkują 7403 osoby. Punkty pomiarowe hałasu komunikacyjnego zlokalizowano w miejscach o największym natężeniu ruchu kołowego w ciągu drogi wojewódzkiej 541. Przedstawiono je na poniższym rysunku.

Rysunek 21. Punkty pomiarowe hałasu drogowego w miejscowości Lidzbark w 2022 r.
źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 roku,
RWMŚ w Olsztynie

Pomiarami objęto 1,1 km jednorodnych odcinków dróg w granicach administracyjnych miasta. Jednorodne odcinki wyznaczono na ulicy Działdowskiej, Nowy Rynek i Zieluńskiej, wszystkie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 541. Długookresowy poziom dźwięku badano przy ul. Nowy Rynek w centrum miasta.

Natężenie ruchu w punktach pomiarowych przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18. Długookresowy średni poziom dźwięku A w Lidzbarku w 2022 roku

Lokalizacja punktu	długookresowy średni poziom dźwięku [dB]		wartość dopuszczalna [dB]		przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
Lidzbark, ul. Nowy Rynek	62,6	53,4	68	59	-	-

źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 roku,
RWMŚ w Olsztynie

Tabela 19. Krótkookresowe poziomy hałasu komunikacyjnego w Lidzbarku w 2022 roku

Lokalizacja punktu	równoważny poziom dźwięku [dB]		wartość dopuszczalna [dB]		przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Lidzbark, ul. Działdowska	64,5	51,3	65	56	-	-

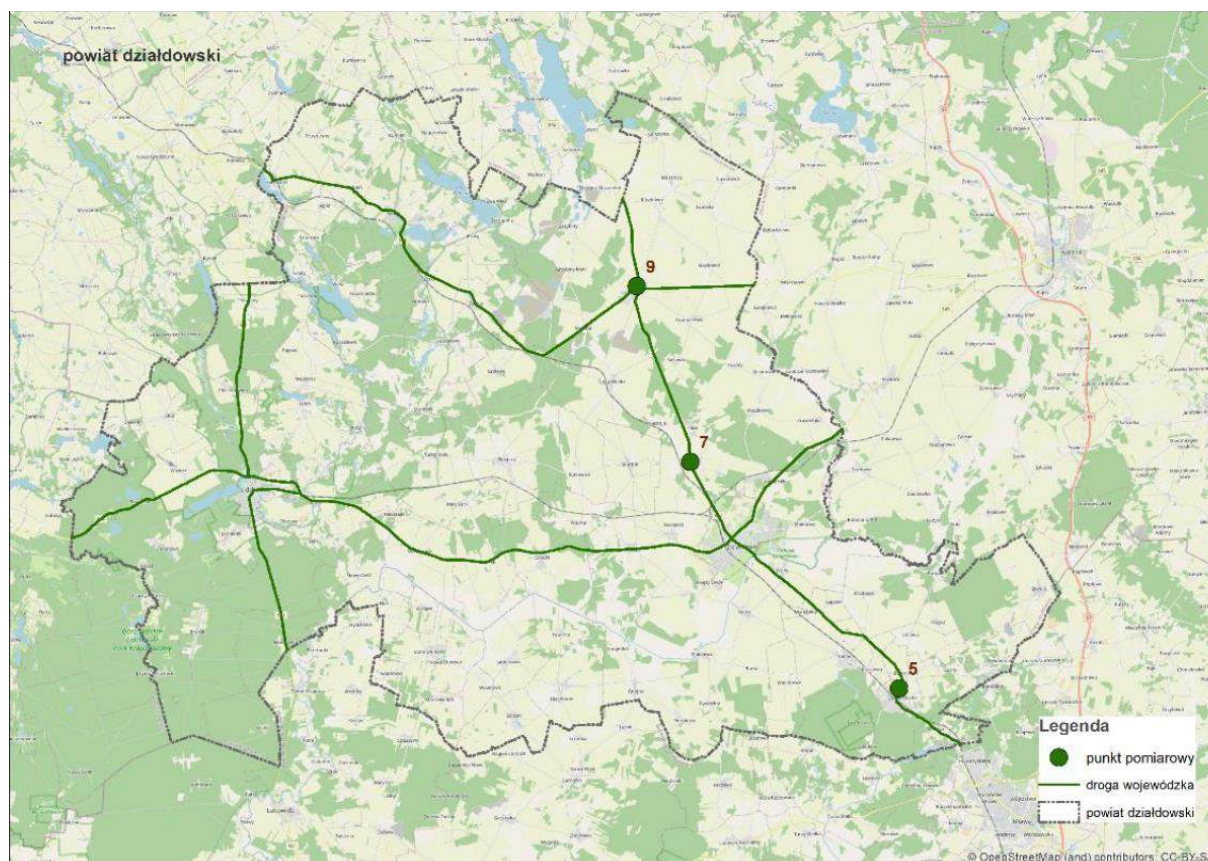
Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lokalizacja punktu	równoważny poziom dźwięku [dB]		wartość dopuszczalna [dB]		przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Lidzbark, ul. Zieluńska	62,4	52,6	65	56	-	-

źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2022 roku,
RWMS w Olsztynie

Wyznaczona na podstawie pomiarów wartość wskaźnika L_{DWN} wyniosła 62,6 dB i nie przekraczała wartości dopuszczalnej ustalonej dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Wartość L_N wyznaczona dla wszystkich pór nocy również mieściła się w normie dopuszczalnej i wynosiła 53,4 dB. Poziomy krótkookresowe dźwięku mierzono w innych newralgicznych punktach Lidzbarka. Zmierzony poziom dźwięku w porze dnia i nocy był niższy od wartości dopuszczalnych dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

W 2023 r. pomiary krótkookresowe zostały wykonane w 3 punktach pomiarowych w powiecie działdowskim, przedstawiono je na poniższym rysunku.

Rysunek 22. Punkty pomiarowe hałasu drogowego w powiecie działdowskim w 2023 r.

źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 roku,
RWMS w Olsztynie

W poniższej tabeli zestawiono wyniki pomiarów w 2023 r.

Tabela 20. Wyniki pomiaru hałasu drogowego w wybranych punktach pomiarowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 roku

Lokalizacja punktu	Współrzędne geograficzne	Równoważny poziom dźwięku [dB]		Natężenie ruchu ogółem		Natężenie ruchu poj. ciężarowych [poj./h]	
		L _{AeqD}	L _{AeqN}	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy
DW 544 - Iłowo-Osada	20.295278 53.171139	63	50.4	319	27	53	9
DW 542 - Burkat	20.144917 53.272333	64	57.7	340	49	33	3
DW 538 - Uzdowo	20.107444 53.349917	61.6	53.3	174	25	36	6

źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 roku, RWMS w Olsztynie

Pomiary jednodobowe w 2 punktach, na obszarach podlegających ochronie akustycznej wskazały na przekroczenia poziomów dopuszczalnych. W 1 punkcie w porze dnia (pomiar między godz. 6.00 a 22.00) oraz w 1 punkcie w porze nocnej (pomiar między 22.00 a 6.00).

Na 2024 i 2025 rok nie planowano i nie wykonano badań monitoringowych hałasu drogowego w powiecie działdowskim.

Strategiczne mapy hałasu 2022

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska opracowała w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie.

W 2022 r. w powiecie działdowskim strategiczne mapy hałasu obejmowały:

- dla dróg wojewódzkich w powiecie działdowskim o natężeniu ruchu > 3 mln pojazdów rocznie;
- dla linii kolejowych w powiecie działdowskim o natężeniu ruchu > 30 tysięcy pociągów rocznie.

Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_{DWN}:

- 55-59.9 dB: 400;
- 60-64.9 dB: 300;
- 65-69.9 dB: 200;
- 70-74.9 dB: 0;
- 75 - 79.9 dB: 0;
- ≥80 dB: 0.

Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem dla pory nocnej na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_N:

- 55-59.9 dB: 300;
- 60-64.9 dB: 200;
- 65-69.9 dB: 0;
- 70-74.9 dB: 0;

- 75 - 79.9 dB: 0;
- ≥ 80 dB: 0.

Szacunkowa powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_{DWN} :

- 55-59.9 dB: 0,4010 km²;
- 60-64.9 dB: 0,2320 km²;
- 65-69.9 dB: 0,1590 km²;
- 70-74.9 dB: 0,0970 km²;
- 75 - 79.9 dB: 0 km²;
- ≥ 80 dB: 0 km².

Szacunkowa powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_N :

- 55-59.9 dB: 0,4400 km²;
- 60-64.9 dB: 0,2870 km²;
- 65-69.9 dB: 0,2020 km²;
- 70-74.9 dB: 0,0220 km²;
- 75 - 79.9 dB: 0 km²;
- ≥ 80 dB: 0 km².

Na przestrzeni 5 lat (odstęp między kolejnymi edycjami strategicznej mapy hałasu) zmniejszył się obszar negatywnego oddziaływania hałasu na ludność zarówno w porze dnia i nocy.

6.4. Pola elektromagnetyczne

6.4.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie powiatu działdowskiego źródła promieniowania niejonizującego stanowią:³¹

- linie i stacje elektroenergetyczne najwyższego, wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo-badawczych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, np. pojedyncze aparaty telefonii komórkowej.

Marszałek Województwa nie wydał pozwoleń dla instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.³²

³¹ Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie warmińsko-mazurskim, GIOŚ, Olsztyn, Czerwiec 2025

³² Stan na dzień 15.07.2025 r.

Elektroenergetyka

Zaopatrywaniem mieszkańców powiatu działdowskiego w energię elektryczną zajmuje się Energa-Operator S.A. Oddział w Płocku.

Na terenie powiatu działdowskiego PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. posiada linie elektroenergetyczne o napięciu: 110 kV, 15 kV oraz 0,4 kV wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV.

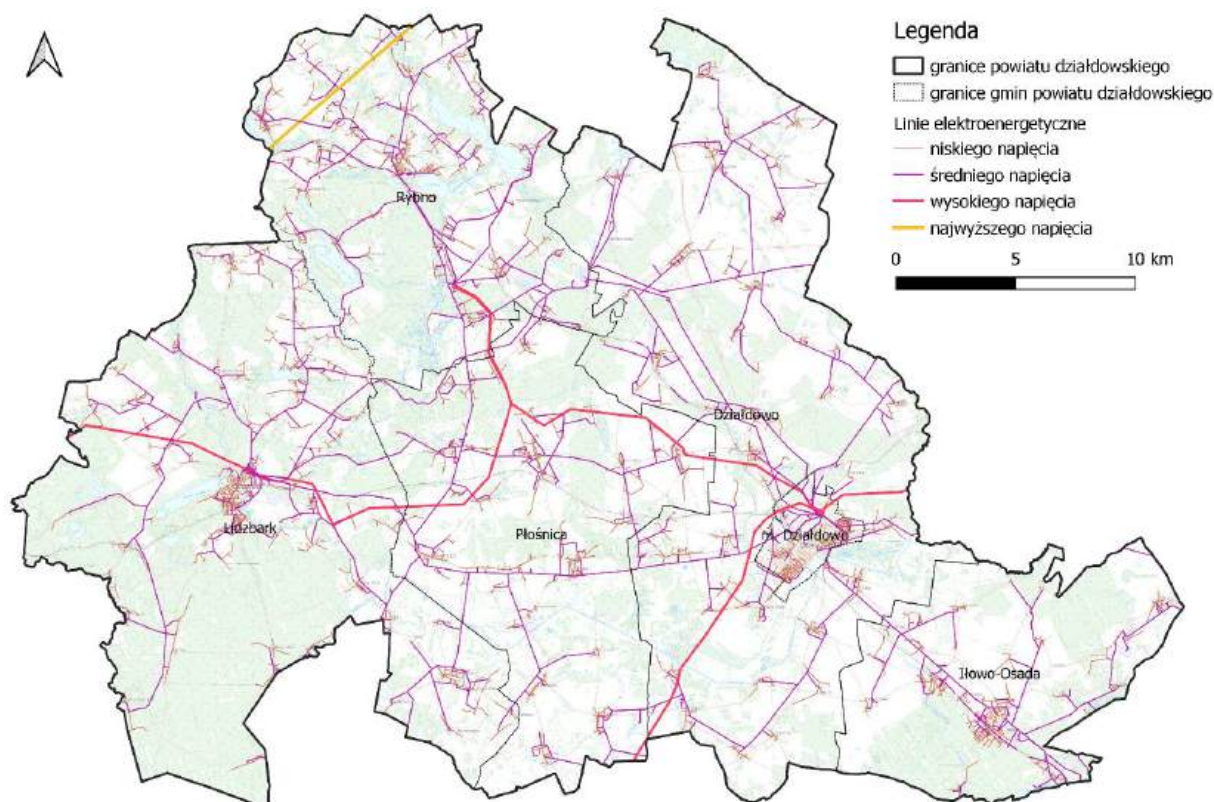
Długość trasy sieci elektroenergetycznej na terenie powiatu działdowskiego wynosi:

- WN 110kV 67,8 km;
- SN 15kV 729,1 km;
- nN 0,4kV 992,6 km.

Na terenie powiatu posadowiono 579 stacji EOP oraz 114 stacji abonenckich.

Obszar powiatu zasilają stacje GPZ: Lidzbark Welski, Tuczek, Działdowo, Mława.

Ponadto, na obszarze powiatu działdowskiego we własności PSE S.A. zlokalizowana jest jednotorowa linia 220 kV w relacji Olsztyn – Włocławek Azoty.

Rysunek 23. Napowietrzne linie elektroenergetyczne na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.gov.pl

Instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 152 b ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Starosta Działdowski jako organ ochrony środowiska udostępniania informacje o instalacjach wytwarzających pola elektromagnetyczne, objętych obowiązkiem zgłoszenia tj.:

- zgłoszenia nowych instalacji lub ponowne zgłoszenia istniejących, jeżeli zmiana wprowadzona w instalacji ma charakter istotnej zmiany lub w przypadku nierozpoczęcia eksploatacji instalacji przed 12 miesięcy od dnia upływu terminu do wniesienia przez

organ sprzeciwu, o którym mowa w art. 152 ust. 4 ww. ustawy, albo od dnia wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 152 ust. 4b ww. ustawy;

- informacje, o których mowa w art. 152 ust. 6 pkt 1 ww. ustawy, tj. informacje o:
 1. rezygnacji z rozpoczęcia eksploatacji instalacji,
 2. zakończeniu eksploatacji instalacji,
 3. zmianie w zakresie danych lub informacji zawartych w zgłoszeniu;
- sprzeciw, o mowa w art. 152 ust. 4 ww. ustawy wnoszony przez organ właściwy do przyjęcia zgłoszenia w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia w drodze decyzji, a w przypadku braku sprzeciwu - zaświadczenie, wydawane z urzędu, przed upływem terminu, o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu (art. 152 ust. 4b ww. ustawy);
- uwagi organizacji pozarządowych lub mieszkańców gminy, na terenie której jest lub ma być eksploatowana instalacja oraz odpowiedzi na wniesione uwagi, udzielone przez prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia.

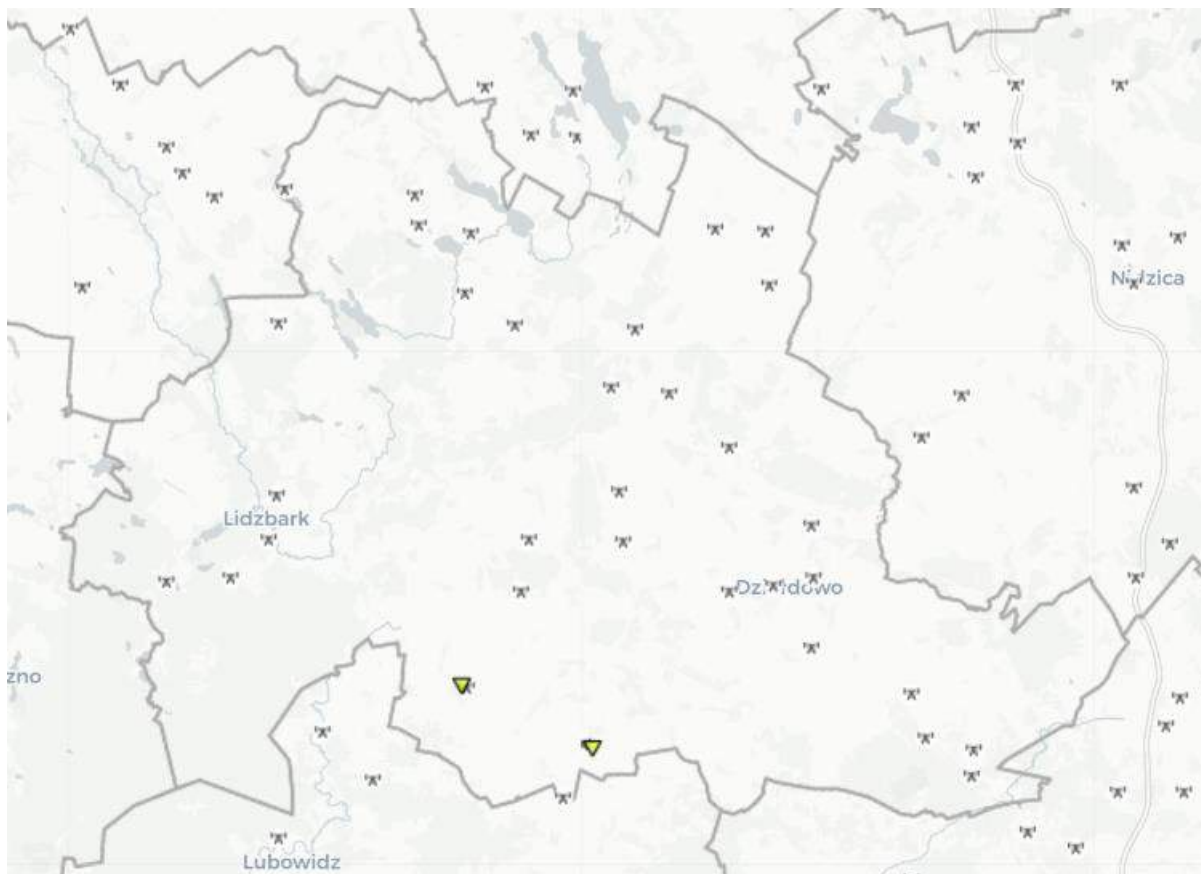
Zgodnie z art. 152 b ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska* organizacja pozarządowa w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* prowadząca działalność w zakresie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 6 lub 18 tej ustawy, lub osoba zamieszkała w gminie, na terenie, której ma być lub jest eksploatowana instalacja, może wnieść do organu ochrony środowiska właściwego do przyjęcia zgłoszenia uwagi dotyczące okoliczności, o których mowa w art. 152 ust. 4a ww. ustawy, wraz z ich szczegółowym uzasadnieniem uprawdopodobniającym zasadność ich uzasadnienia.

Zgodnie z art. 29i ust. 4 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* organy ochrony środowiska udostępniają w systemie informacyjnym PEM informacje o zgłoszeniach, o których mowa w art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* oraz o ponownych zgłoszeniach, o których mowa w art. 152 ust. 6 pkt 2 *Prawo ochrony środowiska* dotyczących instalacji radiokomunikacyjnych emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, w terminie 3 dni od dnia dokonania zgłoszenia lub ponownego zgłoszenia.

Mapę pola elektromagnetycznego (PEM) przedstawiającą położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski (w tym na terenie powiatu działdowskiego) oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu można znaleźć pod adresami:

- <https://si2pem.gov.pl/>
- <https://m.si2pem.gov.pl/>

Stacje bazowe telefonii komórkowej występujące na terenie powiatu działdowskiego przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 24. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu działowskiego
źródło: <https://si2pem.gov.pl/> [data dostępu: 26.10.2025 r.]

6.4.2. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ), a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Podstawą prawną prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych jest art. 123 ustawy Poś oraz art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 r. poz. 425).

Podstawowym założeniem monitoringu PEM jest śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 r. poz. 2448). Minimalna wartość dopuszczalna poziomu PEM dla częstotliwości objętych monitoringiem (80 MHz-40GHz) wynosi 28 V/m.

Badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzone są przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach PMŚ, w sposób ujednolicony dla całego kraju, od roku 2008. W styczniu 2021 r. rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 r. poz. 2311), wprowadziło nowe założenia monitoringu PEM.

Zgodnie z nowym rozporządzeniem na terenie każdego województwa punkty pomiarowe wyznacza się w dwuletnim cyklu pomiarowym dla stałej sieci monitoringu na obszarach miast oraz w czteroletnim cyklu pomiarowym dla monitoringu badawczego na terenach gmin wiejskich.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy;
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe;
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe (dodatkowo 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców).

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej.

W 2021 r. w ramach stałej sieci monitoringu punkty pomiarowe zlokalizowane były w gminie Działdowo, w miejscowości Działdowo przy Ratuszu Miejskim (N_2021_D_3) oraz przy ul. Świerkowa/ Leśna (N_2021_D_4) dla kategorii miasta w przedziale od 20000 do 50 000 mieszkańców.

W obu punktach wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł $<0,8$ V/m.

W 2021 r. w ramach monitoringu badawczego punkty pomiarowe zlokalizowane były w:

- gminie Działdowo, miejscowość. Ruszkowo (N_2021_GW_1), wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł $<0,8$ V/m;
- gminie Iłowo-Osada, miejscowość Iłowo – Osada, przy ul. Wyzwolenia 11 (N_2021_GW_2) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł 1,2 V/m;
- gminie Płońsk, miejscowość Niechłonin, Niechłonin 26 (N_2021_GW_3) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł $<0,8$ V/m;
- gminie Rybno, miejscowość Rybno, przy ul. Wyzwolenia 12 (N_2021_GW_4) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł $<0,8$ V/m.

W 2023 r. w ramach stałej sieci monitoringu punkt pomiarowy zlokalizowano w miejscowości Lidzbark (gm. Lidzbark) przy ul. Zieluńskiej 54 (N_2021_E_7) dla kategorii obszaru miasta poniżej 20000 mieszkańców. Wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł $<0,8$ V/m.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 r. poz. 2448), pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonane w 2021 i 2023 roku na terenie powiatu działdowskiego nie wykazały przekroczeń poziomu dopuszczalnego.

6.5. Gospodarowanie wodami

6.5.1. Wody powierzchniowe

Obszar ten położony jest w granicach dorzecza Wisły, w obrębie dwóch regionów wodnych. Północno – zachodnia część powiatu położona jest w granicy regionu wodnego Dolnej Wisły, a południowo wschodnia w granicy regionu wodnego Środkowej Wisły.

Głównymi rzekami tworzącymi sieć hydrograficzną na omawianym obszarze są Wkra oraz Wel. Natomiast mniejsze ciek to Płośniczanka, Szkotówka czy Mławka. System wód płynących stanowią także mniejsze strugi i kanały. W przypadku jezior, największe zbiorniki wodne położone są w północno-wschodniej części powiatu. Należy tutaj wymienić przepływowe jeziora Lidzbarskie, Grądy, Tarczyńskie, Zarybinek oraz Rumian.

Największą rzeką przepływającą przez powiat działdowski jest Wkra. Jest to prawobrzeżny dopływ Narwi o długości 249,1 km i powierzchni dorzecza równej 5 322 km². Źródła Wkry znajdują się w okolicy miejscowości Januszkowo. Rzeką prowadzi swoje wody w kierunku południowym, stosunkowo szeroką doliną by w okolicach Nowego Dworu Mazowieckiego ujść do Narwi.

Wel to lewobrzeżny dopływ Drwęcy o długości 107,45 km i powierzchni zlewni równej 822 km². Rzeką swój bieg rozpoczyna jako ciek Wkra Wielka, mający swoje źródła na południowych stokach Wzgórz Dylewskich, na wysokości ok. 210 m n.p.m. Wel przebiega przez teren województwa warmińsko – mazurskiego przepływając przez kilka jezior. Rzeką uchodzi do Drwęcy w okolicy Nowego Miasta Lubawskiego.

Jeziora znajdujące się w północno-wschodniej części powiatu działdowskiego są jednymi z najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym i krajobrazowym na omawianym obszarze. Świadczą o tym licznie występujące tam formy ochrony przyrody, w skład których wchodzi m. inn. rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu czy obszary Natura 2000. Jeziora na tym obszarze wchodzi w skład Pojezierza Chełmińsko – Dobrzyńskiego. Największe zbiorniki powiatu to jeziora rynnowe, które zasila rzeka Wel.

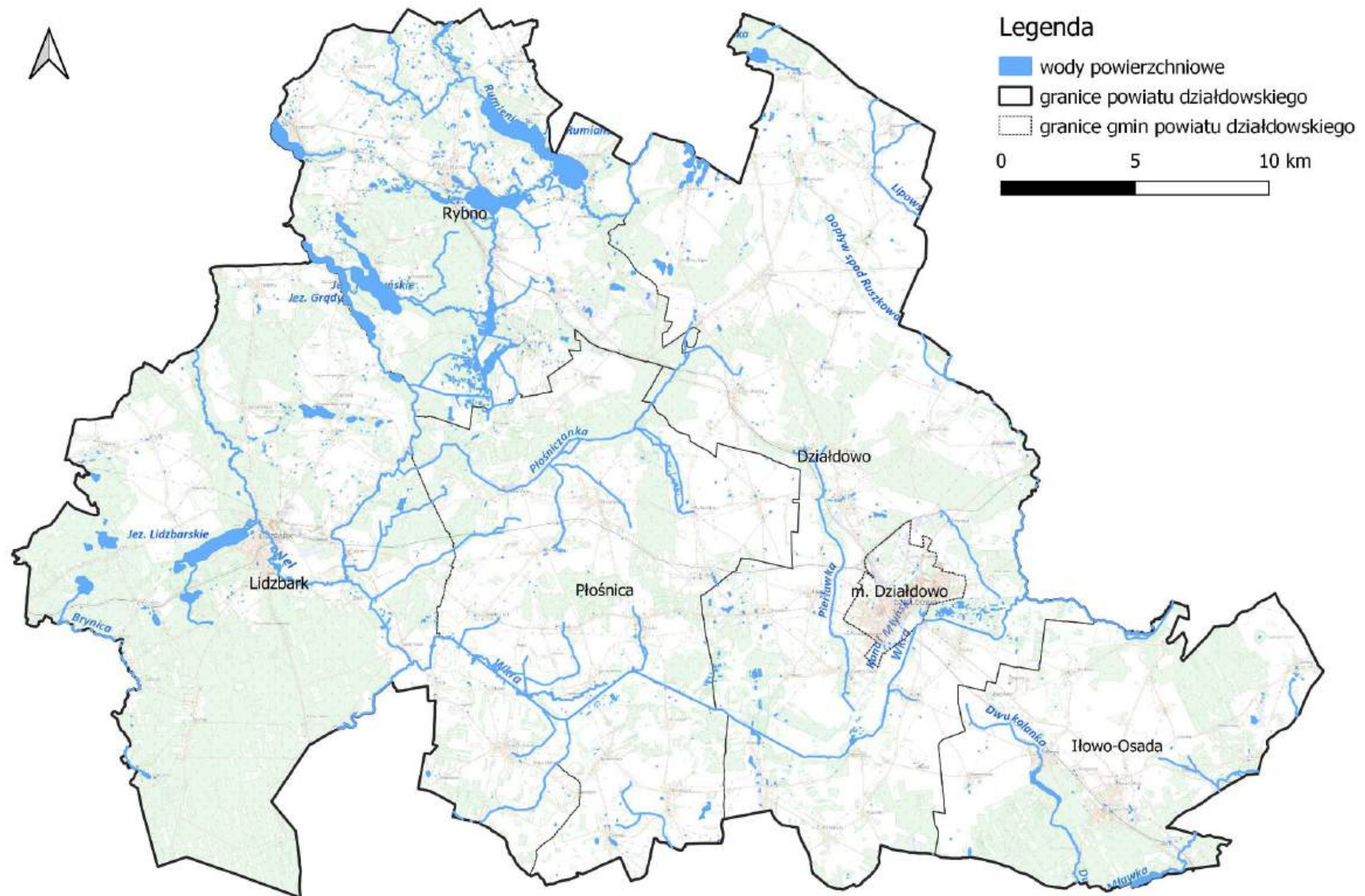
Jezioro Rumian – mające powierzchnię niemal 306 ha jest największym zbiornikiem wodnym w powiecie. Średnia głębokość jeziora wynosi 6,5m, natomiast maksymalna dochodzi do 14,4 m. Linia brzegowa jeziora jest stosunkowo prosta. Nie ma tu dużych zatok, półwyspów czy przybrzeżnych wysepek.

Jezioro Tarczyńskie - powierzchnia zbiornika wynosi ok. 163,8 ha, a średnia głębokość 3,8 m. W najgłębszym miejscu wynosi ok. 9,2 m. W północnej części jezioro rozdziela się na dwie zatoki, między którymi znajduje się półwysep. na jeziorze znajduje się także mała wyspa.

Jezioro Grądy – zbiornik o powierzchni 112,70 ha. Średnia głębokość jeziora wynosi 4,7 m a maksymalna 9,1 m. Charakterystyczną cechą jeziora jest urozmaicona linia brzegowa, którą wyróżniają często występujące przewężenia czy zatoczki.

Jezioro Lidzbarskie – jezioro o powierzchni 131 ha, średniej głębokości 10,1m, dochodzącej do 25,5 m. Akwen ten charakteryzuje się stosunkowo prostym kształtem. Jedynym urozmaicheniem linii brzegowej jest zatoka i półwysep znajdujący się we wschodniej części jeziora.

Na poniższym rysunku przedstawiono układ hydrologiczny powiatu.

Rysunek 25. Wody powierzchniowe na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

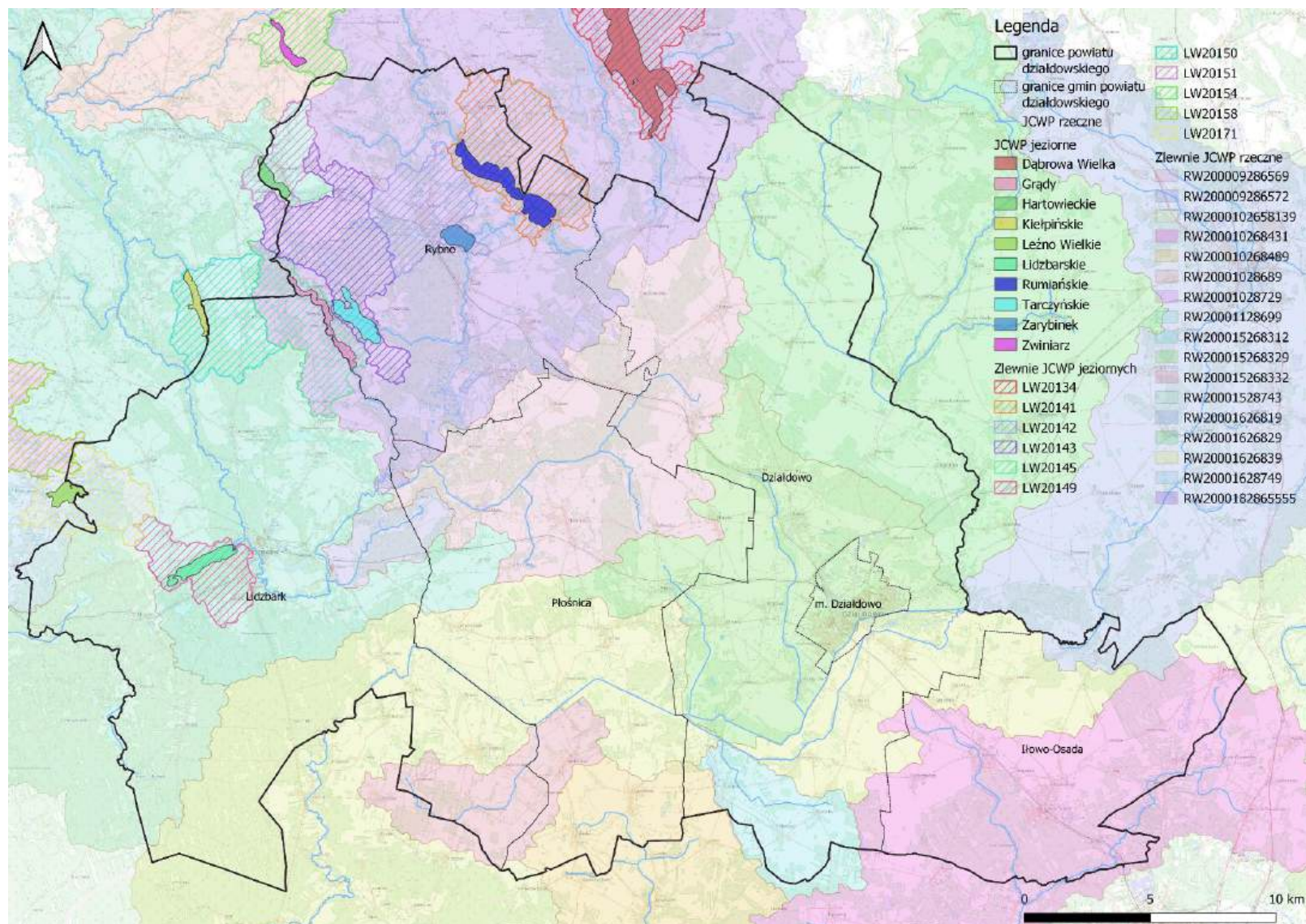
W poniższej tabeli zestawiono JCWP rzecznych i jeziornych, w obrębie których znajduje się powiat działdowski.

Tabela 21. Wykaz JCWP, na obszarze których leży powiat działdowski

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP
JCWP rzeczne		
1.	RW20001528743	Brynica do Pissy
2.	RW20001128699	Wel od Płośniczanki do ujścia
3.	RW20001626839	Wkra od Szkotówki do Mławki
4.	RW20001628749	Brynica od Pisi do ujścia
5.	RW20001028729	Sugajnica
6.	RW200015275615	Skrwa do Dopływu spod Przywitowa
7.	RW200009286569	Płośniczanka
8.	RW200015268329	Kanał Młyński
9.	RW2000182865555	Wel do Płośniczanki
10.	RW20001028689	Wólka
11.	RW2000102658139	Orzyc do Tamki
12.	RW200010268489	Przylepnica
13.	RW200015268312	Dopływ spod Petrykoz
14.	RW200010268431	Mławka do Krupionki
15.	RW20001626819	Wkra do Szkotówki
16.	RW20001626829	Szkotówka
17.	RW200015268332	Dopływ z Marszewnicy
18.	RW200009286572	Dopływ poniżej Cibórza
JCWP jeziorne		
1.	LW20158	Sosno
2.	LW20171	Leżno Wielkie
3.	LW20142	Zarybinek
4.	LW20149	Lidzbarskie
5.	LW20154	Zwiniaż
6.	LW20145	Grądy
7.	LW20150	Kiełpińskie
8.	LW20143	Tarczyńskie
9.	LW20151	Hartowieckie
10.	LW20134	Dąbrowa Wielka
11.	LW20141	Rumiańskie

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>, dostęp: 20.10.2025 r.

Lokalizację ww. JCWP przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 26. JCWP rzeczne oraz jeziorne wraz z zlewniami w zasięgu których znajduje się powiat działdowski
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

6.5.2. Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 r. poz. 960 t.j.) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powodzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powodzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powodzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powodzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powodzie od wód podziemnych,
- powodzie od strony morza,
- powodzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.³³

Mapy zagrożenia powodziowego

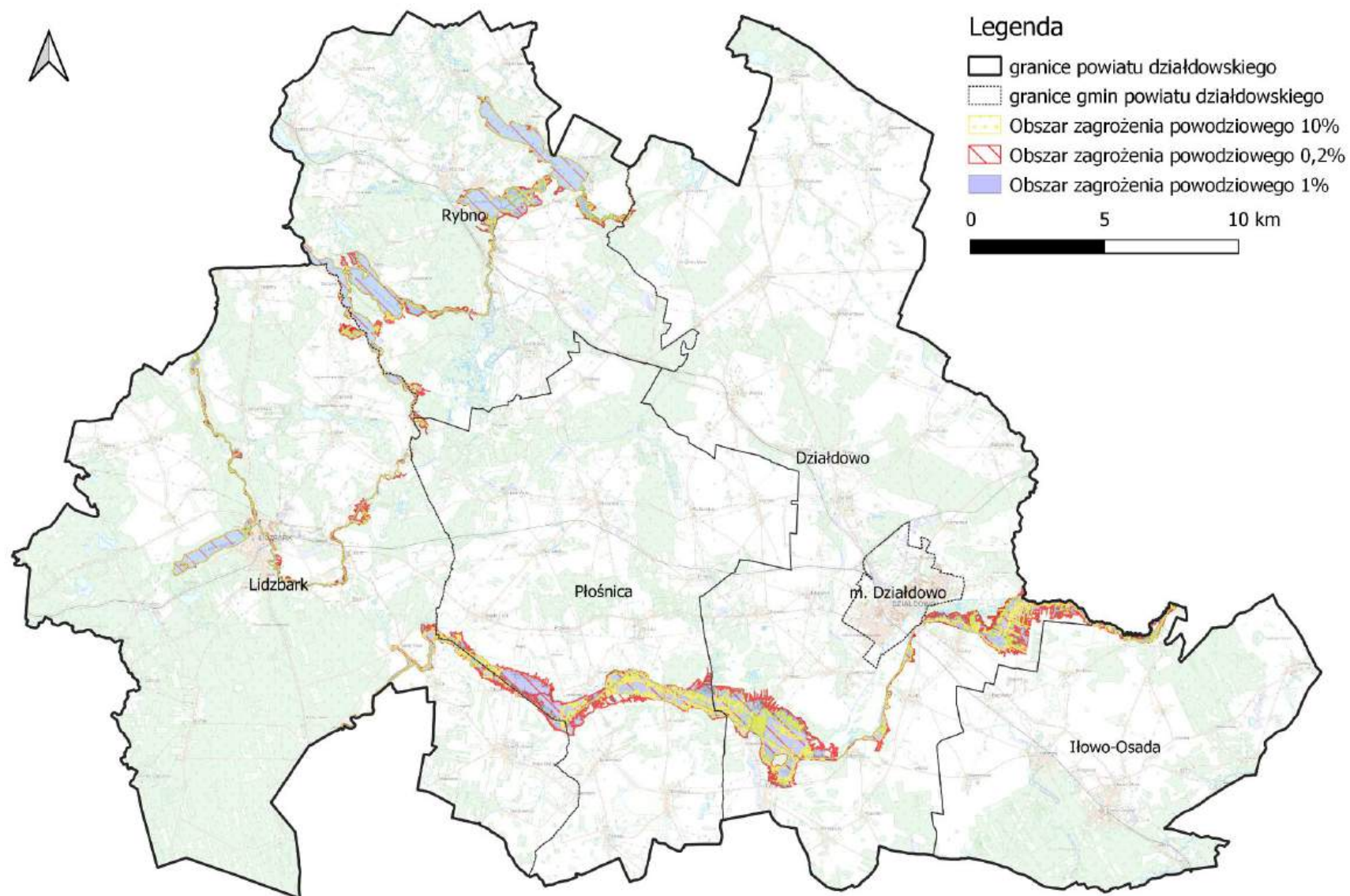
Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
 - d) pas techniczny;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - a) wału przeciwpowodziowego,
 - b) wału przeciwsztormowego,
 - c) budowli piętrzącej.

Na poniższym rysunku przedstawiono fragmenty mapy zagrożenia powodziowego dla powiatu działdowskiego.

³³

Źródło:
https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/resources/help/ISOK_Dokumentacja_uzytkownika_Hydroportal_v.1.00.pdf

Rysunek 27. Mapa zagrożenia powodziowego powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez PGW WP

6.5.3. Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

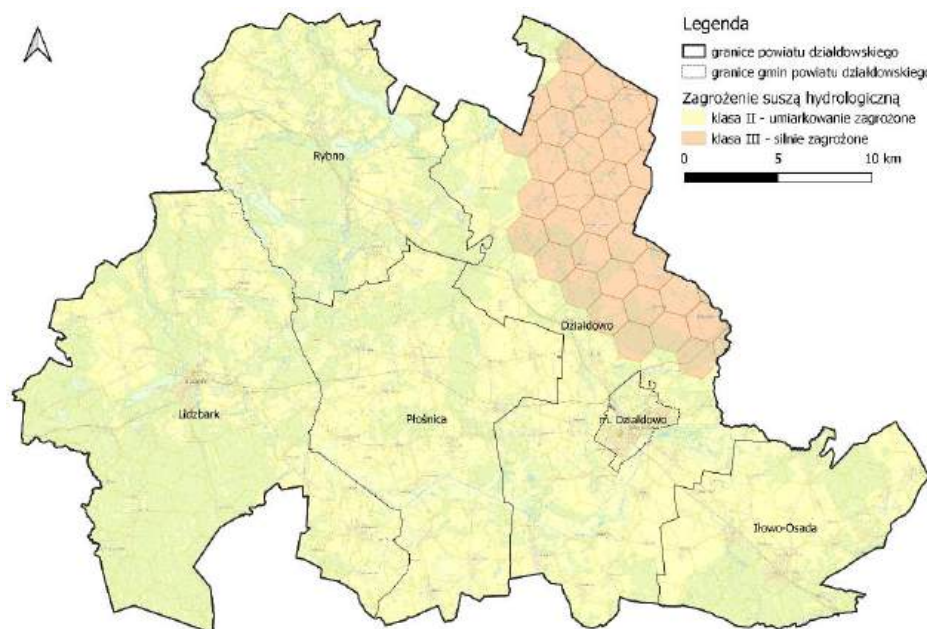
- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.
- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.³⁴

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy.

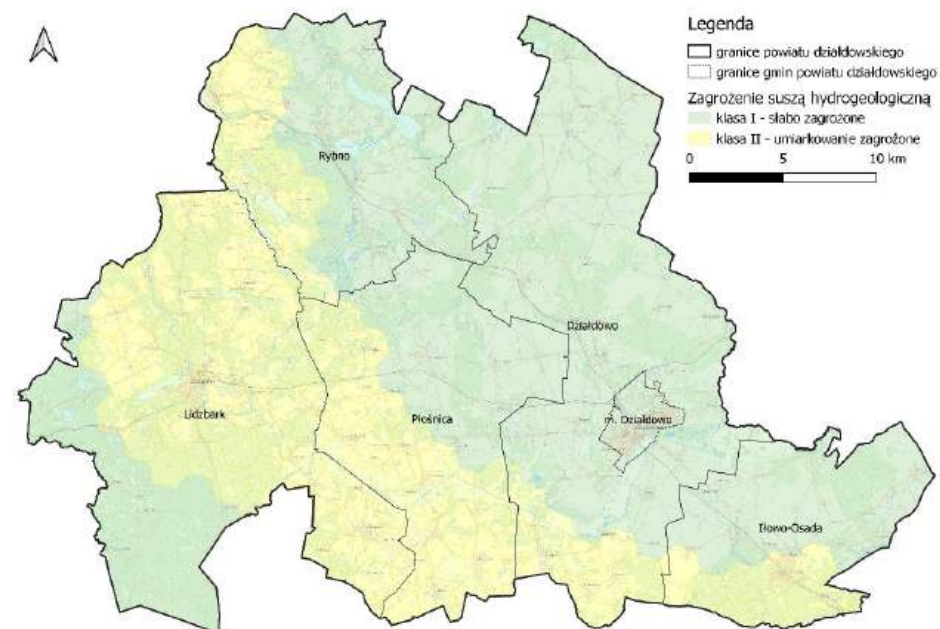
W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

Dnia 15 lipca 2021 r. przyjęto Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 r. poz. 1615 z późn. zm.). Celem dokumentu jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Dzięki realizacji jego założeń możliwe będzie zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wody niezbędnej dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Realizacja działań zawartych w Planie przyczyni się do ograniczenia zjawiska suszy oraz minimalizowania skutków suszy. Wraz z planami gospodarowania wodami oraz planami zarządzania ryzykiem powodziowym stanowić będzie program przyczyniający się do zintegrowanej ochrony wód i gospodarki wodami. Jego celem jest zapewnienie dobrej jakości oraz wystarczającej ilości wód służących wszystkim działom gospodarki narodowej oraz środowisku naturalnemu. W ramach opracowania Planów zostanie dokonana identyfikacja i hierarchizacja obszarów zagrożonych wystąpieniem zjawiska suszy na poszczególnych obszarach dorzeczy, ocena potrzeb w zakresie ochrony przed suszą. Zostanie również opracowany zestaw działań mający na celu zapobieganie i łagodzenie skutków suszy na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę.

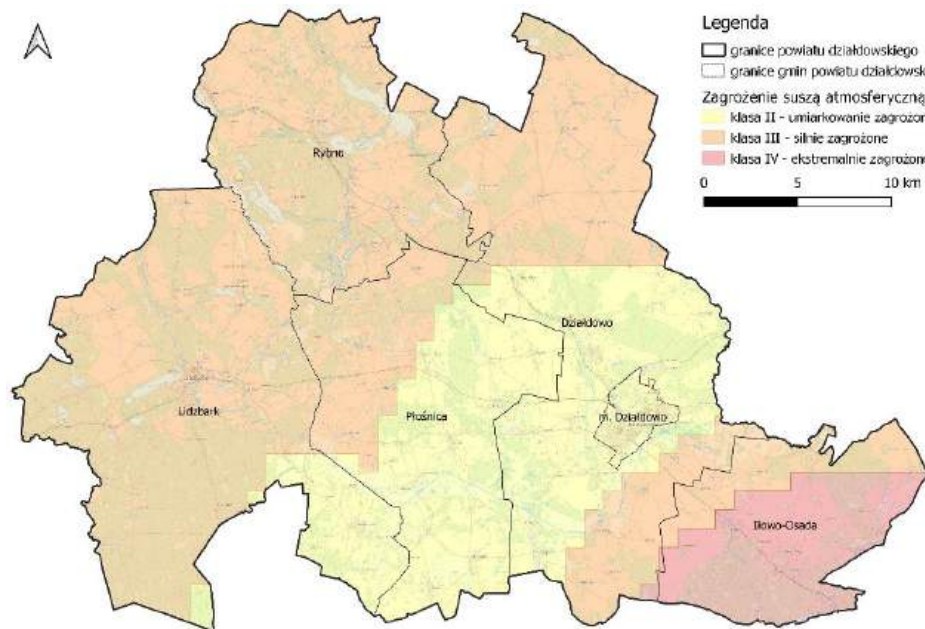
³⁴ Źródło: <https://www.gov.pl/web/susza/susza>

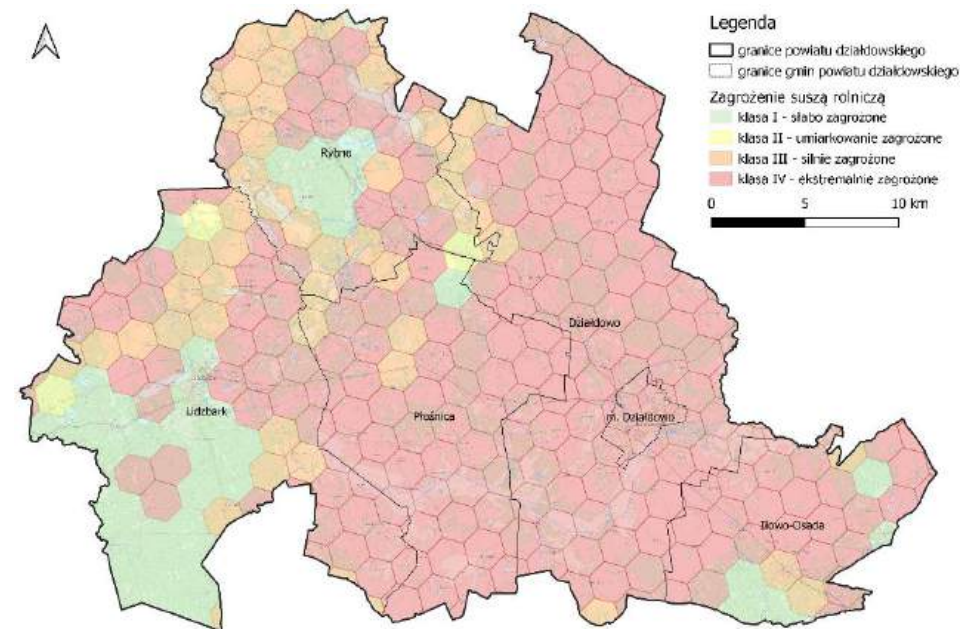
Rysunek 28. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych:
<https://dane.gov.pl/pl/dataset>

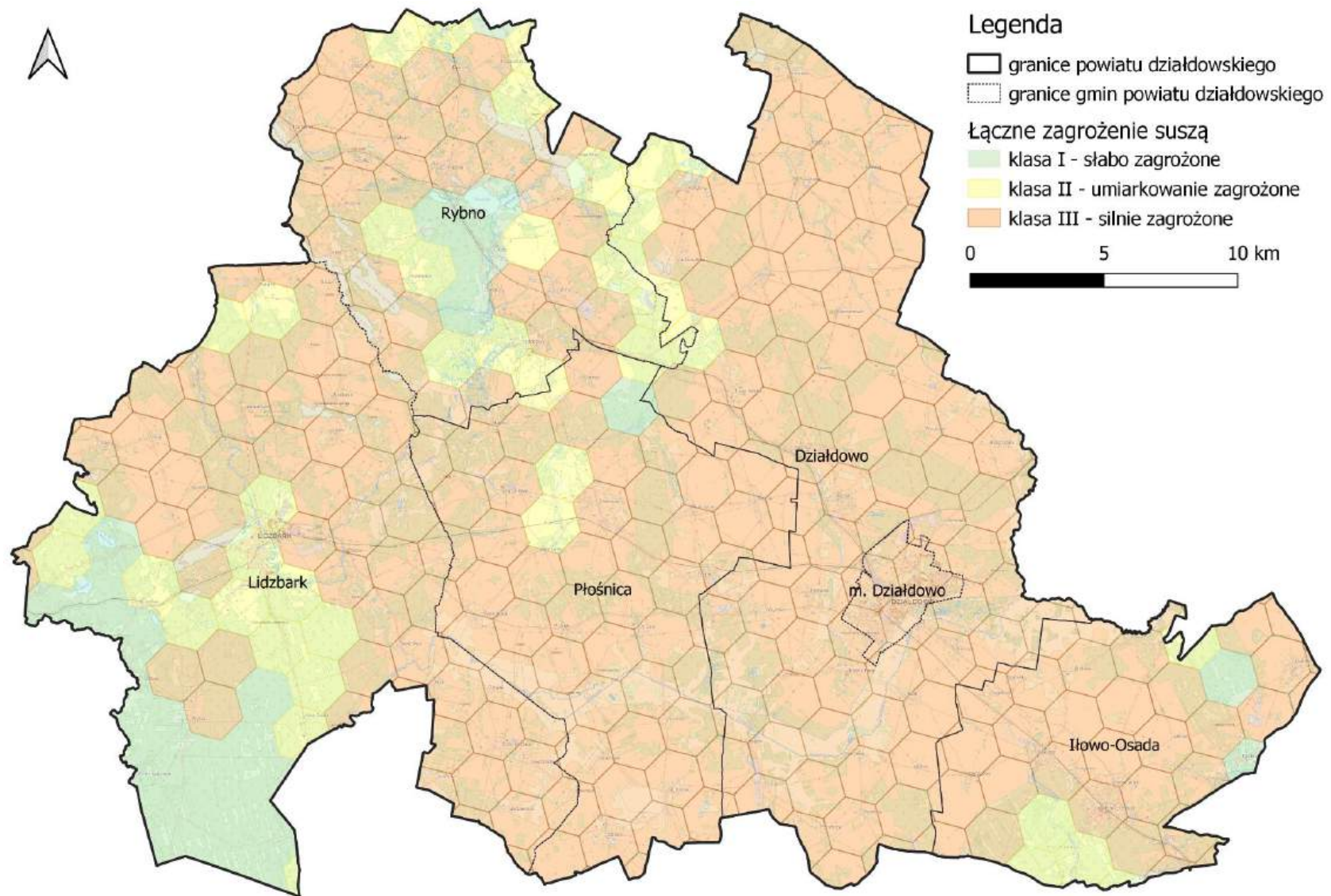
Rysunek 29. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych:
<https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Rysunek 30. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych:
<https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Rysunek 31. Klasy zagrożenia suszą rolniczą
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych:
<https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Rysunek 32. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

6.5.4. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 r. poz. 1475).

Ocenę stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu działdowskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 22. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Brynica do Pissy	P_org	113,24	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Brynica od ujścia Pissy do zapory w Traczyskach oraz na dopływie Górzynka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Wel od Płończanki do ujścia	RzN	277,23	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wel od ujścia do jez. Lidzbarskiego (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wel od ujścia do jez. Lidzbarskiego (dla troci wędrowniej) oraz Wel w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Wkra od Szkotówki do Mławki	Rz_org	398,76	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Brynica od Pisi do ujścia	Rz_org	52,96	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Brynica w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Sugajnica	PNp	50,15	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
Skrwa do Dopływu spod Przywitowa	P_org	164,87	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
Płośniczanka	PN	99,24	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
Kanał Młyński	P_org	101,41	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Wel do Płończanki	R_poj	363,82	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wel w obrębie JCWP (dla węgorka europejskiego)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Wólka	PNp	83,15	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wólka w obrębie JCWP (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Orzyc do Tamki	PNp	182,09	zły stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Przylepnica	PNp	245,35	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Dopływ spod Petrykoz	P_org	22,80	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Mławka do Krupionki	PNp	158,14	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, fosforany, MIR]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona
Wkra do Szkotówki	Rz_org	225,53	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Szkotówka	Rz_org	240,42	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Dopływ z Marszewnicy	P_org	30,27	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [kadm(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
JCWP jeziorne								
Sosno	WSd_a	27,96	zły stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
Leżno Wielkie	WSd_a	11,69	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Zarybinek	WSd_b	13,67	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Lidzbarskie	WSd_a	10,58	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną)	dobry stan chemiczny	niezagrożona
Zwiniarz	WSd_b	7,91	brak danych	brak danych	brak danych	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	niezagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Grądy	WSd_a	14,62	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna)	dobry stan chemiczny	niezagrożona
Kiełpińskie	WSd_a	15,07	umiarkowany stan ekologiczny	brak klasyfikacji	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Tarczyńskie	WSd_b	21,94	brak klasyfikacji	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna)	dobry stan chemiczny	zagrożona
Hartowieckie	WSd_b	6,53	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w+b)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
Dąbrowa Wielka	WSm_a	19,63	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowna)	dobry stan chemiczny	zagrożona

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
						Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
Rumiańskie	WSd_a	22,28	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (troć wędrowną)	dobry stan chemiczny	zagrożona

WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane;

WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne;

WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane;

PN - Potok lub strumień nizinny;

PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty;

RzN - Rzeka nizinna;

R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy;

Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk

P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Na obszarze powiatu działdowskiego stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – zarówno rzecznych, jak i jeziornych – oceniono w większości przypadków jako zły, co wynika z umiarkowanego lub słabego stanu ekologicznego oraz stanu chemicznego poniżej dobrego.

W przypadku JCWP jeziornych położonych na terenie powiatu działdowskiego – takich jak Lidzbarskie, Hartowieckie, Rumiańskie, Kiełpińskie, Zarybinek czy Dąbrowa Wielka – również stwierdzono przeważnie zły stan ogólny wód, przy umiarkowanym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego.

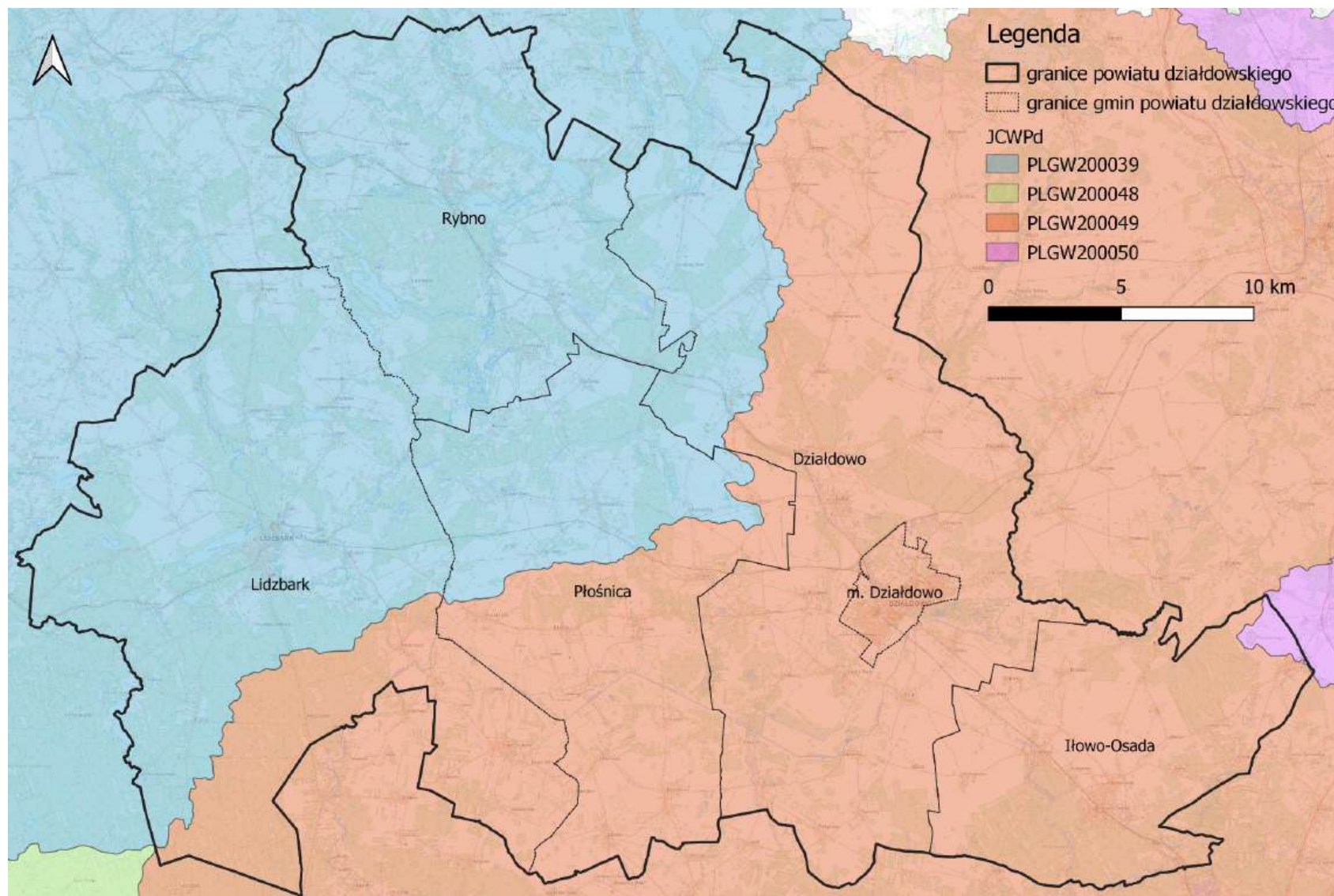
6.5.5. Wody podziemne

Powiat działdowski zlokalizowany jest na obszarze czterech jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które krótko omówiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Charakterystyka JCWPd na terenie powiatu działdowskiego

Kod JCWPd	GW200039	GW200050	GW200048	GW200049
Powierzchnia JCWPd [km ²]	7568,16	6246,13	2967,56	5353,97
Obszar dorzecza	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły
Region wodny	Dolnej Wisły	Narwi, Środkowej Wisły	Środkowej Wisły	Środkowej Wisły
Obszar bilansowy	Osa, Maława, Zalew Wiślany, Mień, Elbląg i Żuławy Elbląskie, Zlewnia Pastęki i Baudy, Drwęca, Struga Toruńska, Fryba, Wkra, Wisła (P) od Narwi do Korabnika poniżej Włocławka, Łyna	Zbiornik Zegrzyński, Narew poniżej Dębe bez Wkry, Narew od Biebrzy do Pułtusa z wyłączeniem WJM i zlewni Pisy (BI), Narew od Biebrzy do Pułtusa z wyłączeniem WJM i zlewni Pisy (WA), Wielkie Jeziora Mazurskie i zlewnia Pisy, Wkra, Łyna	Tążyna, Mień, Drwęca, Wkra, Wisła (P) od Narwi do Korabnika poniżej Włocławka, Bzura, Wisła (L) od Bzury do Korabnika poniżej Włocławka	Drwęca, Zbiornik Zegrzyński, Narew poniżej Dębe bez Wkry, Narew od Biebrzy do Pułtusa z wyłączeniem WJM i zlewni Pisy (WA), Wkra, Wisła (P) od Narwi do Korabnika poniżej Włocławka, Łyna
Cele środowiskowe	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona chemicznie	niezagrożona	niezagrożona	niezagrożona

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Rysunek 33. Lokalizacja JCWPd w zasięgu których leży powiat działdowski
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

Teren powiatu działdowskiego leży na obszarze dwóch zbiorników wód podziemnych tj. GZWP nr 214 Zbiornik Działdowo oraz nr 215 Subniecka Warszawska.

W latach 2009-2016 dokumentowano i ustanawiano obszary ochronne GZWP. Niestety ze względu na realizację prac dokumentacyjnych zaplanowanych w latach 2009–2016 bez wykonywania wierceń i pompowań badawczych, z listy zbiorników przewidzianych do udokumentowania w tym okresie wyłączono paleogeńsko-neogeński GZWP nr 215 Subniecka Warszawska oraz jego część centralną GZWP nr 2151 (pierwotnie określany numerem 215A), traktowaną jako oddzielny zbiornik. Udokumentowanie tego zbiornika, zarówno ze względu na jego wielkość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, wymaga szerokiego zakresu prac badawczych.

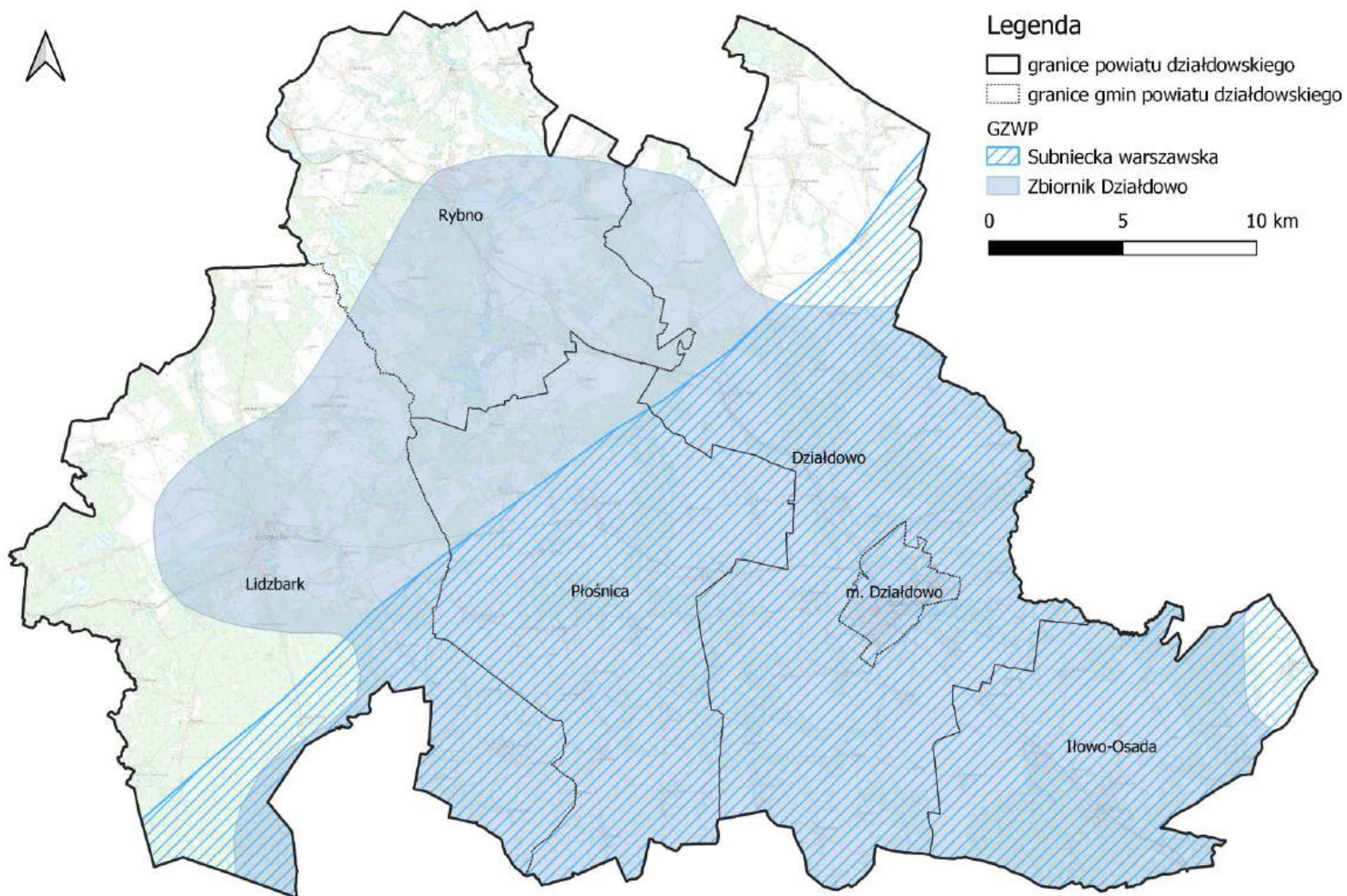
Charakterystyka zbiornika nr 214 została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 24. Charakterystyka GZWP na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa GZWP	Zbiornik Działdowo
Województwo	warmińsko-mazurskie, mazowieckie, kujawsko-pomorskie
Powiat	działdowski, nidzicki, olsztyński, ciechanowski, mławski, płoński, żuromiński
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	20, 39, 49, 50
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Wisły: SŚWN – region środkowej Wisły – subregion nizinny; SP – region dolnej Wisły – subregion pojezierny; RNPN – region Narwi, Pregoi i Niemna
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Pojezierzy Pomorskiego i Mazurskiego (GZWP w paśmie pojezierzy)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Narwi, Drwęcy, Pregoi
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (315.1), Nizina Północnomazowiecka (318.6); Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84): Pojezierze Mazurskie (842.8)
Typ zbiornika	porowy
Stratygrafia	czwartorzęd
Klasa jakości wody*	na przeważającym obszarze II, lokalnie I, III
Wodoprzewodność [m^2/d]	240–500
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [$\text{m}^3/\text{d} \times \text{km}^2$]	14,7
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m^3/d]	28 272
Podatność zbiornika na antropopresję	bardzo mało podatny

* Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017 r.

Rysunek 34. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży powiat działdowski
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

6.5.6. Jakość wód podziemnych

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy (informacje o dostępnych zasobach, poborze, poziomie zwierciadła) i stan chemiczny. Badania na potrzeby oceny stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu diagnostycznego i monitoringu operacyjnego. Monitoring diagnostyczny odbywa się raz na trzy lata i obejmuje obszar całego kraju, natomiast w latach pomiędzy monitoringiem diagnostycznym realizowany jest monitoring operacyjny, w ramach którego badane są jednolite części, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Warunki, jakie musi spełnić stan chemiczny i ilościowy, aby określany był jako dobry znajdują się w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 r. poz. 2148 z późn. zm.).

Jak wynika z poniższej tabeli stan wód podziemnych w 2022 r. na terenie powiatu działdowskiego określany jest jako dobry.

Tabela 25. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie powiatu działdowskiego

Nr JCWPd	Stan wód	Rok 2012	Rok 2016	Rok 2019	Rok 2022
39	chemiczny	dobry	słaby ³⁵	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
48	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
49	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
50	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry

źródło: <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html> [data dostępu: 30.10.2025 r.]

Zgodnie z art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2025 r. poz. 960 t.j.) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

³⁵ Wskaźniki powodujące słaby stan wód: (1) Stwierdzono wysokie prawdopodobieństwo, co najmniej okresowej, znaczącej migracji azotanów z wód podziemnych do wód powierzchniowych obszaru zlewniowego JCW „Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki”.

6.6. Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie powiatu działdowskiego działalnością z zakresu gospodarki wodno-ściekowej zajmują się:

- Gmina miejska Działdowo - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Działdowie;
- Gmina wiejska Działdowo - Gminny Zakład Usług Komunalnych w Uzdowie;
- Gmina Iłowo-Osada - Zakład Gospodarki Komunalnej w Iłowie-Osadle;
- Gmina Lidzbark - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Lidzbarku;
- Gmina Rybno - Zakład Gospodarki Komunalnej w Rybnie;
- Gmina Płońnica - siecią wodno-kanalizacyjną zarządza Urząd Gminy w Płońnicy, za wyjątkiem dwóch miejscowości Murawki i Gralewo, które są obsługiwane przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Rybnie.

6.6.1. Zaopatrzenie w wodę

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie powiatu wg stanu na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 706,7 km i korzystało z niej 93,5% mieszkańców. Ogólną charakterystykę sieci wodociągowej funkcjonującej na terenie powiatu działdowskiego zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 26. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu działdowskiego

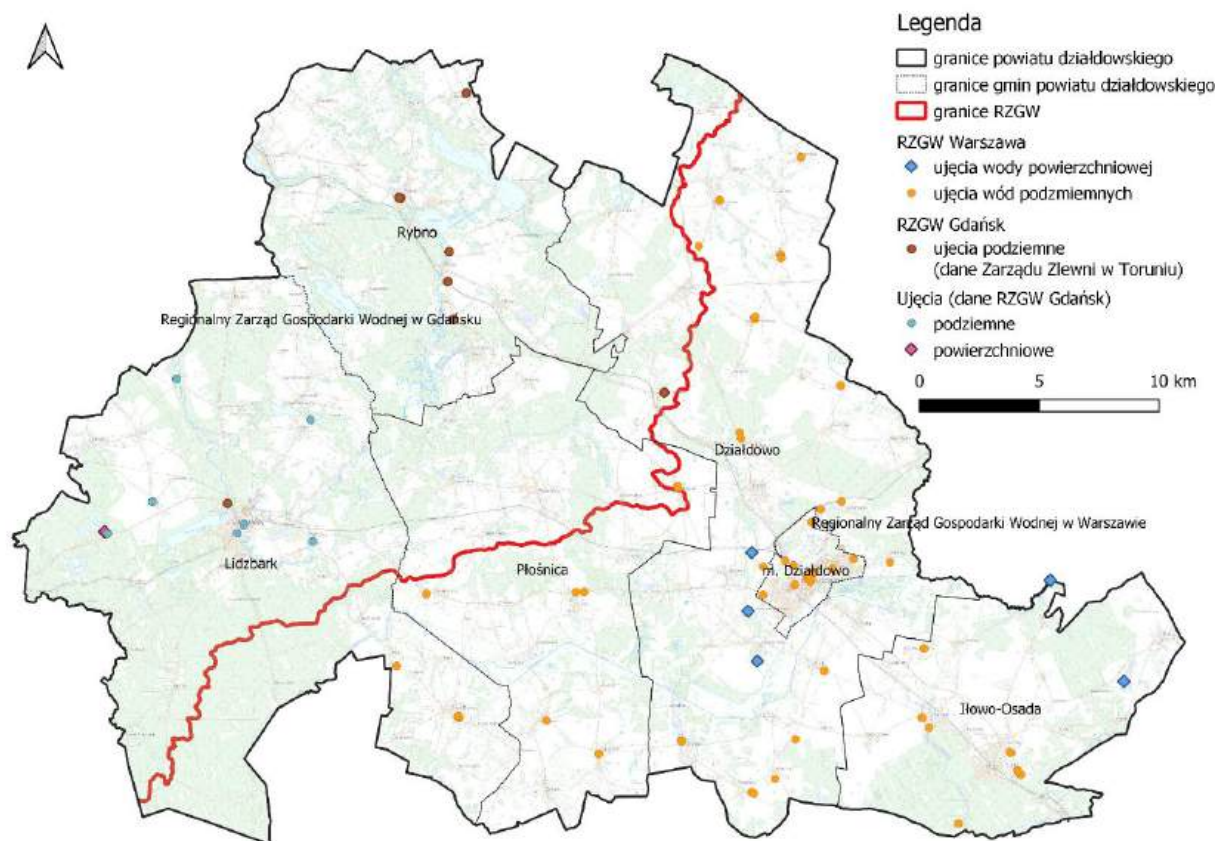
Wskaźnik	Rok	Powiat	Gmina					
			m. Działdowo	Działdowo	Iłowo- Osada	Lidzbark	Płońnica	Rybno
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej [km]	2021	692,2	71,1	118,1	92,1	196,7	100,4	113,8
	2022	695,9	73,2	119,1	92,6	196,8	100,4	113,8
	2023	704,8	74,2	116,1	92,8	196,8	100,4	124,5
	2024	706,7	74,5	116,6	92,9	196,8	100,5	125,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2021	12 224	2 965	1 512	1 346	3 401	1 252	1 748
	2022	12 347	3 007	1 548	1 346	3 416	1 257	1 773
	2023	12 457	3 027	1 558	1 370	3 431	1 263	1 808
	2024	12 586	3 063	1 566	1 390	3 446	1 266	1 855
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	2021	58 214	20 325	7 873	6 851	12 113	4 811	6 241
	2022	57 889	20 176	7 973	6 790	11 991	4 730	6 229
	2023	57 417	19 937	8 041	6 700	11 869	4 691	6 179
	2024	57 050	19 765	8 041	6 651	11 781	4 664	6 148
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%]	2021	93,4	99,0	83,3	100,0	90,1	92,3	91,6
	2022	93,5	99,1	83,6	100,0	90,2	92,3	91,7
	2023	93,5	99,1	83,7	100,0	90,1	92,3	91,8
	2024	93,5	99,1	83,8	100,0	90,2	92,3	92,0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Wskaźnik	Rok	Powiat	Gmina					
			m. Działdowo	Działdowo	Iłowo- Osada	Lidzbark	Płońnica	Rybno
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	2021	33,8	27,3	51,8	25,2	30,0	53,9	28,9
	2022	34,3	27,2	51,6	28,7	28,0	59,5	30,1
	2023	32,0	25,6	39,8	29,1	28,7	56,6	31,1
	2024	33,5	27,2	40,4	30,2	30,3	58,6	32,7
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [dam ³]	2021	6 335,9	1 270,4	308,8	841,1	759,0	317,1	2 839,5
	2022	6 400,9	1 252,7	312,0	846,8	812,5	332,4	2 844,5
	2023	6 807,2	1 276,7	344,0	1179,9	832,0	317,1	2 857,5
	2024	6 837,4	1 338,0	346,7	1186,0	735,8	330,6	2 900,3
Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]	2021	3,2	10,8	1,4	0,0	10,1	0,0	0,4
	2022	3,5	10,5	5,9	0,0	9,7	0,0	0,5
	2023	3,1	12,4	5,0	0,0	6,0	0,0	0,4
	2024	3,4	14,5	5,3	0,0	5,9	0,0	0,3
Awaryjne sieci wodociągowej [szt.]	2021	76	18	17	18	9	10	4
	2022	75	9	23	16	7	10	10
	2023	72	15	20	7	13	12	5
	2024	92	15	26	21	13	12	5

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

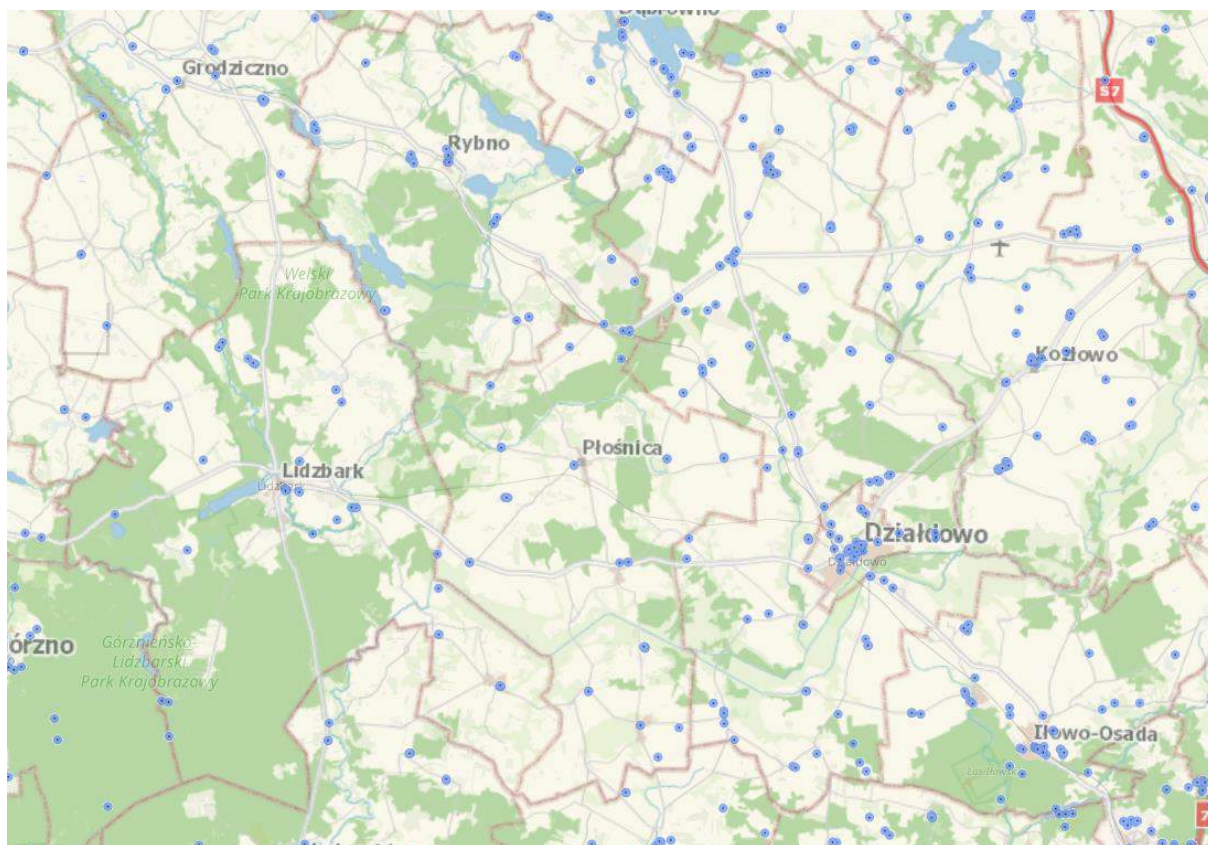
Na terenie powiatu działdowskiego znajdują się ujęcia wód podziemnych oraz powierzchniowych, zostały one przedstawione na poniższym rysunku zgodnie z danymi RZGW w Gdańsku oraz RZGW w Warszawie.

Rysunek 35. Ujęcia wód na tle powiatu działdowskiego zgodnie z udostępnionymi danymi od PGW WP RZGW

źródło: opracowanie własne na podstawie danych: RZGW w Gdańsku, RZGW w Warszawie

Obiekty hydrogeologiczne na terenie powiatu działdowskiego przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 36. Obiekty hydrogeologiczne na terenie powiatu działowskiego
źródło: <https://geolog.pgi.gov.pl/> [data dostępu: 31.10.2025 r.]

Tabela 27. Charakterystyka ujęć wody na terenie powiatu działowskiego

Gmina	Nazwa	Lokalizacja	Wydajność [m³/h]	Obsługiwany obszar
Działdowo gmina miejska	Studnia 1 A	ul. Konopnickiej, działka nr 848/3	78,00	Miasto Działdowo
Działdowo gmina miejska	Studnia 1 B	ul. Orzeszkowej, działka nr 862/5	180,00	Miasto Działdowo oraz sprzedaż dla miejscowości w gm. wiejskiej: Księży Dwór, Wysoka, Pierławki, Rudolfowo, Komorniki, Malinowo
Działdowo gmina miejska	Studnia HS – 1a	ul. Lenartowicza, działka nr 195	25,00	j.w.
Działdowo gmina miejska	Studnia HS-5	ul. Lenartowicza	27,00	j.w.
Działdowo gmina miejska	Studnia II	Teren SUW	115,00	j.w.
Działdowo gmina miejska	Studnia IIIA	działka nr 164/6	22,00	j.w.
Działdowo gmina miejska	Studnia IV	Teren SUW	58,00	j.w.
Działdowo gmina miejska	Studnia V	działka nr 164/6	154,00	j.w.
Działdowo gmina wiejska	SUW Uzdowo	Uzdowo	6,67	Uzdowo, Grzybiny, Myśłeta, Kramarzewo

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Gmina	Nazwa	Lokalizacja	Wydajność [m³/h]	Obsługiwany obszar
Działdowo gmina wiejska	SUW Ruszkowo	Ruszkowo	2,33	Ruszkowo, Jankowice, Mosznica, Lipówka
Działdowo gmina wiejska	SUW Sławkowo	Sławkowo	1,83	Sławkowo
Działdowo gmina wiejska	SUW Gąsiorowo	Gąsiorowo	1,30	Gąsiorowo
Działdowo gmina wiejska	SUW Wilamowo	Wilamowo	2,08	Wilamowo, Pożary, Kłęczowo, Krasnołąka, Sękowo
Działdowo gmina wiejska	SUW Turza Wielka	Turza Wielka	6,67	Turza Wielka, Filice, Niesytno, Burkat
Działdowo gmina wiejska	SUW Kurki	Kurki	5,21	Kurki, Kisiny
Działdowo gmina wiejska	SUW Gnojno	Gnojno	7,92	Gnojno, Rywociny, Petrykozy, Zakrzewo, Gnojnek, Łążek
Iłowo-Osada	Ujęcie Narzým	Działka nr 106/2 obręb Narzým	39,40	Narzým, Bursz, Wierzbowa
Iłowo-Osada	Ujęcie Iłowo – Wieś	Działki nr 701/2 i 703/1 obręb Iłowo-Osada	131,90	Iłowo-Osada, Iłowo-Wieś, Kraszewo, Janowo, Sochy, Piekiełko, Dźwierznia, Białuty, Pruski
Iłowo-Osada	Ujęcie Gajówki	Gajówki	16,00	Gajówki, Brodowo, Mansfeldy, Narzým Kolonia
Lidzbark	SUW Lidzbark	Lidzbark	65,50	Lidzbark, Wleusk, Śluza, Zalesie, Janmil, Bryńsk Kolonia, Nowe, Buczkowo, Czarny Bryńsk, Bryńsk, Ostrowy, Koty, Podcibórz, Cibórz, Miłostajki
Lidzbark	SUW Dłutowo	Stare Dłutowo	14,38	Dłutowo, Nowe Dłutowo, Marszewnica, Wawrowo, Nick
Płońnica	SUW Jeleń	Jeleń	7,80	Zdrojek, Adamowo, Biernat, Nowy Dwór, Bek
Płońnica	SUW Jabłonowo	Jabłonowo	74,00	Jabłonowo, Zalesie, Niechłnin, Grzaska
Płońnica	SUW Wielkie Łęck	Wielkie Łęck	24,00	Wielkie Łęck, Przełęk Kościelny, Przełęk Mały, Przełęk Mały Łąk, Turza Mała
Płońnica	SUW Płońnica	Płońnica	19,00	Płońnica, Gródki
Płońnica	SUW Skurpie	Skurpie	23,00	Skurpie, Rutkowice, Prioma
Rybno	Hydrof. Hartowiec	Hartowiec, działki 272 i 348	7,08	Hartowiec, Dębień, Jeglia, Rumian, Truszczyzny, Gronowo
Rybno	Hydrof. Koszelewy	Koszelewy, działki 290 i 292	10,77	Koszelewy, Tuczki, Grabacz, Gralewo, Murawki
Rybno	Hydrof. Gralewo	Gralewo Stacja, działka nr 518	11,25	Gralewo Stacja, Prusy, Rapaty, Szczupelmin, Tuczki, Żabiny,

Gmina	Nazwa	Lokalizacja	Wydajność [m³/h]	Obsługiwany obszar
	Stacja			Groszki, Nizgórzyny, Nowa Wieś, Rybno – ul. Żarybińska
Rybno	SUW Rybno	Rybno działki nr 554/1 i 554/3	10,08	Rybno

źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2024

6.6.2. Odprowadzanie ścieków

Pod koniec 2024 roku łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu działdowskiego wynosiła 382,7 km i korzystało z niej ok. 67,3% mieszkańców powiatu.

Tabela 28. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu działdowskiego

Wskaźnik	Rok	Powiat	Gmina					
			m. Działdowo	Działdowo	Iłowo- Osada	Lidzbark	Płońnica	Rybno
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	2021	351,7	60,8	50,5	68,1	64,4	68,1	39,8
	2022	354,0	62,7	50,8	68,1	64,5	68,1	39,8
	2023	377,5	62,7	58,0	68,1	64,5	68,1	56,1
	2024	382,7	63,0	61,8	68,1	64,5	68,1	57,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2021	7 213	2 659	574	1 087	1 295	651	947
	2022	7 330	2 686	651	1 087	1 296	656	954
	2023	7 466	2 708	662	1 088	1 297	656	1 055
	2024	7 573	2 747	672	1 101	1 307	658	1 088
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam³]	2021	1 513,9	652,4	217,7	164,8	259,0	91,1	128,9
	2022	1 448,3	642,7	221,2	136,2	242,0	90,1	116,1
	2023	1 444,8	625,6	232,8	161,1	218,0	94,2	113,1
	2024	1 504,8	628,8	256,3	162,1	223,0	103,7	130,9
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	2021	41 548	19 889	3 713	5 188	7 071	1 905	3 782
	2022	41 515	19 747	3 984	5 142	6 977	1 884	3 781
	2023	41 275	19 516	4 044	5 075	6 872	1 868	3 900
	2024	41 072	19 353	4 065	5 052	6 820	1 863	3 919
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	2021	66,7	96,9	39,3	75,7	52,6	36,5	55,5
	2022	67,0	97,0	41,8	75,7	52,5	36,8	55,6
	2023	67,2	97,0	42,1	75,7	52,2	36,8	57,9
	2024	67,3	97,0	42,3	75,9	52,2	36,9	58,7
	2021	39	0	7	10	2	20	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

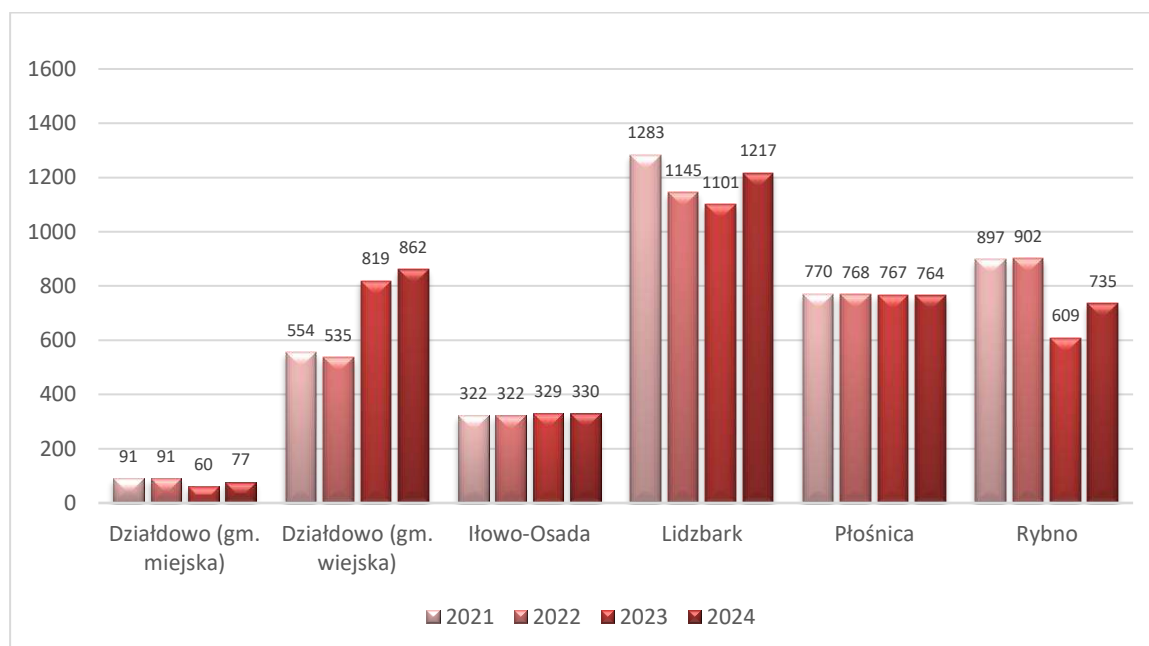
Wskaźnik	Rok	Powiat	Gmina					
			m. Działdowo	Działdowo	Iłowo- Osada	Lidzbark	Płońnica	Rybno
Awarye sieci kanalizacyjnej [szt.]	2022	45	0	8	12	4	20	1
	2023	57	0	9	15	2	30	1
	2024	60	0	12	16	0	30	2
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku [dam ³]	2021	1 753,0	983,0	90,0	217,0	262,0	81,0	120,0
	2022	1 707,0	953,0	91,0	218,0	245,0	84,0	116,0
	2023	1 678,0	949,0	98,0	208,0	222,0	88,0	113,0
	2024	1 775,0	1002,0	100,0	217,0	227,0	98,0	131,0

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Ogółem, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.12.2024 r., na terenie powiatu działdowskiego zlokalizowanych jest 11 oczyszczalni biologicznych.

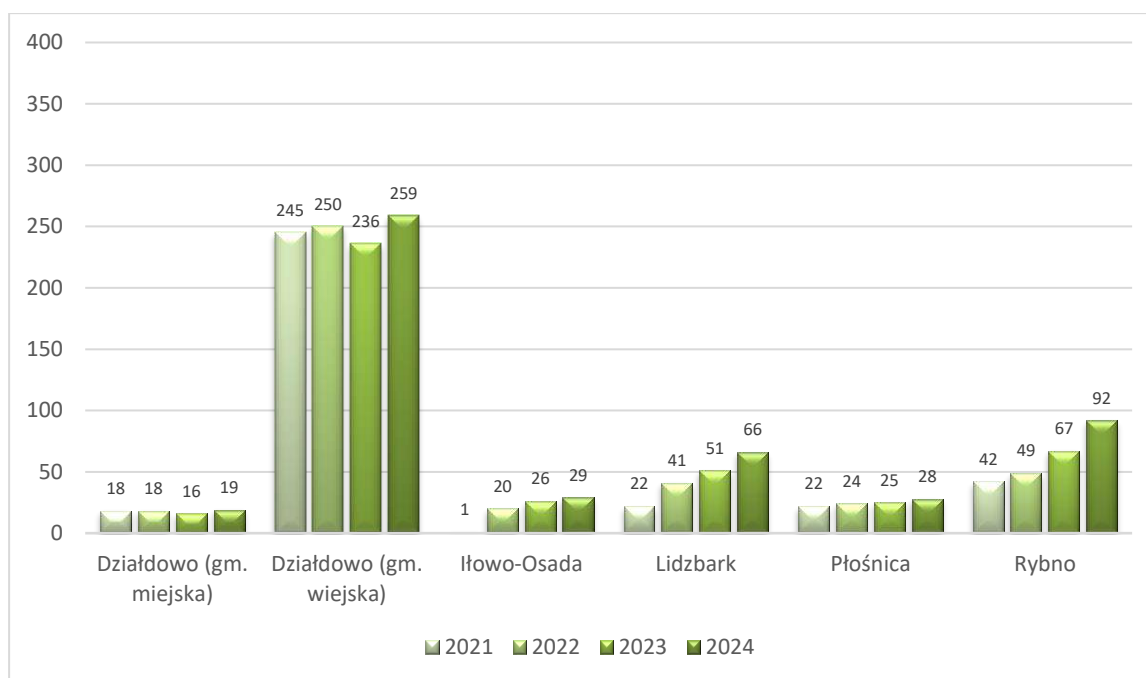
Na terenie powiatu działdowskiego część mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Liczbę poszczególnych instalacji przedstawiono na poniższych wykresach.

Według danych GUS, w 2024 roku w powiecie zlokalizowanych było 3 985 zbiorników bezodpływowych oraz 493 przydomowych oczyszczalni ścieków. Największą liczbę zbiorników bezodpływowych posiada gmina Lidzbark, a przydomowych oczyszczalni ścieków posiada gmina wiejska Działdowo.

Rysunek 37. Liczba zbiorników bezodpływowych w poszczególnych gminach w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Rysunek 38. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego
źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych³⁶

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W Programie wraz z aktualizacjami opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) (Dz.U. UE L z dnia 30 maja 1991 r.) warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymogi:

- I. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
- II. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne i Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/i 5 dyrektywy 91/271/EWG).
- III. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98 % poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezbranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezbrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze

³⁶ Źródło: www.wody.gov.pl

systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG).

Zgodnie z wymogami prawa oraz interpretacją KE należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany na oczyszczalnię ścieków albo do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków. Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji. Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

W tabeli poniżej zebrano wszystkie aglomeracje występujące w powiecie działdowskim.

Tabela 29. Charakterystyka aglomeracji na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa aglomeracji	Gminy w aglomeracji	RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującą uchwałą	Liczba mieszkańców aglomeracji zameldowana na pobyt stały i czasowy na terenie aglomeracji	Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) [km]
Działdowo	Gmina-Miasto Działdowo, Gmina Działdowo	27 067	22 754	21 975	74,0
Uzdowo	Działdowo	3 191	3 133	3 030	44,4
Iłowo-Osada	Iłowo - Osada	5 739	5 670	5 670	57,8
Lidzbark	Lidzbark	10 305	9 545	9 450	63,8
Rybno	Rybno	4 446	4 350	4 299	46,4

źródło: VI AKPOŚK Załącznik nr 3 za 2023 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 30. Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu działdowskiego

Gmina	Miejscowość	Nazwa (adres)	Użytkownik	Obsługiwany obszar	Typ oczyszczalni	Obciążenie [RLM]	Projektowana przepustowość [m³/d]	Odbiornik oczyszczonych ścieków
Działdowo gmina miejska	Działdowo	ul. Księżodworska 93A, 13-200 Działdowo	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.	Działdowo, Kisiny, Kurki, Księży Dwór, Rudolfowo, Komorniki	mechaniczno- biologiczny	25 000	5 300,00	Kanał Młyński
Działdowo gmina wiejska	Burkat	Oczyszczalnia ścieków w Burkacie	—	Burkat	mechaniczno- biologiczny	980	117,60	Rów melioracyjny R- P-81 uchodzący do rzeki Pławki
Działdowo gmina wiejska	Požary	Oczyszczalnia ścieków w Pożarach	—	Požary	mechaniczno- biologiczny	316	32,00	Staw ziemny na rowie melioracyjnym L-9-4
Działdowo gmina wiejska	Gąsiorowo	Oczyszczalnia ścieków w Gąsiorowie	Gminny Zakład Usług Komunalnych w Uzdrowie	Gąsiorowo	mechaniczno- biologiczny	250	30,00	Rów melioracyjny R- E uchodzący do rzeki Lipówki
Działdowo gmina wiejska	Uzdowo	Oczyszczalnia ścieków w Uzdowie	Gminny Zakład Usług Komunalnych w Uzdrowie	Uzdowo, Grzybiny, Myśłeta, Turza Wielka, Ruszkowo, Sławkowo	mechaniczno- biologiczny	4600	400,00	Rów melioracyjny R- D uchodzący do rzeki Płońniczanki
Działdowo gmina wiejska	Kramarzewo	Oczyszczalnia ścieków w Kramarzewie	—	Kramarzewo	mechaniczno- biologiczny	400	48,00	Rów melioracyjny L- 5
Iłowo-Osada	Iłowo-Osada	Oczyszczalnia ścieków w Iłowie- Osadzie	Zakład Gospodarki Komunalnej w Iłowie- Osadzie	Iłowo-Osada, Iłowo-Wieś, Narzym, Wierzbowo, Kraszewo, Pruski	mechaniczno- biologiczny	5739	670,00	Rzeka Dwukolanka
Lidzbark	Lidzbark	Oczyszczalnia ścieków w Lidzbarku	PGK Sp. z o.o. Lidzbark	Lidzbark, Cibórz, Chełsty, Wlewsz	mechaniczno- biologiczny	10 308	2942,00	Rzeka Wel

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Gmina	Miejscowość	Nazwa (adres)	Użytkownik	Obsługiwany obszar	Typ oczyszczalni	Obciążenie [RLM]	Projektowana przepustowość [m³/d]	Odbiornik oczyszczonych ścieków
Płońnica	Płońnica	Oczyszczalnia ścieków w Płońnicy, ul. Kościelna 14	Gmina Płońnica	Płońnica, Gródki, Prioma, Skurpie, Rutkowice, Turza Mała, Mały Łęck, Wielki Łęck	biologiczny	2 807	450,00	Rów melioracyjny R-B (dopływ Płońniczanki)
Rybno	Rybno	Oczyszczalnia ścieków w Rybnie, ul. Żarybińska 9	Zakład Gospodarki Komunalnej w Rybnie Sp. z o.o.	Rybno, Szczupelmin, Tuczek, Żabiny, Koszelewy	biologiczny	7 700	700,00	Rów melioracyjny uchodzący do rzeki Wel

źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2024

6.7. Zasoby geologiczne

6.7.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie powiatu działdowskiego zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 31. Złóża kopalin występujące na terenie powiatu działdowskiego

Lp.	Kod	ID	Nazwa złoża	Gmina	Stan zagospodarowania kop	Powierzchnia złoża [m ²]	Kopalina główna
1.	KN	4508	Białuty	Iłowo-Osada	[E] złożo zagospodarowane	6,3727	piaski i żwiry
2.	KN	11344	Białuty 2	Iłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	39,5827	piaski i żwiry
3.	KN	9676	Białuty dz.252	Iłowo-Osada	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	7,0037	piaski i żwiry
4.	KN	2810	Dźwierznia	Iłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,5916	piaski i żwiry
5.	KN	7451	Dźwierznia II	Iłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,7636	piaski i żwiry
6.	KN	10912	Dźwierznia III	Iłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,8571	piaski i żwiry
7.	KN	13527	Dźwierznia IV	Iłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,8880	piaski i żwiry
8.	KN	15850	Dźwierznia V	Iłowo-Osada	[E] złożo zagospodarowane	1,6845	piaski i żwiry
9.	KN	4500	Filice	Działdowo	[P] złożo rozpoznane wstępnie	31,6500	b.d.
10.	KN	12122	Filice II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	7,1058	piaski i żwiry
11.	KN	13560	Filice III	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	7,5247	piaski i żwiry
12.	KN	15987	Filice IV	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	6,6300	piaski i żwiry
13.	KN	21609	Filice V	Działdowo	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	5,7864	piaski i żwiry
14.	KN	21850	Filice V 1	Działdowo	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	3,8876	piaski i żwiry
15.	KN	8369	Gnojenko	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,9064	piaski i żwiry
16.	KN	9266	Gnojenko II	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	0,4834	piaski i żwiry

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Kod	ID	Nazwa złoża	Gmina	Stan zagospodarowania kop	Powierzchnia złoża [m ²]	Kopalina główna
17.	KN	9415	Gnojenko III	Działdowo	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	0,4881	piaski i żwiry
18.	KN	16078	Gnojenko III-1	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,5387	piaski i żwiry
19.	KN	17812	Gnojenko IV	Działdowo	[T] złożo eksploatowane okresowo	1,3935	piaski i żwiry
20.	KN	15131	Gnojno	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	0,8316	piaski i żwiry
21.	KN	16079	Gnojno I	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	0,9225	piaski i żwiry
22.	KN	16193	Gnojno II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,9232	piaski i żwiry
23.	KN	4510	Gnojno-Petrykozy I	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	2,5187	piaski i żwiry
24.	KN	18881	Gnojno-Petrykozy I 1	Działdowo, Kuczbork-Osada	[E] złożo zagospodarowane	9,9870	piaski i żwiry
25.	KN	4511	Gnojno-Petrykozy II	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	4,3900	piaski i żwiry
26.	KN	7298	Gnojno-Petrykozy-p. W	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	2,8000	piaski i żwiry
27.	KN	2813	Gralewo	Płońnica	[E] złożo zagospodarowane	1,6624	piaski i żwiry
28.	KN	13559	Gralewo II	Płońnica	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,5372	piaski i żwiry
29.	KN	16662	Gralewo III	Płońnica	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,7895	piaski i żwiry
30.	KN	18415	Gralewo IV	Płońnica	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,3717	piaski i żwiry
31.	KR	1079	Gronowo	Rybno	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	21,9070	kredy
32.	KN	11878	Gruszka	Płońnica	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	20,2100	piaski i żwiry
33.	KN	4575	Grzybiny	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	79,3000	piaski i żwiry
34.	KN	10313	Grzybiny I	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	15,9200	piaski i żwiry

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Kod	ID	Nazwa złoża	Gmina	Stan zagospodarowania kop	Powierzchnia złoża [m ²]	Kopalina główna
35.	KN	19810	Grzybiny I/1	Działdowo	[E] złoża zagospodarowane	1,8874	piaski i żwiry
36.	KN	8207	Grzybiny II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,7349	piaski i żwiry
37.	KN	10314	Grzybiny III	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	13,5873	piaski i żwiry
38.	KN	13689	Grzybiny IV	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	5,9636	piaski i żwiry
39.	KN	14979	Grzybiny V	Działdowo	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	11,2987	piaski i żwiry
40.	KN	15703	Grzybiny VI	Działdowo	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	24,1560	piaski i żwiry
41.	KN	17379	Grzybiny VII	Działdowo	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	5,0241	piaski i żwiry
42.	KN	21297	Grzybiny VIII	Działdowo	[R] złoża rozpoznane szczegółowo	9,9200	piaski i żwiry
43.	KN	9112	Jankowice	Działdowo	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	8,3257	piaski i żwiry
44.	KN	21279	Jankowice II	Działdowo	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	8,6927	piaski i żwiry
45.	KN	21279	Jankowice III	Działdowo	[R] złoża rozpoznane szczegółowo	21,5400	piaski i żwiry
46.	KN	16646	Jeglia	Rybno	[R] złoża rozpoznane szczegółowo	1,4000	piaski i żwiry
47.	KN	4579	Kalbornia-Mosznica	Działdowo, Dąbrówno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	127,4500	piaski i żwiry
48.	TO	21143	Kisiny	Działdowo	[R] złoża rozpoznane szczegółowo	64,7100	torfy
49.	TO	21469	Kisiny 1	Działdowo	[E] złoża zagospodarowane	22,0472	torfy
50.	KN	4499	Komorniki	Działdowo, m. Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	24,5459	piaski i żwiry
51.	KN	2800	Krajewo	Łłowo-Osada, Wieczfnia Kościelna	[M] złoża skreślone z bilansu zasobów	3,2000	piaski i żwiry
52.	PB	4594	Lidzbark Welski	Lidzbark	[E] złoża zagospodarowane	44,9654	piaski kwarcowe d/p

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

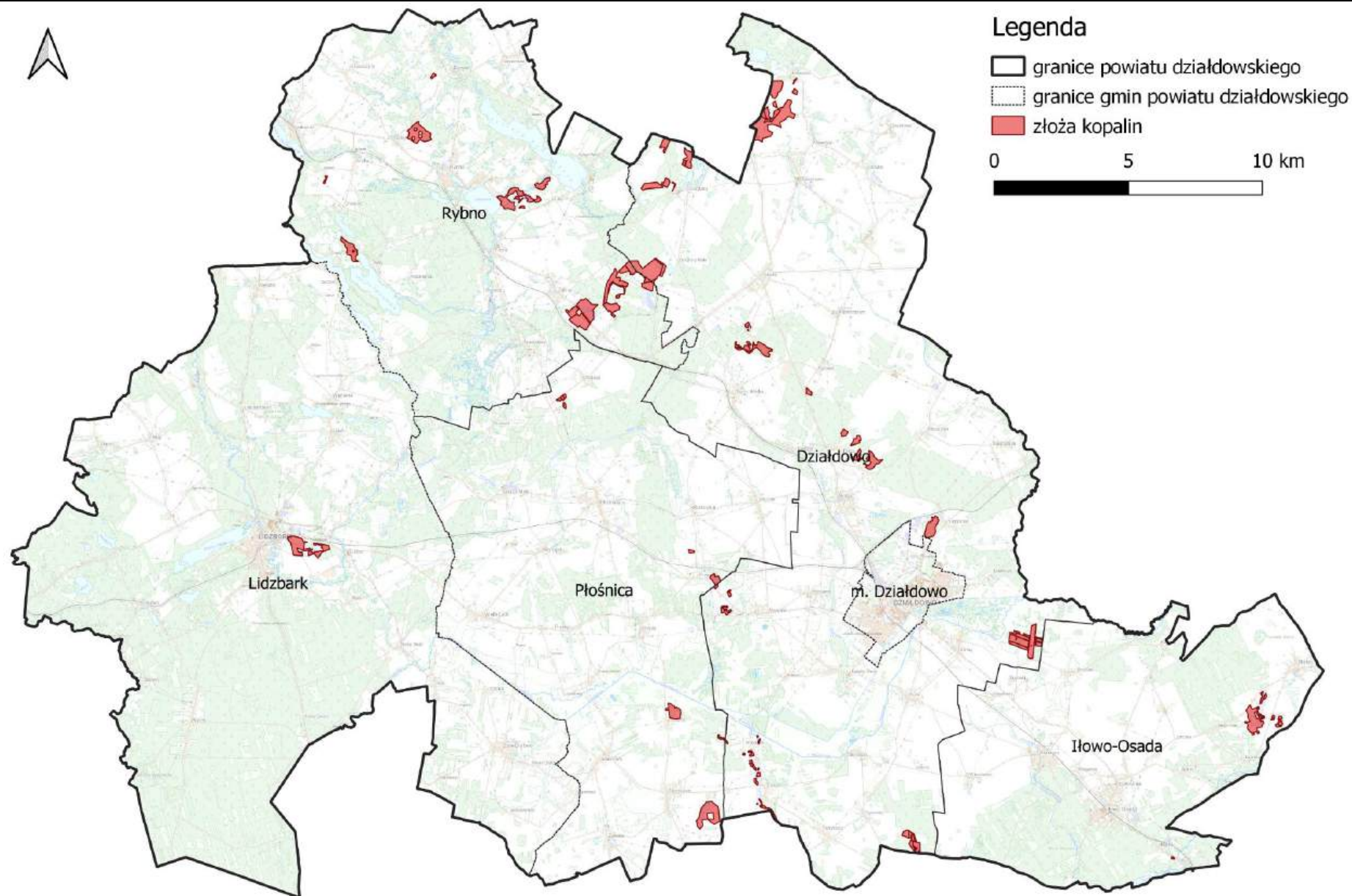
Lp.	Kod	ID	Nazwa złoża	Gmina	Stan zagospodarowania kop	Powierzchnia złoża [m²]	Kopalina główna
							betonów komórkowych
53.	PC	3851	Lidzbark Welski	Lidzbark	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,4820	piaski kwarcowe d/p cegły wapienno-piaskowej
54.	KN	15202	Mławka	Łłowo-Osada	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,5798	piaski i żwiry
55.	KN	4497	Myśłeta	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	6,9816	piaski i żwiry
56.	KN	5420	Myśłeta II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	22,6400	piaski i żwiry
57.	KN	5780	Niechłonin	Płońnica	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	46,7207	piaski i żwiry
58.	KN	7263	Niechłonin II	Działdowo, Płońnica	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	2,4637	piaski i żwiry
59.	KN	17338	Niestoja	Działdowo	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	3,3141	piaski i żwiry
60.	KN	14397	Prioma	Płońnica	[E] złożo zagospodarowane	9,1241	piaski i żwiry
61.	KN	19422	Prioma I	Płońnica	[E] złożo zagospodarowane	1,9800	piaski i żwiry
62.	KR	129	Prusy	Rybno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	54,2342	kredy
63.	KR	5812	Prusy II	Rybno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,6680	kredy
64.	KN	11464	Rumian	Rybno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,9826	piaski i żwiry
65.	KN	4506	Rybno	Rybno	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	37,7688	piaski i żwiry
66.	KN	11588	Rywociny I	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	7,9575	piaski i żwiry
67.	KN	13760	Rywociny II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,0400	piaski i żwiry
68.	KN	18908	Rywociny III	Działdowo	[E] złożo zagospodarowane	7,6167	piaski i żwiry

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Kod	ID	Nazwa złoża	Gmina	Stan zagospodarowania kop	Powierzchnia złoża [m ²]	Kopalina główna
69.	KN	4507	Rywociny-Kęczewo	Działdowo, Lipowiec Kościelny	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	46,9855	piaski i żwiry
70.	KN	21704	Uzdowo	Działdowo	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	1,1405	piaski i żwiry
71.	KN	2799	Wysoka I	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	0,4622	piaski i żwiry
72.	KN	14184	Wysoka II	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,9310	piaski i żwiry
73.	KN	16918	Wysoka III	Działdowo	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	1,6888	piaski i żwiry
74.	KN	17280	Wysoka IV	Działdowo	[E] złożo zagospodarowane	5,1360	piaski i żwiry
75.	KN	4505	Żabiny	Działdowo, Rybno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	88,8000	piaski i żwiry
76.	KN	11946	Żabiny 1	Działdowo	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	21,7240	piaski i żwiry
77.	KN	15883	Żabiny 2	Rybno	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	5,6500	piaski i żwiry
78.	KN	14510	Żabiny I	Rybno	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	28,4876	piaski i żwiry
79.	KN	16142	Żabiny II	Rybno	[T] złożo eksploatowane okresowo	5,4426	piaski i żwiry
80.	KN	16143	Żabiny III	Rybno	[E] złożo zagospodarowane	26,5262	piaski i żwiry
81.	KN	16671	Żabiny IV	Rybno	[M] złożo skreślone z bilansu zasobów	19,9258	piaski i żwiry
82.	KN	18023	Żabiny V	Rybno	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	16,4258	piaski i żwiry
83.	KN	21054	Żabiny VI	Rybno	[R] złożo rozpoznane szczegółowo	9,6980	piaski i żwiry

źródło: geoportal.pgi.gov.pl, stan na dzień 20.10.2025 r., <https://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=3>

Na poniższej mapie przedstawiono lokalizację złóż kopalin na tle powiatu.

Rysunek 39. Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

W roku 2024 prowadzono eksploatacje na terenie powiatu z 13 złóż, które zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Złóża znajdujące się na terenie powiatu działdowskiego, na których terenie w 2024 roku prowadzono eksploatację kopalin

Lp.	Nazwa złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys. t] w 2024 roku
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	Gnojno-Petrykozy I 1	1 058	1 043	30
2.	Białuty	834	593	18
3.	Dźwierznia V	157	-	32
4.	Gralewo	135	-	11
5.	Grzybiny I/1	119	-	2
6.	Prioma	1 304	1 250	41
7.	Prioma I	169	-	16
8.	Rywociny III	496	252	122
9.	Wysoka III	117	-	2
10.	Wysoka IV	373	315	6
11.	Żabiny III	1 408	1 072	963
12.	Lidzbark Welski	5 108,81	683,35	20,10
13.	Kisiny I	458,67	466,53	6,90
SUMA				1 270,0

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r.

Łącznie, w roku 2024 wydobyto ponad 1 243 tys. ton piasków i żwirów, 6,9 tys. ton torfów oraz 20,10 tys. ton piasków kwarcowych.

Zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie aktualnie (stan na dzień 15.07.2025 r.) obowiązują koncesje, które zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Zestawienie wydanych koncesji przez Marszałka Województwa dotyczących złóż z terenu powiatu działdowskiego

Lp.	Nazwa złoża	Przedsiębiorca	Znak decyzji	Data obowiązywania
Wydane przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego				
1.	Białuty	Marcin Morawski – Wytwórnia Prefabrykatów i Mas Betonowych – Betonmax Mława	GW.7422.66.2020	31.12.2030
2.	Jankowice III	DIREX KRUSZYWA Sp. z o.o.	GW.7422.82.2024	31.12.2035
3.	Kisiny 1	TORFAN Sp. z o.o.	GW.7422.67.2024	15.10.2037
4.	Lidzbark Welski	H+H Polska Sp. z o.o.	OŚ.GW.7512-21/09	31.12.2025

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Nazwa złoża	Przedsiębiorca	Znak decyzji	Data obowiązywania
5.	Prioma	Marcin Zgliczyński KRUSZ-MAR	GW.7422.54.2014	31.12.2025
6.	Rywociny III	Marek Wszeborowski KAMEX	GW.7422.80.2018	31.12.2029
7.	Wysoka IV	ROBOTY ZIEMNE USŁUGI BUDOWLANE I ROZBIÓRKOWE Wiesław Ogrodowczyk	GW.7422.69.2024	31.12.2029
8.	Żabiny II	DIREX KRUSZYWA Sp. z o.o.	GW.7422.74.2024	31.12.2035
9.	Żabiny III	DIREX KRUSZYWA Sp. z o.o.	GW.7422.64.2021	31.12.2039
10.	Żabiny VI	DIREX KRUSZYWA Sp. z o.o.	GW.7422.21.2024	31.12.2026
Wydane przez Marszałka Województwa Mazowieckiego				
11.	Gnojno – Petrykozy I 1	Przedsiębiorstwo Robót Drogowo – Inżynieryjnych „PRDI” S.A.	123/24/PE.I	31.07.2033

źródło: Urząd Marszałkowski, stan na dzień 15.07.2025 r.

Natomiast w poniższej tabeli zamieszczono wykaz obowiązujących koncesji wydanych przez Starostę Działdowskiego zezwalających na wydobywanie kopalin.

Tabela 34. Obowiązujące koncesje wydane przez Starostę Działdowskiego zezwalające na wydobywanie kopaliny na terenie powiatu działdowskiego

Lp.	Nazwa złoża	Przedsiębiorca	Znak i data wydania koncesji	Data ważności koncesji
1.	„DŻWIERZNIA V”	Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Inżynieryjnych PRDI S.A. ul. S. Roweckiego „Grota” 8 06-500 Mława	Ro.6522.35.2015 z dnia 08.01.2016 r.	08.01.2026 r.
2.	„GNOJENKO IV”	Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowo-Usługowe Wiesław Skrzypek ul. Zacisze 19, 13-200 Działdowo	Ro.6522.7.2016 z dnia 22.04.2016 r.	22.04.2031 r.
3.	„GRZYBINY I/1”	APEH Sp. z o.o. ul. Okrzei 64/3 25-526 Kielce	Ro.6522.8.2020 z dnia 26.05.2020 r.	26.05.2030 r.
4.	„GRALEWO” W GRANICACH OBSZARU GÓRNICZEGO „GRALEWO-2”	Spółdzielnia Kótek Rolniczych, ul. Lipowa 10 13-206 Płońsk Przeniesiono na rzecz:	Ro.6522.22.2019 z dnia 07.11.2019 r. przeniesienie decyzją:	31.12.2035 r.

Lp.	Nazwa złoża	Przedsiębiorca	Znak i data wydania koncesji	Data ważności koncesji
		Roboty Ziemne, Usługi Budowlane i Rozbiórkowe Wiesław Ogrodowczyk ul. Rumiankowa 21 13-200 Działdowo	Ro.6522.4.2022 z dnia 14.02.2022r.	
5.	„PRIOMA I”	Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe „WAPNOPOL” ul. Nadrzeczna 12, 06-450 Głinojeck	Ro.6522.14.2019 z dnia 04.06.2019 r.	04.06.2029 r.

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie

Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie w latach 2019-2025 na terenie powiatu działdowskiego przeprowadził 9 kontroli zakładów górniczych eksploatujących złoża: GNOJNO-PETRYKOZY I 1, DŹWIERZNIA V, JANKOWICE, BIAŁUTY, GRALEWO III, GRALEWO IV, PRIOMA, WYSOKA IV, ŻABINY.

Ponadto, w latach 2019-2025 organ nadzoru górniczego wydał 9 postanowień w zakresie wykonywanych robót rekultywacyjnych.

6.8. Gleby

6.8.1. Stan aktualny

Najczęściej występującymi glebami w powiecie działdowskim są gleby płowe, brunatne wylugowane i opadowo-glejowe, wytworzone z piasków gliniastych, glin, utworów pyłowych wodnego pochodzenia i ilów, które zajmują niemal całą północną, wschodnią i centralną część powiatu. W południowo zachodniej części powiatu pojawiają się regosole, bielice, gleby bielicowe wytworzone z piasków słabogliniastych i luźnych, a wzdłuż południowej granicy występują gleby rdzawe i bielicowe wytworzone z piasków gliniastych, słabogliniastych i luźnych. Natomiast w dolinach rzecznych Welu i Wkry znajdują się mady rzeczne wytworzone z piasków, glin, pyłów i ilów.

W przypadku podziału gleb na klasy bonitacyjne, największa powierzchnia gruntów ornych została zaklasyfikowana do IVb klasy bonitacyjnej, tj. gleb średniej jakości, gorsze.

Monitoring chemizmu gleb ornych³⁷

Gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku.

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych

³⁷ Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/

charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” pozwala na określenie stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb (COM 231, 2006). Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie. Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2020 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25 - letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

W ostatnich latach na terenie powiatu działdowskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska nie prowadzono badań jakości gleby i ziemi.

Użytkowanie powierzchni ziemi

Podział terenu powiatu działdowskiego według kierunków wykorzystania przedstawiono w poniższej tabeli. Aż 64 % powierzchni stanowią grunty rolne.

Tabela 35. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie powiatu działdowskiego

				Wartość [ha]
1. Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	R	45 863
		łąki trwałe	Ł	7 561
		pastwiska trwałe	Ps	3 331
		sady	S	46
		grunty rolne zabudowane	Br	1 491
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	203
		grunty pod stawami	Wsr	134
		grunty pod rowami	W	357
	Nieużytki		N	1 733
	Razem			60 719
2. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	las	Ls	28 967	
	grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	435	
	grunty pod rowami	W	0	
	Razem			29 402
3. Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	B	622	
	tereny przemysłowe	Ba	172	
	inne tereny zabudowane	Bi	241	

				Wartość [ha]
	zurbanizowane tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy		Bp	24
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		Bz	103
	użytki kopalne		K	51
	Tereny komunikacyjne	drogi	dr	2 158
		tereny kolejowe	Tk	354
		inne tereny komunikacyjne	Ti	6
		grunty przezn. pod budowę dróg pub. lub linii kolejowych	Tp	17
	Razem			3 748
4. Grunty pod wodami	morskimi wewnętrznymi		Wm	0
	powierzchniowymi płynącymi		Wp	1 332
	powierzchniowymi stojącymi		Ws	173
	Razem			1 505
5. Tereny różne			Tr	16

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie, Geoportal Krajowy [data dostępu: 30.10.2025 r.]

W poniższej tabeli zestawiono informacje dot. gruntów przeznaczonych do rekultywacji i grunt zrekultywowanych w latach 2021-2024.

Tabela 36. Tereny zrekultywowane i wymagające rekultywacji na terenie powiatu działdowskiego

Tabela 66. Tereny zrekultywowane i wymagające rekultywacji na terenie powiatu zdzisławskiego					
Wskaźnik	Jednostka a miary	Wartość			
		2021	2022	2023	2024
Grunty przeznaczone do rekultywacji					
Ogółem	ha	966,90	996,62	1 000,78	1 017,59
Zdewastowane	ha	966,90	996,62	1 000,78	1 017,59
Zdegradowane	ha	0	0	0	0
Grunty zrekultywowane w ciągu roku					
Zrekultywowane	ha	1,56	38,99	4,89	8,48
Zagospodarowane	ha	0	0	0	0
W tym na cele					
Rolne	ha	1,56	38,99	4,89	6,83
Leśne	ha	0	0	0	1,66

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie

Historyczne zanieczyszczenia środowiska

Zgodnie z art. 101a ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Dopuszczalna zawartość

w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko oznacza zawartość, poniżej której żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest znacząco naruszona, z uwzględnieniem wpływu tej substancji na zdrowie ludzi i stan środowiska. Funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z danymi RDOŚ w Olsztynie:³⁸

- w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o którym mowa w art. 101c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2025 r. poz. 647 t.j. z późn. zm.) figuruje:
 - działka nr 2176/9 oraz 2175 obręb 0001 miasta Działdowo, wskazana jako: teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, na którym nie podjęto remediacji;
 - działka nr 848/10 obręb 0001 miasta Działdowo, wskazana jako: teren, na którym zakończono remediację.

Na terenie powiatu działdowskiego nie znajdują się szkody w środowisku.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, splezywania, odpadania, osiadania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytkie - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.³⁹

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- opady atmosferyczne,
- działalność człowieka.

Na terenie powiatu działdowskiego znajdują się dwa osuwiska o nr ewidencyjnych:

- 86739 (współrzędne geograficzne: 19°52'59.825"E, 53°12'11.299"N);
- 86741 (współrzędne geograficzne: 19°53'00.798"E, 53°12'13.446"N).

Znajdują się one na granicy gminy Lidzbark, powiat działdowski z gminą Ludowidz, powiat żuromiński, wzdłuż wschodniego zbocza rzeki Wkry.

Zarejestrowane przez powiat żuromiński i według Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej SOPO znajdują się również na terenie powiatu działdowskiego.

³⁸ Stan na dzień 18.07.2025 r.

³⁹ Źródło: <https://www.gov.pl/web/klimat/osuwiska>

6.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

6.9.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Obecnie obowiązuje Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 przyjęty Uchwałą Nr X/167/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2025 r. oraz zmieniony Uchwałą Nr XIV/261/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2023-2028 uchwalonego uchwałą Nr X/167/25 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2025 r.

Zgodnie z ustawą o odpadach, plany gospodarki odpadami sporządza się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawowo przyjętą hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zapobieganie ich powstaniu jest najlepszą praktyką zmierzającą do minimalizacji niekorzystnego oddziaływania odpadów na środowisko i zdrowie ludzi, a co za tym idzie do zrównoważonego wykorzystania zasobów.

Zapobieganie powstawaniu odpadów to zastosowanie odpowiednich środków, nim dana substancja, materiał lub produkt staną się odpadem, zatem powinno być ono ukierunkowane na kompleksową poprawę działalności gospodarczej, uwzględniającą efekty ekologiczne, ekonomiczne oraz społeczne.

Wykaz wszystkich funkcjonujących instalacji komunalnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 37. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Właściciel /Zarządzający	Instalacja	Lokalizacja instalacji
Zakład Utylizacji Odpadów Spółka z o.o. w Elblągu	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Elbląg
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Spółka z o.o. w Olsztynie	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Olsztyn

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Właściciel /Zarządzający	Instalacja	Lokalizacja instalacji
Zakład Gospodarki Odpadami Spółka z o.o. w Bartoszycach	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	Wysieka
Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Spytkowo Spółka z o.o. w Spytkowie	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Spytkowo
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami „Eko-Mazury” Spółka z o.o. w Siedliskach	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Siedliska
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych RUDNO Spółka z o.o. w Rudnie	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Rudno
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” z siedzibą w Działdowie	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Działdowo/ Zakrzewo
NOVAGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Mławie	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	Zakrzewo
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	Różanki

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Na terenie powiatu działdowskiego funkcjonuje instalacja komunalna prowadzona przez Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” z siedzibą w Działdowie.

6.9.2. Odpady wytwarzane na terenie powiatu działdowskiego

Odpady komunalne

Gminy z powiatu działdowskiego należą do Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna”. Oprócz nich w skład Związku wchodzi również: Gmina Grodziczno, Gmina Janowiec Kościelny, Gmina Janowo, Gmina Kozłowo, Miasto Lubawa oraz Miasto i Gmina Nidzica.

Odpady komunalne na terenie powiatu działdowskiego powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak: odpady z koszy ulicznych, zmiotki, odpady z placów targowych. Odpady komunalne odbierane są w postaci selektywnej oraz nieselektywnej.

Zgodnie z art. 17 Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.) wprowadzono następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

1. zapobieganie powstawaniu odpadów,
2. przygotowanie do ponownego użycia,
3. recykling,
4. inne procesy odzysku,
5. unieszkodliwianie.

Masę odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku oraz masę wytworzonych odpadów przez jednego mieszkańca w powiecie w ostatnich latach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 38. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku oraz masa wytworzonych odpadów przez jednego mieszkańca w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego

Gmina	Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku [t]				Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg]			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Działdowo (gm. miejska)	8 206,18	7 738,97	7 061,10	7 530,15	398	378	348	377
Działdowo (gm. wiejska)	2 253,64	2 284,22	2 716,53	2 945,56	238	240	285	307
Iłowo-Osada	1 994,28	1 991,38	2 405,62	2 526,74	291	292	356	378
Lidzbark	4 285,80	4 644,96	4 196,98	4 362,01	318	348	317	333
Płońnica	1 083,29	987,90	1 755,31	1 598,18	206	191	343	315
Rybno	1 685,18	1 575,57	1 849,46	2 064,20	247	232	273	308
Powiat	19 508,37	19 223,00	19 985,00	21 026,84	312	310	324	344

źródło: GUS [data dostępu: 20.10.2025 r.]

W analizowanym okresie w całym powiecie obserwuje się stopniowy wzrost łącznej masy odpadów komunalnych – z 19 508,37 ton w 2021 r. do 21 026,84 ton w 2024 r.. Odpowiada temu wzrost ilości odpadów przypadających na jednego mieszkańca z 312 kg w 2021 r. do 344 kg w 2024 r.

W większości gmin obserwuje się tendencję wzrostową w zakresie zarówno całkowitej masy odpadów, jak i ilości przypadającej na jednego mieszkańca po nieznacznym spadku w 2023 r.

Masę odpadów zebranych selektywnie z podziałem na frakcje w latach 2021-2024 z terenu powiatu działdowskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 39. Masa odpadów zebranych selektywnie [t] w latach 2021-2024 z terenu powiatu działdowskiego

		Jednostka	2021	2022	2023	2024
ogółem	ogółem	t	10 573,81	9 842,61	10 727,14	11 262,85
	z gospodarstw domowych	t	9 587,44	9 282,29	10 461,90	10 918,40
	z innych źródeł*	t	986,37	560,32	265,24	344,45
papier i tektura	ogółem	t	614,76	598,83	533,89	681,38
	z gospodarstw domowych	t	564,37	562,93	528,41	646,48
	z innych źródeł*	t	50,39	35,90	5,48	34,90
szkło	ogółem	t	1 380,58	1 406,76	1 248,53	1 173,24
	z gospodarstw domowych	t	1 285,24	1 360,58	1 227,65	1 112,56
	z innych źródeł*	t	95,34	46,18	20,88	60,68
tworzywa sztuczne	ogółem	t	1 500,30	1 523,10	1 521,68	1 557,61
	z gospodarstw domowych	t	1 385,19	1 446,18	1 500,99	1 474,79
	z innych źródeł*	t	115,11	76,92	20,69	82,82
tekstylia	ogółem	t	1,00	0,00	0,00	0,00
	z gospodarstw domowych	t	1,00	0,00	0,00	0,00
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	ogółem	t	45,14	56,12	87,06	195,28
	z gospodarstw domowych	t	35,83	41,78	68,04	179,76
	z innych źródeł*	t	9,31	14,34	19,02	15,52
wielkogabarytowe	ogółem	t	514,29	464,32	544,25	650,72
	z gospodarstw domowych	t	423,20	294,72	441,37	607,83
	z innych źródeł*	t	91,09	169,60	102,88	42,89
biodegradowalne	ogółem	t	4 011,16	3 780,84	3 815,47	4 319,76

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

		Jednostka	2021	2022	2023	2024
	z gospodarstw domowych	t	3 762,32	3 616,64	3 734,28	4 234,64
	z innych źródeł*	t	248,84	164,20	81,19	85,12
pozostałe	ogółem	t	2 506,58	2 012,64	2 976,26	2 684,86
	z gospodarstw domowych	t	2 131,29	1 959,46	2 961,16	2 662,34
	z innych źródeł*	t	375,29	53,18	15,10	22,52
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	ogółem	t	0,00	0,00	0,00	5,50
	z innych źródeł*	t	0,00	0,00	0,00	5,50
ogółem		%	54,2	51,2	53,7	53,6
z gospodarstw domowych		%	57,1	54,7	57,5	57,3
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne		%	17,9	18,4	16,5	16,2
biodegradowalne		%	20,6	19,7	19,1	20,5

*usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji

źródło: GUS [data dostępu: 21.10.2025 r.]

W ostatnich latach na terenie powiatu działdowskiego odnotowano wzrost ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. Wzrost ten świadczy o poprawie świadomości ekologicznej mieszkańców, a także o doskonaleniu systemu selektywnej zbiórki

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z powiatu działdowskiego zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 40. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z powiatu działdowskiego

	Jednostka	2021	2022	2023	2024
ogółem	t	8 934,56	9 380,39	9 257,86	9 763,99
ogółem na 1 mieszkańca	kg	142,9	151,1	150,0	159,6
z gospodarstw domowych	t	7 190,88	7 694,79	7 718,78	8 129,55
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	115,0	123,9	151,1	132,9
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	1 743,68	1 685,60	1 539,08	1 634,44

źródło: GUS [data dostępu: 21.10.2025 r.]

W analizowanym okresie obserwuje się niewielki, lecz wyraźny wzrost ogólnej ilości zmieszanych odpadów, z 8 934,56 ton w 2021 r. do 9 763,99 ton w 2024 r.. Równocześnie zwiększyła się masa odpadów przypadających na jednego mieszkańca, z 142,9 kg/osobę w 2021 r. do 159,6 kg/osobę w 2024 r., co może wskazywać na rosnącą konsumpcję lub niewystarczającą skuteczność selektywnej zbiórki.

Największą część zmieszanych odpadów stanowią te pochodzące z gospodarstw domowych – w 2024 r. wyniosły one 8 129,55 ton, co odpowiada 132,9 kg na mieszkańca. W porównaniu do 2021 r. (7 190,88 ton) odnotowano tu wzrost o blisko 1 tys. ton. Pozostałe odpady pochodzą z innych źródeł, takich jak usługi komunalne, handel, mały biznes, biura i instytucje – w tej kategorii masa odpadów wzrosła z 1 743,68 ton w 2021 r. do 1 634,44 ton w 2024 r., co wskazuje na utrzymujący się, umiarkowany poziom wytwarzania w sektorze pozadomowym.

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Na terenie Ekologicznego Związku Gmin „Działdowszczyzna” funkcjonują 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowościach:

- Działdowo, ul. Przemysłowa 61;
- Ciechanówko (gm. Lidzbark) – działka 160/1 i 162;
- Nidzica, ul. Kolejowa 17;
- Lubawa, ul. Dworcowa – działka nr 190/21.

Poziomy recyklingu

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025 r. poz. 733 t.j.) gminy powiatu działdowskiego były zobowiązane do osiągnięcia poziomów określonych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania

do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 r. poz. 2167)⁴⁰. Zgodnie z ówczesnym rozporządzeniem:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła przewidziany dla roku 2020 wynosił 50 %;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziany dla roku 2020 r. wynosił 70 %.

Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów nałożyła na kraje członkowskie konieczne do osiągnięcia poziomu ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Dla Polski od wyznaczonych terminów została wprowadzona 4-letnia derogacja. Poziomy na poszczególne lata oraz sposób ich obliczania były określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 r. poz. 2412). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w 2020 r. wynosił 35%.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 r. poz. 1648 z późn. zm.) od roku 2021, gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021;
- 25% wagowo – za rok 2022;
- 35% wagowo – za rok 2023;
- 45% wagowo – za rok 2024;
- 55% wagowo – za rok 2025;
- 56% wagowo – za rok 2026;
- 57% wagowo – za rok 2027;
- 58% wagowo – za rok 2028;
- 59% wagowo – za rok 2029;
- 60% wagowo – za rok 2030;
- 61% wagowo – za rok 2031;
- 62% wagowo – za rok 2032;
- 63% wagowo – za rok 2033;
- 64% wagowo – za rok 2034;
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Zgodnie z Analizami stanu gospodarki odpadami komunalnymi Ekologicznego Związku Gmin „Działowszczyzna” w latach 2021-2024 odnotowano następujące poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:

- w 2021 r. 34,02%;
- w 2022 r. 32,00%;
- w 2023 r. 34,18%;
- w 2024 r. 38,60%.

⁴⁰ Rozporządzenie uchylone Ustawą z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 r. poz. 2361)

Poziomy w 2023 i 2024 roku nie zostały osiągnięte.

Natomiast poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania kształtowały się następująco:

- w 2021 r. 0,00%;
- w 2022 r. 0,00%;
- w 2023 r. 0,00%;
- w 2024 r. 0,00%.

Maksymalny poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynosi 35 %, w związku z czym poziomy zostały osiągnięte.

Dzikie wysypiska

Pod pojęciem likwidacji dzikich wysypisk rozumie się czynności związane z usunięciem wskazanego miejsca zalegania odpadów komunalnych, gruzu i odpadów poremontowych, odpadów wielkogabarytowych, odpadów zielonych czy odpadów stanowiących pozostałości po sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. W myśl art. 3 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – likwidacją dzikich wysypisk zajmuje się gmina. Dane dotyczące dzikich wysypisk z ostatnich lat zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 41. Dzikie wysypiska na terenie powiatu działdowskiego

Dzikie wysypiska - podgrupa	Jednostka	2021	2022	2023	2024
Powierzchnia istniejących – stan w dniu 31 grudnia	m ²	300	860	10	0
Istniejące – stan w dniu 31 grudnia	szt.	1	2	1	0

źródło: GUS [data dostępu: 21.10.2025 r.]

Odpady przemysłowe

Zgodnie z danymi GUS, w 2024 r. wytworzono 3,2 tys. ton odpadów przemysłowych.

Starosta Działdowski wydawał pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zestawiono je w poniższej tabeli.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 42. Wykaz podmiotów posiadających pozwolenia na wytwarzanie odpadów na terenie powiatu działdowskiego wydane przez Starostę Działdowskiego

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Zakres i miejsce prowadzenia działalności	Okres ważności
1.	Eltrim Kable Sp. z o.o. Ruszkowo 18, 13-200 Działdowo	Ro.6220.2.2022 z dnia 29.06.2022 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.4.2022 z dnia 29.09.2022 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.1.2023 z dnia 17.07.2023 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.1.2025 z dnia 07.04.2025 r.	wytwarzanie odpadów w m. Ruszkowo 18	do dnia 29.06.2032 r.
2.	2 HD Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 65, 13-200 Działdowo	Ro.6220.4.2023 z dnia 14.12.2023 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.2.2025 z dnia 24.02.2025 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Przemysłowej 65 w Działdowie	do dnia 14.12.2033 r.
3.	Classic Sofa Sp. z o.o. ul. Jeleńska 57, 13-230 Lidzbark	Ro.6220.4.2020 z dnia 07.12.2020 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Jeleńskiej 57 w Lidzbarku	do dnia 07.12.2030 r.
4.	Zbigniew Szymański Drukarnia „TINTA” ul. Żwirki i Wigury 22, 13-200 Działdowo	Ro.6220.3.2020 r. z dnia 16.04.2020 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.4.2021 z dnia 12.11.2021 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.3.2022 z dnia 20.09.2022 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Żwirki i Wigury w Działdowie	do dnia 16.04.2030 r.
5.	Rafał Hoffer Firma Budowlana ul. Dożynkowa 2, 13-200 Działdowo	Ro.6220.2.2019 z dnia 16.10.2019 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.3.2021 z dnia 15.06.2021 r.	wytwarzanie odpadów w Fabryce Mebli Hoffer przy ul. Grunwaldzkiej 27 w Działdowie	do dnia 16.10.2029 r.
6.	H+H Polska Sp. z o.o. ul. Kupiecka 6, 03-046 Warszawa	Ro.6220.3.2016 z dnia 02.12.2016 r. zmiana praw i obowiązków Ro. 6220.3.2013 z dnia 18.12.2013 r. zmiana powyższego pozwolenia	wytwarzanie odpadów przy ul. Przemysłowej 14 w Lidzbarku	do dnia 02.12.2026 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Firma	Decyzja Starosty Działdowskiego	Zakres i miejsce prowadzenia działalności	Okres ważności
		Ro.6220.2.2018 z dnia 06.06.2018 r.		
7.	Spółka Akcyjna Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej ul. Stefana Roweckiego „Grota” 12, 06-500 Mława	Ro.6220.2.2016 z dnia 06.06.2016 r.	wytwarzanie odpadów na terenie Placówki Terenowej przy ul. Grunwaldzkiej 44 w Działdowie	do dnia 06.06.2026 r.
8.	Dekorglass Działdowo S.A. ul. Grunwaldzka 35, 13-200 Działdowo	Ro.6220.2.2024 z dnia 20.11.2024 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Grunwaldzkiej 35 w Działdowie oraz w Komornikach 16	do dnia 20.11.2034 r.
9.	„ABF Zakład Obróbki Skrawaniem” Sp. z o.o - Sp.k. ul. Orłowskiego 18/22, 13-200 Działdowo	Ro.6220.3.2024 z dnia 21.02.2025 r. zmiana powyższego pozwolenia Ro.6220.3.2025 z dnia 10.04.2025 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Orłowskiego 18/22 w Działdowie	do dnia 21.02.2035 r.
10.	HEINZ-PLASTICS Polska Sp.z.o.o. ul. Przemysłowa 57, 13-200 Działdowo	Ro.62220.3.2018 z dnia 05.07.2018 r.	wytwarzanie odpadów przy ul. Przemysłowej 57 w Działdowie	do dnia 05.07.2028r.

źródło: Starostwo Powiatowe w Działdowie

Na terenie powiatu działdowskiego funkcjonuje również EKO-TRANS Sp. z o.o. w miejscowości Zakrzewo posiadający pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

- Decyzja pierwotna udzielona przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego z dnia 09.10.2006 r., znak: ŚR.I.6619-9-6/05/06 udzielająca pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów komunalnych w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo. Zmiany ww. decyzji przez Marszałka kwatera nr 2 zamknięta:
 - decyzja z dnia 16.12.2008 r., znak: OŚ-PŚ.7650-30/08,
 - decyzja z dnia 10.09.2010 r., znak: OŚ-PŚ.7650-25/10,
 - decyzja z dnia 25.07.2013 r., znak: OŚ-PŚ.7222.12.2013,
 - decyzja z dnia 27.11.2014 r., znak: OŚ-PŚ.7222.94.2014,
 - decyzja z dnia 08.06.2015 r., znak: OŚ-PŚ.7222.31.2015,
 - decyzja z dnia 27.03.2023 r., znak: OŚ-PŚ.7222.19.2023 stwierdzająca wygaśnięcie pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanej na dz. o nr ew. 141/1 i 141/2 w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo.
- Decyzja z dnia 20.07.2016 r., znak: OŚ-PŚ.7222.5.2016 udzielająca pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 ton, wyjątkiem składowisk odpadów obojętnych lub obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowanej w miejscowości Zakrzewo, gm. Działdowo (Kwatera nr 3). Zmiany ww. decyzji:
 - decyzja z dnia 02.09.2016 r., znak: OŚ-PŚ.7222.51.2016,
 - decyzja z dnia 16.09.2022 r., znak: OŚ-PŚ.7222.103.2018.

Odpady w postaci wyrobów zawierających azbest

Programy usuwania odpadów zawierających azbest z terenu gmin powiatu działdowskiego zostały opracowane i wdrożone ze względu na narastający problem bezpiecznego dla środowiska i kosztownego procesu unieszkodliwiania tych niebezpiecznych odpadów. Funkcjonowanie programów otwiera drogę do starania się o dofinansowanie działań związanych z demontażem, transportem i składowaniem (unieszkodliwieniem) wyrobów azbestowych dzięki m.in. temu, że wraz z aktualną inwentaryzacją szacuje koszty stopniowego usuwania wyrobów azbestowych.

Celem każdego programu jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru gmin powiatu działdowskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań określonych w Programach, takich jak:

- Zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem – nieuprawniony demontaż i wyrzucanie eternitu m.in. do lasów);
- Stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi;
- Stworzenie mechanizmów zapewniających mieszkańcom pomoc finansową podczas usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych w całym okresie działania programu;
- Skuteczny monitoring powstawania odpadów azbestowych i gospodarki nimi;
- Stworzenie systemu dotowania usuwania azbestu.

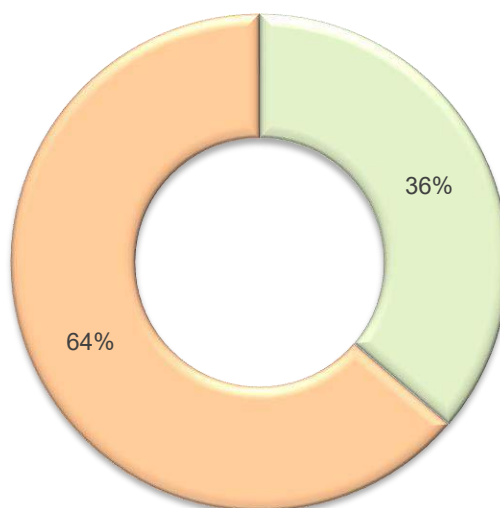
Materiały zawierające azbest występują przede wszystkim jako pokrycia dachowe na budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarczych (stodoły, wiaty, garaże, altany) oraz w rurach i złączach azbestowo-cementowych. Wyroby zawierające azbest składowane są także na posesjach mieszkańców i działkach gruntowych.

Ilości wyrobów zawierających azbest zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 43. Ilość azbestu zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego oraz pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gmin powiatu działdowskiego

Jednostka terytorialna	Ilość azbestu		
	Zinwentaryzowanego [kg]	Unieszkodliwionego [kg]	Pozostałego do unieszkodliwienia [kg]
Działdowo (gm. miejska)	1 240 145	279 193	960 952
Działdowo (gm. wiejska)	8 081 623	1 953 323	6 128 300
Iłowo-Osada	3 073 740	1 369 350	1 704 390
Lidzbark	9 019 877	5 128 346	3 891 531
Płońnica	4 856 777	343 281	4 513 496
Rybno	4 966 354	2 256 012	2 710 342
POWIAT	31 238 517	11 329 505	19 909 012

źródło: bazaazbestowa.gov.pl, stan na 21.10.25 r.

■ unieszkodliwione [kg] ■ pozostałe do unieszkodliwienia [kg]

Rysunek 40. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu powiatu działdowskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej, stan na 21.10.2025 r.

Na terenie analizowanego powiatu, udało się unieszkodliwić 36% zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest.

Na ten sam dzień, dla województwa warmińsko-mazurskiego, poziom usunięcia azbestu kształtuje się na poziomie 26,7%.

6.10. Zasoby przyrodnicze

6.10.1. Formy ochrony przyrody

Zgodnie z CRFOP na terenie powiatu działdowskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - Przełomowa Dolina Rzeki Wel;
 - Ostoja Lidzbarska;
 - Góra Dębowa koło Mławy;
 - Ostoja Welska;
 - Doliny Wkry i Mławki;
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - Dąbrówieński;
 - Doliny Górnej Wkry;
 - Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki;
 - Grzybiny;
 - Hartowiecki;
 - Naguszewski;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Dębień;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Słup;
- Park krajobrazowy:
 - Welski Park Krajobrazowy;
 - Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy;
- Rezerwat przyrody:
 - Klonowo;
 - Bagno Koziana;
 - Góra Dębowa;
 - Ostrów Tarczyński;
 - Świńskie Bagno;
 - Jar Brynicy (rezerwat leśny);
 - Jezioro Neliwa;
 - Jar Brynicy (rezerwat krajobrazowy);
- Użytki ekologiczne:
 - Torfianki Działdowskie;
 - Kurojady;
 - Bładowo;
 - Studnia Nietoperzowa Zalesie;
 - Torfowisko Wąpierskie;
 - Chelsty;
 - Koszelewki;
 - b.n.;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina rzeki Szkotówki;
- 91 pomników przyrody.

Ogółem, obszary prawnie chronione zajmują 38,4 % powierzchni powiatu działdowskiego.

Tabela 44. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu działdowskiego

	jednostka	2021	2022	2023	2024
ogółem	ha	36 626,68	36 626,63	36 626,63	36 616,16
rezerваты przyrody	ha	418,22	418,22	418,22	418,22
obszary chronionego krajobrazu	ha	11 127,75	11 127,75	11 127,75	11 127,75
parki krajobrazowe	ha	24 695,50	24 695,50	24 695,50	24 695,50
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	365,00	364,95	364,95	364,95
użytki ekologiczne	ha	1 081,76	1 081,76	1 081,76	1 071,29

źródło: GUS

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).⁴¹

⁴¹ Źródło: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1391,pojecie.html>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 45. Charakterystyka obszarów Natura 2000 na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa	Przełomowa Dolina Rzeki Wełpy	Ostoja Lidzbarska	Góra Dębowa koło Mławy	Ostoja Welska	Doliny Wkry i Mławki
Kod obszaru	PLH280015	PLH280012	PLH280057	PLH280014	PLB140008
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia
Data wyznaczenia przez KE	2009-02-13	2009-02-13	2013-12-21	2009-02-13	-
Data wyznaczenia w Polsce	2022-02-24	2022-03-03	2022-02-23	2022-03-01	2007-10-13
Powierzchnia [ha]	1 259,6800	8 865,4200	386,6000	3 384,3700	28 751,5400
Powiaty	działdowski, nowomiejski	działdowski, brodnicki, żuromiński	działdowski	działdowski, ostródzki	działdowski, mławski, żuromiński
Gminy	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska), Grodziczno (gmina wiejska)	Lubowidz (gmina miejsko-wiejska), Lidzbark (gmina miejsko-wiejska), Świdziebna (gmina wiejska), Brzozie (gmina wiejska), Bartniczka (gmina wiejska), Górzno (gmina miejsko-wiejska)	Iłowo-Osada (gmina wiejska)	Płońnica (gmina wiejska), Dąbrówno (gmina wiejska), Lidzbark (gmina miejsko-wiejska), Działdowo (gmina wiejska), Rybno (gmina wiejska)	Płońnica (gmina wiejska), Lubowidz (gmina miejsko-wiejska), Siemiątkowo (gmina wiejska), Szreńsk (gmina wiejska), Lidzbark (gmina miejsko-wiejska), Działdowo (gmina wiejska), Wiśniewo (gmina wiejska), Lipowiec Kościelny (gmina wiejska), Żuromin (gmina miejsko-wiejska), Lutocin (gmina wiejska), Radzanów (gmina wiejska), Biezuń (gmina miejsko-wiejska)
Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi	Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Przełomowa Dolina Rzeki Weł	Ostoja Lidzbarska	Góra Dębowa koło Mławy	Ostoja Welska	Doliny Wkry i Mławki
	zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE)	zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE)	terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE)	zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE)	obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Przełomowa Dolina Rzeki Weł (PLH280015)	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Lidzbarska (PLH280012)	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góra Dębowa koło Mławy (PLH280057)	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Welska (PLH280014)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków
Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru	3150, 3160, 3260, 6430, 6510, 7110, 7140, 9170, 91D0, 91E0, 91F0	3140, 3150, 3160, 3260, 4030, 6120, 6210, 6410, 6510, 7110, 7120, 7140, 7210, 7230, 9170, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0	6510, 9170, 91E0	3140, 3150, 3160, 6510, 7140, 7230, 9170, 91D0, 91E0, 91F0	-
Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG	<i>Bombina bombina</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Hamatocaulis vernicosus</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Rodeus amarus</i> , <i>Triturus cristatus</i>	<i>Angelica palustris</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Hamatocaulis vernicosus</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Liparis loeselii</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Pulsatilla patens</i> , <i>Thesium ebracteatum</i> , <i>Triturus cristatus</i>	<i>Castor fiber</i> , <i>Triturus cristatus</i>	<i>Bombina bombina</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Hamatocaulis vernicosus</i> , <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , <i>Liparis loeselii</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Rodeus amarus</i> , <i>Saxifraga hirculus</i> , <i>Thesium ebracteatum</i>	<i>Alcedo atthis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Aquila clanga</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Ardea purpurea</i> , <i>Asio flammeus</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Branta leucopsis</i> , <i>Calidris alpina</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Carpodacus erythrinus</i> , <i>Chlidonias hybridus</i> , <i>Chlidonias niger</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Przełomowa Dolina Rzeki Wełki	Ostoja Lidzbarska	Góra Dębowa koło Mławy	Ostoja Welska	Doliny Wkry i Mławki
					<i>aeruginosus, Circus cyaneus, Circus pygargus, Crex crex, Cygnus columbianus bewickii, Cygnus cygnus, Dendrocopos medius, Dryocopus martius, Egretta alba, Emberiza hortulana, Falco peregrinus, Gallinago gallinago, Gallinago media, Grus grus, Haliaeetus albicilla, Lanius collurio, Limosa limosa, Lullula arborea, Luscinia svecica, Milvus migrans, Numenius arquata, Pandion haliaetus, Pernis apivorus, Philomachus pugnax, Pluvialis apricaria, Porzana parva, Porzana porzana, Sterna caspia, Sterna hirundo, Sylvia nisoria, Tringa glareola, Tringa totanus</i>
Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego?	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Czy plan zadań ochrony albo plan ochrony	NIE	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora	Zarządzenie nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru	NIE	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008;

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Przełomowa Dolina Rzeki We	Ostoja Lidzbarska	Góra Dębowa koło Mławy	Ostoja Welska	Doliny Wkry i Mławki
		Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 3 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012; Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012	Natura 2000 Góra Dębowa koło Mławy PLH280057		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 23 grudnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008; Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 14 czerwca 2016 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 21.10.2025 r.]

PLH280015 Przełomowa Dolina Rzeki Wel

Obszar obejmuje odcinek rzeki Wel o naturalnym charakterze od Lidzbarku do mostu na rzece pomiędzy Grodzicznem a Mroczenkiem. Dno jest piaszczysto-kamieniste, a koryto jest tu bardzo kręte i towarzyszą mu starorzecza. Rzeką charakteryzuje się bystrym prądem oraz dużym spadkiem, sięgającym na niektórych odcinkach 4 ś. Wody rzeki zakwalifikowano do III klasy czystości. Między Lidzbarkiem a miejscowością Chelsty rzeka przepływa przez tzw. Las Nadwelski. W pobliżu doliny rozproszone są bagienka śródlądowe, z mszarem wysokimi przejściowotorfowiskowy. Na północ od miejscowości Chelsty znajduje się przełomowy odcinek doliny o znacznym spadku i krętym nurcie ze stromymi zboczami doliny, licznymi bocznymi dolinkami erozyjnymi i źródłiskami, co nadaje temu miejscu podgórski charakter. Poniżej przełomowego odcinka rzeka wykorzystuje fragment rynny polodowcowej. Jest to obszar o bardzo zróżnicowanej młodoglacjalnej rzeźbie, gdzie deniwelacje przekraczają 50 m. Rosną tu lasy łęgowe (*Fraxino-Alnetum*) wilgotne łąki (*Angelico-Cirsietum oleracei*, *Molinion*) i torfowiska (*Rhynchosporion albae*) związane z potorfiami i naturalnymi jeziorami w dolinie rzeki i zagłębieniami wytopiskowymi oraz kadłubowe zbiorowiska muraw kserotermicznych (*Festuco-Brometea*) na zboczach doliny i nasłonecznionych stokach wzgórz.

PLH280012 Ostoja Lidzbarska:

Ostoja Lidzbarska obejmuje kompleks lasów, jezior i mokradeł we wschodniej części makroregionu Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego, na styku sandru (od południa) i wysoczyzny morenowej (od północy). Jest to obszar bardzo zróżnicowany pod względem geomorfologii, uwarunkowań hydrologicznych, gleb, mikroklimatu, szaty roślinnej i fauny.

Teren ostoi, zwłaszcza północna i środkowa jej część, cechuje się znacznymi deniwelacjami, dochodzącymi do 50 m. Na uwagę zasługują głębokie rynny subglacjalne, przełomowe odcinki dolin rzecznych (Gary), nisze źródłiskowe, obniżenia wytopiskowe, drumliny, ozy i kemy. Wymienione wyżej, interesujące formy geomorfologiczne powstały podczas ostatniego zlodowacenia. Częste są rynnowe i wytopiskowe jeziora, rzeki o znacznym spadku, źródła i miejsca wysięku wody.

Tak zróżnicowany teren w wielu miejscach zachował bogactwo i naturalność szaty roślinnej. Dotyczy to zarówno lasów, jak i ekosystemów nieleśnych. W kompleksie leśnym w północnej części ostoi duże powierzchnie zajmujące grądy (*Tilio-Carpinetum*), w tym naturalne lasy klonowo-lipowe (*Acer platanooides-Tilia cordata*) i bogate gatunkowo, ciepłolubne grądy miodownikowe (*Tilio-Carpinetum melittetosum*). W żyznych obniżeniach terenu spotyka się łągi olszowo-jesionowe (*Fraxino-Alnetum*) i olsy (*Ribesio nigri-Alnetum*), częste są olsy źródłiskowe (*Cardamino-Alnetum*), występują zubożałe postacie podgórskiego łęgu jesionowego (*Carici remotae-Fraxinetum*). Oligotroficzne i mezotroficzne obniżenia zajmują różnego typu torfowiska mszarne, stosunkowo często obserwuje się mechowiska. Na uwagę zasługuje obecność licznych fitocenoz brzeziny bagiennej (*Vaccinio-Betuletum pubescentis*). Licznie występują kompleksy ekstensywnie użytkowanych łąk, a także psammofilne murawy. W środkowej i południowej części ostoi dominuje płaski lub pofalowany sandr, zajęty głównie przez bory mieszane (*Quercus roboris-Pinetum*, *Serratulo-Pinetum*), rzadziej bory sosnowe świeże (*Peucedano-Pinetum*). Spotyka się też bardzo bogate florystycznie świetliste dąbrowy (*Potentillo albae-Quercetum*).

Ostoja Lidzbarska jest objęta granicami trzech województw - warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego. Składa się z głównego kompleksu i dwóch enklaw, po południowo-zachodniej jego stronie. Enklawy obejmując jeziora Melno i Księżę, wraz z sąsiadującymi łąkami i szuwarami.

PLH280057 Góra Dębowa koło Mławy:

Wyznaczony obszar obejmuje część uroczyska Narzym-Dwukoły w Nadleśnictwie Dwukoły. Pod względem administracyjnym teren ten położony jest w Gminie Iłowo-Osada, powiecie działdowskim, województwie warmińsko-mazurskim. Zgodnie z podziałem przyrodniczo-leśnym obszar ten jest zaliczany do Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, Dzielnicy Niziny Północnomazowieckiej, mezoregionu Wysoczyzny Ciechanowsko-Płońskiej (Tramplera i in. 1990). Według regionalizacji fizyczno-geograficznej obszar ten leży w mezoregionie Wzniesień Mławskich (makroregion Niziny środkowopolskiej) (Kondracki 1994). Natomiast w podziale geobotanicznym Polski teren ten znajduje się w Dziale Mazowiecko-Poleskim, Krainie Północnomazowiecko-Kurpiowskiej, Okręgu Wzniesień Mławskich (Matuszkiewicz 1995). Omawiany obszar znajdował się w zasięgu stadiału północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego. Południowo-zachodnia jego część charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, gdzie występują morenowe wzgórza, z których najwyższe - Dębowa Góra osiąga wysokość 185 m n.p.m. W pozostałej części, teren jest lekko falisty lub równinny. Podłoże zbudowane jest głównie z piasków i żwirów, w których występują kamienie oraz głazy pochodzenia polodowcowego. Przez wschodnią część obszaru przebiega zatorfiona dolina Dwukolanki, ciek który uchodzi do Mławki, będącego dopływem Wkry, która z kolei wpada do Narwi. Na całym obszarze przeważają gleby rdzawe właściwe oraz gleby brunatne kwaśne typowe, a w dolinie Dwukolanki gleby torfowo-murszowe. Dominującym typem siedliskowym lasu jest las świeży. Istotny udział przypada również na las mieszany świeży. Na mniejszych powierzchniach występuje las wilgotny i ols jesionowy. W składzie gatunkowym drzewostanów we wszystkich klasach wieku zdecydowanie dominuje sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), której udział wynosi około 70%. W starszych klasach wieku istotny, kilkoprocentowy udział, poza sosną ma również dąb szypułkowy (*Quercus robur*) i buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*). Dominującym zbiorowiskiem roślinnym w obszarze jest grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*). W dolinach cieków najczęściej występującym leśnym zbiorowiskiem jest łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*), a w odlesionych fragmentach dolin dominują natomiast zbiorowiska łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*.

PLH280014 Ostoja Welska

Ostoja obejmuje odcinek rzeki Wel i jej doliny (włącznie z Torfowiskiem Kopaniarze), wraz z przyległymi do niej obszarami bagiennymi tzw. Ostoje Koszelewskie, Zompy Jeglijskie i jezioro Neliwa wraz z otoczeniem. W znacznej części są to tereny, na których zarzucono użytkowanie. Rzeka meandrując, płynie przez częściowo przesuszone torfowiska, w dużej części porośnięte lasem i zaroślami. Pośród lasów występują większe płyty podmokłych łąk (*Cirsio-Polygonetum*) oraz alkalicznych torfowisk niskich (*Caricion lasiocarpae*, m.in. *Menyanthes sphagnetum teretis*), mechowisk i szuwarów wielkoturzycowych. Ostoje Koszelewskie to kompleks przyrodniczy suchych i podmokłych lasów, łąk, częściowo osuszonych mokradeł i nieużytków oraz stawów rybnych i torfowisk z zespołem kilkudziesięciu różnej wielkości zbiorników pozostałych po eksploatacji torfu. Zompy Jeglijskie to obszar mokradeł obejmujący torfowiska niskie i przejściowe (*Rhynchosporion albae*) z licznymi zarastającymi potorfowymi zbiornikami wodnymi, wilgotne łąki oraz zespoły zarośli łozowych i młodego olsu (*Alnetae glutinosae*) oraz lasów brzoźowych. Jezioro Neliwa jest płytkim

(maksymalna głębokość 1,5 m) naturalnym jeziorem eutroficznym z podwodnymi łakami ramienic, otoczonym szerokim pasem szuwarów i zarośli. Od południa jezioro graniczy z lasem, zaś na zachód od niego ciągną się podmokłe łąki. Według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008) obszar usytuowany jest w: Prowincji Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Mazowiecko-Poleskim (E), Krainie Chełmińsko-Dobrzyńskiej (E.1.), Okręgu Nidzicko-Welskim (E.1.5.), Podokręgu Rybnowskim (E.1.5.b) i Płońskim (E.1.5.c). Do głównych rzek analizowanego regionu należą Skrwa oraz fragmenty Mieni, Wkry, Rypienicy, Welu. Największymi jeziorami są: Dąbrowa Wielka (615,1 ha), Rumian, Urszulewskie, Dąbrowa Mała, Tarczyńskie i Lidzbarskie. Do potencjalnej roślinności naturalnej należą: bory mieszane sosnowo-dębowe, grądy subkontynentalne, subkontynentalne bory sosnowe, łągi jesionowo-olszowe i olsy typowe. Powierzchnie sandrowe w znacznym stopniu porastają lasy, głównie bory, a na fragmentach wysoczyzn i wzniesień morenowych dominują pola uprawne. Łęgi zachowały się jedynie w dnach dolin, rynien subglacialnych i zagłębiach (Richling i in. 2021).

PLB140008 Doliny Wkry i Mławki

OSO Dolina Wkry i Mławki obejmuje górny odcinek doliny Wkry od Działdowa do Radzanowa oraz dolny odcinek doliny Mławki – dopływu Wkry – od Mławy do ujścia rzeki koło Ratowa. W dolinach występują zazwyczaj niewielkie płyty łęgów olszowych, olszowo-jesionowych i łożowisk, a na krawędzi doliny - bory i nasadzenia sosnowe. Dolina Wkry na odcinku wchodzącym w granice OSO Dolina Wkry i Mławki jest zróżnicowana. Na odcinku od Działdowa do Nowego Dworu jest dosyć szeroka (od 0,6 do 1,5 km) z lokalnymi rozszerzeniami, licznymi torfiankami i pozostałościami koryta rzecznoego po jego uregulowaniu. Występują znacznej wielkości lasy olszowe i łożowiska. Poniżej Nowego Dworu koryto Wkry nie jest uregulowane, ale dolina jest wąska (średnio około 100 m) z lokalnymi poszerzeniami. Taki charakter rzeki i doliny utrzymuje się do Poniatowa. Poniżej tej miejscowości do granic obszaru Natura 2000 (w rejonie Radzanowa) rzeka jest ponownie uregulowana, a dolina szeroka na 1,5 km. Dominują otwarte łąki i pastwiska z licznymi rowami melioracyjnymi. W rejonie Gołuszyna znajduje się rozległy kompleks olsów (częściowo objęty ochroną rezerwatową). Lokalnie licznie występują torfianki i starorzecza. Niewielkimi dopływami Wkry na tym odcinku są Luta, Swojęcianka i Nowa Rzeka. Mławka jest uregulowana i pomimo niewielkiego przepływu dolina tej rzeki jest szeroka z rozległymi obniżeniami z kompleksami łąk, pastwisk i łęgów olszowych. Większe kompleksy olsów występują w rejonie Mostowa i Rumoki. Obok wsi Rumoka znajduje się kompleks stawów rybnych o pow. 90 ha. Prowadzona jest tu intensywna produkcja rybna, objawiająca się m.in. bardzo wąskimi pasami szuwarów nadbrzeżnych oraz regularnie wykaszanyymi groblami – w efekcie stan awifauny lęgowej jest bardzo ubogi.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych (art. 23 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Podstawowe informacje dotyczące obszaru zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 46. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny	Plan ochrony
Dąbrówieński	działdowski, ostródzki	Dąbrówno (gmina wiejska), Działdowo (gmina wiejska)	1998-01-01	5565,0000	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 143 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Dąbrówieńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	Nie
Doliny Górnej Wkry	działdowski	Płońnica (gmina wiejska), Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	1998-01-01	4144,3000	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego;	Nie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny	Plan ochrony
					Rozporządzenie Nr 109 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry; Uchwała Nr XIX/342/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Wkry.	
Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki	działdowski, nidzicki	Nidzica (gmina miejsko-wiejska), Iłowo-Osada (gmina wiejska), Działdowo (gmina wiejska), Kozłowo (gmina wiejska)	1998-01-01	8391,9000	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 141 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki	Nie
Grzybiny	działdowski	Działdowo (gmina wiejska), Rybno (gmina wiejska)	1998-01-01	2081,9000	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego;	Nie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny	Plan ochrony
					Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu – Grzybiny; Uchwała Nr XIX/338/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu - Grzybiny	
Hartowiecki	działdowski	Rybno (gmina wiejska)	1998-01-01	395,0200	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 42 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Hartowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu; Uchwała Nr XXXIV/742/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie Hartowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	Nie
Naguszewski	działdowski	Rybno (gmina wiejska)	1998-01-01	215,6100	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie	Nie

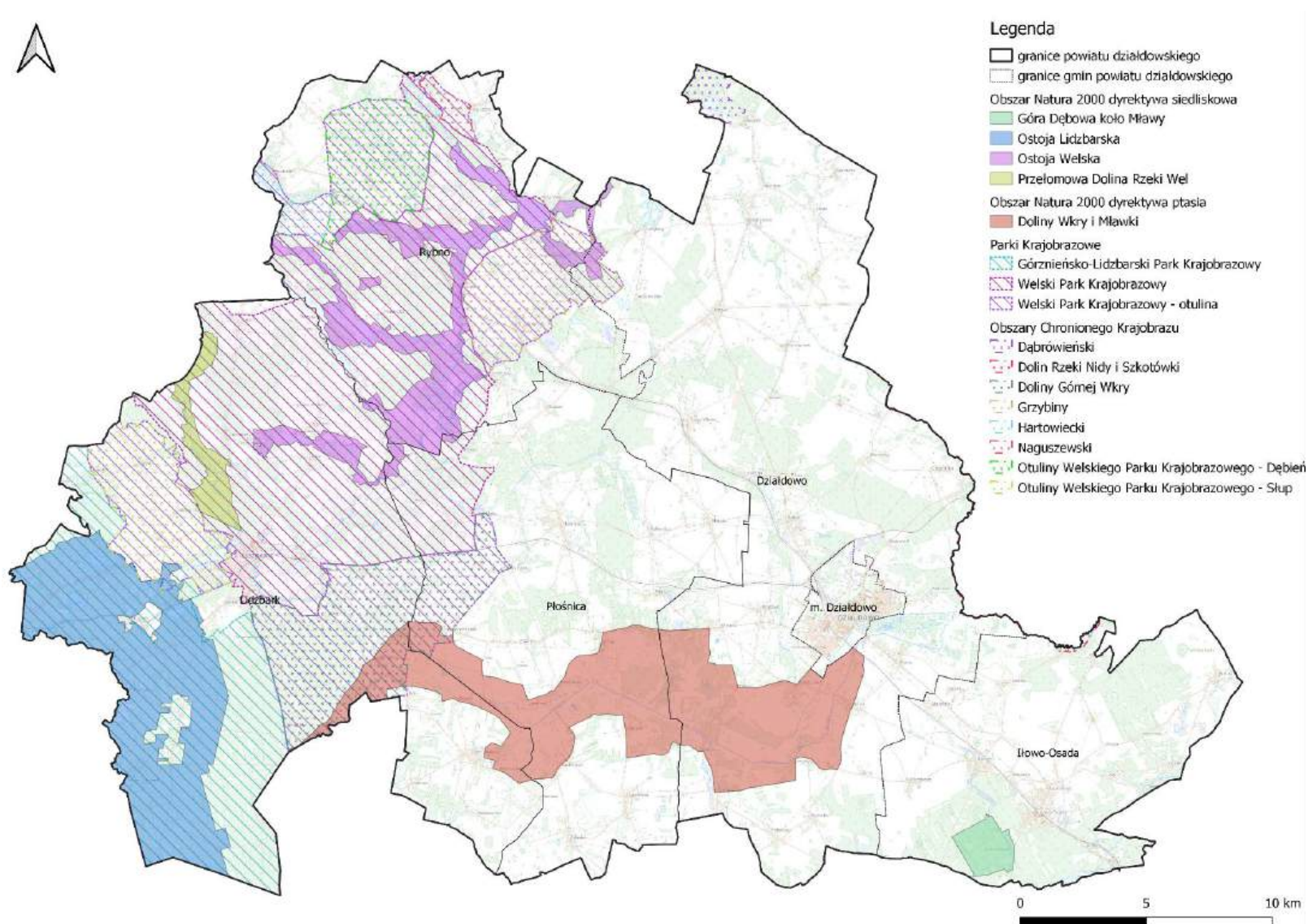
Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny	Plan ochrony
					wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 41 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Naguszeńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu; Uchwała Nr XIX/341/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Naguszeńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	
Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Dębien	działdowski	Rybno (gmina wiejska)	1998-01-01	1769,9600	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Dębien; Uchwała Nr XIX/339/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Dębien	Nie
Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Słup	2169,7000	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	1998-01-01	2169,7000	Rozporządzenie Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia zakazów dotyczących obszarów	Nie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny	Plan ochrony
					chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego; Rozporządzenie nr 29 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Słup; Uchwała Nr XIX/340/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Słup.	

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 21.10.2025 r.]

Rysunek 41. Obszary Natura 2000, Parki Krajobrazowe oraz Obszary Chronionego Krajobrazu na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi (art. 13 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Podstawowe informacje dotyczące rezerwatu przyrody występującego na terenie powiatu działdowskiego zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 47. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa	Klonowo	Bagno Koziana	Góra Dębowa	Ostrów Tarczyński	Świńskie Bagno	Jar Brynicy	Jezioro Neliwa	Jar Brynicy
Data uznania	1958-08-13	1991-11-05	1994-02-15	1994-02-15	1994-02-15	1955-04-29	2007-01-26	2001-11-22
Powierzchnia [ha]	32,6900	54,7800	163,3800	106,8300	15,9000	28,1400	16,5000	28,2900
Rodzaj rezerwatu	leśny	torfowiskowy	leśny	krajobrazowy	torfowiskowy	leśny	wodny	krajobrazowy
Typ rezerwatu	fitocenotyczny	fitocenotyczny	fitocenotyczny	krajobrazów	biocenotyczny i fizjocenotyczny	fitocenotyczny	biocenotyczny i fizjocenotyczny	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych	zbiorowisk nieleśnych	zbiorowisk leśnych	krajobrazów naturalnych	biocenozy naturalnych i półnaturalnych	zbiorowisk leśnych	biocenozy naturalnych i półnaturalnych	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy	torfowiskowy (bagienny)	leśny i borowy	leśny i borowy	torfowiskowy (bagienny)	leśny i borowy	wodny	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	borów mieszanych nizinnych	torfowisk przejściowych	borów mieszanych nizinnych	borów mieszanych nizinnych	torfowisk przejściowych	lasów nizinnych	jezior meztroficznych i eutroficznych oraz stawów	lasów nizinnych
Dane aktu prawnego o	Zarządzenie Ministra	Zarządzenie Ministra Ochrony	Zarządzenie Ministra	Zarządzenie Ministra	Zarządzenie Ministra	Zarządzenie Ministra	Rozporządzenie Nr 57 Wojewody	Rozporządzenie nr 278/01

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Klonowo	Bagno Koziana	Góra Dębowa	Ostrów Tarczyński	Świńskie Bagno	Jar Brynicy	Jezioro Neliwa	Jar Brynicy
utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 lipca 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 października 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Leśnictwa z dnia 21 kwietnia 1955 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Jezioro Neliwa" Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Jezioro Neliwa"	Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.
Dane pozostałych aktów prawnych	Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody	Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody	Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody	Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody	Obwieszczenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody	Zarządzenie Nr 4 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie rezerwatu	-	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Klonowo	Bagno Koziana	Góra Dębowa	Ostrów Tarczyński	Świńskie Bagno	Jar Brynicy	Jezioro Neliwa	Jar Brynicy
	utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Klonowo" Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 maja 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Klonowo"	utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Bagno Koziana"	utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Góra Dębowa" Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Góra Dębowa"	utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Ostrów Tarczyński"	utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Świńskie Bagno" Dz. Urz. Województwa	przyrody "Jar Brynicy"		rezerwatu "Jar Brynicy"
Gmina	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Łłowo-Osada (gmina wiejska)	Rybno (gmina wiejska)	Łłowo-Osada (gmina wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Rybno (gmina wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Klonowo	Bagno Koziana	Góra Dębowa	Ostrów Tarczyński	Świńskie Bagno	Jar Brynicy	Jezioro Neliwa	Jar Brynicy
								wiejska), Górzno (gmina miejsko-wiejska)
Czy obowiązuje plan ochrony?	Nie	Nie	Nie	Nie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 12 października 2022 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Świńskie Bagno”	Nie	Nie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 7 listopada 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jar Brynicy”
Czy obowiązują zadania ochronne?	Nie	Nie	Zarządzenie Nr 58 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 17 września 2010 r.	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 22.10.2025 r.]

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania się lub miejsca sezonowego przebywania (art. 42 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Charakterystyka użytków znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 48. Charakterystyka użytków ekologicznych znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa	Torfianki Działdowskie	Kurojady	Bładowo	Studnia Nietoperzowa Zalesie	Torfowisko Wąpierskie	Chełsty	Koszelewki	Ptasie Bagno	Bez nazwy
Rodzaj użytku	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	torfowisko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	torfowisko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	bagno
Data ustanowienia	2008-12-03	2009-08-15	2009-08-15	2002-10-29	2009-08-15	2009-08-15	2009-08-15	2020-08-05	1996-10-30
Powierzchnia [ha]	267,00	2,90	139,04	0,01	6,50	14,22	636,17	5,45	10,47
Opis wartości przyrodniczej	fragment łożowisk, oczek wodnych i łąk stanowiących miejsca lęgowe ptaków wodno-błotnych	zakrzaczone i zadrzewione zakole rzeki Wel: okresowo zalewane łąki z naturalną sukcesją drzew i krzewów -	mało przekształcony kompleks torfowisk niskich o swoistych cechach krajobrazu stanowiący	studnia będąca miejscem zimowania nietoperzy	torfowisko przejściowe będące miejscem występowania gatunków chronionych roślin	fragment doliny rzeki Wel z wilgotnymi lasami i łąkami z licznymi oczkami wodnymi i starorzeczami stanowiący	obszar łąk na zmeliorowanych torfowiskach niskich z licznymi potorfiami w różnym stopniu zarastania, gdzie zachodzi	Przedmiotowy teren stanowi cenne miejsce bytowania ptactwa wodno-błotnego-na szczególną uwagę zasługuje	Brak danych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Torfianki Działdowskie	Kurojady	Bładowo	Studnia Nietoperzowa Zalesie	Torfowisko Wąpierskie	Chełsty	Koszelewki	Ptasie Bagno	Bez nazwy
		siedlisko gatunków flory i fauny chronionej prawem krajowym i unijnym	miejsce lęgowe ptactwa wodno- błotnego i przebywania ptaków wędrownych			ostoję ptaków wodno-błotnych jako naturalna otulina dla silnie meandrującej rzeki Wel	wzajemne przenikanie się zbiorowisk roślinnych o charakterze torfowiskowym, licznie zasiedlanych przez ptaki	gatunek Derkacz Crex Crex oraz Żuraw Grus grus. Ponadto przedmiotowy obszar jest miejszem występowania olsu, łożowisk, zarośli, łąki czy gleb torfowych. Bytują tam również płazy i gady (np. ropucha szara B. bufo, żaba zielona P. esculentus complex, jaszczurka zwinka L. agilis) występują mszaki wśród których na największą uwagę zasługuje gatunek mokradołozka zaostrzona Calliergonella	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Torfianki Działdowskie	Kurojady	Bładowo	Studnia Nietoperzowa Zalesie	Torfowisko Wąperskie	Chelsty	Koszelewki	Ptasie Bagno	Bez nazwy
								cuspidata oraz drabik drzewkowaty Climacium dendroides objęte częściową ochroną na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 2014 r. w sprawie ochrony gatunków roślin.	
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 131 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 5 listopada 2008 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Torfianki Działdowskie"	Rozporządzenie Nr 89 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Kurojady"	Rozporządzenie Nr 82 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Bładowo"	Rozporządzenie Nr 47 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 10 października 2002 w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Rozporządzenie Nr 90 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Torfowisko Wąperskie"	Rozporządzenie Nr 81 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Chelsty"	Rozporządzenie Nr 93 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Koszelewki"	Uchwała nr XIX/178/20 Rady Miasta Działdowo z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ptasie Bagno”	Rozporządzenie nr 13/69 Wojewody Ciechanowskiego o z dnia 30 października 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
Dane pozostałych aktów prawnych	Uchwała Nr XLVI/343/10 Rady Gminy	-	-	-	-	-	-	-	-

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Torfianki Działdowskie	Kurojady	Bładowo	Studnia Nietoperzowa Zalesie	Torfowisko Wąpierskie	Chełsty	Koszelewki	Ptasie Bagno	Bez nazwy
	Działdowo z dnia 8 kwietnia 2010 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Torfianki Działdowskie"								
Powiaty	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski	działdowski
Gminy	Działdowo (gmina miejska), Działdowo (gmina wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Lidzbark (gmina miejsko-wiejska)	Płońnica (gmina wiejska), Rybno (gmina wiejska)	Działdowo (gmina miejska)	Działdowo (gmina wiejska)
Opis celów ochrony	ochrona bardzo urozmaiconego i bogatego przyrodniczo fragmentu łozowisk, oczek wodnych i łąk stanowiących miejsca lęgowe ptaków wodno- błotnych	zachowanie okresowo zalewanych łąk, z naturalną sukcesją drzew i krzewów. Obszar ten stanowi ważne siedlisko gatunków flory i fauny chronionej prawem krajowym i unijnym	ochrona stosunkowo mało przekształconego kompleksu torfowiskowego o swoistych cechach krajobrazu oraz zachowania miejsc lęgowych ptactwa wodno- błotnego i ochrony ptaków wędrownych	ochrona miejsca zimowania nietoperzy	zachowanie torfowiska prześciowego będącego miejscem występowania gatunków chronionych roślin	zachowanie cennego pod względem przyrodniczym obszaru stanowiącego ostoję ptaków wodno-błotnych oraz stworzenie naturalnej otuliny dla silnie meandrującej rzeki Wel	zachowanie wzajemnie się przenikających zbiorowisk roślinnych o charakterze torfowiskowym, licznie zasiedlanych przez ptaki	Szczególnym celem ochrony użytku ekologicznego, o którym mowa w § 1, jest zachowanie wartości przyrodniczych oraz bioróżnorodności ekosystemów wodno-błotnych stanowiących miejsca lęgowe i żerowiskowe	Brak danych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Nazwa	Torfianki Działdowskie	Kurojady	Bładowo	Studnia Nietoperzowa Zalesie	Torfowisko Wąpierskie	Chełsty	Koszelewki	Ptasie Bagno	Bez nazwy
								ptaków wodno- błotnych.	
Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowe go?	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 22.10.2025 r.]

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

W poniższej tabeli scharakteryzowano zespół przyrodniczo-krajobrazowy znajdujący się na terenie powiatu działdowskiego.

Tabela 49. Charakterystyka zespołu przyrodniczo-krajobrazowego na terenie powiatu działdowskiego

Nazwa	Dolina rzeki Szkotówki
Data ustanowienia	2017-07-12
Powierzchnia [ha]	365,0000
Opis wartości przyrodniczej	1. Walory krajobrazowe Dolina Szkotówki przecina równinę sandrową o mało urozmaiconej rzeźbie, stanowiąc wyróżniający się element krajobrazu. Występuje tu duża różnorodność siedlisk: łąki, torfowiska niskie, szuwały, lasy łęgowe i olsy oraz fragmenty lasów sosnowych i grądowych. Dolina ma charakter naturalny lub seminaturalny, z zachowanym tradycyjnym, ekstensywnym użytkowaniem rolnym. Walory krajobrazowe podnoszą rozległe panoramy (dolina do 3 km szerokości), niskie natężenie hałasu i obecność naturalnych dźwięków oraz zapachów przyrody. Obszar sprzyja rekreacji i stanowi ważny element tożsamości lokalnej, z zachowanymi pamiątkami historycznymi (cmentarz, park podworski, kurhan). 2. Walory przyrodnicze ZPK obejmuje zróżnicowane siedliska doliny rzecznej, w tym siedliska Natura 2000: – 91E0 – łągi jesionowo-olszowe (priorytetowe), – 6510 – świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Dominują łąki świeże i wilgotne, torfowiska niskie, zarośla wierzbowe, lasy łęgowe i bory sosnowe. Stwierdzono występowanie chronionych mchów, porostów (m.in. mąkła tarniowa) oraz inwazyjnego barszczu kaukaskiego (zalecana eliminacja). Fauna obejmuje liczne gatunki ssaków (m.in. bóbr, wydra, sarna, jeleń), ptaków (błotniak stawowy, żuraw, orlik krzykliwy, bocian biały, gąsiorek, czajka), płazów i bezkręgowców. Dolina pełni funkcję regionalnego korytarza ekologicznego, łączącego cenne przyrodniczo obszary („Torfianki Działdowskie”, „Doliny Wkry i Mławki”). Utworzenie ZPK zapewni ciągłość siedlisk i integrację ochrony dolin Wkry i Szkotówki. 3. Walory kulturowe Obszar ma znaczenie historyczne i krajobrazowe: – Cmentarz wojenny z I wojny światowej (bitwa pod Tannenbergiem), wpisany do rejestru zabytków. – Park podworski w Zabłociu Kozłowskim (XIX w.) z 44 pomnikowymi dębami. – Starożytny kurhan z VI w. p.n.e., pozostałość cmentarzyska kurhanowego.

Nazwa	Dolina rzeki Szkotówki
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Uchwała nr XXX/242/17 Rady Gminy Działdowo z dnia 18 maja 2017r. w sprawie ustanowienia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Dolina rzeki Szkotówki"
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozstrzygnięcie Nadzorcze Nr PN.4131.163.2017 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 22 czerwca 2017 r.
Powiaty	działdowski
Gminy	Działdowo (gmina wiejska)
Opis celów ochrony	Szczególnym celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest ochrona doliny środkowego i dolnego odcinka rzeki Szkotówki wraz z fragmentami ekosystemów skraju doliny, wyróżniających się ze względu na walory krajobrazowe oraz różnorodność biologiczną i pełniących rolę korytarza ekologicznego
Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego?	Nie

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 22.10.2025 r.]

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej lub nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Na terenie powiatu działdowskiego zlokalizowanych jest 91 pomników przyrody⁴². Przeważającą formą pomników są drzewa lub też grupy drzew, ale występują również głazy narzutowe.

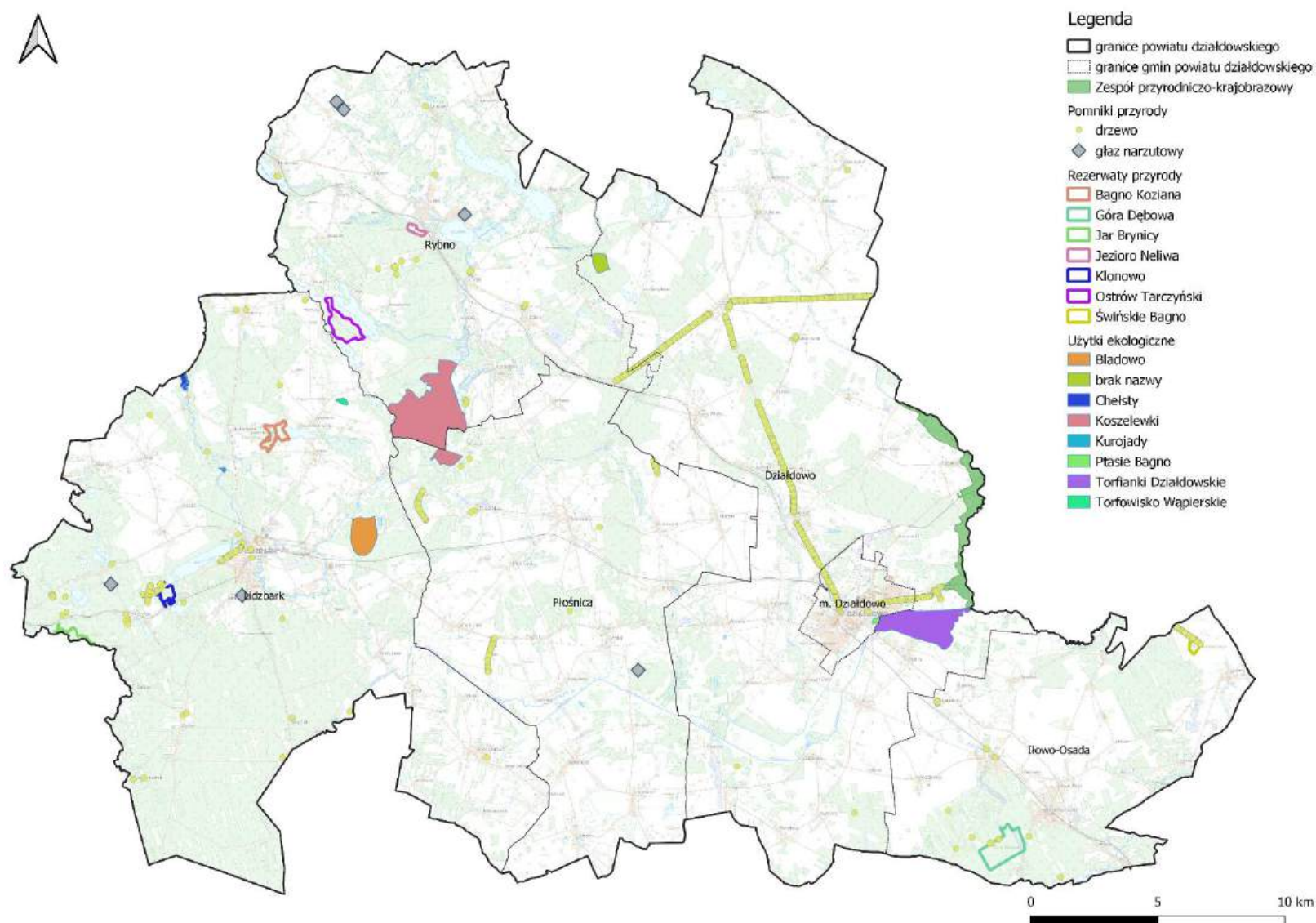
Zestawienie gatunkowe wskazuje, że w granicach powiatu znajduje się łącznie około 3000 drzew pomnikowych, reprezentujących ponad 20 gatunków.

Najliczniej występującym gatunkiem jest lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), której ochroną objęto aż 2305 drzew, co stanowi zdecydowaną większość wszystkich drzew pomnikowych w powiecie. Drugim najliczniejszym gatunkiem jest dąb szypułkowy (*Quercus robur*) – 265 egzemplarzy. Kolejne miejsca zajmują klony: klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) – 153, klon pospolity (*Acer platanoides*) – 87 oraz klon (*Acer sp.*) – 167.

Pozostałe gatunki, występujące w mniejszych liczbach (od kilku do kilkunastu egzemplarzy), obejmują m.in. jesiony (*Fraxinus sp.*), graby (*Carpinus betulus*), kasztanowce (*Aesculus sp.*), świerki (*Picea abies*), sosny (*Pinus sylvestris*), a także pojedyncze okazy buka, brzozy, jodły, topoli białej, gruszy czy żywotników.

Ich lokalizacje przedstawiono na poniższym rysunku.

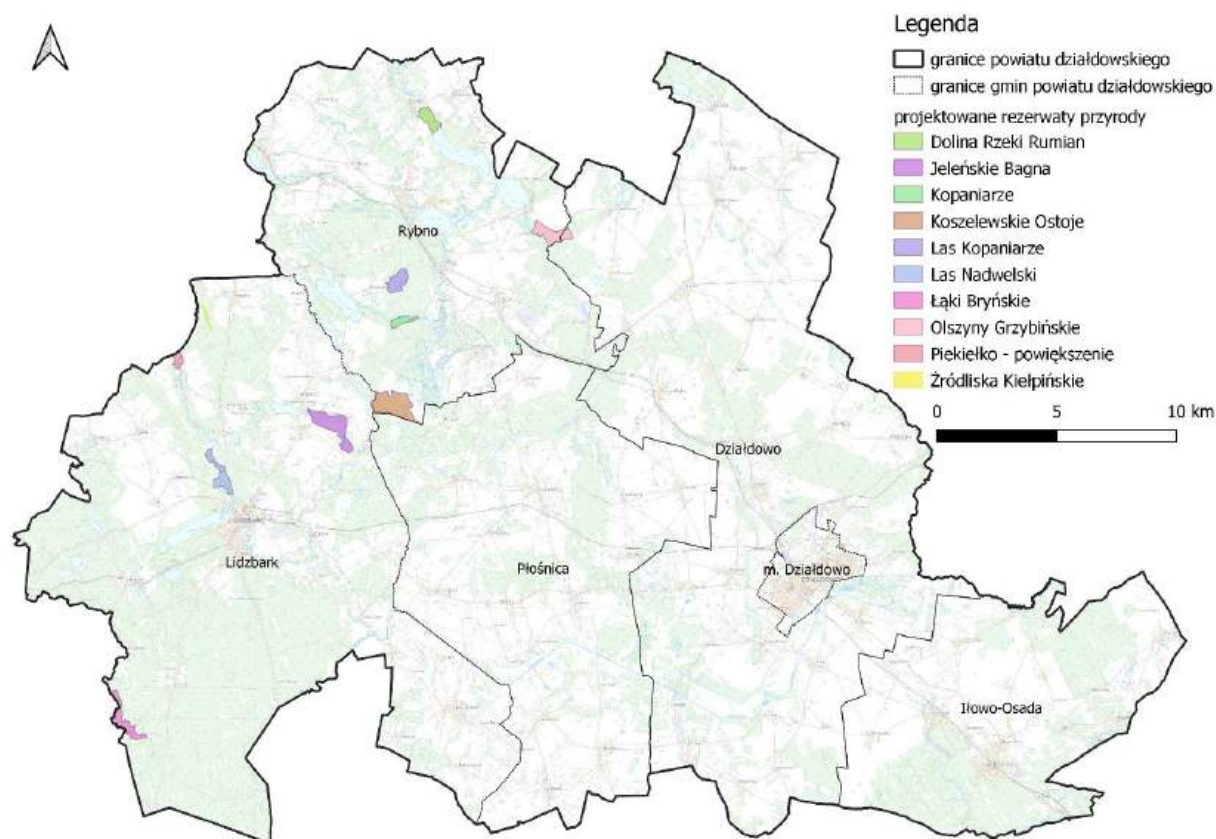
⁴²CRFOP, dostęp: 22.10.2025 r.

Rysunek 42. Rezerваты przyrody, użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo-krajobrazowy na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

Urząd Gminy Działdowo zgłosił Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Olsztynie występowanie barszczu sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* na działce nr 140 obręb Komorniki, gmina Działdowo. Dla zgłoszonych pozycji nadano numery w Centralnym Rejestrze Danych o IGO: 810081 i 810083. Urząd Gminy Płońska również zgłosił tutejszemu organowi występowanie barszczu sosnowskiego na terenie miejscowości Turza Mała, Rutkowice, Płońska, Mały Łęck. Niestety zgłoszenie nie było kompletne pod względem formalno-prawnym i mimo wystosowanego wezwania do Urzędu Gminy Płońska, gmina nie uzupełniła przedmiotowego zgłoszenia. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie nie wprowadził danych do ww. Centralnego Rejestru Danych o IGO.⁴³

Zgodnie z danymi RDOŚ w Olsztynie (stan na dzień 18.07.2025 r.) na terenie powiatu działdowskiego planuje się utworzenie nowych rezerwatów przyrody. Ich projektowaną lokalizację przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 43. Projektowane rezerваты przyrody na tle powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ w Olsztynie

6.10.2. Grunty leśne i tereny zieleni

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu działdowskiego wynosi 28 953,33 ha, co daje lesistość na poziomie 29,6%, przy średniej krajowej kształtującej się na poziomie 29,6%. Największym stopniem zalesienia cieszy się gmina Lidzbark (48,3%).

Strukturę gruntów leśnych zestawiono w poniższej tabeli.

⁴³ Źródło: RDOŚ w Olsztynie, stan na dzień 18.07.2025 r.

Tabela 50. Struktura gruntów leśnych na terenie powiatu działdowskiego

Struktura	jednostka	2021	2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	28 833,65	28 876,99	28 970,06	28 953,33
Lesistość	%	29,5	29,5	29,6	29,6
Gruntys leśne publiczne ogółem	ha	25 117,65	25 135,84	25 192,88	25 206,68
Gruntys leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	25 077,94	25 100,04	25 157,15	25 170,95
Gruntys leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	24 972,09	24 994,27	25 051,64	25 078,00
Gruntys leśne prywatne ogółem	ha	3 716,00	3 741,15	3 777,18	3 746,65
Powierzchnia lasów	ha	28 114,86	28 158,37	28 251,82	28 240,98
Lasy publiczne ogółem	ha	24 398,86	24 417,22	24 474,64	24 494,33
Lasy prywatne ogółem	ha	3 716,00	3 741,15	3 777,18	3 746,65
Sadzenie drzew	szt.	634	405	529	685
Sadzenie krzewów	szt.	-	38	211	289

źródło: GUS [data dostępu: 22.10.2025 r.]

Charakterystyka terenów zieleni na terenie powiatu działdowskiego.

Tabela 51. Tereny zieleni w powiecie działdowskim

Struktura	jednostka	2021	2022	2023	2024
Zieleńce	szt.	41	43	47	47
	ha	18,51	19,28	20,80	26,03
Zieleń uliczna	ha	1,85	1,85	2,90	6,95
Tereny zieleni osiedlowej	ha	25,54	22,09	22,09	-
Parki spacerowo - wypoczynkowe	szt.	5	6	6	6
	ha	19,33	25,65	25,65	25,65
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	63,38	67,02	68,54	-

źródło: GUS [data dostępu: 22.10.2025 r.]

6.10.3. Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne to formacje umożliwiające migracje licznych gatunków zwierząt, roślin a nawet grzybów między siedliskami. Tworzone są przez liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami. Korytarz ekologiczny powinien umożliwiać migracje w celu realizacji przynajmniej jednej z potrzeb:

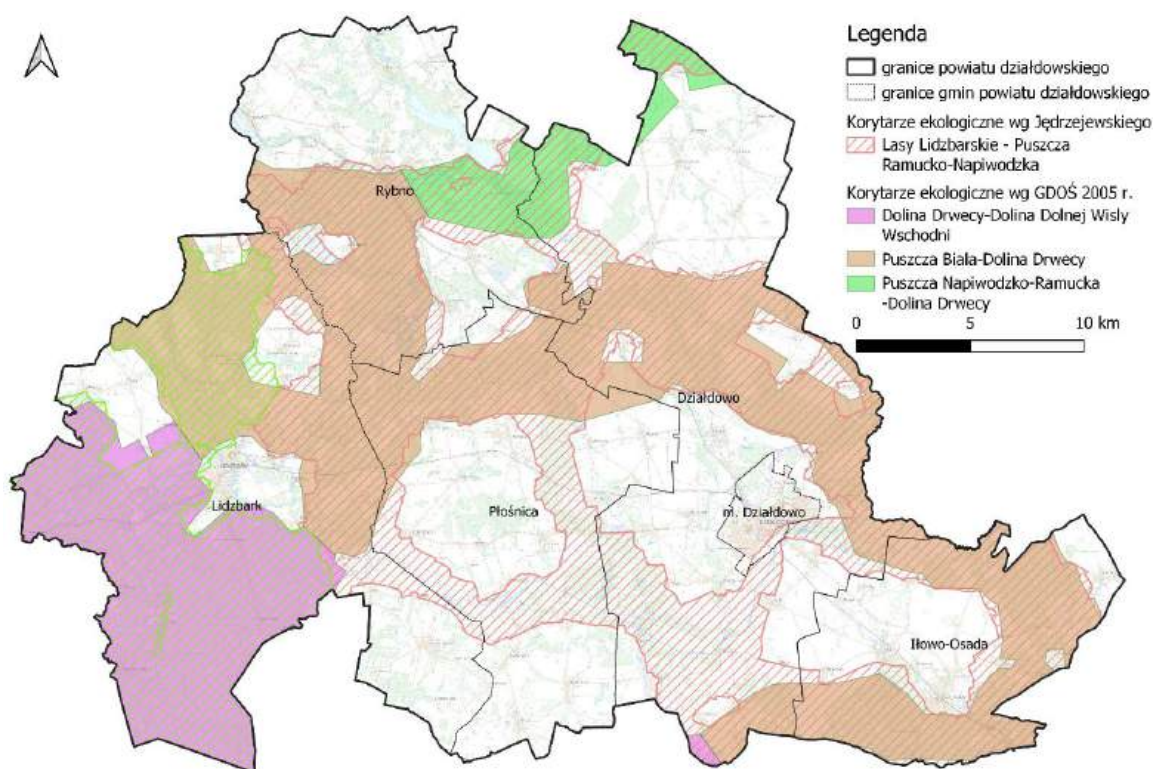
- przemieszczanie się w ramach dobowej aktywności, np. w celu szukania pożywienia,
- migracje sezonowe następujące cyklicznie raz ze zmianami pór roku,
- rozproszenie się (dyspersję) młodych osobników,

- przemieszczanie się w odpowiedzi na niekorzystne zmiany w siedlisku, np. zmiany klimatyczne,
- przemieszczanie się w ramach mieszania się populacji, np. w czasie godów.⁴⁴

Zgodnie z danymi GDOŚ w 2005 r. opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków.

Natomiast w 2011 r. Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Przebieg korytarzy ekologicznych przez powiat działdowski zobrazowano na poniższym rysunku.

Rysunek 44. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren powiatu działdowskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych: <https://dane.gov.pl/pl/dataset>

⁴⁴ Źródło: <http://natura2000.fwie.pl/index.php/korytarz-ekologiczny>

6.11. Zagrożenia poważnymi awariami

6.11.1. Stan aktualny

Na terenie powiatu działdowskiego nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, natomiast występuje jeden zakład o zwiększonym ryzyku tj. SAPERE Sp. z o.o. Ferma Drobiu Niestoja 48, 13-200 Działdowo oraz następujące zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej:

- Ferma Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Sp. K. Ferma do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy, Sochy 8B, 13-240 Iłowo-Osada;
- HEINZ-GLAS Działdowo Sp. z o.o., ul. Władysława Jagiełły 40, 13-200 Działdowo;
- „SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM”, ul. Fryderyka Chopina 4, 13-230 Lidzbark;
- Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA, Zakład w Działdowie, ul. Małka 2, 13-200 Działdowo.

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Przez teren powiatu działdowskiego przebiegają m.in. drogi krajowe i drogi wojewódzkie. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

Na terenie powiatu działdowskiego w ostatnich latach nie zarejestrowano zdarzeń o znamionach poważnych awarii.

6.11.2. Działania kontrolne

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie kontroli zakładów przeprowadzonych na terenie powiatu działdowskiego przez WIOŚ w Olsztynie w latach 2020-2025.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 52. Dane dot. kontroli zakładów przeprowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie w latach 2020-2025 na terenie powiatu działdowskiego

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
Rok 2021							
02-01-2020 - 02-01-2020	Planowa	"SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM"	Chopina 4	Lidzbark	Lidzbark	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
16-04-2020 - 31-08-2020	Pozaplanowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
03-09-2020 - 28-09-2020	Planowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	-	Brak prowadzenia i przedkładania do WIOŚ w Olsztynie monitorowania emisji amoniaku, emisji pyłu, całkowitych ilości azotu i fosforu wydalanych w oborniku, zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym. Brak wykonywania badań ścieków przemysłowych dla części instalacji oznaczonej jako Niestoja B.
21-12-2020 - 21-12-2020	Planowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul.	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148,	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
		Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	149 obręb Niestoja				
Rok 2021							
01-02-2021 - 01-02-2021	Planowa	"SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM"	Chopina 4	Lidzbark	Lidzbark	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
31-03-2021 - 31-03-2021	Pozaplanowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
09-07-2021 - 03-08-2021	Planowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
04-08-2021 - 05-08-2021	Pozaplanowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
19-11-2021 - 13-12-2021	Planowa	Fermy Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Spółka Komandytowa, Uniszki Zawadzkie 136, 06-513 Wieczfnia Kościelna - dotyczy Fermy do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy 8B	Sochy 8B	Iłowo-Osada	Iłowo-Osada	-	Przekroczenie ilości zużytej wody w 2020 r. Przekroczenie masy wytworzonego odpadu o kodzie 16 03 80 w 2020 r.
Rok 2022							
22-03-2022 - 08-04-2022	Planowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	-	Eksplotacja drugiej śrutownicy posiadającej emitor, którym zanieczyszczenia wprowadzane są do środowiska niezgodnie z wydanym pozwoleniem zintegrowanym (brak ujęcia drugiej śrutownicy w pozwoleniu zintegrowanym).
12-04-2022 - 21-06-2022	Planowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
04-06-2022 - 04-06-2022	Pozaplanowa	Adam Roch Śliwiński, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów oraz Andrzej i Adam Śliwińscy Spółka Jawna, ul. Siemiątkowskiego 20, 06 -540 Radzanów; Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
12-09-2022 - 12-09-2022	Planowa	"SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM"	Fryderyka Chopina 4	Lidzbark	Lidzbark	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
21-09-2022 - 21-09-2022	Pozaplanowa	SAPERE Sp. z o.o., 06 -540 Radzanów, ul. Ryszarda Siemiątkowskiego 20 - Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
07-09-2022 - 15-09-2022	Planowa	"SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM"	Fryderyka Chopina 4	Lidzbark	Lidzbark	-	Nie przekazywanie Warmińsko-Mazurskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska wyników pomiarów ilości wody pobranej z ujęcia wody wglębnej.
08-11-2022 - 08-11-2022	Planowa	SAPERE Sp. z o.o., 06 -540 Radzanów, ul. Ryszarda Siemiątkowskiego 20 - Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
16-11-2022 - 25-11-2022	Planowa	SAPERE Sp. z o.o., 06 -540 Radzanów, ul. Ryszarda Siemiątkowskiego 20 - Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144, 145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
18-11-2022 - 18-11-2022	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul. Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
Rok 2023							
01-06-2023 - 23-06-2023	Planowa	Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA, Zakład Działdowo	Małka 2	Działdowo	Działdowo	Termiczne przekształcanie odpadów poza instalacjami (spalanie).	-
06-06-2023 - 14-07-2023	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Niepoinformowanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w sposób niezwłoczny o wystąpieniu awarii, w tym o substancjach niebezpiecznych związanych z awarią.	Niepoinformowanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, w terminie wyznaczonym w zarządzeniu pokontrolnym, o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych naruszeń. Brak opracowania właściwych procedur dla podejmowania odpowiednich działań w przypadku powstania zakłóceń w procesach technologicznych i operacjach technicznych.
17-08-2023 - 17-08-2023	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
23-08-2023 - 23-08-2023	Planowa	Fermy Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Spółka Komandytowa, Uniszki Zawadzkie 136, 06-513 Wieczfnia Kościelna - dotyczy Fermy do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy 8B	Sochy 8B	Iłowo-Osada	Iłowo-Osada	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
11-09-2023 - 11-09-2023	Pozaplanowa	SAPERE Sp. z o.o., 06 -540 Radzanów, ul. Ryszarda Siemiątkowskiego 20 - Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
15-12-2023 - 15-01-2024	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
Rok 2024							
27-02-2024 - 12-03-2024	Planowa	SAPERE Sp. z o.o. - Ferma Brojlerów w m. Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
06-05-2024 - 06-05-2024	Planowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
08-05-2024 - 03-06-2024	Planowa	Fermy Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Spółka Komandytowa, Uniszki Zawadzkie 136, 06-513 Wieczfnia Kościelna - dotyczy Fermy do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy 8B	Sochy 8B	Iłowo-Osada	Iłowo-Osada	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
12-06-2025 - 12-06-2025	Planowa	Fermy Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Sp. K.- Ferma do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy	Sochy 8B	Iłowo-Osada	Iłowo-Osada	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Data kontroli	Typ kontroli	Nazwa zakładu	Ulica/nr działki	Miejscowość	Gmina	Nazwa wykroczenia (dot. mandatów)	Nazwa wykroczenia (dot. pouczenia)
08-08-2024 - 08-08-2024	Pozaplanowa	SAPERE Sp. z o.o Ferma Drobieu Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
02-09-2024 - 05-09-2024	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
16-12-2024 - 16-12-2024	Pozaplanowa	HEINZ - GLAS Działdowo Sp. z o.o.	ul.Wł. Jagiełły 40	Działdowo	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń
18-12-2024 - 18-12-2024	Planowa	SAPERE Sp. z o.o Ferma Drobieu Niestoja	działki nr 142, 144,145, 146, 147/1, 148, 149 obręb Niestoja	Niestoja 48,	Działdowo	Brak wykroczeń	Brak wykroczeń

źródło: WIOŚ w Olsztynie

7. Główne problemy ochrony środowiska

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.

Poniższa tabela przedstawia główne problemy z punktu widzenia ochrony środowiska.

Tabela 53. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie powiatu działdowskiego

Komponent środowiska	Główne problemy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	• Wciąż występujące na terenie powiatu tradycyjne, nie ekologiczne źródła ciepła, w których spalane są paliwa niskiej jakości. • Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w strefie warmińsko-mazurskiej. • Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń. • Emisja zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych. • Niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkaniowych. • Wzrost samochodów powodujących emisję spalin.
Zagrożenia hałasem	• Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg. • Brak zabezpieczeń akustycznych wzdłuż dróg. • Drogi wymagające modernizacji.
Pola elektromagnetyczne	• Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. • Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.
Gospodarowanie wodami	• Zły stan wód JCWP, w obrębie których leży powiat. • Brak oceny niektórych JCWP. • Narażenie na suszę a także na występowanie powodzi i podtopień.
Gospodarka wodno-ściekowa	• Możliwe niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej. • Awarie sieci wod-kan. • Nadal istniejące zbiorniki bezodpływowe na terenie powiatu.
Zasoby geologiczne	• Ingerencja w środowisko naturalne.
Gleby	• Występowanie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie powiatu. • Wciąż występujące gleby zdegradowane i zdewastowane.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	• Niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami. • Wciąż istniejące wyroby azbestowe na terenie powiatu. • Nie w wszystkich gminach jest PSZOK.

Komponent środowiska	Główne problemy
	Nieosiąganie przez Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.
Zasoby przyrodnicze	- Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. - Napływ zanieczyszczeń spoza granic powiatu. - Presja urbanistyczna wywierana przez człowieka na obszary chronione. - Nie wszystkie obszary chronione posiadają plany ochrony. - Występujące gatunki inwazyjne. - Presja związana z rolnictwem, zabudową mieszkaniową, zagrodową, usługową oraz wytwarzaniem zanieczyszczeń wywierana na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary chronione
Zagrożenie poważnymi awariami	- Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. - Obecność na terenie powiatu ZZR oraz zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia awarii. - Zwiększenie natężenia ruchu na drogach oraz zapotrzebowania na transport paliw oraz materiałów niebezpiecznych.

źródło: opracowanie własne

Założeniem projektu POŚ dla powiatu działdowskiego jest stopniowa eliminacja ww. problemów środowiskowych poprzez realizację zamierzeń o charakterze inwestycyjnym jak i nie inwestycyjnym.

8. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu POŚ dla powiatu działdowskiego jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz Powiatu Działdowskiego w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla powiatu działdowskiego przyczyni się do uzyskania w powiecie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla powiatu działdowskiego może doprowadzić do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla powiatu działdowskiego, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych

czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokumentu dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla powiatu działdowskiego z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

1) Dokumenty międzynarodowe

Zrównoważona Europa 2030 - Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują cele unijne i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- co najmniej 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.);

Cele określone w Pakiecie klimatyczno-energetycznym Unii Europejskiej	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Co najmniej 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.);	• Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;

- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem Programu ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego.

Założenia i cele Agendy 21	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom).	• Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.
• Zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi.	• Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu
• Edukacja ekologiczna. • zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast).	• Wszystkie cele określone w POŚ.
• Ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich.	• Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
• Zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania), powstrzymanie niszczenia lasów.	• Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
• Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa świętokrzyskiego.	• Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Programy działań Wspólnot Europejskich dotyczących środowiska z 1973r. i z 1977r., a także program działań z 1983 r.,

których główne zarysy zostały zatwierdzone przez Radę Wspólnot Europejskich i przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, podkreślają, że najlepsza polityka ochrony środowiska naturalnego polega raczej na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń i zagrożeń u źródła niż na późniejszych próbach przeciwdziałania ich skutkom; potwierdzono potrzebę uwzględniania tych skutków w środowisku w możliwie najwcześniejszej fazie we wszystkich procesach planowania technicznego i podejmowania decyzji; w tym celu przewidziano wprowadzenie procedur oceniających takie skutki. Zezwolenia na publiczne lub prywatne przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko, powinny być udzielane jedynie po uprzednim wykonaniu oceny możliwych znaczących skutków środowiskowych tych przedsięwzięć; ocena ta musi być przeprowadzona na podstawie odpowiednich informacji dostarczonych przez wykonawcę, które mogą być uzupełniane przez władze i obywateli zainteresowanych danym przedsięwzięciem.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Dyrektywach.

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.	• Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych przy zapewnieniu ochrony przed niedoborami wody i powodzią • Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu
Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.	Wszystkie cele określone w POŚ

2) Dokumenty krajowe

Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

- Cel szczegółowy I:** Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

- Cel szczegółowy II:** Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

3. **Cel szczegółowy III:** Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

4. **Cel horyzontalny I:** Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

5. **Cel horyzontalny II:** Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w Polityce Ekologicznej Państwa.

Cele określone w Polityce ekologicznej państwa 2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. • Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. • Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. • Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa. • Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.	• Wszystkie cele określone w POŚ

Strategia Produktowności 2030

- Obszar I. Zasoby naturalne:
 - Cel szczegółowy: Wzrost wydajności surowcowej gospodarki,
 - Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce;

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Produktowności 2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
- Wzrost wydajności surowcowej gospodarki - Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Rada Ministrów przyjęła 24 września 2019 r. uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku”. Zawarto w niej następujące kierunki interwencji:

1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
- Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności. - Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. - Poprawa klimatu akustycznego w powiecie działdowskiego

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:
 - a. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;
 - b. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cele określone w programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Wszystkie cele określone w POŚ

Strategia „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030”

Strategia jest dokumentem, którego głównym celem jest sprawne i nowoczesne państwo służące obywatelom, środowisku oraz gospodarce, który wpisuje się w działania realizujące cel szczegółowy III SOR: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Zapisy w Programie Ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
 - a. Kierunek interwencji 1.4. - Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
 - b. Kierunek interwencji 1.5. - Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:
 - a. Kierunek interwencji 2.3. - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. • Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.	• Wszystkie cele określone w POŚ

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Uchwała Nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

SRKL obejmuje cele szczegółowe:

- Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.	• Wszystkie cele określone w POŚ

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- a) 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej:
 - i. 1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne	Wszystkie cele określone w POŚ

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych
 - Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - Projekt strategiczny 2: Rynek mocy;
 - Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe;
 - Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego;
4. Rozwój rynków energii:
 - Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej);
 - Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy;
 - Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego;
8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
- Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych; - Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; - Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

Cele określone w Polityce energetycznej Polski do 2040 roku.	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Rozwój rynków energii; • Wdrożenie energetyki jądrowej; • Rozwój odnawialnych źródeł energii; • Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; • Poprawa efektywności energetycznej.	

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)

Dokument strategiczny Ministra Klimatu i Środowiska pn. „Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)” określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótkoterminowej do 2025 r., średnioterminowej do 2030 r. oraz długoterminowej do 2040 r., które będą nie tylko spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym, ale przede wszystkim będą określać nowe kierunki działań w tym obszarze.

Dokument ma na celu skoordynowanie działań wynikających z krajowych ram polityki dotyczącej jakości powietrza w powiązaniu z obszarami polityk odnoszących się do sektora bytowo-komunalnego, czystej energii, ciepła oraz odnawialnych źródeł energii, a także transportu.

Celem głównym aKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzone są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

Cele określone w Krajowym Planie Gospodarki 2028	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
Cele w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji: • wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów; • zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym w zakresie ZPO żywności; • osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:	• Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu.

Cele określone w Krajowym Planie Gospodarki 2028	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
○ 55% dla roku 2025, ○ 60% dla roku 2030, ○ 65% dla roku 2035; • minimalizacja ilości składowanych odpadów: ○ do 30% w roku 2025, ○ do 20% w roku 2030, ○ do 10% w roku 2035; • zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”; • zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia; • zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami; • zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów; • zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu; • utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.; • ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008) stanowi podstawę do opracowania programów zapobiegania powstawaniu odpadów, których celem będzie przerwanie powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Cele określone w Krajowym programie zapobiegania powstawaniu odpadów	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
• Utrzymanie wzrostu gospodarczego przy całkowitej masie wytwarzanych odpadów na stałym poziomie; • Ograniczenie obciążenia PKB odpadami; • Ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji; • Ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do ilości wyprodukowanej energii; • Ograniczanie uciążliwości dla środowiska odpadów poprzez wzrost liczby wytwarzanych w Polsce produktów objętych ekoznakowaniem; • Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych; • Zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych w stosunku do masy produktów; • Ograniczenie marnotrawienia żywności; • Wzrost ponownego użycia, m.in. Poprzez stworzenie sieci wymiany i napraw sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz zbierania i przygotowanie zsee do ponownego użycia.	• Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Cele określone w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
7% redukcja emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005, 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie, - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie, - wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, - redukcja do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032

Cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Cele określone w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Cele określone w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego
- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; - minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu; - likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach

przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Rada Ministrów przyjęła VI aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Program wodno-środowiskowy kraju (PWŚK)

Program wodno - środowiskowy kraju jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanym w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w art. 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW), tj.:

- niepogarszania stanu części wód,
- osiągnięcia dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienia wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program wodno-środowiskowy kraju określa działania podstawowe i uzupełniające zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód w poszczególnych obszarach dorzeczy.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Aktualizacje planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są poddawane przeglądowi i aktualizacji cyklicznie co 6 lat. Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300). Niniejsza IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami na tym obszarze dorzecza. Stanowi on podstawę do podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i określa zasady gospodarowania nimi. Służy także koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę

stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód oraz zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

Plan określa cele i kierunki działań adaptacyjnych dla sektorów najbardziej podatnych na zmiany klimatu, w tym rolnictwa. Działania, które przewidziano w tym dokumencie to m.in. wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu, rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.

W SPA2020 wskazano generalne zasady polityki adaptacyjnej kraju. Są one następujące:

- należy minimalizować podatność na ryzyko związane ze zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji.
- konieczne jest opracowanie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powódzie, susze, fale upałów), tak by instytucje publiczne były przygotowane do niesienia natychmiastowej pomocy poszkodowanym.
- należy wyznaczyć działania, które z punktu widzenia efektywności kosztowej powinny być podjęte w pierwszej kolejności.
- w pierwszym rzędzie należy przygotować się na przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia i życia ludzi oraz szkodom, których skutki mogą być nieodwracalne (np. w postaci utraty dóbr kultury, rzadkich ekosystemów).

W SPA2020 zaplanowano działania adaptacyjne, których wdrożenie podniesie odporność na zmiany klimatu sektorów: gospodarki wodnej, rolnictwa, leśnictwa, zdrowia publicznego, energetyki, budownictwa i transportu. Działania adaptacyjne ukierunkowane są także na ochronę różnorodności biologicznej oraz szczególnie wrażliwych regionów Polski – wybrzeża Bałtyku oraz Karpat i Sudetów. Jeden z kierunków działań poświęcono polityce miejskiej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Jest to główny dokument planistyczny z perspektywą 50-letnią, zgodnie z którym prowadzi się przeciwdziałanie skutkom suszy. Rolą planu przeciwdziałania skutkom suszy jest wskazanie działań, które ograniczą negatywny wpływ tego zjawiska na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Dokument ten zawiera:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych,

- katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

3) Dokumenty wojewódzkie

Program ochrony środowiska warmińsko-mazurskiego do roku 2030

Uchwała Nr XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Program ochrony środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 jest aktualizacją poprzedniego programu opracowanego na lata 2016-2020, który został przyjęty Uchwałą XIX/445/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 sierpnia 2016 r. Główne cele Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 to:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim;
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd);
- Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego;
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego;
- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej;
- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Zwiększanie lesistości;
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Warmińsko-mazurskie 2030. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Strategia należy do czwartej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych na poziomie województw w Polsce. Stanowi ona rozwinięcie i modyfikację podejścia do procesów rozwoju i jest odpowiedzią na zmieniające się otoczenie województwa. Główny cel Strategii został zdefiniowany w następujący sposób: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cele strategiczne dokumentu nawiązują do celu głównego i uwzględniają współzależność procesów gospodarczych, społecznych oraz relacji sieciowych. Na przestrzeni lat 2020-2030 w centrum celów strategicznych

znajdują się mieszkańcy i ich kompetencje. W dokumencie znajdują się następujące cele strategiczne:

- kompetencje przyszłości: cel ten dotyczy kształtowania umiejętności, które pozwolą mieszkańcom realizować plany życiowe w województwie uczestnicząc jednocześnie w zmianach cywilizacyjnych, jakie wywoływane są przez rewolucję technologiczną;
- inteligentna produktywność: w tym celu strategicznym znajdują się działania polityki rozwoju ukierunkowane na sferę gospodarczą;
- kreatywna aktywność: w ramach tego celu zostaną stworzone warunki do podnoszenia zaangażowania mieszkańców w różne aspekty twórczości,
- mocne fundamenty: cel ten będzie opierał się na konsekwentnym tworzeniu nowoczesnej infrastruktury, ważnej z punktu widzenia atrakcyjności zamieszkania oraz atrakcyjności inwestycyjnej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Programy Ochrony Powietrza

Programy te mają na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Działania określone w planach działań krótkoterminowych służą do zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego, informowania społeczeństwa oraz dopuszczalnego bądź docelowego substancji w powietrzu i ograniczenie skutków oraz czasu trwania tych przekroczeń. Aktualnie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego obowiązują:

- Uchwała Nr XIX/446/16 z dnia 30.08.2016 r. Program ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10;
- Uchwała Nr XVI/281/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Elbląg;
- Uchwała Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020

Celem głównym i nadrzędnym Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów i odpadów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Ponadto w Programie wskazano podstawowe cele i są to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko;
- monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- organizowanie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie prawidłowego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest;

- wskazanie potencjalnych źródeł finansowania, które pozwolą na bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa.

Program podzielono na 3 przedziały czasowe:

- przedział I: obejmuje lata 2009-2012 w tym czasie założono usuwanie wyrobów zawierających azbest w ilości ok. 1500 Mg rocznie;
- przedział II: obejmuje lata 2013-2022; w tym czasie założono usuwanie wyrobów zawierających azbest w ilości ok. 3000 Mg rocznie;
- przedział III: obejmuje lata 2023-2032; przewiduje się unieszkodliwienie pozostałej ilości wyrobów zawierających azbest.

Monitoring będzie prowadzony w oparciu o wymienione w Programie wskaźniki, natomiast wyniki monitoringu będą stanowiły integralną część Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

POŚ dla powiatu działdowskiego wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie POŚ mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.)

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd, których realizacja przewidziana jest w perspektywie do roku 2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla powiatu działdowskiego na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku powiatu działdowskiego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju istnieje możliwość, że zostanie nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla powiatu działdowskiego jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa

jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla powiatu działdowskiego przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania zadań zaplanowanych do realizacji, w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego, na poszczególne elementy środowiska.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Tabela 54. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA														
1.	OP.1.1. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S	P, S			
2.	OP.1.2. Opracowanie i aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	
3.	OP.1.3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S	P, S		P, S	
4.	OP.1.4. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S	P, S			
5.	OP.1.5. Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
6.	OP.1.6. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej wraz z budową przyłączy i węzłów cieplnych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch		
7.	OP.2.1. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B	P, S	P, S	S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa i przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch		
8.	OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą			B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	S	P, S	
9.	OP.2.3. Czyszczenie powierzchni jezdni na mokro w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym			B, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	P, S		
10.	OP.3.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych		B, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	Ch		P, S	P, S	B, S	P, S
			Ch	Ch		Ch	Ch				Ch	Ch		Ch
11.	OP.3.2. Promowanie oraz stosowanie budownictwa niskoenergetycznego i pasywnego			B, S			B, S	P, S			P, S	B, S	P, S	
12.	OP.4.1. Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej		P, S	P, S			P, S	P, S					P, S	
13.	OP.4.2. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	
14.	OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE			P, S										

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
15.	OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu działdowskiego	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S			P, S	
16.	OP.5.3. Zwiększenie obszarów zieleni na terenach zurbanizowanych	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
17.	OP.5.4. Zwiększanie retencji wód na terenach zurbanizowanych	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S		P, S		B, S	P, S	B, S	B, S	
18.	OP.6.1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących rozwiązania przyczyniające się do podnoszenia świadomości mieszkańców i poprawy jakości powietrza, dotyczące m.in.: wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków, prowadzenia kontroli przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej i uchwał dotyczących programów ochrony powietrza, promocji ruchu pieszego i rowerowego, korzystania z transportu publicznego	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S			P, S	
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM														
19.	ZH.1.1. Monitoring hałasu na terenie powiatu działdowskiego			B, S		P, S			B, S					
20.	ZH.1.2. Uspokojenie ruchu na terenach zurbanizowanych, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości			B, S		P, S			B, S					
21.	ZH.1.3. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (ciche nawierzchnie, ekrany akustyczne)			B, S		P, S			B, S			S		

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
22.	ZH.1.4. Planowanie przestrzenne uwzględniające politykę walki z hałasem			W, S		W, S			W, S					
23.	ZH.1.5. Sporządzanie map akustycznych dla terenów, dla których istnieje obowiązek prawny			W, S					W, S					
24.	ZH.2.1. Działania mające na celu poprawę stanu nawierzchni dróg			B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S
				Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch
25.	ZH.2. Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
26.	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego			B, S			P, S		B, S					
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE														
27.	PEM.1.1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych			B, S	P, S	B, S								
28.	PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi			W, S										
29.	PEM.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru zgłoszeń źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne			W, S										
30.				B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	PEM.2.1. Przebudowa, modernizacja i rozwój sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
31.	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM			B, S										
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI														
32.	GW.1.1. Podejmowanie działań wspierających ochronę przed powodzią	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch		
33.	GW.1.2. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi		P, S	P, S	P, S	B, S			B, Ch	B, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch		Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
34.	GW.1.3. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód		P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S		
35.	GW.1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami			P, S	P, S	P, S				P, S	P, S			
36.	GW.2.1. Realizacja Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S		P, S		B, S	P, S	B, S	B, S	
37.	GW.2.2. Budowa i rozwój małej retencji i mikroretencji a także błękitnej i zielonej infrastruktury, w tym realizacja programów dotacyjnych	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S		P, S		B, S	P, S	B, S	B, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
38.	GW.3.1. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach PMŚ oraz udostępnianie wyników tego monitoringu			P, S	P, S	P, S				P, S	P, S		P, S	
39.	GW.3.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty, posiadające pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi			P, S	P, S	P, S				B, S	P, S		P, S	
40.	GW.3.3. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody m.in. poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego			P, S	P, S	P, S				P, S	P, S		P, S	
41.	GW.3.4. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków			P, S	P, S	P, S				P, S	P, S		P, S	
42.	GW.3.5. Ochrona stref brzegowych jezior – tworzenie stref wolnych od zabudowy nad brzegami zbiorników oraz ochrona i odtwarzanie roślinności przybrzeżnej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S		
43.	GW.4.1. Ograniczenie zużycia wody w tym w gospodarce komunalnej, przemyśle i rolnictwie (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)			P, S	P, S	P, S		P, S		P, S		P, S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
44.	GW.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji przed powodzią i suszą	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S		P, S		P, S			P, S	
45.	GW.5.2. Promowanie katalogu działań i zadań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, łąki kwietne zamiast trawników, zwiększanie powierzchni terenów zielonych w miastach i na wsi, wprowadzania i utrzymania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych)	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S		P, S		P, S			P, S	
46.	GW.5.3. Prowadzenie działań edukacyjnych propagujących mikroinstalacje do gromadzenia i przetrzymywania wody	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S		P, S		P, S			P, S	
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA														
47.	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody		P, S	B, S	P, S	P, S			Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch		Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
48.	GWS.1.2. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja systemów wodociągowych		P, S	B, S	P, S	P, S			Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch		Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
49.	GWS.1.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej		P, S	B, S	P, S	P, S			Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch		Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
50.	GWS.1.4. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja oczyszczalni ścieków		P, S	B, S	P, S	P, S			Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
51.	GWS.1.5. Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie		P, S	B, S	P, S	P, S			Ch	B, S	P, S	P, S		
			Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch	Ch		
52.	GWS.1.6. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola szczelności tych zbiorników	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	B, S	P, S	P, S	
53.	GWS.1.7. Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez zamykanie obiegów wody oraz recyrkulację wody w zakładach przemysłowych		P, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		P, S	P, S	
54.	GWS.1.8. Identyfikacja alternatywnych miejsc poboru wody do spożycia			P, S						B, S				
55.	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków)		P, S	P, S	P, S	P, S				B, S	P, S			
56.	GWS.3.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S		B, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE														
57.	ZG.1.1. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż		P, S	B, S	P, S	P, S				P, S	B, S	B, S	B, S	
58.	ZG.1.2. Ograniczenie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli		P, S	B, S	P, S	P, S				P, S	B, S	B, S	B, S	
59.	ZG.1.3. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik		P, S	B, S	P, S	P, S				P, S	B, S	B, S	B, S	
60.	ZG.1.4. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji ich warunków			W, S						W, S	B, S	B, S		
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY														
61.	GL.1.1. Monitoring jakości gleb	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S					B, S			
62.	GL.1.2. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz dobrych praktyk rolniczych		P, S	B, S	P, S	P, S				P, S	P, S			
63.	GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch		
64.	GL.2.2. Remediacja gleb na terenach, na których stwierdzono zanieczyszczenia w powierzchni ziemi		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch		
65.	GL.2.3. Identyfikacja i prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń										W, S			

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
66.	GL.3.1. Identyfikacja i monitoring osuwisk			B, S	P, S	P, S					B, S			
67.	GL.3.3. Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych			W, S							W, S			
68.	GL.4.1. Szkolenia rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia		P, S	B, S	B, S	P, S				S	P, S			
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIA ODPADÓW														
69.	GO.1.1. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów na terenie gmin powiatu działdowskiego		P, S	B, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S	P, S	
70.	GO.1.2. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz zezwoleń na przetwarzanie i zbieranie odpadów			B, S						P, S	P, S	P, S	P, S	
71.	GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy i regulaminu utrzymania czystości i porządku			B, S	P, S	P, S				P, S	P, S	P, S	P, S	
72.	GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych			B, S										
73.	GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	B, S	B, S	P, S	
74.				B, S	P, S	P, S			S		B, S	B, S		

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	GO.1.7. Modernizacja i rozbudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych								Ch					
75.	GO.2.1. Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest			B, S	P, S	B, S	B, S			P, S	P, S	B	P, S	P, S
				Ch		Ch	Ch							
76.	GO.2.2. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest			B, S	P, S	B, S	B, S			P, S	P, S	B	P, S	P, S
				Ch		Ch	Ch							
77.	GO.3.1. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
78.	GO.3.2. Działania ukierunkowane na promocję, współpracę, wymianę doświadczeń i edukację w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE														
79.	ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	
80.	ZP.1.2. Obejmowanie prawną ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	
81.	ZP.1.3. Monitoring obszarów chronionych oraz siedlisk przyrodniczych i gatunków	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
82.	ZP.1.4. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	
83.	ZP.1.5. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych w tym inwazyjnych	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	
84.	ZP.1.6. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych	B, S	B, S	W, S	B, S	B, S						W, S		
85.	ZP.1.7. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S	B, S	B, S	P, S	
86.	ZP.1.8. Działania zwiększające retencję oraz wspierające zachowanie naturalnych warunków hydrologicznych na terenach podmokłych, w dolinach rzek oraz w jeziorach	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	W, S				B, S	P, S		
87.	ZP.1.9. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne oraz zachowanie istniejącej zieleni		B, S	P, S	B, S	B, S	W, S			B, S	B, S	P, S		
88.	ZP 1.10. Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów ochrony dla obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu oraz rezerwatów przyrody	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S				P, S	P, S	B, S	P, S	
89.	ZP.2.1. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S					P, S	P, S		
90.	ZP.2.2. Rozwój systemu monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki,	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	nielegalne wysypiska śmieci), inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu													
91.	ZP.2.3. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
92.	ZP.2.4. Zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S	B, S	B, S	P, S	
93.	ZP.2.5. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
94.	ZP.3.1. Budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo	W, S	P, S	W, S	P, S	P, S				W, S	W, S	P, S		P, S
95.	ZP.4.1. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
96.	ZP.4.2. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z ośrodkami edukacji ekologicznej	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI														
97.	ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
98.	ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom, a także rozbudowa OSP			P, S										
99.	ZPA.1.3. Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku		B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
100.	ZPA.2.1. Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	

źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego.

Tabela 55. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego

Działanie	Oddziaływanie
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
- OP.1.3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych; - OP.3.2. Promowanie oraz stosowanie budownictwa niskoenergetycznego i pasywnego; - OP.2.3. Czyszczenie powierzchni jezdni na mokro w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym;	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co będzie mieć pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, wody i klimat oraz zasoby naturalne. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobycia, skutkującej m.in. zaburzaniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość wytwarzanych odpadów (m.in. popiołów). Zadania nie będą oddziaływać na krajobraz, gdyż realizowane one będą wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu. Jedynym oddziaływaniem na krajobraz, jakie można założyć, to oddziaływanie pozytywne związane z likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym jest nieprzyjemnie zauważalna, oraz z ograniczeniem wyżej wspomnianej ingerencji w środowisko naturalne w celu pozyskiwania surowców (np. brak konieczności budowy nowych kopalni). Czyszczenie powierzchni jezdni zapobiega rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń i ich unosu do powietrza.
OP.6.1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących rozwiązania przyczyniające się do podnoszenia świadomości mieszkańców i poprawy jakości powietrza, dotyczące m.in.: wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków, prowadzenia kontroli przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej i uchwał dotyczących programów	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku realizacji zadania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast

Działanie	Oddziaływanie
ochrony powietrza, promocji ruchu pieszego i rowerowego, korzystania z transportu publicznego;	świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.
- OP.2.1. Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa i przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych; - OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;	Zadania mają na celu podniesienie jakości powietrza na terenie powiatu. Podczas prac budowania nowych połączeń drogowych, przebudowy chodników, dróg dla rowerów mogą wystąpić uciążliwości dla ludzi i zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Może również dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji dróg nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Ryzyko wystąpienia oddziaływań tymczasowo negatywnych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
	związanych z prowadzeniem budowy możemy minimalizować przez egzekwowanie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych czy stosowanie zapisów promujących ochronę powietrza (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących) w dokumentach przetargowych. Ponadto rozbudowa dróg dla rowerów przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Zmodernizowana i zelektryfikowana linia kolejowa pozwoli mieszkańcom na swobodne poruszanie się pociągami i rezygnację z tradycyjnych środków transportu, co będzie mieć pozytywny wpływ na powietrze i klimat akustyczny.
• OP.1.1. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza; • OP.1.2. Opracowanie i aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe; • OP.1.4. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych;	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza - tym samym pozytywnie, stale, wpłyną na jakość powietrza i klimat, rośliny, ludzi oraz zwierzęta.
• OP.1.5. Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej; • OP.1.6. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej wraz z budową przyłączy i węzłów cieplnych;	Realizacja zadań może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem różnych terenów, mogących stanowić biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Warto jednakże zaznaczyć, iż największe negatywne oddziaływanie wystąpi na etapie budowy. W trakcie eksploatacji sieci gazowej, nie będzie miała ona istotnego wpływu na rozwój flory oraz życie fauny, gdyż sieć gazowa zostanie poprowadzona pod powierzchnią terenu. W efekcie rozbudowy powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej przyczyni się do ograniczenia strat energii na przesyle. Dzięki wysokim normom związanym z produkcją i dostawą, rozwój sieci ciepłej przyczynia się do ograniczania smogu oraz mniejszej ilości zanieczyszczeń uwalnianych do powietrza. Ponadto, podczas rozbudowy sieci ciepłowniczej zostaną podłączone do niej nowe budynki, bądź też

Działanie	Oddziaływanie
	rozbudowa da ku temu możliwość w przyszłości. To z kolei oznacza, iż część nowych budynków uzyska możliwość rezygnacji z indywidualnych źródeł ciepła, na rzecz znacznie bardziej ekologicznej sieci ciepłowniczej. Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.
OP.3.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych;	Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie

Działanie	Oddziaływanie
	walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.
- OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE; - OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu działdowskiego;	Na terenie powiatu możliwa jest budowa mikroinstalacji OZE. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych jak i kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, oraz zasoby naturalne. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jerzyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów, a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje "zieloną energię" nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
	do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta.
• OP.4.1. Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej; • OP.4.2. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia;	Wymiana urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia w budynkach, będzie niosła za sobą oddziaływanie pozytywne ze względu na poprawę jakości powietrza, zmniejszenie zużycia paliw, również tych przeznaczonych do produkcji energii oraz zużycia energii na oświetlenie, co będzie powodowało pośrednie pozytywne długoterminowe oddziaływanie na ludzi, klimat, florę i faunę oraz zasoby naturalne. Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu. Modernizacja oraz budowa oświetlenia ulicznego będzie zlokalizowana już w miejscu przekształconym antropogenicznie. Prace będą polegać na wymianie przestarzałych technologicznie urządzeń na urządzenia energooszczędne nowej generacji. Rezultatem wymiany oświetlenia jest obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia dróg i chodników. Wykonanie powyższych prac pozwoli na obniżenie energochłonności systemu oraz wprowadzi korzyści eksploatacyjno-konserwatorskie. Wynikiem zmniejszenia energochłonności systemu oświetlenia będzie znacząca poprawa efektów ekonomicznych, czyli zmniejszenie opłat za eksploatację systemu oświetlenia i ekologicznych oraz mniejszy pobór energii elektrycznej z sieci, co zmniejszy zapotrzebowanie na wydobycie paliw kopalnych. Ponadto, ulepszenie systemu oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wpłynie na wzrost bezpieczeństwa zarówno ludzi jak i zwierząt.
• OP.5.3. Zwiększenie obszarów zieleni na terenach zurbanizowanych;	Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne, minimalizację efektu miejskiej wyspy ciepła oraz, co udowodniono w ostatnich latach –

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
	na zdrowie psychiczne ludzi. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne.
OP.5.4. Zwiększanie retencji wód na terenach zurbanizowanych;	Realizacja zadań związana z rozwojem błękitnej infrastruktury przyczyni się do zwiększanie areалу terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Retencja zapobiega powodziom opadowym i suszy. Łagodzi miejską wyspę ciepła.
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
- ZH.1.1. Monitoring hałasu na terenie powiatu działdowskiego; - ZH.1.2. Uspokojenie ruchu na terenach zurbanizowanych, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości; - ZH.1.3. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (ciche nawierzchnie, ekrany akustyczne); - ZH.1.4. Planowanie przestrzenne uwzględniające politykę walki z hałasem; - ZH.1.5. Sporządzanie map akustycznych dla terenów, dla których istnieje obowiązek prawny; - ZH.2. Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu; - ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego;	Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu natężeniu hałasu w środowisku będą miały pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Zadania mają na celu poprawę klimatu akustycznego i będą pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta i klimat akustyczny. Zadania te mają na celu ograniczenie różnego rodzaju hałasu do środowiska lub jego powstawaniu. W sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać będą na człowieka i przyrodę. Hałas w środowisku jest czynnikiem chorobotwórczym u ludzi – może powodować m.in. choroby układu nerwowego, a także zaburzenia nastroju bądź w skrajnych przypadkach zaburzenia psychiczne a u zwierząt może powodować migrację, ograniczenie reprodukcji gatunku, a w efekcie zmniejszenie populacji. W związku z czym nadmierna emisja hałasu na lub w pobliżu terenów chronionych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu całych ekosystemów, dlatego działania te będą miały pozytywny wpływ w szczególności na człowieka oraz przyrodę. Rozchodzenie się fal akustycznych w środowisku może spowodować negatywne oddziaływanie również na wody i powietrze, właśnie poprzez zaburzenie pracy ekosystemów, dlatego zadania te w sposób pośredni i długotrwały będą pozytywnie na środowisko. Ponadto, w związku z integralnością fauny i flory, najmniejsze zaburzenie w ekosystemie np. poprzez migrację danego gatunku, może niekorzystnie wpłynąć także na rośliny. Zadania z zakresu zmniejszenia uciążliwości hałasu nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale akustyczne o wysokim natężeniu.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
	Wprowadzenie ograniczeń prędkości czy wprowadzanie zapisów do MPZP będzie bezpośrednio i pozytywnie wpływać na ludzi oraz zwierzęta. Do pozytywnych działań należy również zaliczyć stosowanie cichych nawierzchni przy modernizacji istniejących dróg. Transport o obniżonej emisyjności przyczyni się nie tylko do poprawy jakości powietrza, ale także do zmniejszenia hałasu. Prowadzenie edukacji ekologicznej przyczyni się do wzrastającej świadomości mieszkańców o szkodliwości nadmiernego hałasu.
ZH.2.1. Działania mające na celu poprawę stanu nawierzchni dróg;	Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie powiatu. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała

Działanie	Oddziaływanie
	emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz. Rozbudowa dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Wyzwaniem pozostaje takie zabezpieczenie środowiska, by wpływ antropopresji był możliwie najmniejszy, a także wprowadzanie działań adaptacyjnych adekwatnych do zmian środowiska. Należy zauważyć, iż inwestycje związane z rozbudową dróg, z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów. Rozbudowa dróg wpłynie na zmniejszenie gęstości samochodów. Rozłożenie w przestrzeni ilości pojazdów skutkować będzie upłynnieniem ruchu i minimalizacją ryzyka wystąpienia zatorów drogowych, podczas których samochody nie przemieszczają się, a generują znaczne ilości spalin do powietrza.
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
• PEM.1.1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych; • PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi;	Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko oraz prowadzenie ewidencji podmiotów wytwarzających PEM nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miało pozytywny wpływ zarówno na zwierzęta, rośliny,

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
• PEM.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru zgłoszeń źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne; • PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;	różnorodność biologiczną oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako bezpośrednie i stałe oraz pośrednie i stałe, w przypadku oddziaływania na człowieka. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu. W POŚ nie przewiduje się realizacji inwestycji, które byłyby potencjalnymi emitorami pól elektromagnetycznych i które miałyby znaczący wpływ na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz miejsca dostępne dla ludności. Źródła emitujące PEM zlokalizowane na terenie powiatu nie powodują przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego. Zasięgi pól elektromagnetycznych emitowanych przez urządzenia zamykają się w granicach obiektu i nie wpływają niekorzystnie na otoczenie. Nie przewiduje się lokalizacji urządzeń, które miałyby większy wpływ na promieniowanie elektromagnetyczne dla mieszkańców niż obecnie istniejące.
• PEM.2.1. Przebudowa, modernizacja i rozwój sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną;	Zadanie związane z rozwojem sieci elektroenergetycznej ze względu na niską sieć napięcia, budowa stacji transformatorowych nie wpłyną znacząco na środowisko, wręcz umożliwią mieszkańcom zainstalowanie urządzeń technicznych ograniczających niską emisję np. poprzez montaż pompy ciepła. Niekorzystne oddziaływanie na środowisko może wystąpić jedynie na etapie budowy bądź przebudowy sieci, natomiast uciążliwości ustąpią po zakończeniu prac.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI	
• GW.1.1. Podejmowanie działań wspierających ochronę przed powodzią; • GW.1.2. Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi; • GW.1.3. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód; • GW.1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami;	Zadania związane z konserwacją cieków wodnych i urządzeń wodnych, rowów melioracyjnych itp. również mogą wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień) oraz przemieszczania mas ziemnych. Są to typowe prace melioracyjne prowadzone, zarówno w strefie brzegowej, jak i w samym korycie cieku oraz rowu. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieku/rowu objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udrożnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób, aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieku/rowu

Działanie	Oddziaływanie
- GW.2.1. Realizacja Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych; - GW.2.2. Budowa i rozwój małej retencji i mikroretencji a także błękitnej i zielonej infrastruktury, w tym realizacja programów dotacyjnych; - GW.4.1. Ograniczenie zużycia wody w tym w gospodarce komunalnej, przemyśle i rolnictwie (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody);	poprze m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieku, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieku poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin oraz chwilowym, negatywnym wpływem na wody i powierzchnię ziemi. Niniejsze zadanie może być realizowane na terenach objętych ochroną prawną, w tym Obszarów Natura 2000. W czasie realizacji zadania należy stosować się do zapisów wynikających z Planów Zadań Ochronnych oraz zaleca się stosowanie: „Dobrych praktyk utrzymania rzek”, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i które opisano w dalszej części prognozy. Warto zaznaczyć, że utrzymanie budowli przeciwpowodziowych pozytywnie wpłynie na bezpieczeństwo zabytków oraz zasobów naturalnych. Prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym będą miały pozytywny wpływ na życie ludzi, zwierząt a także rośliny w momencie nadmiernych opadów deszczu. Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji przedsięwzięcia, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. Prace powinny być wykonywane zgodnie ze sztuką budowlaną, przy jak najmniejszym zajęciu terenu – w pasie modernizowanego oraz przebudowywanego wału. Działanie nie będzie powodować zmiany stosunków gruntowo-wodnych, należy uznać, że planowane działania, w trakcie realizacji nie będą wykazywać znaczącego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz środowisko gruntowo – wodne. Prace realizacyjne oraz transport niezbędnych do wykonania prac elementów, będą wiązały się z krótkotrwałą emisją spalin, pyłu oraz hałasu, jednakże odbędą się w sposób możliwie najmniej inwazyjny. Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku. Wpisane do projektu Programu działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych, m. in. dzięki zadaniom związanym z małą retencją oraz rozwojowi błękitnej i zielonej infrastruktury.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
- GW.3.1. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach PMS oraz udostępnianie wyników tego monitoringu; - GW.3.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty, posiadające pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi; - GW.3.4. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków; - GW.3.3. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody m.in. poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego; - GW.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji przed powodzią i suszą; - GW.5.2. Promowanie katalogu działań i zadań służących minimalizowaniu następstw suszy (np. zbieranie deszczówki, łąki kwietne zamiast trawników, zwiększanie powierzchni terenów zielonych w miastach i na wsi, wprowadzania i utrzymania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych); - GW.5.3. Prowadzenie działań edukacyjnych propagujących mikroinstalacje do gromadzenia i przetrzymywania wody;	Zadania te przyczynią się pośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będą pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny czy zasoby naturalne. Monitoring wód oraz kontrole podmiotów gospodarczych dostarczą wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu, ochrony wód przed zanieczyszczeniem oraz prawidłowego korzystania ze środowiska przez podmioty gospodarcze. Działania te powinny zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Działanie edukacyjne przyczynią się do poprawy jakości wód, większej świadomości ekologicznej oraz do zmniejszenia zużycia wody przez mieszkańców.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
- GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody; - GWS.1.2. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja systemów wodociągowych; - GWS.1.3. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej;	Rozbudowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i modernizacją ujęć wód i przydomowych oczyszczalni ścieków przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków

Działanie	Oddziaływanie
• GWS.1.4. Budowa, rozbudowa oraz modernizacja oczyszczalni ścieków; • GWS.1.5. Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie; • GWS.1.7. Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez zamykanie obiegów wody oraz recyrkulację wody w zakładach przemysłowych; • GWS.1.8. Identyfikacja alternatywnych miejsc poboru wody do spożycia;	gruntowo-wodnych. Wzrosnąć może także zanieczyszczenie powietrza i hałas (związane z użytkowaniem maszyn), krajobraz, ludzi oraz różnorodność biologiczną. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne cieki wodne o niewielkich przepływach. Znaczące pozytywne oddziaływanie na jakość i ilość wód będzie mieć budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej, przydomowych oczyszczalni ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych, ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Zadanie związane z budową, rozbudową i modernizacją urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych obiektów związanych z gospodarką ściekową (np. stacja zlewna) przyczyni się do ogólnego zmniejszenia przyrostu zanieczyszczeń w wodach odbiornika, co będzie konsekwencją przyłączenia dodatkowych dostawców ścieków do oczyszczalni. Wpłynie to znacząco na poprawę parametrów jakościowych wód w odbiorniku na odcinku narażonym na sumę obecnych wpływów w obrębie jednolitej części wód.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
	Oddziaływanie oczyszczalni na stan wód podziemnych związany jest głównie z zagrożeniem pochodzącym z punkowego zanieczyszczenia w/w wód podziemnych i może zaistnieć jedynie w przypadku wystąpienia nieszczelności w instalacji, rozlania ścieków nieoczyszczonych na powierzchni terenu lub nieodpowiedniego magazynowania osadów ściekowych. Ponadto zanieczyszczenie może wynikać z dopływu zanieczyszczeń z posadzek, obiektów lub dróg wraz z infiltrującymi wodami opadowymi do gruntu z terenu całego zakładu. Podczas eksploatacji oczyszczalni należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wód podziemnych przed skażeniem. Prawidłowe funkcjonowanie instalacji, wraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na utrzymanie porządku eliminuje ewentualność wycieku substancji niebezpiecznych, czy też ścieków nieoczyszczonych bądź odcieków do gruntu, który stanowi potencjalne zagrożenie dla wód gruntowych i podziemnych. Powyższe analizy wykazują, że zrzut ścieków oczyszczonych korzystnie wpływa na ogólny stan jakościowy cieku. Stosując odpowiednie rozwiązania chroniące środowisko i przy właściwej eksploatacji oczyszczalni można odrzucić prawdopodobieństwo negatywnego wpływu oczyszczalni na wody powierzchniowe i podziemne. Na etapie eksploatacji oczyszczalni ścieków nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na florę, faunę oraz obszary chronione.
• GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków); • GWS.1.6. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola szczelności tych zbiorników; • GWS.3.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód;	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu stałą kontrolę odprowadzania ścieków oraz optymalizację zużycia wody. Zadanie te spowodują ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do środowiska oraz lepsze wykorzystanie zasobów wodnych. Ich realizacja wpłynie pozytywnie, długoterminowo i bezpośrednio na jakość wód, stan zasobów wód oraz gleb, natomiast pośrednio i długoterminowo na rośliny, ludzi, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną. Działania edukacyjne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej przyczynią się do racjonalnej gospodarki w gospodarstwie domowym poprzez uświadomienie mieszkańcom, że ich wybory i działania mają wpływ na stan wód i bioróżnorodność. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków do lokalizowania ewentualnych miejsc przedostawania się nieczystości do gleb. Poprawa stanu gleb nastąpi poprzez zmniejszenie lub całkowitą redukcję zbiorników bezodpływowych, których wady konstrukcyjne bądź niewłaściwa eksploatacja przyczyniają się do pogarszania stanu środowiska.
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
• ZG.1.2. Ograniczenie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli; • ZG.1.3. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik; • ZG.1.1. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż; • ZG.1.4. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji ich warunków;	Zadania administracyjne mają na celu ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadania te zapewnią nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobywanie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobywania i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, tak samo jak na powierzchnię ziemi i krajobraz. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą. Zadania te ponadto będą pozytywnie oddziaływać na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, umożliwiając wykrycie i zapobieganie ewentualnemu nielegalnemu wydobywaniu, które może stanowić zagrożenie dla tych obszarów. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska. Zadania te nakierowane są przede wszystkim na wdrażaniu nowoczesnych technologii minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Istotne w kontekście zagrożeń ekosystemów zidentyfikowanych w dolinach rzek, będzie ograniczenie nielegalnego wydobywania surowców skalnych.
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY	
• GL.1.1. Monitoring jakości gleb; • GL.1.2. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz dobrych praktyk rolniczych; • GL.2.2. Identyfikacja i prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń; • GL.4.1. Szkolenia rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia;	Zadania te będą miały pozytywny wpływ na obszary chronione, zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Prawidłowo prowadzona gospodarka rolna będzie miała pozytywny, pośredni, długotrwały wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ ograniczenie stosowania nawozów, płodozmian oraz właściwa technika uprawy roli przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i gruntowych, oraz jakości gleb. Właściwa struktura gleby oraz sadzenie zielonych buforów roślinnych będzie pośrednio prowadziło do poprawy klimatu oraz jakości krajobrazu. Żywność wyprodukowana przez rolnictwo zgodne z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia ludzi oraz zwierząt hodowlanych. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zasoby naturalne, zabytki i klimat akustyczny.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
- GL.3.1. Identyfikacja i monitoring osuwisk; - GL.3.3. Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych;	Działania nie mają charakteru inwestycyjnego. Stała kontrola i zapobieganie występowania osuwisk będą miały pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Wystąpienie osuwiska może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia osób, konieczność ewakuacji, zniszczenie hodowli i zbiorów, zniszczenie infrastruktury komunalnej i drogowej, zniszczenie infrastruktury wytwarzania i przesyłu lub dystrybucji energii elektrycznej, zakłócenie systemów łączności i systemu gazowego, zniszczenie a nawet degradację środowiska naturalnego. Prowadzenia działań rozpoznawczych i takiej polityki planowania przestrzennego (na wszystkich szczeblach administracji publicznej), pozwoli w przyszłości ograniczyć straty wynikłe z aktywności osuwisk
- GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych; - GL.2.2. Remediacja gleb na terenach, na których stwierdzono zanieczyszczenia w powierzchni ziemi;	Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, dzikich wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawidłowo zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania, związane z rekultywacją terenu, ograniczają się jedynie do prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby, hałasem oraz możliwymi awariami sprzętu budowlanego oraz generowanym przez nie hałasem i spalinami.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
- GO.1.1. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów na terenie gmin powiatu działdowskiego; - GO.1.2. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz zezwoleń na przetwarzanie i zbieranie odpadów; - GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy i regulaminu utrzymania czystości i porządku; - GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych; - GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów;	Zadania te przyczynią się do poprawy gospodarki odpadami oraz zapobieganiu ich powstawania. Nakierowane są na ograniczenie niekontrolowanego przedostawania się strumienia odpadów do środowiska, które często trafiają tu w sposób niewłaściwy i nielegalny, co ograniczy presję na wszystkie komponenty środowiska. Realizacja tych zadań doprowadzi także do ograniczenia masy odpadów unieszkodliwianych przez składowanie, poprzez zwiększenie stopnia odzysku odpadów oraz likwidację tzw. „dzikich wysypisk”, które pyleniem wpływają na jakość powietrza a także eliminację powodów ich powstawania (największe zagrożenie wynikające z takiego pozbywania się odpadów stwarzają odpady niebezpieczne pozostawiane w tych miejscach). Wszystkie zadania będą oddziaływały pozytywnie i stale. Jedynie podczas budowy bądź modernizacji PSZOK mogą wystąpić uciążliwości związane z hałasem, jednak są to zjawiska chwilowe. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
- GO.1.7. Modernizacja i rozbudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; - GO.3.1. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów; - GO.3.2. Działania ukierunkowane na promocję, współpracę, wymianę doświadczeń i edukację w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym;	
GO.2.1. Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest;	Zadania dotyczące usuwania wyrobów azbestowych z terenu powiatu jest zadaniem małoskalowym, które nie może zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na zwierzęta, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, jerzyki i wróble. Przed podjęciem prac należy wcześniej dokładnie zinwentaryzować obiekt, jeśli występują w nim gniazda tych zwierząt prace należy prowadzić poza ich okresem lęgowym. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu. Istotnym zadaniem gminy jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. W przypadku braku realizacji w/w zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska (m.in.: wód, gleb) oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu.
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE	

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Działanie	Oddziaływanie
• ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem korzyści ekologicznych; • ZP.1.2. Obejmowanie prawną ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych; • ZP.1.3. Monitoring obszarów chronionych oraz siedlisk przyrodniczych i gatunków; • ZP.1.4. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody; • ZP.1.5. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych w tym inwazyjnych; • ZP.1.6. Poprawa stanu siedlisk i gatunków - wdrażanie działań ochronnych; • ZP.1.7. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów; • ZP.1.8. Działania zwiększające retencję oraz wspierające zachowanie naturalnych warunków hydrologicznych na terenach podmokłych, w dolinach rzek oraz w jeziorach; • ZP.1.9. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne oraz zachowanie istniejącej zieleni; • ZP.1.10. Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów ochrony dla obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu oraz rezerwatów przyrody; • ZP.2.1. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa; • ZP.2.2. Rozwój systemu monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki,	Zadania te służą zachowaniu obszarów i organizmów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne, minimalizację efektu miejskiej wyspy ciepła oraz, co udowodniono w ostatnich latach – na zdrowie psychiczne ludzi. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne. Monitoring siedlisk i gatunków pozwala na wczesne wykrycie zagrożenia wyginieciem bądź utratą siedliska i zapobieganie tym zjawiskom. Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji większości inwestycji realizowanych na terenie powiatu nie będą podejmowane umyślne działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu w/w czynności zabronionych w odniesieniu do podlegających ochronie zarówno całkowitej jak i częściowej gatunków dziko występujących chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Inwestycje nie wpłyną w sposób znaczący na populacje gatunków. Przed realizacją inwestycji, która np. wymaga wycinki drzew, w zależności od przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, może zostać wydany na wniosek inwestora odstępstwo od zakazu wydany w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Poprawa stanu zasobów przyrodniczych wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej a także, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz. Działania zakładają zachowanie różnorodności biologicznej regionu poprzez ograniczanie zagrożeń pochodzenia antropogenicznego, a także związanych przede wszystkim ze zmianami klimatu. Zalesianie, przy zachowaniu właściwego składu siedliskowego będzie mieć pozytywny wpływ, w wyniku którego, powstaną nowe potencjalne siedliska roślin i zwierząt.

Działanie	Oddziaływanie
nielegalne wysypiska śmieci), inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu; • ZP.2.3. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych; • ZP.2.4. Zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej; • ZP.2.5. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej; • ZP.3.1. Budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej w celu ukierunkowania ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo; • ZP.4.1. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody; • ZP.4.2. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z ośrodkami edukacji ekologicznej;	
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI	
• ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii); • ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom, a także rozbudowa OSP; • ZPA.1.3. Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku; • ZPA.2.1. Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców;	Zadania te będą w bezpośredni i pośredni, długotrwały pozytywnie sposób oddziaływać na ludzi, zwierzęta, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne oraz przyrodnicze. Dzięki bieżącemu prowadzeniu kontroli zakładów przemysłowych możliwe będzie sprawne usuwanie niebezpiecznych substancji w środowisku czy zdarzeń powodujących negatywne zmiany w środowisku (np. osuwiska, zapadliska). Zadania te przyniosą pozytywne skutki pod względem bezpieczeństwa środowiskowego.

źródło: opracowanie własne

11. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego na wybrane elementy środowiska

11.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.). Spośród nich do realizacji w POŚ wyznaczono m.in.:

- 1) budowę sieci ciepłowniczej;
- 2) rozbudowę sieci gazowej;
- 3) budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- 4) budowę sieci wodociągowej.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie gmin powiatu. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie powiatu;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

11.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Zgodnie z CRFOP na terenie powiatu działdowskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - Przełomowa Dolina Rzeki Wel;
 - Ostoja Lidzbarska;
 - Góra Dębowa koło Mławy;
 - Ostoja Welska;
 - Doliny Wkry i Mławki;
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - Dąbrówieński;
 - Doliny Górnej Wkry;
 - Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki;
 - Grzybiny;
 - Hartowiecki;
 - Naguszewski;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Dębień;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Słup;
- Park krajobrazowy:
 - Welski Park Krajobrazowy;
 - Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy;
- Rezerwat przyrody:

- Klonowo;
- Bagno Koziana;
- Góra Dębowa;
- Ostrów Tarczyński;
- Świńskie Bagno;
- Jar Brynicy (rezerwat leśny);
- Jezioro Neliwa;
- Jar Brynicy (rezerwat krajobrazowy);
- Użytki ekologiczne:
 - Torfianki Działdowskie;
 - Kurojady;
 - Bładowo;
 - Studnia Nietoperzowa Zalesie;
 - Torfowisko Wąpierskie;
 - Chełsty;
 - Koszelewki;
 - b.n.;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina rzeki Szkotówki;
- 91 pomników przyrody.

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów zaprojektowanych działań z punktu widzenia wpływu na środowisko w związku z tym w prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące i kompensujące.

Większość zadań określonych w Programie nie posiadają na chwilę obecną przypisanej lokalizacji, więc ich ewentualne oddziaływanie na obszary chronione jest niemożliwe do określenia. Jednakże, żadne z realizowanych przedsięwzięć nie będzie stało w sprzeczności z zakazami określonymi dla terenów objętych ochroną.

Analiza oddziaływań projektów priorytetowych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000).

Wszelkie działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz zmierzające do poprawy jakości powietrza będą zdecydowanie pozytywnie wpływać na stan siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000 objętych projektem Programu.

Wszelkie działania określone w Programie Ochrony Środowiska, mają na celu poprawę środowiska naturalnego.

Oddziaływania na Obszary Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

W poniższej tabeli zestawiono plany zadań ochronnych.

Tabela 56. Ustanowione Plany Zadań Ochronnych dla Obszarów Natura 2000

Obszar Natura 2000	Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000	Zmiany planu zadań ochronnych
Przełomowa Dolina Rzeki Wel	-	-
Ostoja Lidzbarska	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 3 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012;	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012
Góra Dębowa koło Mławy	Zarządzenie nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góra Dębowa koło Mławy PLH280057	
Ostoja Welska	-	-
Doliny Wkry i Mławki	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008;	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 23 grudnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008; Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 14 czerwca 2016 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w

Obszar Natura 2000	Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000	Zmiany planu zadań ochronnych
		Olsztynie zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Wkry i Mławki PLB140008

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> [data dostępu: 21.10.2025 r.]

W niniejszej prognozie zwrócono uwagę na projekty oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Jak już wspomniano, dokładna lokalizacja, jak również skala i technologia realizacji inwestycji objętych wsparciem nie są przedmiotem niniejszego dokumentu, należy jednak zauważyć, iż część z nich będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem ws. przedsięwzięć. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu.

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego).

W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Ze względu na występowanie obszarów Natura 2000 na omawianym terenie można stwierdzić, iż w ich zasięgu mogą zostać zrealizowane projekty z zakresu rozbudowy/modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej oraz modernizacji dróg. Jednak działania będą wpływać jedynie na etapie realizacji. Ponadto, podczas ewentualnej lokalizacji inwestycji na obszarze Natura 2000 będą zastosowane działania minimalizujące dostosowane

do planowanej inwestycji. Oddziaływanie będzie chwilowe i nieznaczne, natomiast będzie miało długoterminowo pozytywny skutek.

Oddziaływanie ww. działań na siedliska objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie gmin nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych lub w konkretnych obiektach.

Obszary Natura 2000 zajmują głównie fragmenty terenów leśnych, niezainwestowanych, przedsięwzięcia zlokalizowane są w odległości od chronionych terenów i nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się pod ochroną. W celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględnić wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łąkowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym.

Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową.

Pozytywne pośrednie oddziaływanie na Obszary Natura 2000 będą miały zadania związane m.in. z termomodernizacją budynków, wdrażaniem OZE, rozwojem infrastruktury technicznej, tworzeniem elementów błękitno-zielonej infrastruktury jak również te związane z edukacją ekologiczną. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia ruchu oraz skanalizowania ruchu samochodowego poza obszary Natura 2000.

W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na Obszary Natura 2000. A ogół działań zaplanowanych w ramach Programu przyczyni się do poprawy jakości środowiska na omawianym obszarze. Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na cele i przedmioty ochrony. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Oddziaływania na Parki Krajobrazowe

W stosunku do parków krajobrazowych wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 17 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478) oraz indywidualnego prawa miejscowego.

Wskazane w Programie planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach Parków Krajobrazowych, jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

Zgodnie z ww. Ustawą zakazy ustanowione i obowiązujące na terenach parków krajobrazowych nie mają zastosowania do realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2021 poz. 741 z późn. zm.).

Działania związane z drogami realizowane będą w ciągu dróg już istniejących a więc w zakresie już przekształconego antropogenicznie obszaru. Na etapie realizacji inwestycji możliwe będą przejściowe oddziaływania negatywne związane z hałasem, emisją pyłów oraz potencjalnym naruszeniem lokalnych siedlisk (w szczególności w przypadku nieodpowiedniego składowania materiałów lub zanieczyszczenia wód powierzchniowych). Należy zaznaczyć, że realizacja zadania uwzględni będzie lokalizację gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru i nie będzie wpływać na realizację planu zadań ochronnych. Po zakończeniu inwestycji przewiduje się jednak poprawę warunków komunikacyjnych, co może wpłynąć pozytywnie na płynność ruchu i ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Na terenie Parków Krajobrazowych nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania tych ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów. Działania wyznaczone w ramach Programu będą miały pośredni pozytywny wpływ na funkcjonowanie Parków Krajobrazowych. Założenia Programu przewidują poprawę jakości środowiska przyrodniczego na omawianym terenie m.in. poprzez termomodernizację budynków a także wdrażanie OZE.

Zadania zaplanowane w ramach Programu zaliczają się do inwestycji celu publicznego, w związku z tym wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania zlokalizowane będą na terenach już zurbanizowanych, realizowane będą miejscowo (konkretne obiekty, centra miejscowości) lub liniowo (inwestycje związane z rozbudową ścieżek rowerowych oraz dróg). Inwestycje będą prowadzone, aby nie naruszać zakazów wyznaczonych dla tego obszaru oraz zostaną zastosowane działania minimalizujące ewentualne oddziaływania na środowisko. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji i ustaną po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.

Oddziaływania na Obszary Chronionego Krajobraz (OChK)

W stosunku do obszarów chronionego krajobrazu wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

Zakazy wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czyli inwestycji o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym a także krajowym. Zadania wyznaczone w Programie stanowią inwestycje publicznego, które wpływają na rozwój ponadlokalny. W związku z powyższym wyznaczone zakazy nie obejmują działań wyznaczonych w Programie. Jednocześnie, należy pamiętać, aby stosować działania minimalizujące negatywne oddziaływania zadań.

Działania zaplanowane w Programie zaliczają się do inwestycji celu publicznego, wobec tego zakazy nie dotyczą inwestycji celu publicznego stosownie do zapisu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody a także krajowym, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

Działania z zakresu edukacji ekologicznej powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania tych ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów.

Inwestycje będą wykonywane w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót mogą wystąpić negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy.

Okres realizacji inwestycji będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanych ze wzmożonym transportem, przemieszczaniem mas zmiennych, wibracjami, emisją spalin, hałasu oraz powstawaniem odpadów. Jeśli wystąpi potrzeba wycinki drzew i krzewów przewiduje się nasadzenie nowych. Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki występujące w sąsiedztwie planowanej inwestycji w trakcie wykonanych prac należy zabezpieczyć np. poprzez odeskowanie, owinięcie pni drzew i przykrycie odkrytych korzeni matami słomianymi.

Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.

Podczas wykonywania robót może ulec zniszczeniu istniejąca szata roślinna. Biorąc jednak pod uwagę lokalizację inwestycji w obszarach już przekształconych nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który będzie składowany oddzielnie i wykorzystany do prac wykończeniowych. Prace związane z realizacją inwestycji powinny być prowadzone w okresach suchych o niskim poziomie wód gruntowych, co pozwoli znacznie ograniczyć konieczność odwadniania wykopów.

Zaplecze budowy będzie usytuowane na terenie utwardzonym, wyposażonym w sorbenty do neutralizacji ewentualnych wycieków oraz przenośne sanitariaty. Powinno być ono zorganizowane przy uwzględnianiu zasady minimalizacji zajętości terenu. Wykorzystywany sprzęt powinien być sprawny technicznie, a tankowanie maszyn budowlanych odbywać się powinno w wyznaczonych miejscach.

W związku z powyższym na terenach OChK nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego i długoterminowego. Realizacja działań związanych z uporządkowaniem systemu gospodarki wodno-ściekowej, zmniejszeniem hałasu z transportu drogowego, rozwój OZE a także termomodernizacje budynków przyczynią się do poprawy stanu środowiska.

Podsumowując realizacja Programu nie będzie mieć negatywnego wpływu na działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.

Oddziaływanie na rezerwat przyrody

W stosunku do rezerwatu przyrody wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) oraz indywidualnego aktu prawa miejscowego.

Duże znaczenie mają działania, których założeniem jest zachowanie naturalności ekosystemów i bioróżnorodności, a także wszelkie inne działania sprzyjające ochronie zasobów, jak i poprawie stanu środowiska.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Programie, na omawianym terenie nie planuje się negatywnego oddziaływania na rezerwaty przyrody. Działania zaplanowane w Programie nie wyznaczają zadań, które bezpośrednio mogłyby być realizowane na terenie rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie powiatu ze względu na lokalizację rezerwatu w miejscu niezurbanizowanym.

W związku z powyższym nie przewiduje się oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego na rezerwat przyrody znajdujący się na omawianym terenie.

Podsumowując, realizacja Programie nie wpłynie na cele ochrony ww. obszarów.

Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody

W stosunku do pomników przyrody, użytków ekologicznych oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Programie, na omawianym terenie, nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na pozostałe indywidualne formy ochrony przyrody takie jak: zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne, pomniki przyrody czy strefy ochrony ostoi gatunków.

Działania zaplanowane w Programie nie wyznaczają zadań, które mogłyby być realizowane na terenie użytków ekologicznych ze względu na ich lokalizację w miejscach niezurbanizowanych.

Ponadto, w ramach realizacji Programie nie przewiduje się działań mogących negatywnie oddziaływać na pomniki przyrody. W pobliżu ww. obszarów chronionych mogą być realizowane zaplanowane działania. Jednak nie przewiduje się negatywnego wpływu na ich funkcjonowanie.

Biorąc pod uwagę, że zadania wyznaczone w POŚ mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko.

11.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Pozytywny oraz bezpośredni wpływ na środowisko przyrodnicze będą miały zadania związane z zapewnieniem właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni. Ponadto prowadzenie zalesień (w kierunku zgodnym z wymaganiami siedliskowymi), powinno przyczynić się do zwiększenia różnorodności gatunkowej i zapewnienia ciągłości korytarzy migracyjnych gatunków. Pozytywne oddziaływanie na przyrodę regionu będą miały także zadania związane z pielęgnacją drzewostanów, ochroną przed pożarami, chorobami i szkodnikami, monitoringiem siedlisk i gatunków.

Realizacja zapisów POŚ Powiatu Działdowskiego w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, termomodernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji, m.in. związanych z modernizacją i rozwojem sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej oraz podłączeniem nowych odbiorców, termomodernizacją, utworzeniem i rozbudową istniejących punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz modernizacji dróg, budową tras rowerowych, budową urządzeń i budowli wodnych związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz melioracjami wodnymi. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślane wybró lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie powiatu działdowskiego. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie poprzez działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (np. budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej) oraz poprawy jakości powietrza. W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powiększeniu arealu powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Bardziej złożone ekosystemy pozwalają w znacznym stopniu utrzymać właściwy reżim hydrologiczny, a także są odporniejsze na niekorzystne zmiany klimatu i zjawiska pogodowe.

Stan siedlisk pośrednio poprawi się poprzez realizację zadań zmierzających do poprawy jakości powietrza, przykładowo zmniejszy się opadanie zanieczyszczeń na liście roślin, przedostawanie się do wód czy do gleb. Pozytywnie wpłyną także działania zmierzające do zwiększenia recyklingu odpadów.

Rekultywacje terenów zdegradowanych wpłyną bardzo pozytywnie na środowisko przyrodnicze. Dzięki rekultywacji biologicznej glebom zostaną przywrócone jej właściwości, co umożliwi rozwój bioróżnorodności, stworzy nowe siedliska dla roślin i zwierząt. Uciążliwości dla roślin i zwierząt takie jak hałas ustaną w momencie zakończenia prac rekultywacyjnych. Zadania mające na celu poprawę jakości gleb oraz ich prawidłowe użytkowanie przyczyną się do prawidłowego wzrostu roślin oraz poprawy życia organizmów glebowych.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Przedsięwzięcia związane z ochroną przeciwpowodziową mogą zakłócać lokalne korytarze migracji ryb i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac.

W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z rozwojem małej retencji będzie miał pozytywny wpływ na zwierzęta, rośliny oraz bioróżnorodność.

Działania wyznaczone w projekcie POŚ nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzeczno. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

11.4. Ludzie

Realizacja POŚ zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej, POŚ wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywny wpływ na środowisko będą miały także działania związane z gospodarką odpadami oraz edukacją ekologiczną. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców.

Bezpośrednio na zdrowie ludzi wpływać będą inwestycje w sektorze gospodarki wodno - ściekowej. Modernizacje sieci i ich czyszczenie mogą przełożyć się na poprawę jakości wody przeznaczonej do picia. Na bezpieczeństwo mieszkańców wpłyną również działania sprzyjające ochronie przeciwpowodziowej. Działania nastawione na ochronę gleb pośrednio wpływają pozytywnie na ludzi, którzy korzystają z jej zasobów, na przykład przy uprawie roślin.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi ich zdrowie i bezpieczeństwo.

11.5. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach, modernizację systemów grzewczych, stosowanie alternatywnych paliw i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Kontynuacja selektywnego zbierania i odbierania odpadów zmniejszy ilość nielegalnego spalania odpadów w domowych paleniskach, co wpłynie na poprawę jakości powietrza. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza.

Poprzez zakładaną w Programie modernizację sieci ograniczone zostaną straty energii na przesyle. Wymiany systemów grzewczych dają wymierny efekt w postaci zredukowania emisji zanieczyszczeń pyłowych i benzo(a)pirenu. Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy, a także remonty dróg, które pozwolą na upłynnienie ruchu.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury drogowej, w tym systemu dróg dla rowerów. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię ciepłą, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie z dróg dla rowerów i komunikacji zbiorowej.

Pośredni długoterminowy wpływ na powietrze może mieć upowszechnianie edukacji. Działania głównie w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Stopień zanieczyszczenia powietrza ma wpływ na czynniki klimatyczne, szczególnie na terenach miejskich. Dlatego też wraz z poprawą stanu powietrza zmianom ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza atmosferycznego.

11.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz

dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Obszary bardziej zurbanizowane zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania

w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w POŚ dla powiatu działdowskiego będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

11.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów)

z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

11.8. Gleby i zasoby naturalne

Pozytywne oddziaływanie na środowisko glebowe będzie realizowane poprzez zadania związane z odpowiednimi zabiegami agrotechnicznymi, zwiększaniem lesistości, ochroną walorów przyrodniczych oraz zwiększaniem zdolności retencyjnych. Działania powinny przynieść pozytywny efekt także w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych oraz wpłyną pozytywnie na klimat. Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce. Istotne również będą działania dotyczące zrównoważonego wydobycia surowców oraz rekultywacji obszarów poeksploatacyjnych. Zdecydowanie wpłyną one pozytywnie na powierzchnię ziemi i pozwolą niwelować negatywne zjawiska także w innych elementach środowiska (np. wody, zasoby przyrodnicze).

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, takich jak termomodernizacja budynków, zmiana sposobu ogrzewania budynków oraz poprawa mobilności.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Programie możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Rekultywacje terenów zdegradowanych wpłyną bardzo pozytywnie na środowisko przyrodnicze. Dzięki rekultywacji biologicznej glebom zostaną przywrócone jej właściwości, co umożliwi rozwój bioróżnorodności, stworzy nowe siedliska dla roślin i zwierząt. Uciążliwości takie jak hałas ustaną w momencie zakończenia prac rekultywacyjnych. Zadania mające na celu poprawę jakości gleb oraz ich prawidłowe użytkowanie przyczyną się do prawidłowego wzrostu roślin oraz poprawy życia organizmów glebowych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

11.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanego Programu są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców powiatu. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Programu wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w POŚ powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych;
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych;
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Bezpośrednio największe korzyści przyniesie realizacja działań polegających na budowie, rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, jak również infrastruktury towarzyszącej, które są wprost nakierowane na ochronę wód. Podobne oddziaływanie niosą ze sobą działania związane z monitoringiem i minimalizacją strat wody.

Pozytywnie oddziaływać na wody będą projekty związane z przeciwdziałaniem występowania powodzi. Jednym z wielu skutków powodzi jest zanieczyszczenie wód, m.in. zawiesinami, substancjami biogennymi, ściekami, metalami ciężkimi i szkodliwymi substancjami organicznymi.

Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej będą prowadziły do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbraniami prowadzącymi do powodzi. Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie Programu działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia

chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne ciekły wodne o niewielkich przepływach.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ewentualna nieprawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich awarie mogą przyczynić się do zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Użytkownicy przydomowych oczyszczalni ścieków są zobowiązani do przeprowadzania badania ścieków surowych i oczyszczonych z oczyszczalni, co w dużym stopniu ogranicza ich potencjalny negatywny wpływ. Taki wymóg zwiększa także prawdopodobieństwo wykrycia awarii przydomowych oczyszczalni ścieków oraz jej szybkiej naprawy. Ponadto zaleca się prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrole częstotliwości opróżniania tych zbiorników.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Ponadto do wód podziemnych mogą przedostawać się różnorakie zanieczyszczenia, jednak nie powinny wpłynąć znacząco na ich jakość. Podczas użytkowania dróg zanieczyszczenia przedostają się do wód w wyniku infiltracji z wodami opadowymi i roztopowymi. Podstawą ochrony przed tego typu zanieczyszczeniami jest zastosowanie systemów odwodnień, które umożliwiają, w normalnych warunkach eksploatacji, absorpcję węglowodorów ropopochodnych. Chemizm wód ulega zmianom głównie za sprawą rozpuszczalnych w wodzie soli, które migrują do ekosystemów wodnych. Oddziaływania te będą pośrednie i długotrwałe. Realizacja działań infrastrukturalnych może pociągać za sobą szereg negatywnych oddziaływań na etapie budowy konkretnych inwestycji, takich jak odwadnianie wykopów, skutkujące obniżeniem zwierciadła wody podziemnej oraz infiltracją zanieczyszczeń z terenu budowy do ziemi i wód gruntowych. Oddziaływania te jednak będą mieć charakter lokalny i krótkotrwały.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Realizacja inwestycji, z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wpisuje się w cele środowiskowe wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Aktualizacja dokumentu została przyjęta Rozporządzeniem Ministra infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300). Wpisuje się również w cele wskazane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, aktualizacja przyjęta Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Reasumując, realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowiła zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników na ścieki.

Działania polegające na prowadzeniu projektów w zakresie regulacji koryt rzecznych oraz utrzymaniu rowów odwadniających, realizacji inwestycji przeciwpowodziowych nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na wody. Realizacja tych działań będzie wpływać na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Pewne negatywne oddziaływanie może wystąpić, ale będzie ono związane jedynie z fazą realizacji poszczególnych inwestycji. Po zakończeniu tych projektów należy spodziewać się pośrednio poprawy jakości wód poprzez ograniczenie niekontrolowanych spływów w trakcie wezbrań. Oddziaływania negatywne na środowisko wodne mogą się wiązać z przywracaniem drożności cieków. Działania te powodować mogą nienaturalny reżim hydrologiczny poprzez zmianę rytmu stanów wód w rzekach oraz mogą powodować zmiany prędkości nurtu cieków. Prędkość nurtu wpływa z kolei na intensyfikację erozji i pogłębianie dna. Wycinka drzew i krzewów wzdłuż cieków i rowów powoduje, że wody szybciej się nagrzewają co prowadzi do spadku zawartości tlenu, a to z kolei może doprowadzić do wycofywania się z rzeki szeregu organizmów. Ograniczenie lub brak obudowy biologicznej cieków sprzyja intensywniejszym spływom powierzchniowym z pól ornych wraz z chemicznymi środkami ochrony roślin co niekorzystnie wpływa na jakość wód i gatunki w nich żyjące.

Zgodnie z opracowaniem pn.: Dobre praktyki utrzymania rzek, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano działania minimalizujące prace utrzymaniowe rzek dla poszczególnych kategorii prac w odniesieniu do grup typów abiotycznych rzek m.in.:

➤ Wykaszenie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych

1. Zabieg wykaszania powinien dotyczyć tylko roślinności, która mogłaby utrudniać przepływ przy wyższych stanach wód, natomiast w przypadku braku takiego zagrożenia nie należy ingerować w szatę roślinną, szczególnie w przypadku cieków naturalnych na terenach użytkowanych ekstensywnie lub chronionych. Preferowane powinno być wykaszanie tylko jednego brzegu lub naprzemiennie z uwzględnieniem układu poziomego koryta
2. Wykaszenie roślin z dna powinno się stosować tylko w przypadku zarastania cieków roślinami ortotropowymi (roślinami, których pędy wznoszą się pionowo tj. prostopadle do podłoża – np. trzcina pospolita). Działania nie należy stosować wobec reofitów (roślin prądolubnych, o charakterystycznych liściach poddających się nurtowi wody – np. włosienicznik rzeczny, wstęgowe formy strzałki wodnej), gdyż zwykle ograniczają one przepływ tylko w umiarkowanym stopniu.

3. Należy unikać równoczesnego wykaszania roślinności z obu brzegów i dna, gdyż powoduje to całkowitą destrukcję zespołu makrofitów, brak ocienienia lustra wody oraz utratę siedlisk i kryjówek ryb i makrobezkręgowców
4. Pozostałości wykoszonych roślin nie mogą spływać ciekiem ani w nim pozostawać, gdyż mogłyby tworzyć zatory wymagające kolejnych interwencji i negatywnie oddziaływałyby na warunki fizykochemiczne wody
5. W granicach miast, terenów zabudowanych i przemysłowych oraz intensywnie użytkowanych rolniczo (np. pola orne, fermy hodowlane), a także w bezpośrednim sąsiedztwie (do 100 m) urządzeń hydrotechnicznych (np. przepompowni, przepustów rurowych, jazów) oraz przy ujściach dopływów, kanałów i rowów melioracyjnych, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalne wykaszanie obu brzegów i dna cieku oraz powtórzenie prac 3-4 krotnie w roku.

➤ Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie rzek

1. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie roślinność wodna stwarza rzeczywiste zagrożenie podtopieniem gruntów, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - występuje znaczna miąższość roślin, ograniczająca przepływ,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajduje się zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być usuwanie roślin tylko z części szerokości koryta, w taki sposób, aby pozostawić 50% określonego w przedmiarze porostu. Należy kształtować koryto przepływu wód wśród roślinności w miarę możliwości naśladując naturalną linię nurtu.

➤ Usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi rzek

1. Co do zasady, drzewa na brzegach rzek nie powinny być wycinane. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie zadrzewienia stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, zagrożenie dla bezpieczeństwa żeglugi, zagrożenie uszkodzenia urządzeń wodnych (budowli regulacyjnych) lub zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - występuje zwężenie lub zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być prowadzenie wycinki drzew i krzewów na jednym brzegu lub naprzemiennie, z uwzględnieniem układu poziomego koryta, w celu odpowiedniego kształtowania warunków przepływu wód wielkich
3. Nie powinno się usuwać tzw. drzew biocenotycznych – w szczególności drzew dziuplastych oraz zahubionych i wypróchniałych. W szczególności, wycinka drzew uschniętych (martwych) lub chorych i zamierających nie powinna być regułą – tego rodzaju drzewa często odznaczają się najwyższymi walorami przyrodniczymi (siedliska ptaków, nietoperzy, bezkręgowców).
4. Sam fakt nadwieszenia drzewa nad lustrem wody oraz zagrożenia przewróceniem w nurt, zwłaszcza jeżeli szerokość koryta przekracza 10-20 m, nie powinien być przesłanką

do wycinania drzewa – zwłaszcza biorąc pod uwagę dużą pozytywną rolę ekologiczną rumoszu drzewnego w nurcie rzeki.

5. Przed usunięciem drzew konieczne jest sprawdzenie przez kompetentnego specjalistę, czy nie są one zasiedlone przez gatunki chronione (zwłaszcza ptaki, nietoperze, chrząszcze, grzyby). Konieczne może być uzyskanie zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, grzybów lub roślin objętych ochroną. Zezwolenie takie może być odrębną decyzją (art. 56 ustawy o ochronie przyrody), albo częścią warunków prowadzenia robót (art. 118a ust. 8 tej ustawy).
6. Jeżeli konieczne jest usunięcie drzew, to wycięte drzewa warto wykorzystać kotwicząc je w nurcie cieku, tak by z jednej strony pełniły funkcję deflektorów odpowiednio kierujących nurt (można np. w ten sposób chronić zagrożone rozmyciem punkty brzegu), a z drugiej strony mogły być elementem ekologicznym w cieku.
7. W wyjątkowych sytuacjach w obszarach użytkowanych ekstensywnie dopuszcza się prowadzenie prac w odcinkach cieków według warunków przewidzianych dla obszarów zabudowanych, o ile występuje bezpośrednie zagrożenie powodziowe lub wystąpieniem podtopień na obszarach zabudowanych lub przemysłowych położonych w sąsiedztwie tych odcinków.
8. Należy pamiętać, że wycinka zadrzewień nadrzecznych, poza utratą bioróżnorodności i ich funkcji siedliskotwórczych (Fot. 20) może wzmocnić inne problemy, przyspieszając rozrost roślin wodnych i zarastanie cieku (Fot. 21), ułatwiając spływy do cieku z terenów sąsiednich wzmagające eutrofizację i zamulanie, destabilizując brzegi cieku.

➤ Usuwanie z rzek przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka

1. Należy ograniczyć do minimum usuwanie powalonych drzew i innych „przeszkód naturalnych”, gdyż elementy te mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania ekosystemu rzeczno i są niezbędne dla zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej rzeki. Zupełnie należy wykluczyć usuwanie ponadwymiarowych głazów z rzek górskich i wyżynnych, ponieważ zapewniają one stabilność dna – ich usunięcie może spowodować erozję koryta. Maksymalnie ograniczyć należy usuwanie z cieków rumoszu drzewnego, ze względu na jego znaczenie ekologiczne.
2. Prace polegające na usuwaniu „przeszkód naturalnych” należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie rumosz drzewny lub inne przeszkody naturalne stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, a więc gdy zachodzą poniższe przesłanki:
 - znacząco zatamowana jest cała szerokość koryta i występuje rzeczywiście podpiętrzenie wody do nieakceptowalnej wysokości (należy tu jednak brać pod uwagę, że – zwłaszcza na małych ciekach – spowolnienie spływu wody przez zwały drzew powalonych w nurt to korzystna dla środowiska forma naturalnej retencji; natomiast w małych ciekach górskich gruby rumosz drzewny pełni ważną funkcję wytracania energii strumienia wody przy ulewnych deszczach – por. Bojarski i in. 2005); ewentualnie gdy przeszkoda ukierunkowuje nurt w sposób zagrażający zniszczeniem elementów infrastruktury lub zabudowy zlokalizowanej przy cieku, albo gdy jest bardzo wysokie ryzyko zniesienia drzewa w miejsce, gdzie grozi powstanie niebezpiecznego zatoru;
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki);
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje, narażona na podtopienie lub erozję brzegu, zabudowa lub inne elementy infrastruktury.

3. Drzewa powalone w korycie stwarzające zagrożenie powstawania niebezpiecznych zatorów należy w miarę możliwości tylko częściowo redukować – odcinać gałęzie pozostawiając fragment pnia jako element, który ukierunkowuje prąd ku centralnej części ciek, tak by zachować kryjówki i siedliska dla ryb, w tym gatunków istotnych dla oceny stanu ekologicznego (m.in. pstrąg potokowy, lipień, kleń, miętus, boleń) oraz z gospodarczego (wędkarskiego) punktu widzenia (m.in. okoń, szczupak, sum, leszcz).
4. Wskazane jest usuwanie zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (śmieci) oraz innych przeszkód wynikających z działalności człowieka, bez usuwania elementów naturalnych (pni, rumoszu drzewnego).

➤ Udrażnianie rzek przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu

1. O ile to możliwe, należy dążyć do pozostawienia odcinków o mniejszym stopniu zamulenia, wolnych od wpływu prac (o długości co najmniej 1 km), co pozwoli na utrzymanie mozaiki siedlisk wzdłuż ciek, zachowanie różnorodności makrofytów i makrobezkręgowców oraz tarlisk ryb fitofilnych. Obszary mogące stanowić cenne tarliska ryb, szczególnie łososiowatych i reofilnych karpiowatych (odcinki o dnie żwirowym) winno się pozostawić bez ingerencji.
2. Niewskazane jest tworzenie odcinków cieków o jednolitej, niewielkiej głębokości, gdyż w przypadku niskich stanów wód są one pozbawione siedlisk umożliwiających bytowanie większych gatunków ryb.

➤ Remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wody:

- a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,
 - b) urządzeń wodnych
3. Remont urządzeń regulacyjnych – w tym umocnień brzegów i budowli piętrzących winien być wykonywany tylko w przypadku potwierdzenia ich aktualnej przydatności. W każdym innym przypadku należy rozważyć rozbiórkę niefunkcyjnych budowli w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, ponieważ obiekty przeznaczone do likwidacji nie powinny być utrzymywane. W szczególności remont prowadzący do odtworzenia funkcjonalności stopni i progów w dnie o wysokości ponad 20 cm, lub urządzeń obejmujących sztuczne długie i płytkie struktury utwardzonego dna (np.: niecek wypadowych, umocnień itp.) może stwarzać lub utrzymywać poważne utrudnienie dla migracji ryb i bezkręgowców. W tym wypadku prace remontowe powinny zapewniać poprawę stanu ekologicznego rzeki poprzez stosowanie rozwiązań ułatwiających migrację organizmów wodnych, w przeciwnym razie remont powinien być wykonywany tylko w wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach.
 4. Preferowanym działaniem alternatywnym do remontowania progów jest rozważenie ich przekształcenia w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego w znacznie bardziej przyjazne środowisku struktury o charakterze kamiennych ramp lub pochylni dennych zajmujących całą szerokość ciek, zbliżonych do naturalnych bystrzy. Działania takie należy wykonać w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, jednak w przypadku stwierdzenia ich zasadności należy odstąpić od remontów istniejących, niefunkcyjnych obiektów, gdyż jest to działanie nieuzasadnione ekonomicznie.
 5. W miarę możliwości należy stosować podczas prac materiały naturalne takie jak kamień, faszyna, drewno itp.

6. Konieczna jest jednak indywidualna analiza każdego przypadku pod kątem specyficznych uwarunkowań środowiskowych – np. występowania gatunków ryb dwuśrodowiskowych o określonych terminach migracji, podczas których nie należy prowadzić remontów funkcjonujących przepławek. Szczególnie w obszarach chronionych remonty urządzeń wodnych powinny być poddane indywidualnej analizie, obejmującej także spójność istnienia urządzenia wodnego z celami danego obszaru chronionego.

➤ Dodatkowe ograniczenia w obszarach chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe)

1. Należy ograniczyć działania w korycie rzek w obszarach chronionych poprzez wyjątkowo staranną weryfikację ich zasadności i realizację wyłącznie w kluczowych miejscach – np. spiętrzeń wód zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mieniu.
2. Wskazane jest ograniczenie prac do koszenia jedynie porostu na brzegach, wykaszanie roślin z koryta możliwe jest jedynie w przypadku konieczności utrzymania toru wodnego oraz na kanałach i rowach, albo gdy wykoszenie silnie zarastającego koryta jest korzystniejszą środowiskowo alternatywą wobec bardziej inwazyjnych ingerencji (usuwania roślin, „odmulania”). Zasadą powinno być także usuwanie z koryta do 50% porostu, nie częściej niż co 2 lata.
3. W granicach obszarów chronionych koszenie brzegów należy wykonywać w okresie po 15 lipca, a najmniej niekorzystne jest prowadzenie prac w okresie od 15 sierpnia do końca lutego. W trakcie wykonywania zabiegów należy zawsze i konsekwentnie pozostawić jeden brzeg nienaruszony – będzie on pełnił funkcję ostoi zwierząt i roślinności.⁴⁵

11.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać z zadań związanych z ochroną przyrody, lasów oraz zachowania naturalnych cech gleb jak również prawidłowego funkcjonowania wód. Do poprawy estetyki przestrzeni przyczynią się także działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, wprowadzania zieleni, innowacyjnych rozwiązań w zakresie poprawy klimatu na terenach miejskich (np. zielone ściany i dachy). Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu likwidacji dzikich wysypisk odpadów.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Programie znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- przebudowa bądź modernizacja dróg poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców powiatu;
- budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej na terenie powiatu;
- budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej na terenie powiatu.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami*

⁴⁵Dobre praktyki utrzymania rzek, Warszawa, sierpień 2018, WWF

jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.⁴⁶

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na modernizacji dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowie dróg dla rowerów, budowie PSZOK powodują stałą zmianę w krajobrazie. Tego typu zadania inwestycyjne mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Bardzo pozytywnie na krajobraz wpłynie rekultywacja terenów zdegradowanych oraz późniejsze zagospodarowanie.

11.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez modernizację dróg, m.in. stosowanie cichej nawierzchni, a także poprzez montaż zabezpieczeń akustycznych.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu dróg dla rowerów, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

⁴⁶ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywny i krótkotrwały wpływ na klimat akustyczny może występować w przypadku czyszczenia ulic na mokro.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że na terenie powiatu działdowskiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w badanych latach. Uzyskane wyniki były poniżej dopuszczalnych poziomów.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6:00-22:00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

12. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu POŚ dla powiatu działdowskiego może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające z POŚ były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi,
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach),
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.

- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów,
- Przestrzeganie zaostrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem,
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego,
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym,
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów,
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie,
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca,
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie,
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej,
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego,

- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu),
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych),
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gmin przyniesie pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwolą m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęcą do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej oraz umożliwią aktywne kreowanie postaw turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska. Jednocześnie skutkiem tych działań może być zwiększenie obciążenia szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego. Stąd tak ważną kwestią jest rozwój i modernizacji infrastruktury turystycznej – pozwoli to na skanalizowanie i uregulowanie strumienia ruchu turystycznego w obrębie wyznaczonych szlaków i obiektów do tego przystosowanych.

Zadania związane z rozwojem turystycznym dotyczą terenów zasadniczo antropogenicznie przekształconych i zagospodarowanych, co sprawia, że zadania te pozostają bez wpływu na chronione zasoby i wartości przyrodnicze. Z intensywnego zagospodarowania winny być przy tym wyłączone miejsca stosunkowo mało przekształcone, o szczególnie dużym nagromadzeniu gatunków chronionych.

Budowa nowych obiektów inwestycyjnych będzie zlokalizowana w zurbanizowanych częściach gmin.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest utrudnione.

Realizacja pozostałych działań proponowanych w ramach Programu (o charakterze nieinwestycyjnym) nie wymaga rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zgodnie z art. 17, 33, 45, Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.) określono zakazy mogące występować na terenie omawianych gmin.

13. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie *Programu ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2028* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania.
- Zmiana technologii realizacji zadania.
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępianie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Programu ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego do roku 2028* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru powiatu, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz braku możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji POŚ prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

14. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla powiatu działdowskiego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

15. Monitorowanie realizacji POŚ dla powiatu działdowskiego

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) Starosta Działdowski co 2 lata przedstawia Radzie Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie, należy przekazać go do organu wykonawczego województwa.

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie powiatu działdowskiego, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu działdowskiego.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji Programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja POŚ.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym Programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 57. Wskaźniki monitoringu Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2024 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
Ochrona klimatu i jakości powietrza					
1.	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie warmińsko-mazurskiej	-	RWMŚ	B(a)P	zgodnie z obowiązującymi normami
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych ogółem	[t/r]	GUS	49 438	<49 438
3.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów	[t/r]	GUS	11	<11

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2024 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
	szczególnie uciążliwych ogółem				
4.	Długość czynnej sieci gazowej ogółem	m	PSG Sp. z o.o.	345 999	>345 999
5.	Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności	%	GUS	51,1	> 51,1
6.	Długość sieci ciepłowniczej	km	Raport o stanie Miasta Działdowo za rok 2024	14,62	>14,62
7.	Liczba przystanków autobusowych	szt.	GUS	357	>357
8.	Długość dróg dla rowerów	km	GUS	34,1	>34,1
9.	Łączna moc instalacji fotowoltaicznych	MW	Energa-Operator S.A.	21,994	>21,994
Zagrożenie hałasem					
10.	Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem w przedziale 55-69,9 pory dziennej	dB	Strategiczne mapy hałasu 2022	900	< 900
11.	Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem w przedziale 55-69,9 pory nocnej	dB	Strategiczne mapy hałasu 2022	500	< 500
Promieniowanie elektromagnetyczne					
12.	Liczba punktów pomiarowych, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego	szt.	RWMŚ	0	0
Gospodarowanie wodami					
13.	Udział JCWP o stanie/ potencjale dobrym i bardzo dobrym	%	RWMŚ	0	100
14.	Udział JCWPd o dobrym stanie chemicznym i ilościowym	%	RWMŚ	100	100
Gospodarka wodno-ściekowa					

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2024 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
15.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	GUS	706,7	>706,7
16.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	GUS	93,5	>93,5
17.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	GUS	382,7	>382,7
18.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	GUS	67,3	>67,3
19.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	493	< 493
20.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	3 985	< 3 985
21.	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	GUS	3,4	< 3,4
Zasoby geologiczne					
22.	Liczba udokumentowanych złóż surowców	szt.	PIG – PIB	83	≥83
23.	Wydobycie surowców mineralnych	tys. t	Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce	1 270	„47
Gleby					
24.	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych	ha	Starostwo Powiatowe	8,48	według potrzeb
25.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	Starostwo Powiatowe	1 017,59	0
26.	Liczba osuwisk objętych monitoringiem	szt.	PIG – PIB (SOPO)	2	0
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
27.	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	GUS	344	<344
28.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	GUS	53,6	>53,6

⁴⁷ brak możliwości określenia wartości szacunkowych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony środowiska
dla powiatu działdowskiego do roku 2028

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2024 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
29.	Istniejące dzikie wysypiska	szt.	GUS	0	0
Zasoby przyrodnicze					
30.	Powierzchnia terenów chronionych	ha	GUS	36 616,16	≥ 36 616,16
31.	Liczba pomników przyrody	szt.	CRFOP	91	≥ 91
32.	Powierzchnia terenów zieleni (parki, zieleń uliczna, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej)	ha	GUS	71,65	> 71,65
33.	Lesistość	%	GUS	29,6	≥ 29,6
Zagrożenia poważnymi awariami					
34.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	szt.	WIOŚ	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych zewnętrznych

16. Podsumowanie i wnioski

- Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym;
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Programu ochrony środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Program ochrony środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie;
- Program ochrony środowiska umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu;
- Projektowany POŚ określa główne obszary problemowe w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu działdowskiego oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości środowiska;
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanego POŚ mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej;
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów;
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Działdowskiego do roku 2028*.

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu POŚ dla powiatu działdowskiego nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele programu, a także strategię ich realizacji na poziomie powiatowym.

W rozdziale 6 *Prognozy* opisano szczegółowo teren powiatu z podaniem położenia, charakterystyki demograficznej, warunków klimatycznych, budowy geologicznej. Przedstawiono stan środowiska: klimat i powietrze, hałas, pola elektromagnetyczne, wody powierzchniowe i podziemne, zasoby geologiczne, gleby, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Opisano także gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami na terenie powiatu działdowskiego.

Powietrze atmosferyczne

Na podstawie klasyfikacji stref województwa warmińsko-mazurskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi w strefie warmińsko-mazurskiej, ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Strefa ta została zakwalifikowana do klasy C.

Od lat w strefie przekraczany poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na przeważającym obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10 metali: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Największym problemem w skali województwa warmińsko-mazurskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). W 2024 r. przekroczenie poziomu docelowego B(a)P stwierdzono na dwóch z ośmiu stacji pomiarowych w województwie. Problem ten dotyczy głównie miast gminnych i powiatowych. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską emisję” pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ostatnim dziesięcioleciu na poszczególnych stacjach można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym roku pozostają istotnym problemem.

W ostatnich latach w województwie warmińsko-mazurskim stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM2,5 nie było przekraczane.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi.

W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w ostatnich latach pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu.

Przekroczenia w strefie warmińsko-mazurskiej od lat występują w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Klimat akustyczny

Badania hałasu drogowego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonano w 2022 r. w miejscowości Lidzbark.

Pomiarami objęto 1,1 km jednorodnych odcinków dróg w granicach administracyjnych miasta. Jednorodne odcinki wyznaczono na ulicy Działdowskiej, Nowy Rynek i Warszawskiej, wszystkie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 541. Długookresowy poziom dźwięku badano przy ul. Nowy Rynek w centrum miasta.

Wyznaczona na podstawie pomiarów wartość wskaźnika L_{DWN} wyniosła 62,6 dB i nie przekraczała wartości dopuszczalnej ustalonej dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Wartość L_N wyznaczona dla wszystkich pór nocy również mieściła się w normie dopuszczalnej i wynosiła 53,4 dB. Poziomy krótkookresowe dźwięku mierzono w innych newralgicznych punktach Lidzbarka. Zmierzony poziom dźwięku w porze dnia i nocy był niższy od wartości dopuszczalnych dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

W 2023 r. pomiary krótkookresowe zostały wykonane w 3 punktach pomiarowych w powiecie działdowskim. Pomiary jednodobowe w 2 punktach, na obszarach podlegających ochronie akustycznej wskazały na przekroczenia poziomów dopuszczalnych. W 1 punkcie porze dnia (pomiary między godz. 6.00 a 22.00) oraz 1 punkcie w porze nocnej (pomiar między 22.00 a 6.00). Na 2024 i 2025 rok nie planowano i nie wykonano badań monitoringowych hałasu drogowego w powiecie działdowskim.

W 2022 r. w powiecie działdowskim strategiczne mapy hałasu obejmowały:

- dla dróg wojewódzkich w powiecie działdowskim o natężeniu ruchu > 3 mln pojazdów rocznie;
- dla linii kolejowych w powiecie działdowskim o natężeniu ruchu > 30 tysięcy pociągów rocznie.

Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_{DWN} :

- 55-59.9 dB: 400;
- 60-64.9 dB: 300;
- 65-69.9 dB: 200;
- 70-74.9 dB: 0;
- 75 - 79.9 dB: 0;
- ≥ 80 dB: 0.

Szacunkowa liczba mieszkańców na terenach zagrożonych hałasem dla pory nocnej na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_N :

- 55-59.9 dB: 300;
- 60-64.9 dB: 200;
- 65-69.9 dB: 0;
- 70-74.9 dB: 0;
- 75 - 79.9 dB: 0;
- ≥ 80 dB: 0.

Szacunkowa powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_{DWN} :

- 55-59.9 dB: 0,4010 km²;
- 60-64.9 dB: 0,2320 km²;
- 65-69.9 dB: 0,1590 km²;
- 70-74.9 dB: 0,0970 km²;
- 75 - 79.9 dB: 0 km²;
- ≥ 80 dB: 0 km².

Szacunkowa powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem na terenie powiatu działdowskiego wynosi wg. przedziałów wartości poziomów hałasu L_N :

- 55-59.9 dB: 0,4400 km²;

- 60-64.9 dB: 0,2870 km²;
- 65-69.9 dB: 0,2020 km²;
- 70-74.9 dB: 0,0220 km²;
- 75 - 79.9 dB: 0 km²;
- ≥80 dB: 0 km².

Na przestrzeni 5 lat (odstęp między kolejnymi edycjami strategicznej mapy hałasu) zmniejszył się obszar negatywnego oddziaływania hałasu na ludność zarówno w porze dnia i nocy.

Promieniowanie elektromagnetyczne

W 2021 r. w ramach stałej sieci monitoringu punkty pomiarowe zlokalizowane były w gminie Działdowo, w miejscowości Działdowo przy Ratuszu Miejskim (N_2021_D_3) oraz przy ul. Świerkowa/ Leśna (N_2021_D_4) dla kategorii miasta w przedziale od 20000 do 50000 mieszkańców.

W obu punktach wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł <0,8 V/m.

W 2021 r. w ramach monitoringu badawczego punkty pomiarowe zlokalizowane były w:

- gminie Działdowo, miejscowość Ruszkowo (N_2021_GW_1), wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł <0,8 V/m;
- gminie Iłowo-Osada, miejscowość Iłowo – Osada, przy ul. Wyzwolenia 11 (N_2021_GW_2) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł 1,2 V/m;
- gminie Płońnica, miejscowość Niechłonin, Niechłonin 26 (N_2021_GW_3) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł <0,8 V/m;
- gminie Rybno, miejscowość Rybno, przy ul. Wyzwolenia 12 (N_2021_GW_4) wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł <0,8 V/m.

W 2023 r. w ramach stałej sieci monitoringu punkt pomiarowy zlokalizowano w miejscowości Lidzbark (gm. Lidzbark) przy ul. Zieluńskiej 54 (N_2021_E_7) dla kategorii obszaru miasta poniżej 20000 mieszkańców. Wynik 0,5 godz. pomiaru wyniósł <0,8 V/m.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 r. poz. 2448), pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonane w 2021 i 2023 roku na terenie powiatu działdowskiego nie wykazały przekroczeń poziomu dopuszczalnego.

Gospodarowanie wodami

Obszar powiatu leży w zlewniach 17 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, 11 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych (JCWP) oraz 4 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Prowadzone badania stanu wód JCWP, zlokalizowanych na obszarze powiatu. wykazują zły stan ogólny. JCWPd wykazują dobry stan wód.

Gospodarka wodno-ściekowa

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie powiatu wg stanu na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 706,7 km i korzystało z niej 93,5% mieszkańców.

Pod koniec 2024 roku łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu działdowskiego wynosiła 382,7 km i korzystało z niej ok. 67,3% mieszkańców powiatu.

Według danych GUS, w 2024 roku w powiecie zlokalizowanych było 3 985 zbiorników bezodpływowych oraz 493 przydomowych oczyszczalni ścieków. Największą liczbę zbiorników bezodpływowych posiada gmina Lidzbark, a przydomowych oczyszczalni ścieków posiada gmina wiejska Działdowo.

Zasoby geologiczne

Na obszarze powiatu działdowskiego znajdują się 83 udokumentowane złoża kopalin. Łącznie, w roku 2024 wydobyto ponad 1 270 tysięcy ton kopalin.

Gleby

Najczęściej występującymi glebami w powiecie działdowskim są gleby płowe, brunatne wylugowane i opadowo-glejowe, wytworzone z piasków gliniastych, glin, utworów pyłowych wodnego pochodzenia i iłów, które zajmują niemal całą północną, wschodnią i centralną część powiatu. W południowo zachodniej części powiatu pojawiają się regosole, bielice, gleby bielicowe wytworzone z piasków słabogliniastych i luźnych, a wzdłuż południowej granicy występują gleby rdzawe i bielicowe wytworzone z piasków gliniastych, słabogliniastych i luźnych. Natomiast w dolinach rzecznych Welu i Wkry znajdują się mady rzeczne wytworzone z piasków, glin, pyłów i iłów.

W ostatnich latach na terenie powiatu działdowskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska nie prowadzono badań jakości gleby i ziemi.

Aż 64 % powierzchni stanowią grunty rolne.

Zgodnie z danymi RDOŚ w Olsztynie:⁴⁸

- w rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o którym mowa w art. 101c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) figuruje:
 - działka nr 2176/9 oraz 2175 obręb 0001 miasta Działdowo, wskazana jako: teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, na którym nie podjęto remediacji;
 - działka nr 848/10 obręb 0001 miasta Działdowo, wskazana jako: teren, na którym zakończono remediację.

Na terenie powiatu działdowskiego nie znajdują się szkody w środowisku.

Na terenie powiatu działdowskiego znajdują się dwa osuwiska o nr ewidencyjnych:

- 86739 (współrzędne geograficzne: 19°52'59.825"E, 53°12'11.299"N);
- 86741 (współrzędne geograficzne: 19°53'00.798"E, 53°12'13.446"N).

Znajdują się one na granicy gminy Lidzbark, powiat działdowski z gminą Ludowidz, powiat żuromiński, wzdłuż wschodniego zbocza rzeki Wkry.

Zarejestrowane przez powiat żuromiński i według Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej SOPO znajdują się również na terenie powiatu działdowskiego.

⁴⁸ Stan na dzień 18.07.2025 r.

Gospodarka odpadami

Ogółem w 2024 r. wytworzono w powiecie 21 026,84 t odpadów. Udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych odpadów w powiecie działdowskim w 2024 r. wyniósł 53,6%.

Na terenie analizowanego powiatu, udało się unieszkodliwić 36% zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest (stan na dzień 21.10.2025 r.).

Zasoby przyrodnicze

Zgodnie z CRFOP na terenie powiatu działdowskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - Przełomowa Dolina Rzeki Wel;
 - Ostoja Lidzbarska;
 - Góra Dębowa koło Mławy;
 - Ostoja Welska;
 - Doliny Wkry i Mławki;
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - Dąbrówieński;
 - Doliny Górnej Wkry;
 - Dolin Rzeki Nidy i Szkotówki;
 - Grzybiny;
 - Hartowiecki;
 - Naguszewski;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego - Dębień;
 - Otuliny Welskiego Parku Krajobrazowego – Słup;
- Park krajobrazowy:
 - Welski Park Krajobrazowy;
 - Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy;
- Rezerwat przyrody:
 - Klonowo;
 - Bagno Koziana;
 - Góra Dębowa;
 - Ostrów Tarczyński;
 - Świńskie Bagno;
 - Jar Brynicy (rezerwat leśny);
 - Jezioro Neliwa;
 - Jar Brynicy (rezerwat krajobrazowy);
- Użytki ekologiczne:
 - Torfianki Działdowskie;
 - Kurojady;
 - Bładowo;
 - Studnia Nietoperzowa Zalesie;
 - Torfowisko Wąpierskie;
 - Chełsty;
 - Koszelewki;
 - b.n.;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina rzeki Szkotówki;
- 91 pomników przyrody.

Ogółem, obszary prawnie chronione zajmują 38,4 % powierzchni powiatu działdowskiego.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie powiatu działdowskiego wynosi 28 953,33 ha, co daje lesistość na poziomie 29,6%, przy średniej krajowej kształtującej się na poziomie 29,6%. Największym stopniem zalesienia cieszy się gmina Lidzbark (48,3%).

Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie powiatu działdowskiego nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, natomiast występuje jeden zakład o zwiększonym ryzyku

tj. SAPERE Sp. z o.o. Ferma Drobiu Niestoja 48, 13-200 Działdowo oraz następujące zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej:

- Ferma Drobiu MERCHEL II Barbara Merchel Sp. K. Ferma do Ściółkowego Chowu Kur Nieśnych w m. Sochy, Sochy 8B, 13-240 Iłowo-Osada;
- HEINZ-GLAS Działdowo Sp. z o.o., ul. Władysława Jagiełły 40, 13-200 Działdowo;
- „SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W LIDZBARKU WELSKIM”, ul. Fryderyka Chopina 4, 13-230 Lidzbark;
- Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA, Zakład w Działdowie, ul. Małka 2, 13-200 Działdowo.

Na terenie powiatu działdowskiego w ostatnich latach zarejestrowano zdarzeń o znamionach poważnych awarii.

W rozdziale 7. przedstawiono problemy ochrony środowiska będące wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji.

W kolejnym rozdziale przedstawiono potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu. Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla powiatu działdowskiego może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

W rozdziale 9. dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla powiatu działdowskiego z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla powiatu działdowskiego na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat

akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku powiatu działdowskiego istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla powiatu działdowskiego jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego powiatu oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla powiatu działdowskiego przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla powiatu działdowskiego - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizację dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

W rozdziale 11 oddziaływania te zostały przedstawione w formie opisowej. Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych;
- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;

- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależać będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Programie ochrony środowiska powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są wpisane do Programu jako ich kontynuacja). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu POŚ dla powiatu działdowskiego, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla powiatu działdowskiego nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Rozdział 15 zawiera propozycję wskaźników monitoringu zaproponowanych w celu monitorowania realizacji *Programu*, natomiast w rozdziale 16 omówiono wnioski wyciągnięte w „Prognozie...”.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne powiatu działdowskiego.....	18
Tabela 2. Liczba ludności powiatu działdowskiego w latach 2015-2024	18
Tabela 3. Poziom zgazyfikowania gmin w powiecie działdowskim.....	21
Tabela 4. Podstawowe dane techniczne dotyczące sieci gazowej na terenie powiatu działdowskiego.....	21
Tabela 5. Pozwolenia wydane przez Starostę Działdowskiego na terenie powiatu działdowskiego.....	22
Tabela 6. Pozwolenia zintegrowane wydane przez Starostę Działdowskiego dla firm posiadających instalacje zlokalizowane na terenie powiatu działdowskiego	24
Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	26
Tabela 8. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)	27
Tabela 9. Długość dróg dla rowerów [km] na terenie powiatu działdowskiego	31
Tabela 10. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza	34
Tabela 11. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO ₂ , NO ₂ , CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O ₃	35
Tabela 12. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O ₃) ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 roku).....	36
Tabela 13. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy warmińsko-mazurskiej.....	37
Tabela 14. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w strefie warmińsko-mazurskiej.....	38
Tabela 15. Wartości stężeń średniorocznych na terenie powiatu działdowskiego.....	39
Tabela 16. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	49
Tabela 17. Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie działdowskim w latach 2021-2024	49
Tabela 18. Długookresowy średni poziom dźwięku A w Lidzbarku w 2022 roku	54
Tabela 19. Krótkookresowe poziomy hałasu komunikacyjnego w Lidzbarku w 2022 roku	54
Tabela 20. Wyniki pomiaru hałasu drogowego w wybranych punktach pomiarowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2023 roku.....	56
Tabela 21. Wykaz JCWP, na obszarze których leży powiat działdowski.....	64
Tabela 22. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu działdowskiego....	73
Tabela 23. Charakterystyka JCWPd na terenie powiatu działdowskiego	80
Tabela 24. Charakterystyka GZWP na terenie powiatu działdowskiego	82
Tabela 25. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie powiatu działdowskiego	84
Tabela 26. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu działdowskiego	85
Tabela 30. Charakterystyka ujęć wody na terenie powiatu działdowskiego	88
Tabela 27. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu działdowskiego	90
Tabela 28. Charakterystyka aglomeracji na terenie powiatu działdowskiego	93
Tabela 32. Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu działdowskiego	94
Tabela 29. Złoża kopalin występujące na terenie powiatu działdowskiego	96
Tabela 30. Złoża znajdujące się na terenie powiatu działdowskiego, na których terenie w 2024 roku prowadzono eksploatację kopalin	102
Tabela 31. Zestawienie wydanych koncesji przez Marszałka Województwa dotyczących złóż z terenu powiatu działdowskiego	102

Tabela 32. Obowiązujące koncesje wydane przez Starostę Działdowskiego zezwalające na wydobywanie kopaliny na terenie powiatu działdowskiego	103
Tabela 33. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie powiatu działdowskiego.....	105
Tabela 34. Tereny zrekultywowane i wymagające rekultywacji na terenie powiatu działdowskiego.....	106
Tabela 35. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.....	108
Tabela 36. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku oraz masa wytworzonych odpadów przez jednego mieszkańca w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego.....	110
Tabela 37. Masa odpadów zebranych selektywnie [t] w latach 2021-2024 z terenu powiatu działdowskiego.....	112
Tabela 38. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z powiatu działdowskiego	114
Tabela 39. Dzikie wysypiska na terenie powiatu działdowskiego	116
Tabela 40. Wykaz podmiotów posiadających pozwolenia na wytwarzanie odpadów na terenie powiatu działdowskiego wydane przez Starostę Działdowskiego	117
Tabela 41. Ilość azbestu zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego oraz pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gmin powiatu działdowskiego	120
Tabela 42. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu działdowskiego	121
Tabela 43. Charakterystyka obszarów Natura 2000 na terenie powiatu działdowskiego.....	123
Tabela 44. Charakterystyka obszarów chronionego krajobrazu znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego.....	130
Tabela 45. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego.....	136
Tabela 46. Charakterystyka użytków ekologicznych znajdujących się na terenie powiatu działdowskiego.....	140
Tabela 47. Charakterystyka zespołu przyrodniczo-krajobrazowego na terenie powiatu działdowskiego.....	145
Tabela 48. Struktura gruntów leśnych na terenie powiatu działdowskiego.....	149
Tabela 49. Tereny zieleni w powiecie działdowskim	149
Tabela 50. Dane dot. kontroli zakładów przeprowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie w latach 2020-2025 na terenie powiatu działdowskiego	152
Tabela 51. Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie powiatu działdowskiego	159
Tabela 52. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego	182
Tabela 53. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla powiatu działdowskiego	196
Tabela 54. Ustanowione Plany Zadań Ochronnych dla Obszarów Natura 2000	217
Tabela 55. Wskaźniki monitoringu Program ochrony środowiska dla powiatu działdowskiego	247

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie powiatu wraz z ościennymi powiatami	11
Rysunek 2. Powiat działdowski w podziale na gminy	12
Rysunek 3. Położenie powiatu działdowskiego na tle mezoregionów	13
Rysunek 4. Średnie temperatury, opady oraz prędkość wiatru występujące na terenie powiatu działdowskiego	14
Rysunek 5. Róża wiatrów powiatu działdowskiego	14
Rysunek 6. Roczna zmiana temperatury na terenie powiatu działdowskiego	15
Rysunek 7. Roczna zmiana opadów na terenie powiatu działdowskiego	16
Rysunek 8. Scenariusze zmian klimatu w powiecie działdowskim	17
Rysunek 9. Udział ludności w poszczególnych gminach powiatu działdowskiego	19
Rysunek 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	19
Rysunek 11. Układ dróg na terenie powiatu działdowskiego	29
Rysunek 12. Układ linii kolejowych przebiegających przez teren powiatu działdowskiego	30
Rysunek 13. Podział województwa warmińsko-mazurskiego na strefy ochrony powietrza	33
Rysunek 14. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego	37
Rysunek 15. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	42
Rysunek 16. Turbiny wiatrowe na tle powiatu działdowskiego	43
Rysunek 17. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	44
Rysunek 18. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski	46
Rysunek 19. Mapa nasłonecznienia Polski	46
Rysunek 20. Stan techniczny dróg wojewódzkich w powiecie działdowskim – wskaźnik oceny ogólnej (WOG) – kampania diagnostyczna 2021	50
Rysunek 21. Punkty pomiarowe hałasu drogowego w miejscowości Lidzbark w 2022 r.	54
Rysunek 22. Punkty pomiarowe hałasu drogowego w powiecie działdowskim w 2023 r.	55
Rysunek 23. Napowietrzne linie elektroenergetyczne na tle powiatu działdowskiego	58
Rysunek 24. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie powiatu działdowskiego	60
Rysunek 25. Wody powierzchniowe na tle powiatu działdowskiego	63
Rysunek 26. JCWP rzeczne oraz jeziorne wraz z zlewniami w zasięgu których znajduje się powiat działdowski	65
Rysunek 27. Mapa zagrożenia powodziowego powiatu działdowskiego	67
Rysunek 28. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną	69
Rysunek 29. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną	69
Rysunek 30. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną	70
Rysunek 31. Klasy zagrożenia suszą rolniczą	70
Rysunek 32. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle powiatu działdowskiego	71
Rysunek 33. Lokalizacja JCWPd w zasięgu których leży powiat działdowski	81
Rysunek 34. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży powiat działdowski	83
Rysunek 35. Ujęcia wód na tle powiatu działdowskiego zgodnie z udostępnionymi danymi od PGW WP RZGW	87
Rysunek 36. Obiekty hydrogeologiczne na terenie powiatu działdowskiego	88
Rysunek 37. Liczba zbiorników bezodpływowych w poszczególnych gminach w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego	91
Rysunek 38. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach w latach 2021-2024 na terenie powiatu działdowskiego	92
Rysunek 39. Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu działdowskiego	101

Rysunek 40. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu powiatu działdowskiego	120
Rysunek 41. Obszary Natura 2000, Parki Krajobrazowe oraz Obszary Chronionego Krajobrazu na tle powiatu działdowskiego	135
Rysunek 42. Rezerваты przyrody, użytki ekologiczne i zespół przyrodniczo-krajobrazowy na tle powiatu działdowskiego	147
Rysunek 43. Projektowane rezerваты przyrody na tle powiatu działdowskiego	148
Rysunek 44. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren powiatu działdowskiego	150